

NEFİS
VE
ŞEYTANLA
MÜCADELE

EBUBEKİR TANRIKULU

İÇİNDEKİLER

1-Önsöz.....	5
2-İnsanın Yaratılış Gayesi.....	9
3-İnsan ve Din.....	11
4-İnsan-ı Kamil.....	15
5-İyi bir İnsan,İyi bir Müslüman.....	28
6-İnsan, Ruh ve Nefis.....	42
7-Nefsin Mahiyeti.....	46
8-Nefsin Tezkiyesi.....	50
9-Cenab-ı Hakk'ın Tezkiyesi.....	54
10-Resulullah(s.a.v)in Tezkiyesi.....	55
11-Kişinin kendi Nefsini Tezkiye Etmesi.....	63
12-Nefsin Dereceleri.....	64
13-Nefsi Hastalıklar.....	102
14-İnsan Cin ve Şeytan.....	103
15-Cinlerin Yapıları ve Özellikleri.....	105
16-Cinlerin Ömrü.....	107
17-Cinler Gelecekten Haber Verirmi?.....	108
18-Cin Çarpması Nedir?.....	108
19CinlerdenDostOlurmu?İnsanlaraZararVerebilirlermi?	110
20-Cinlerin İnsanı Yönlendirmeleri.....	111
21-Cinleri Tanıtan Dört Özellik.....	115
22-Cinlerin Görünmesi.....	117
23-Cinlerle Temas Kurulabilirmi?.....	121
24-Cinler ve Işınlama.....	122
25-Cinlerde Peygamber Gönderildimi?.....	123
26-Cinler İnsanlara Tabidir.....	134
27-Cinlerde Sahabilik.....	134
28-Cin ve Şeytanın Farkı.....	137
29-Cinlerde Evlilik.....	137
30-İnsi ve Cinni Şeytanlar.....	139
31-Kur'an-ı Kerimde Cinler.....	142
32-Cincilerin Bakım Şekilleri.....	145
33-Cinler Nerede Yaşarlar?.....	146
34-Cinler ve Şeytanlar Ne Yerler?.....	147

35-Koruyucu Melekler.....	159
36-Şeytana Mühlet Verilişi.....	160
37-Şeytanın Görevi.....	160
38-Her İnsanın bir Şeytanı Vardır.....	164
39-Şeytanın Yaratılış Hikmeti.....	178
40-Şeytanın Özellikleri.....	179
41-Şeytanın Taktikleri.....	183
42-Evliyauş-Şeytan.....	213
43-Satanizm.....	214
44-Sihir Yapmak.....	218
45-Şeytan Nasıl bi Müsl.Tipi İster?.....	221
46- Şeytandan Korunma Yolları	229
47-PeygamberEfendimize(s.a.v)Öğr.Dua	252
48-Peygamber Efendimizin Rukyeleri.....	254
49-Nazardan Korunma Yolları ve Tedbirleri.....	254
50-Göz Değmesinin Sebepleri.....	260
51- Şeytandan Korunma Duaları.....	264
52-Fatiha Suresi.....	265
53-Ayetel Kürsi.....	267
54-Amenerrasulü.....	274
55-Haşr Suresi.....	276
56-İhlâs Suresi.....	282
57-Felak Suresi.....	283
58-Nas Suresi.....	284
59-Euzü Bismelenin Fazileti.....	285
60-İstiaze Çeşitleri.....	289
61-Bazı İstiaze Örnekleri.....	295

ÖNSÖZ

***Euzübillahimineşşeytanirraciym Bismillahirrahmanirrahiym
İlahi ente maksudi ve rıdake ve likaike matlubi
Elhamdulillahi Rabbil alemiyn vessalatü vesselamu ala rasulina
Muhammedin ve ala alihi vesahbihi ecmaiyn.***

Allah'a hamd, Rasulü Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v.) ve ona uyanlara salât ve selam olsun.

Cenâb-ı Hakk'ın ahsen-i takvim üzere yaratmış olduğu insanoğlu, kâinâtın âdetâ bir özü veya tohumu gibidir. Çünkü câmiu'l-ezdâd olan, Allâh'ın bütün sıfatlarından az veya çok nasîb almış tek varlık odur. Ve onun varlıkların en şereflişi diye vasıflandırılmasının hikmeti de budur. Bu yüzden o, yücelerin en yücesine yükselten cemâlî sıfatlarla olduğu kadar aşağıların aşağısına düşüren menfiliklerle de muttasıftır.

İnsan hayatı, bu iki kutup arasında bir noktada karar kılmayı neticelendiren ebedî bir mücâdele sahnesidir. Bu gerçek, kâinâtta ki benzer cidâlin "insan" denilen "küçük kâinât"taki bir tecellîsidir. İnsanı insan yapan asıl kahramanlık, bu mücâdeleden fitrattaki aslî cevheri koruyan bir netice hâsıl edebilmektir. İşte insan-ı kâmil, bu sûretle temâyüz edenlerin müşterek adıdır. Böyleleri, bir zerafetler meşheri ve bir san'at hârikasıdır. Kâinât kitabının hulâsası, fâtihası ve yaradılış sırrının tecellî mekânıdır.

Allah'ı Zülcelalin mahlûkatın en şereflişi, yeryüzünün halifesi olarak yarattığı ve Ahsen-i takvim sırrına mazhar kıldığı insanoğlu, dünyaya bir gaye için gelmiştir. Bu gayeyi bilmek, bulmak ve yaşamak insanın başlıca vazifesidir. Bu üstünlük sebebiyledir ki, imtihan dünyasında bir takım vazifeler verilmiştir. Bunların başında Allah'ı tanımak, Onun kulu olduğunu hiçbir zaman unutmamak ve bütün iman esaslarına inanmak gelir.

Dünya sahasına ağlayarak gelen insanoğlu, beşik le mezar arasında uzanan kısa bir ömrü vardır. İnsanoğlu bu ömrünü değerlendirebiliyor, ahirete giderken yüzü gülebiliyorsa mutludur. Dünya köprüsü üzerinde cereyan eden bu hayatın başı beşik sonu tabuttur. Gelirken beyaz bir kundağa sarılan insanoğlu giderken beyaz bir kefene sarılmaktadır. İnsanoğlunun gelirken değil giderken gülebilmesi, mutlu olabilmesi önemlidir.

Rabbimize bizler nekadar hamdetsek, şükretsek azdır. Bizleri insan olarak yarattı, Müslüman bir anadan, babadan, Müslüman bir nesilden vücuda geldik. Müslüman bir vatanda doğduk. Kulağımıza Ezan-ı Muhammedi okundu. Müslüman bir ad konuldu. Müslüman bir cemiyette yaşıyoruz. Günün beş vaktinde Ezan- Muhammedi okunuyor, insanlar hidayet yoluna, dünyevi ve uhrevi kurtuluşa davet ediliyor.

Bunlardan mahrum olarak da dünyaya gelebilir, seni bir böcek, bir hayvan, bir ot vs.olarak yaratabilirdi. Senin hidayete ermen, hakkı bulman, kurtuluşa ermen zor olabilir, belkide ebediyen karanlıkta da kalabilirdin. Onun için Rabbimize ne kadar hamdetsek, ne kadar şükretsek azdır. Elhamdulillah bizler müslümanız, şerefli bir peygamberin ümmeti, şerefli bir milletin evlatlarıyız.

İslamın gayesi, insanda ki mevcut fitri kabiliyetleri, güzellikleri ortaya çıkarmak, insani özellikleri kuvvetlendirmek, hayvani derekeden meleki derecelere yükselterek Kamil insan yapmaktır.

Şeyh Galib (k.s) derki:

*“Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen,
Merdum-i dîde-i ekvan olan âdemsin sen.”*

Aziz Mahmud Hüdayi(k.s) de:

*“Âyinedir bu âlem her şey Hak ile kâim,
Mir’ât-ı Muhammed’dan Allah görünür daim.”*

İnsan-ı kâmil, din ve diyanet adına örnek bir tiptir. İman, İslâm, ihsan onun yol ve yörüngesi, Allah rızası hedefi, Hakk’ı

sevip sevdirmek vazifesi, Cennet ve Cemalullah da, kulluğunu onlara bağlamama kaydıyla, bu mübarek düşünce ve aksiyonun sürpriz semeresidir.

Cin ve Şeytanlar, tıpkı melekler gibi gözle göremediğimiz ruhani ve manevi varlıklardır. Her şekle girebilirler. İnsanları aldatma özellikleri, Dinden uzaklaştırma ve Allah Rasûlü'nden soğutma özellikleri dolayısıyla "Şeytan" lâkabıyla lâkablanmış bu varlık hakkında ne yazık ki toplumlar pek bilgisizdirler. Şeyâtin, insî ve cinnî şeytanlardır ve bunlar İblis'in evlatlarıdır. İblis, evlatlarını iki guruba ayırmış, bunlardan bir kısmını insanlara karşı, diğer kısmını da cinlere karşı vazifelendirmiştir Şeytanların hepsi kâfirdir. İnsanları aldatmağa uğraşırlar. İbâdetleri unutturup, günâhları iyi gösterirler. Nefsin arzularını kızıştırırlar. Şeytanlar, ateş ile havadan yaratılmıştır. Cinde hava, şeytanda ateş fazladır. Cin ve şeytanlar en ufak yerden geçerler, insanın içine, damarlarına bile girerler.

Şeytan her insanın hayatı boyunca binlerce defa karşılaşacağı en büyük düşmanıdır. Düşmandır çünkü insan yüzünden Allah katındaki makamını kaybetmiştir. Yeryüzünde bulunmasının tek nedeni de insanları saptırmak için Allah'tan aldığı izindir. Kıyamete kadar, bu izin doğrultusunda olabildiği kadar çok insanı cehennem ateşine sürükleyecek, bunu başarmak için her türlü yolu deneyecektir. Bu amaçla şeytan, insanları her an gözler insana zarar verecek planlar ve oyunlar hazırlar.

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde:“Hakikaten Şeytan öteden beri size düşmandır. Onun için sizde onu düşman tutun. O kendisine tabi olanları ancak alevli Cehennemin ehlinde olsunlar diye davet eder.”(Fâtır Suresi,6)

Cin ve şeytanların sultasından korunmak için, iç ve dış bütünlüğüne kavuşulması, ruhen ve bedenen temiz olunması; dilden duanın eksik olmaması, Fatiha, Âyet'el-Kürsî, İhlâs, Felak, Nas gibi surelerin, Kelime-i Tevhid ve Salatu Selâmın okunmasının âdet, ahlak edinilmesi şarttır. Gerçekte yaratılış gayesini idrak etmiş Allah'a ve Resulü Hz.Muhammed Mustafa'ya(s.a.v) iteat

eden, güzel ahlak sahibi olan, Allah'ı çok zikreden sadakat üzere olan merhamet sahibi, sabırlı ve şuurlu mümin ve Müslümanlar Cenab-ı Hakk'ın muhafazası altındadır. Şeytanlar onlara zarar veremezler.

Ebubekir TANRIKULU
Diyanet İşleri Başkanlığı
Uzman

İNSANIN YARATILIŞ GAYESİ

Allah’u Zülcelalin mahlûkatın en şereflişi, yeryüzünün halifesi olarak yarattığı ve Ahsen-i takvim sırrına mazhar kıldığı insanoğlu, dünyaya bir gaye için gelmiştir. Bu gayeyi bilmek, bulmak ve yaşamak insanın başlıca vazifesidir. Bu üstünlük sebebiyledir ki, imtihan dünyasında bir takım vazifeler verilmiştir. Bunların başında Allah’ı tanımak, Onun kulu olduğunu hiçbir zaman unutmamak ve bütün iman esaslarına inanmak gelir.

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) (56)

Cenab-ı Hak: ***”Ben insanları ve cinleri ancak beni tanısınlar, bana kulluk etsinler diye yarattım”***buyurur. (Zariyat Suresi,56)

İnsan maddesi ve manasıyla insandır. Manasız bir madde boş arı peteklerine benzer. Petek olmadan bal olmayacağı gibi, balsız petekte gayeyi temin edemez. Petek madde, yani insan vücudu ise, balda imandır, ruhtur. Şu halde insan, iki yönlü gelişmek, yani hem bedeneni, hemde ruhen, manen olgunlaşmak zorundadır. Tek ayakla yürüyen bir canlı, tek kanatla uçan bir kuş var mıdır. Tek kanatla uçmaya çalışmanın insanı saadete ulaştırdığı hiçbir zaman görülmemiştir. Cenab-ı Hak, Kur’an’ı Kerimde:

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ***”Allah katında hak din şüphesiz İslam’dır.”*** (Âl-i İmrân Sûresi, ayet 19)

Allah’u Zülcelalin katında razı olduğu ve Peygamberleri vasıtasıyla tebliğ ettiği, insanların uymasını istediği en doğru Hak din şüphesiz ki İslam dinidir. Bu dinin ilk tebliğcisi, Hz. Adem

(a.s),son tebliğcisi ise Hatem-ül Enbiya Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v)dır.Bütün beşeriyetin,ins ve cinin kurtuluşu buna bağlıdır.Kur'an'dan geçmeyen yollar saadete varamaz.İslamı yaşamayan ruhlar saadeti bulamaz.

Dünya sahasına ağlayarak gelen insanoğlu, beşikle mezar arasında uzanan kısa bir ömrü vardır. İnsanoğlu bu ömrünü değerlendirebiliyor, ahirete giderken yüzü gülebiliyorsa mutludur. Dünya köprüsü üzerinde cereyan eden bu hayatın başı beşik sonu tabuttur. Gelirken beyaz bir kundağa sarılan insanoğlu giderken de beyaz bir kefene sarılmaktadır. İnsanoğlunun gelirken değil giderken gülebilmesi, mutlu olabilmesi önemlidir.

Tevhid dini İslam, dün olduğu gibi, bugünde yanında insanlığı kurtuluşa götürecektir tabiri caizse tek gemidir. Bu geminin sahibi bütün mahlûkatı “kün”emriyle yoktan vareden Allah’u Azimüşşan, kaptanı gelmiş geçmiş bütün insanların, bütün peygamberlerin en faziletlisi Hz.Muhammed Mustafa (s.a.v),ıdığı kararmış kalpleri ilahi hidayetle açan Kur'an-ı Kerimdir. Bu gemiye binmeyen bir ferdin, bir cemiyetin felaketlerden kurtuluş ümidi yoktur. Bundan başka kurtuluş gemisi arayanlar hüsrana yuvarlanırlar.

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ (٨٥)

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde: “Kim İslam'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecek ve ahirette de hüsrana uğrayanlardan olacaktır.” (Âl-i İmrân Sûresi, ayet 85)

Hz.Adem (a.s) dan itibaren bütün Nebi ve Resuller Müslüman olarak yaşamışlar,çocuklarına ve kavimlerine müslümanca yaşamalarını ,ölürkende Müslüman olarak ruhlarını teslim etmelerini istemişlerdir.

İnsanoğlu, kendisini kurtuluşa götürecektir İslam gemisine binip binmemekte serbesttir. Dileyen biner. Ancak bindikten sonra, onun kanunlarına kurallarına riayet etmek mecburiyeti vardır. Onun yap dediklerini yapacak, yapma dediklerini yapmayacaktır. Aksi takdirde o gemide barınamaz, İlahi cezaya çarpılır, felaketten

felakete sürüklenirsin.

İnsanoğlunun yeryüzünde tek ve değişmeyen gayesi Kelime-i Tevhid anahtarıyla açılan İslam saltanatıdır. Bu saltanatın hükümlerini tanıyan herkes, gayesini bilmiş ve bulmuştur. Ancak, bu gayeyi yaşamak ve yaşatmak zarureti vardır. Dostu düşmanı tanıma, yaratana karşı kulluk görevlerini yerine getirme, enbüyük düşmanımız olan nefis ve şeytana karşı uyanık ve tedbirli olmamız lazımdır. Eğer yaratılış gayesine uygun yaşanmaz ise nefis ve şeytan ordularının tuzağına düşer dünyamızı ve ahiretimizi berbat ederiz.

Cenab-ı Hak Kur'an'ında bizlere hitaben:

“EY İMAN edenler! Eğer siz Allah’a, onun emrini tutar dinini uygular yardım ederseniz, O da size yardım eder ve düşmanlarınıza karşı ayaklarınızı sabit kılar, sağlam bastırır.” (Muhammed suresi, 7)

O halde, Müslümanların yeniden dirilişi, yeniden cihana hâkim oluşu ve kurtuluşu için tek yol vardır. O da İslam’a dönüştür. Allah’a ve Resulüne itaattir. Kendi öz değerlerine sahip çıkmaktır. Ebedi kurtuluşa ermek isteyen herkes, İslam’a koşmak ve hayatını İslam’a göre düzenlemek zorundadır. Çünkü İslam’ın bütün emir ve yasakları insan için, hayattır, diriliştir, emniyettir ve kurtuluştur.

Bugün dünyada bütün engellemelere rağmen, İslam’a doğru hızlı bir yöneliş vardır. Bunun sebebi, İslam’ın Hak din oluşu, gönüllere huzur ve güven vermesidir.

İNSAN VE DİN

İnsanlar dünyaya gelirken, hangi anne, babadan olmak istersin? Hangi ırkın mensubu olmak, hangi memlekette ve hangi devlet sınırları içinde bulunmak istersin? Diye bir suale muhatap olmamışlardır. Böyle bir seçme şansıda olmamıştır.

Her çocuk doğduğu zaman bu saydıklarımızı çevresinde hazır bulmuştur. İnsanların pek azı müstesna, doğduğu çevresinde

hazır bulduğu bu malzemenin, genellikle din ve mezhep, hemen hemen hepsini hayatının sonuna kadar, temelde bir değişikliğe uğramaksızın devam ettirir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v)çocuk üzerinde ailenin son derece etkili olduğunu belirterek: ***”Her doğan çocuk İslam fıtratı üzere dünyaya gelir, sonra ebeveyni, onu Hristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar.”***buyurmuştur.

Rabbimize bizler nekadard hamdetsek, şükretsek azdır. Bizler Müslüman bir anadan, babadan, Müslüman bir nesilden vücuda geldik. Müslüman bir vatanda doğduk. Kulağımıza Ezan-ı Muhammedi okundu. Müslüman bir ad konuldu. Müslüman bir cemiyette yaşıyoruz. Günün beş vaktinde Ezan-ı Muhammedi okunuyor, insanlar hidayet yoluna, dünyevi ve uhrevi kurtuluşa davet ediliyor.

Bunlardan mahrum olarak da dünyaya gelebilir, hidayete ermen, hakkı bulman, kurtuluşa ermen zor olabilir, belkide ebediyen karanlıkta kalabilirdin.

Cenab-ı Hak insanı engüzel bir şekilde yaratmış, yaratmış olduğu her şeyi de onun emrine amade kılmış, yeryüzüne halife olarak göndermiş, ondan tek bir şey istemiş ve yaratılış gayesini bildirmiştir. Cenab-ı Hak ***Zariyat suresi 56.***ayette ***“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler, ibadet etsinler diye yarattım”***buyurmuştur. Onun için Müslümanlar Hak dinlerini doğru öğrenip, doğru yaşayarak, güzel örnek olarak, her türlü imkânı kullanarak, islamdan uzak insanlara islamı tebliğ etmek zorundadırlar. Yoksa vebalden kurtulamazlar.

Müslüman olmak, İslam dininin inanç, ahlak, yaşayış ve siyasetine ait esaslarını bilmek, yaşamak ve yaşatmaktır.

İman samimiyet ve ihlâsla tamam olur. İbadetler belirli zamanlarda yapıldığı halde, iman her an farzdır. İbadetler yerine getirilince sorumluluk kalkar, hatta gecikmelerine ruhsatda verilmiştir. İman ise hiçbir özür ile sakıt olmaz ve tehirde mümkün değildir. İbadetsiz iman fayda verir, fakat imansız ibadetin hiçbir değeri yoktur.

Din insan içindir ve Allah'ı Zülcelâl kâinatı insan, daha doğrusu insan-ı kâmil için yaratmıştır. Dağların çekemediği bu ağır yükü insan yüklenmiştir.(*Rum Suresi ayet 30*). Ve insan Kur'an-ı Kerime göre mükemmel bir varlıktır. (*İsra Suresi ayet 70*). Aynı zamanda insan, "Aceleci bir mizacda yaratılmış" (*Enbiya Suresi ayet 37*). Kendisine bir iyilik dokunursa memnun olan, fakat bir musibete uğrarsa, dininden ve inancından yüz çevirebilen, (*Hac Suresi ayet 11*). Çok hırslı, (*Mearic Suresi ayet 19*). Yerine göre bazen nankör, (*İsra Suresi ayet 67*). Çabuk ümitsizliğe düşen, (*Rum Suresi ayet 36*). Zayıf yaratılışlı, (*Nisa Suresi ayet 28*). Hayrı istediği gibi, şerri de isteyen bir varlıktır.

İslamın gayesi, insanda mevcut fitri kabiliyetleri, güzellikleri ortaya çıkarmak, insani özellikleri kuvvetlendirmek, hayvani derekeden meleki derecelere yükseltmektir.

Şeyh Galib (k.s) derki:

*"Hoşca bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen,
Merdum-i dâde-i ekvan olan âdemsin sen."*

Aziz Mahmud Hüdayi(k.s) de:

*"Âyinedir bu âlem her şey Hak ile kâim,
Mîr'ât-ı Muhammed'den Allah görünür daim."*

İnsan canlı ve cansız hiçbir varlığın sahip olmadığı imkânlara mâliktir. Görünüşte küçük âlem, hakikatte engin bir gönül ile cihana sığmayan bir hayal gücüne sahiptir. İman ve iteatiyle meleklerden bile üstün derecededir. Her iki cihanda saadet ve mutluluğa ermek isteyen insan Hakka hizmet ve iteatten ayrılmaz. Onun için ibadet imanı besleyen en önemli vasıtaadır.

Allah'a yaklaşmak isteyen mümin, önce kendine yaklaşmalı, kendine gelmeli, yaratılış gayesini idrak etmeli, iman ve ihlâsla, ibadet ve taatte bulunarak yaratana kulluk etmelidir. İmanın tezahürleri müslümanın davranışında kendini gösterir. Bu davranışlar Kitap ve Sünnete uygun olmalıdır.

Mehmet Akif ne güzel söylemiş:

"İmandır o cevher ki ilahi ne büyüktür!

İmansız olan paslı yürek sînede yüküdür."

(*Safahad sh.59.ist.198*)

Tasavvufta sohbet ve arkadaşlık açısından insanlar dört guruba ayrılır.

1-Arkadaşlığı ve sohbeti ilaç mesabesinde olanlar: Bunlar müritlerinin hastalıklarına göre ilaç veren müridlerdir.

2-Arkadaşlığı ve sohbeti gıda gibi olanlar: Bunlarda ihvan ile inanan insanlardır. Onlarla birliktelik insanın manevi hayatını ve ruhunu besler. Bu yüzden gıda sayılmıştır.

3-Arkadaşlığı ve sohbeti mikrop gibi olanlar: Bunlar fasık ve facir insanlardır. Haramları açıkca işleyen, farzları yapma kaygısında bulunmayan günaha dalmış kişilerdir. Böylelerinin kötü tavır ve alışkanlıkları bir mikrop gibi insanlara bulaşır.

4-Arkadaşlığı ve sohbeti zehir gibi olanlar: Bunlarda inançsız, mülhid ve ateist insanlardır. Bunların iman nurundan mahrum ve inkâr ile kararmış kalpleri bir zehir gibi çevresini etkiler.

Kalpleri kararmış insanlar, fasık, facir, inançsız, mülhid, ateist insanlar olduğundan bunlardan kaçınılması, dikkatli olunması gerekir. Bunlardan sakınılması demek tamamen bunları terk etmek anlamına gelmez. Burada kastedilen; imanı, amelleri, tecrübesi, bilgisi, kemale ermemiş kişilerin bunlarla yakın temas ve dostluk kurmamalarıdır. Yoksa seyr-ü sülukta belli mesafe katetmiş imanı güçlü, ameli Salih bilgi ve tecrübesi geniş kimselerin onları irşad çerçevesi içerisine alması gerekir.

Henüz kendi problemlerini çözememiş kişilerin böyle bir işe kalkışmaları elbette gerekmez. Faydalı da olmaz. Sonra, yasaklanan dostluk ve arkadaşlıktır. Hiç görüşmemek, küs gibi davranmak da elbette hoş değildir.

Çünkü Müslüman herkese güzel muamele ile en iyi tebliği yapmış olur.

İNSAN-I KÂMİL

Cenâb-ı Hakk'ın ahsen-i takvim üzere yaratmış olduğu insanoğlu, kâinâtın âdetâ bir özü veya tohumu gibidir. Çünkü câmiu'l-ezdâd olan, Allâh'ın bütün sıfatlarından az veya çok nasîb almış tek varlık odur. Ve onun varlıkların en şereflişi diye vasıflandırılmasının hikmeti de budur. Bu yüzden o, yücelerin en yücesine yükselten cemâlî sıfatlarla olduğu kadar aşağıların aşağısına düşüren menfiliklerle de muttasıftır.

İnsan hayatı, bu iki kutup arasında bir noktada karar kılmayı neticelendiren ebedî bir mücâdele sahnesidir. Bu gerçek, kâinâtta ki benzer cidâlin "insan" denilen "küçük kâinât"taki bir tecellîsidir. İnsanı insan yapan asıl kahramanlık, bu mücâdeleden fitrattaki aslî cevheri koruyan bir netice hâsıl edebilmektir. İşte insan-ı kâmil, bu sûretle temâyüz edenlerin müşterek adıdır. Böyleleri, bir zerafetler meşheri ve bir san'at hârikasıdır. Kâinât kitabının hulâsası, fâtıhası ve yaradılış sırrının tecellî mekânıdır. Kâmil insanın vücûdu bile azâlarına hâkimiyyet sayesinde kalbindeki yüceliklerin bir tezâhür sahnesidir. Kalbi ise, Cenâb-ı Hakk'a muhabbet ve aşkının mekânı, mârifetullâh hazînesinin âdetâ ihtişamlı sarayıdır. Bunun için kâmil insanın kalbi, bir mânâda beytullâh olmuştur.

Kâmil insanı hakkıyla anlayabilmek ve îzâh edebilmek pek zordur.

Şeyh Sâdî (k.s.)derki:

"Gönül, celîl olan Allâh'ın nazargâhudur."

Kâmil insanın sözleri hikmet ve esrâr, amelleri sâlihdir. Peygamber Efendimizin (s.a.v) gönül ikliminden nasîb almıştır. Kalbî yapısı ile bir îcâd bedîasıdır. Çünkü Hakk'a vâsıl oluş ve halîfetullâh olma keyfiyeti kalb-i selîm ile mümkündür.

Kâmil insan:"Şerîat sözlerim, tarîkat fiillerim, hakîkat de hâl ve durumumdur." hadîsinden feyiz-yâb olmuştur. Hadîs-i kudsîde buyurulmuştur:"Yere göğe sığmam, mü'min kululum kalbine sığarım."

Kâmil insan, ışığın etrafında dönen kelebekler gibi Mevlâ muhabbetiyle irâdesiz hâle gelmiştir. Yâni O'nun gören gözü ve

işiten kulağıdır. Mukadderât, kâmil insan için olacak şeylerin en güzelidir. İlâhî manzaraların müşâhedesi altında olduğu için dünyâyâ âid hevâ ve heves cüceleşmiştir. Fânî izâfetlerin hiçbir ehemmiyeti kalmamıştır.

Kâmil insan, müşâhede ve seyr-i bedâyî, yâni ilâhî güzellikleri temâşâ hâlinedir. Âlem ve hâdiseler, onun için bir ibret akışıdır. Cereyan edip giden ilâhî tecellîler karşısında kulluk idrâki ve mahviyet edebi hâlinedir. Bunun içindir ki, kâmil insanın Hakk'a yaptığı ilticâlar, umûmiyetle müstecâbdır. Onun niyâzları, geri çevrilmez. Fakat o, edeb ve Hakk'a rızâsı muktezâsınca kendisine âid hiçbir şey istemez. Yâni duâlarının içinde kendisi yoktur. Fıtratı mâye-i merhametle yoğrulduğu için gönü bütün mahlûkatı içine alır. Kâinattaki ilâhî programın en mükemmel sûrette, yerli yerince olduğu ve derin bir hikmet ile mücehhez bulunduğu idrâki içindedir.

Sünbül Sinan Efendi (k.s), birgün mürîdânına sorar:"Şâyet Cenâb-ı Hakk, farz-ı muhâl bu kâinâtın sevk u idâresini size vermiş olsaydı, ne yapardınız?"Beklemedikleri bu değişik suâl karşısında mürîdler, şaşırmakla beraber Hazret-i Pîr'e cevap vermeme nezaketsizliğinde bulunmamak için muhtelif mütâlaalarını serdettiler. Kimi:"Dünyâda bir tek kâfir bırakmazdım!"Kimi:"Bütün kötülükleri yok ederdim!"Kimi:"İçki içenleri helâk ederdim!" gibi devam edip giden cevaplar verdiler. İçlerinde bir tanesi ise cevap vermeden susuyordu. Pîr'in dikkatini çekti ve ona bakarak:"Evlâdım! Ya sen ne yapardın?" dedi. Edebinden yüzü kızaran mürîd, büyük bir mahviyet içinde şeyhinin bu husûsî hitâbına boyun bükerek şöyle cevap verdi:"Efendim! Allâh'ın bu kâinâtı sevk u idâresinde -hâşâ- bir noksanlık mı var ki, ben farklı bir şey yapabileyim? Kâinattaki ilâhî tanzîm, tasavvurların ötesinde bir kudret akışı içinde devam ederken benim, âciz, kısıtlı, mahdûd akıl ve irâdemle "Bunu şöyle yapardım, bunu böyle yapardım!" demek ne haddime! " dedi ve utancından gözlerini yere indirdi.

Hazret-i Pîr ise, bu kâmil cevapdan son derece memnûn kaldı. Mütebessim ve nûrlu çehresiyle mürîdini derûnî nazarlarıyla

süzerek oradakilere:"İşte şimdi iş merkezini buldu!" dedi.Bundan sonra o mürîdin adı Merkez Efendi olarak kaldı. Asıl ismi olan Mûsâ Muslihiddîn unutuldu, "merkez" lafzı, kendisine sıfat oldu.

Kâmil insan, Hakk'ın aşk ve muhabbetinin tecellîsi altında olduğu için mercek altında bir kâğıdın yanması gibi nefsî temâyüller onda ömrünü tüketmiştir. Böylece nûrânî bir câzibe merkezi hâline geldiğinden diğer insanlar da gayr-i irâdî olarak onu sever ve sayarlar. Ancak o, fânî iltifat ve alâkaların kısı kacından kendisini kurtarmış olduğundan gurûr, kibir ve ucûb gibi mezmûm sıfatların girdabına düşmez. Halk içinde Hakk ile beraberdir. "Tâzim li-emrillâh" (Allâh'ın emirlerine hürmetle riâyet) ve "Şefkat li-halkıllâh" (Allâh'ın mahlûkâtına şefkat) düstûrunu yaşar, ancak Allâh'a muhabbetinin muktezâsınca zıdd-ı kâmilî olan zâlim ve nankör kullara aslâ muhabbet ve meyil göstermez. Yalnız merhameti icâbı onlara da acır, hidâyetlerine duâ eder.

Mal-mülk ve dünyâyâ âid bütün servetler, ona yalnız infâk için lâzımdır. Kâmil insan; **"İnsan benim sırrımdır. Ben de insanın sırrıyım."** hadîs-i kudîsî muktezâsınca derûnî hikmet ve esrâra nüfûz ederek kendini mârifetullâh ve vâsıl-ı ilâllâh olmaya adanmıştır. Artık o, bu cihânın dert ve ızdıraplarına aldırmayan has bir kuldur.

Rivâyete göre Hz.İsâ (a.s),teninde alacalar bulunan ve iki şakağı da çökmüş bir şahsa rastladı. O şahıs, üzerindeki hastalıklara aldırmayarak:

"Yâ Rabbî! Sana sonsuz hamd ü senâlar olsun ki, mahlûkatın pek çoğunu mübtelâ kıldığın dertten beni halâs eyledin." diyordu. Hz.İsâ (a.s), muhâtabının fikriyâtının idrâk ve kemâlini yoklamak maksadıyla ona:"Ey kişi! Allâh'ın senden giderdiği hangi dert var ki?" dedi. Hasta şöyle cevap verdi:"Ey Rûhullâh! En fecî hastalık ve belâ, kalbin Hakk'dan gâfil ve mahrûm olmasıdır. Şükûrlar olsun ki Allâh'ı Teâlâ, beni bundan muhâfaza buyurmuştur. Zîrâ ben Cenâb-ı Hakk'ın kalbime verdiği mârifetullâh lezzeti ve neş'esi içindeyim. Onun dışındaki dünyâ nîmetlerini görmüyor ve hissetmiyorum bile."Kâmil insan, bu dünyâ âlemine "küllü men aleyhâ fân" (Herkes ve her şey fânîdir.) gözüyle bakar. Hayret

makamında bâkî olan Rabbiyle beraberdir. Kâmil insanın bütün hedef ve gâyesi Allâh rızâsıdır. Bu istikamette onun için yemeğin lezzetlisi de lezzetsizi de birdir. Kezâ az ile çoğun, soğuk ile sıcakın, zenginlik ile fakîrlığın bir farkı kalmamıştır. Çünkü hepsi izâfidir.

Kâmil insan, zâhiren bir garîb gibidir, ancak gönül âleminde öyle mutantan saraylar içinde ve müzeyyen tahtlar üzerinde saltanat sürer ki, bütün dünyâ onun nazarında kumda oynanan bir oyundan başka bir şey değildir. Dolayısıyla insanlardan ve dünyâdan nefsinde âid herhangi bir talebi yoktur. Bütün işlerinde itidal üzereedir. İbadetlerinde de en hayırlı bir yol takip eder.

İnsanın kendi üzerinde Rabbinin bir ibâdet ve şükür hakkı, âilesinin hakkı, nefsinin hakkı gibi birtakım mühim haklar vardır. Kâmil insan bu dengenin muhâfazası içindedir. Rakîk bir gönle sahip kâmil insan, verdiği sözü mutlaka yerine getirir ve hiçbir zaman va'dinden dönmez. Birtakım nefsânî sebeplerle muhatabını rencide etmez. O Hakk'a kullukta ve insanlara muâmelesinde adâlet sahibidir. Kendisinin aleyhinde olanlara dahî kırılmaz. Eğer o kimse, iyilik yaptığı bir fakîr ise, elinden gelen ihsânı aynen devam ettirir. Çünkü kâmil insan, Allâh'ın ahlâkı ile ahlâklandığı ve yalnız O'nun rızâsını talep ettiği için fiil ve davranışları Kur'ân ve sünnet ölçüsü içindedir. Zîrâ Cenâb-ı Hakk, bu dünyâda bütün mevcûdatın, hatta kendisine isyan eden nice gâfillerin bile rızıklarını vermektedir.

H.z. Ebû Bekir (r.a) , Mıstah isimli birine devamlı olarak yardımda bulunurdu. Fakat mâlûm ifk (iftira) hâdisesinde onun da iftiracılar arasında yer aldığını görünce, bir daha ona ve âilesine iyilik yapmayacağına dair yemin etti. Mıstah ve âilesi, H.z. Ebû Bekir (r.a)'in yardımı kesilince perîşân bir hâle düştüler. Ancak Cenâb-ı Allâh, isyânlarına rağmen kullarına merhameti muktezâsınca yardımın kesilmesinin ardından şu âyet-i kerîmeyi inzâl buyurdu: ***"İçinizden fazîletli ve servet sahibi kimseler, akrabâya, yoksullara, Allâh yolunda göç edenlere (mallarından) vermeyeceklerine dair yemin etmesinler; afvetsinler, bağışlasın***

geçsinler! Allâh'ın sizi bağışlamasını arzulamaz mısınız? Allâh (ki) çok bağışlayandır, çok merhametlidir." (Nûr Suresi, 22)

"Yeminlerinizden dolayı Allâh'ı (O'nun adını), iyilik etmenize, O'ndan sakınmanıza ve insanların arasını düzeltmenize engel kılmayın! Allâh iştir ve bilir." (Bakara Suresi, 224)

Bu âyetin inzâlinden sonra Hz. Ebû Bekir (r.a):"Ben elbette Allâh'ın beni bağışlamasını severim!" dedi. Ardından yemin keffareti vererek yapmış olduğu hayra devam etti. Yâni iffet timsâli kızı, Fahr-i Kâinât (s.a.v) 'ın temiz zevcesi ve mü'minlerin annesi olan Hz. Âişe (r.anha) 'ya iftira atan şahsa infâkına devam etti. Bu da, Hz. Ebû Bekir (r.a) 'ın fazîletinin ve kemâlinin kâ'bına varılamayacağını gösteren en bâriz bir misâldir.

Kâmil insan, yerinde ve zamanında o kadar çok infâk eder ki, onu görenler müsrif sanır. Şâyet yeri ve zamanı değilse, o kadar az verir ki, insanlar onu hasis ve cimri sanırlar. Ancak o, sadece Hakk'ın rızâsını yaşamaktadır. Cenâb-ı Hakk âyet-i kerîmede buyurur: "*Bir de akrabâya, yoksula, yolcuya hakkını ver. (Ancak) gereksiz yere de saçıp savurma!*"

"Zirâ böylesine saçıp savuranlar, şeytanların kardeşleridir. Şeytan ise, Rabbine karşı çok nankördür." (İsrâ Suresi, 26-27)

"Eli sıkı olma; büsbütün eli açık da olma! Sonra kınanır, (kaybettiklerinin) hasretini çeker durursun!" (İsrâ Suresi, 29)

Bu âyetin şuûr ve idrâki içerisinde olan Ömer bin Abdülazîz (r.a), muhtaç, garîb ve yetîme kendisinin ve rızâsını almak sûretiyle âilesinin servetlerini infâk etmiştir. Böylece teb'asına rehber olmuş, servet sahipleri de kendisini nümûne-i imtisâl edinmiş olduğundan devrinde ümmet içerisinde zekât verilecek fakîr insan kalmamıştır. Ömer bin Abdülazîz (r.a) sarayda oturmayıp kıl çadırını tercih etmesiyle de israfı önlemek husûsunda güzel bir örnek olmuştur.

Kâmil insan, nefsinin dâimî bir murâkaba altında tutar. Bunun için başkalarının kusur ve kabahatleriyle uğraşmaz. İnsanların gizli-saklısıyla meşgul olmaz. Bu mevzuda bildiklerini ifşa etmez. O, yüce Mevlâ'nın "Settârul-uyûb" (ayıpları çok örtücü) sıfatından nasîb almıştır.

Kâmil insan, dünyânın geçici âlâyîşine gönül vermeyip müstağnî bir hayat yaşamakla başkaları tarafından her ne kadar bazen kınansa da aslında herkesin gıpta ettiği bir makam ve mevkîde heybet hâlinedir. Dünyâ dahî ona râm olma emrini almıştır.

Hadîs-i şerîfde buyrulur: "*Her kimin kaygısı âhiret olursa, Allâh onun zenginliğini kalbine koyar. İşlerini dağınık olmaktan kurtarır ve dünyâ ona boyun eğerek gelir. Her kimin kaygısı da dünyâ olursa, Allâh, onun fakîrliğini gözü önüne koyar, kendisini derbeder eder ve dünyâdan da kendisine ancak mukadder olan gelir.*" (Tirmizî)

Kâmil insan, o kadar mükemmel bir ahlâk ve tabîate sahip olmuştur ki, -Allâh için müstesnâ- hiç kimseye kızmaz, hiç kimseden kırılmaz. **O: "O takvâ sahipleri ki, bollukta da darlıkta da Allâh için infâk ederler; öfkelerini yutarlar ve insanları afvederler. Allâh da (bu şekilde bütün hâl ve ibâdetlerinde) ihsân sahibi olanlara muhabbet eyler."** (Ât-i İmrân Suresi, 134) ilâhî beyanının sırrını yaşar. Câfer-i Sâdık Hazretleri (k.s), üzerine yemek dökken hizmetkârını bu âyetin şümûlünü yaşayarak afvetmiş, ona ihsânda bulunmuştur. Hasan-ı Basrî Hazretleri (k.s) de, kendisini gıybet edenleri afveder ve onlara hediyeler göndererek ihsân etmek sûretiyle onları terbiye ederdi.

Kâmil insan, bütün ahvâlinde iyilik ve ibâdet üzredir. Nefesleri tesbîhtir. Sözleri, hikmet incileri saçar. Gözleri, feyz u muhabbet menbaidir. Kendisine bakılınca Allâh'ı hatırlatır. Sohbetine katılanlar, tattıkları ilâhî lezzet ve hazlarla vecd içinde yaşarlar. Çünkü kâmil insanın sohbeti, neşve-i Muhammedî ile doludur ve muhatablarına istîdâdları nisbetinde nice mânevî nasîbler aktarır. Esrâr-ı ilâhiyyeye teşne olanlara hak ve hakîkatin tercümanlığını yapar.

Allâh'u Teâlâ, kendi ahlâkıyla hâllenen kâmil insanı sevmiş ve onu kullarına da sevdirmiştir. O da Allâh yolunun sâliklerini muhabbet, lutuf ve ihsân ile irşâd eder. Etrafindakileri nefsin derin ve korkunç karanlığından çıkarmak ve nûrâniyet semâsına ulaştırmak için gayret ve fedâkârlıkta bulunur. Başkasına cefâ

gelen fedâkârlıklar, onlar için âdetâ bir lezzettir. Nitekim bu yolda en büyük ezâ ve cefâyâ katlanmış olan Peygamber Efendimiz (s.a.v) : "**Hüzün benim dostumdur!** " buyurmuşlardır. Dost, yâni sevilen.

Kâmil insan, ilâhî sırların hazînesidir. Ancak ilâhî esrâra âşinâ olanlar, onun kemâline vâkıf olurlar. Çünkü o, cesed yapısı olarak diğer insanlardan farksızdır. Ancak gönül yapısı olarak Rabbin mükerrem kıldığı kullardandır. Ahsen-i takvîm sırrına ma'kesdir. Nûr mâdenidir. Sâlihler silsilesine halkalanmış bir incidir. Kendisine ledünnî ilme mazhar Hızır'ın nasîbi bahşedilmiştir.

Kâmil insanın gönlü toprak altında çürümez. Bu sebepledir ki, onun gönül mahsûlü olan eserleri de ebedîleşir. Dünyâdaki hizmetlerini berzah âleminde de devam ettiren Gavs'ul A'zam Abdulkadir Geylanî, Şâh-ı Nakşibend, Gazâlî, Yunus, Mevlânâ ve Edebali,(k.s) Hazarâtı gibi nice kâmil insanlar hâlâ aramızda yaşıyor, biz öldükten sonra da yaşayacaktır. İlâhî vuslata nâil olabilmek, çoğu kere devletsiz, servetsiz ve şöhretsiz bir şekilde yaşanan rûhânî bir ömrün mahsûlüdür.

Bunun içindir ki Allâh'ı Teâlâ, kâmil insanı korku ve kederden masûn kılarak ona iki cihan seâdetini bahşetmiştir. Âyette buyrulur: "**Bilesiniz ki, Allâh'ın dostlarına korku yoktur; onlar mahzûn da olmayacaklardır...**" (Yûnus Suresi, 62)

İnsanlığın fazîlet târihinin ana merkezinde dâimâ kâmil insanların çehreleri görülür. Bundan dolayıdır ki fazîleti hâkim kılmak üzere cihangirlik tahtına çıkanlara istikâmet veren, onların irşâdları olmuştur. Bu cümleden olarak Osmanlı Devleti'nin husûsiyle ilk üç asrı, Edebali Hazretleri'nin ve emsâli insan-ı kâmil silsilesinin rehberliği ve fazîletlerinin feyizleri ile dolu olduğu meşhûrdur. Onlar, toplumlarını mânevî bir âlemden yönlendirmişlerdir. Meselâ dikkatle bakıldığında Kosova'ya giden Murâd Han ve askerlerindeki şehâdet sevdâsında, Yemen çöllerinde ve Kafkaslar'da mücâdele eden cengâverlerin ve benzerlerinin hamlelerinde insan-ı kâmillerin aşk, vecd ve heyecanlarının izleri çok bariz bir şekilde müşâhede olunur. **Yavuz**

Sultan Selîm Han, eşsiz bir cihangir olduğu halde nâil olduğu zâhirî ve dünyevî nîmetlere tercîhen insan-ı kâmillerin yüce himmetlerini takdîr zımnında:

“Pâdişâh-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş

Birvelîyebende olmakcümledena'lâ imiş.” demiştir.

Rabbimizden, cihangir sultan Yavuz'un gönlündeki bu muhabbet ateşinden bizler gibi fakîrlere de bir nasîb lutfetmesini niyaz ederiz.

İnsan-ı Kâmil; Yetkin insan demek olan insan-ı kâmil; Allah'ın ef'âl, esmâ, sıfât, hatta şuûnât-ı zâtîyesinin en parlak aynası demektir. "Mutlak zikir kemaline masruftur" esprisi açısından, insan-ı kâmil denince, ilk akla gelen Hakikat-ı Muhammediye (s.a.v) 'dir. Sonra da diğer enbiyâ, gavs, kutup ve derecelerine göre evliyâ, asfiyâ, ebrâr ve mukarrebîn. Bu konuda böyle bir farklılığı kabullenmek, Kur'ân ve Sünnet açısından mahzursuz olduğu gibi, akla, mantığa, hiss-i selime de aykırı değildir.

Bir kısım mülâhazalara bağlayarak bazı felsefeci ve kelâmcılar insan-ı kâmilî, "akl-ı evvel", "akl-ı küll" , "kelime-i câmia", "nokta-i câmia", "nokta-i vahdet", "sırr-ı ilâhî", "âyine-i sırr-ı ilâhî", "vesile-i uzmâ"; bazı sufiler de pîşuva, hâdî, mehdî, dânâ-ı kâmil, mükemmil, bâliğ, tiryak-ı ekber, iksir-i a'zam. Şeklinde birbirinden farklı kelime ve tabirlerle yorumlamış iseler de, bütün bu mülâhazaların hepsini câmî bir hususa irca etmek de mümkündür; o da, insan-ı kâmilin âyine-i vücûd-u Hak ve "dû kevn" olması gerçeğidir. Evet, o, varlığın özü, usâresi, dili, tercümanı olarak bütün kevn ü mekânlardaki "kenz-i mahfî"yi ifadenin yanında, her şeyi Zât-ı Hakk'a bağlar; bağlar ve O Zât'ı hem vicdanın enginliği, hem de muhtevalı mahiyetinin diliyle seslendirir.

Aslında insan-ı kâmil, öyle bir mir'ât-ı mücellâdır ki, her dakika kim bilir kaç defa, şuûnât-ı zâtiye onda "bî kem u keyf" tecelli eder. Tecelli eder de, işte böyle bir arzlıdan ötürü yerküre semâların önüne geçer. Zira insan-ı kâmil, âdeta bütün varlığın aklı, kalbi ve ruhu mesabesindedir; onsuz hiçbir şey doğru

anlaşılamaz, hiçbir ilim mârifete dönüşemez ve hiçbir şeyin hayat esrarı tam hissedilemez. Onun bakış zâviyesine bağlanamamış bütün bir fizik âlemi ruhsuz ve onunla şöyle-böyle aydınlanamamış bütün zaman parçaları da nursuzdur. tabîî böyle bir boşlukta yaşayan insanlar da kalbî ve rûhî ufukları itibarıyla fetret insanı sayılırlar. Muahezeye maruz kalmayacakları mânâsına fetret insanı değil, mâhiyet-i insaniyelerini inkişaf ettirememiş olma anlamında fetret insanı.

Bugüne kadar insanların arızasız Hakk'a yönelmeleri hep insan-ı kâmillerce gerçekleştirilegelmiştir; kitleler onların rehberliğinde ebedî mihraplarını bulmuş, Hakk'a yönelmiş ve onların neşrettiği nurlar sayesinde varlık ve hadiseleri isabetli yorumlayabilmişlerdir. Bu itibarla da denebilir ki, onları bulan dolayısıyla da hakkı hakikati bulmuş ve onları iç dünyalarıyla müşahade eden de, mazhar ve tecelligâhın şeffaflığı, vüs'atî ölçüsünde Hak cemalini temâşâ etmiş sayılır.

İnsan-ı kâmil, din ve diyanet adına örnek bir tiptir. İman, İslâm, ihsan onun yol ve yörüngesi, Allah rızası hedefi, Hakk'ı sevip sevdirmek vazifesi, Cennet ve Cemalullah da, kulluğunu onlara bağlamama kaydıyla, bu mübarek düşünce ve aksiyonun sürpriz semeresidir.

İnsan-ı kâmil, her zaman başkalarına yararlı olma emelinde ve mârifet ufkunu yükseltecek bilgi peşindedir. Ahlâk-ı haseneye bağlı yaşadığından, hep güzellik sergiler durur. Güzel görür, güzel düşünür, güzel ve faydalı sözler söyler. Güzel işler yapar, güzelliklere ve güzellere peyrev olur. Her davranışını Hak hoşnutluğuyla irtibatlandırarak, hep O'nunla oturur-kalkar. O'nu düşünür, O'nu konuşur. Her tavrı ve her beyanıyla O'nu hatırlatır ve hakkın hakikatin en talakatlı bir lisanı olarak yaşar.

Kâmil insanların en kâmilî İnsanlığın İftihar Tablosu, bu yüce evsafın birinci kahramanıydı. İslâmiyet'in özündeki ilâhî sırrı görebilmek için, onu bir kerecik olsun, önyargısız ve insaflı olmak şartıyla- temâşâ yetiyordu. Cîlî'nin de dediği gibi; varlık âleminde, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) ölçüsünde kemâlât-ı insaniye ile tanınmış bir ikinci şahsı göstermek mümkün değildir. Eğer

kemâlden maksat; Hakk'ın hiçbir zaman yanılmayan vahiy ve ilhamlarıyla ruhların tasfiye edilmesi, nefislerin tezkiyesi, insânî lâtifelerin inkişafı; ve bunların yanında cismanî isteklerin, bedenî arzuların aşılması, derken Hak'la tam mukayyet hale gelinmesi ve bekâ-yı Ehadiyet'le bekâ bulup, bütün esmâ, sıfât ve şuûnât-ı ilâhiye adına mücellâ bir mir'ât seviyesine ulaşılması ise, -ki öyledir- bu yüce evsafî mâhiyetinde cem etmiş bulunan ve kulluğunu "kâb-ı kavseyni ev ednâ" ufkunda sürdüren Hazreti Rûh-u Seyyidi'l-Enâm (aleyhi ekmelü't-tehâyâ), kemâl ehlinin en kâmilî ve Bediüzzaman'ın ifadesiyle, şeref-i nev-i insanın ve divan-ı nübüvvetin de hâtemidir. Evet, O Zât, kemâliyle ferid-i kevn ü zaman ve bihakkın fahr-ı kâinattır.

Sofîye ıstılahında insan-ı kâmil; ilâhî ve kevnî, aslî ve zillî, cüz'î ve küllî, cevherî ve arazî, maddî ve manevî bütün âlemleri özünde cem etmiş bulunan bir asıl cevher, bir hulâsa, bir usâre ve bir fihristtir. Seyyid Şerîfe göre, beşerin medâr-ı fahri olan Zât; "kadri, kıymeti fevkalâde yüksek sırlı bir kitap ve ilâhî, kevnî hakikatleri câmi öyle bir risaledir ki, bedenî ve cismanî kirlerden arınmış olan talihlilerden başkası O'nu tam idrak edemez." Aklın zâhirî nazarında âlem-i kebir kâinattır; hakikatte ve Allah katında ise kebir olan insandır. Hz. Ali (r.a)'nin yaklaşımıyla, onun mâhiyeti meleklerden de ulvîdir; avâlim onda pinhandır, cihanlar onda matvîdir.

İnsan-ı kâmil, Cenâb-ı Hakk'ın, zâtî şuûnâtının tam bir mazharı ve O'nun varlığının da câmi bir aynası olması itibarıyla, bâtını esmâ, sıfât ve şuûnât-ı zâtiyenin nokta-i mihrakiyesi, zâhiri de kelime kelime, satır satır, paragraf paragraf bütün varlık ve eşyanın kısmen sarahaten, kısmen de remzen ve işareten tam bir hulâsası, bir fihristi, hiç olmazsa ana başlıklarıyla eşya ve hadiselerin câmi bir indeksidir.

Hazreti Vücut, onda küllî ve tafsîlî bir şekilde tecelli ettiğinden, yani icmalen de olsa o her şey ve her nesneden bir çizgi, bir kelime, bir satır taşıdığından, bir mânâda her varlık onun âyine-i vücudunda mündemiç, Zât-ı Hak da kalbinde kenzen mütecellîdir. Her halde ilk insan-ı kâmile meleklerin secde ile emredilmesinin

hikmetlerinden biri de, işte onun bu zâhirî-batınî donanımı ve potansiyel zenginliği olsa gerek! Böyle bir zenginlik, aynı zamanda bu ölçüdeki hususî teveccühe ciddî bir teveccühle mukabeleyi gerektiriyordu ki, o da din şeklinde sistemleştirilen ilâhî ahlâk ve kevnî kanunların temsilinden ibaret olan diyanetti. Evet, eğer Hakk'ın gözü bizim üzerimizde ise -ki öyle olduğu açıktır- bizim gözümüz de, dini hayata hayat kılma cehdiyle hep O'nda olmalıydı!

Varlık ve hadiselerle münasebet ve müdahalesi açısından insan-ı kâmil, yeryüzünde Allah'ın tam halifesidir. Bu itibarla da o, ilâhî icraatı temâşâ, herkes ve her şeye nezaret etme konumuyla Hakk'ın gören gözü, işiten kulağı, tutup destekleyen eli olmakla şereflendirilmiştir. O, şefkatle görülüp gözetilme, himaye edilip korunma durumunda bulunan herkesi, bir anne gibi kucaklayıp bağrına basan tam bir merhamet insanıdır. Evet, o, her zaman çevresini şefkatle süzer. Damarlar içinde dolaşan kan gibi, içtimaî bünyenin her yanında bulunur. Zararlılara karşı o bünyeyi korur. İhtiyaca göre onu görür-gözetir ve besler. Bir ruh gibi onun bütün faaliyetlerini kontrol eder. Ve her hâliyle onun varlığının en sağlam teminatı olduğunu gösterir.

“Başka değil, Biz seni bütün âlemlere ancak rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ Suresi,107) ayetince insan-ı kâmil, Hazreti Rûh-u Seyyidi'l-Enâm itibarıyla bil-âsale, diğerleri açısından da bittebeîye, ins-cin, canlı-cansız her şeye ve herkese rahmettir.

“ Biz seni bütün insanlara rahmetimizin müjdecisi, azabımızın da habercisi, uyarıcı olarak gönderdik. (Sebe' Suresi, 28) işaretiyle de bütün insanlığa rehber, rehnümâ, hâdî, mehdî, nezîr ve beşîrdir.

İnsan-ı kâmilin bütün varlık ve eşyaya tekvinî emirler açısından nezareti, onların ruhlarına feyiz ifazası, mâhiyetlerinin şerh u izahı ve beyanı uygun burhanlarla değerlendirip irfana bağlamak; şuurlu varlıklar zâviyesinden görüp gözeticiliği de, irşad, pişdarlık, onların ruhlarının tasfiyesi, nefislerinin tezkiyesi ve insanî lâtifelerinin Hakk'a uyarılması şeklindedir.

Evet, o, halk içinde, tesbit-i kible, tevhid-i kible adına bir pusula ve olgunlaşmaya açık ruhları da insanî kemâlâta yönlendirip yükselten bir mürebbîdir. O'nu tanıyıp atmosferine girebilen herkes, istidâdı ölçüsünde Hakk'a ulaşma ve O'nu bulma yoluna girmiş sayılır. Gerçi Hak, cisim, cevher, araz olmadığı gibi, zamandan, mekândan, mesafeden, hayyızden de münezzehtir; "ulaşma", "bulma" gibi kelimeler O'nun hakkında birer mecazdır. Bunlarla kastedilen şey ise, bize her şeyden yakın O Zât'a karşı mâhiyetimizdeki uzaklığı aşmak, kalben, hissen, zevken O'nun yakınlığını duymaktır.

Evet, hayvâniyetten sıyrılıp cismaniyeti aşan hemen herkes, kabiliyeti ölçüsünde, "bî kem u keyf" kalben O'nun yakınlığını duyar, basiretiyle temâşâsı zevkine erer ve ruhuyla da her zaman üns yudumlayabilir. Bu mevzûda, herkesin belli şeyler duyup hissetmesi söz konusu olsa da, tam mazhariyet, sürekli aynadarlık ve kusursuz aksettirme, küllî tecellinin mazhar-ı tâmmı olan insan-ı kâmile mahsustur.

Bu itibarla da insan-ı kâmil, fânîler arasında Bâkî'yi gösteren câmi öyle bir aynadır ki, onu gören Hakk'ı görmüş, onu seven Hakk'ı sevmiş, ona uyan Hakk'a ubûdiyet neşvesine ermiş olur. Aslında bütün bunlar, asliyet plânında ve külliyet çerçevesinde hakikî insan-ı kâmile alâkalı hususlardır. Zılliyyet dairesinde ve cüz'iyet çizgisinde kemal sahiplerine gelince onlar, bittebeğe bu payeyi ihraz ederler. Bunlar, ilim, irfan, muhabbet, aşk u şevk, cezb u incizab hususunda hakikî insan-ı kâmilin mirasçılarıdır ve mevhibeleri, misyonları itibarıyla da aynı sofranın davetçileri ve davet edilenleri sayılırlar.

Hak, her zaman değişik aynalarda kendini temâşâ edip ettirmesi ve insan-ı kâmilin de bu temâşâ edilen şeyler arasında en şeffaf, en berrak ve Rahmaniyet şuûnâtını tam aksettiren câmi bir ayna olması itibarıyla o, yeryüzünde görme ve gösterme vazifesi açısından çok önemli bir unsurdur ve ondan hâlî bulunan mekânlar, zamanlar da min vechin yetimdirler. Bu itibarla da her mekân parçasının, her zaman diliminin su kadar, hava kadar insan-ı kâmile ihtiyacı vardır.

Evet, eğer Hak, insan-ı kâmilde, câmi ve tafsîlî bir plânla mütecellî ise - ki öyle olduğunda şüphe yoktur- bu mazhariyetteki kimselerin her zaman ve her mekânda bulunmaları bütün bir varlık için çok önemlidir; zira böyle birinin zâtı, Hazreti Zât'ın aynası; ilmi, ilminin lem'ası ve o da, varlık içinde Hak sırlarının sırlı bir anahtarıdır.

Onu bulup onunla aynı atmosferi paylaşan biri, başkalarının hiçbir zaman ulaşamayacağı pek çok esrara, envâra ulaşır ve bir feyiz kaynağı haline gelir. İnsan-ı kâmil, her zaman kendi konumunun farkındadır. O, kendini bir meclâ, bir memur ve en fazla da bir mazhar telâkki eder; eder de ,ne kendini, ne sıfatlarını, ne de zâtî gibi görülen kabiliyetlerini kat'iyen kendinden bilmez; aksine, nefsinin, ” **Siz onları kendiniz olarak öldürmediniz; onları Allah öldürdü.**” (*Enfal Suresi, 17*) mazmununa bağlı görür ve her zaman ,” **Attığında da sen atmadın; onu Allah attı**” (*Enfal Suresi, 17*) hakikatini vicdanında duyarak, hep memurîyet ve mazhariyet mülâhazalarıyla oturur kalkar; ne ittihad ne hulûl. Her şeyi O'ndan bilir ve üzerindeki fevkalâdelikleri de O'nun ekstradan tecellileri sayarak, ”*Değildir bu bana lâıyk bu bende / Bana bu lutf ile ihsan nedendir?*” (*M. Lutfi*) der; sevinç ve sorumluluklarını değişik taaccüblerle daha bir derince duyar. Aslında hulûl ve ittihad, bizzat mevcut iki şey arasında cereyan eder. Hak karşısında insan-ı kâmil müstakil bir mevcut değildir ki, hulûl ve ittihad söz konusu olabilsin. Zât-ı Hak, bilasâle bir mevcud, insan ise, O'nun ziya-yı vücuduyla kâimdir. İster insan-ı kâmil isterse bir başkası, vücudu mümkün ve yaratılmış olan muhtaç birini büyütme adına böyle bir tasavvur, dalâletten başka bir şey değildir.

İnsan-ı kâmil, her şeyin Hak'tan geldiği şuuruyla kendi mahlûkiyet ve kulluk sınırlarını korumada fevkalâde hassas hareket eder ve ne mazhariyetlerini şatahat vesilesi yapar, ne de âyinedarlığında ayniyet iltibasına düşer. Kendisindeki mevhibeleri kâmilâne aynadarlık yapma ölçüsünde, ilâhî sıfât ve zâtî şenlerin bir tecellisi ve ehadiyet-i ilâhiyenin de bir mazhar-ı tâmmı olarak duyar, zevk eder ve mehabetle iki bûklüm olur. İnsan-ı kâmilde böyle bir hâl, onun nefis ve enaniyeti açısından yok olup, kalbî ve

rûhî hayatı itibarıyla yeni bir mevcudiyete ermesi hâlidir ki; buna, bizzat var olmayan birinin, O'nun vücuduyla hakikî var olmayı zevk etmesi de diyebiliriz.

Mevlâna, Divan-ı Kebir'inde, bu mazhariyet ve bu payenin kahramanlarıyla alâkalı olarak şöyle der: “ O makamda var olan bana yok göründü, yok olan da var. Bir cana benzeyen dünyanın ötesinde, O'nun sevdasıyla başları dönmüş varlıklar gördüm. Hepsi de, tertemiz vefa ve safâ içindeydiler.”

Allah-u Teâlâ da Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: “**Ey insanoğlu! Sen Rabbine kavuşuncaya kadar çalışıp çabala, sonunda O'na kavuşacaksın.**”(İnşikak Suresi,6)

İnsan, Allah'a ulaştığı zaman insan-ı kâmil, ilahi isim ve sıfatların mazharı ve Hakk'ın zatının kendisinde tecelli ettiği bir ayna olur. İnsan gerek nurani ve gerekse zulmani hicapları aştıktan sonra ancak bu hakikatlere erişebilir. (Sızıntı,1999, Şubat - Sayı: 156)

İYİ BİR İNSAN, İYİ BİR MÜSLÜMAN

Allah insanı varlıkların en şereflişi olarak yaratıp, iyiliği ve kötülüğü öğretmiş, akıl, bilgi, irade ve istediğini yapabilme gücü ile donatmıştır. Ona en güzel biçim ve şekli vermiş, yeryüzünü imar ve ıslah etmek ve kendine kulluk yapmak için halife yapmış, her şeyi onun emrine musahhar kılarak meleklerden üstün kılmıştır.

İnsan çok karmaşık bir yapıya sahiptir. Duyguları, düşünceleri ve davranışları çok karmaşık olup, davranışlarının nedenleri ve o davranışa sebep olan faktörler çok çeşitlidir. Dünyada ne kadar insan varsa o kadar huy, karakter ve davranışta insan var demektir.

İnsan tabiatında iyi, güzel huy ve karakter özellikleri olduğu gibi kötü, çirkin huy ve karakter özellikleri de mevcuttur. Fıtrat olarak temiz ve günahsız olarak dünyaya gelen insan, hayatı boyunca aile, çevre ve eğitim yoluyla bir takım iyi veya kötü davranışlar kazanmaktadır. Kur'an'da ümitsizlik, nankörlük,

şımarıklık, övünme gibi kötü huyların iman edip salih amel işleyen sabırlı mü'minlerde bulunmayacağı belirtilir.

Kur'an ideal insan tipinin genel özelliklerini detaylı bir şekilde ifade etmektedir. Bazı insanlar bu özelliklerin bir kısmını, bazıları tamamına yakını kendinde bulundurabilir. Çünkü hayatta hatasız ve mükemmel bir insan bulmak imkânsızdır.

Kur'an, 'Kitab'a mirasçı olan mü'minleri davranış ve karakter açısından üç kısma ayırmaktadır. ***“Sonra biz kullarımızdan seçtiklerimizi o kitaba mirasçı kıldık. Onlardan kimi kendine kötülük eder, kimi orta bir durumdadır, kimi de Allah'ın izniyle hayır işlerinde yarışır. İşte büyük lütuf budur.”***(*Fâtır Suresi,32*)

1. Bir kısmı nefsine zulmedenlerdir. Bunlar mü'mindirler, ama günahkârdırlar. İmanları zayıftır, fakat kalben ve zihnen inkârcı olmadıkları gibi münafık da değillerdir. Suç işledikleri için kendilerine yazık etmişlerdir. Kötülükleri işlemekte ısrarcı, farz ibadetleri yapmakta tembeldir. Bu tipler kötülükte ısrarcı olan, nefsini seven, büyük günahları işlemekten geri durmayan, din konusunda cahil, Kur'an'ı okuyup onunla amel etmeyen, bu sebeple ahiret azabına nefsini maruz bırakıp kendine zulmeden kimselerdir.

2. Bir kısmı orta yolu tutanlardır. Bunlar Kur'an'a mirasçı olmanın şartlarını tam yerine getirmeyenlerdir. Bu kimseler Allah'ın emirlerine riayet etmeye gayret göstermelerine rağmen gevşek davranır ve günah işlerler. Bu tipler Kur'an'ı okuyup onunla amel etmeye çalışan, yaptığı hatalara pişman olup tevbe eden kimselerdir.

3. Bir kısmı da hayırda yarışır. Bunlar davranışlarını Allah için yapar, günahlardan şiddetle kaçınırlar. Bu tipler nefislerini kötü duygulardan arındırmış, âlim, bildikleriyle amel eden, tevbeleri kabul edilmiş, Kur'an'ı öğrenip onunla amel eden, salih amelleri devamlı yapan mükemmel insanlardır.

Mü'min, kelime manasıyla emin, güven veren, şüphe ve tereddütleri kaldıran, korku, zorluk, sıkıntı içinde olanlara emniyet veren demektir. Allah'a şek ve şüphe duymadan inanan mü'mindir.

Ama bazı insanlar; işleri yolunda gidince böyledir ve ihtiyaçları karşılandığı sürece de tutunmuşlardır. Oysa yüce Allah'a gerçekten iman edenler, mü'min olma vasfını taşıdıklarından, bu sadakat ve güvenlerini, canları ve malları pahasına olsa bile, bir an korumaktan geri durmazlar. Çünkü inançlarında gerçekten samimidirler, rıyasızdırlar. Yine bizi bizden iyi bilen Allah (c.c), mü'minlerin sıfatlarını da en güzel bir biçimde Kur'an-ı Kerim'inde sıralamıştır.

Peygamberimize (s.a.v): ***“akıllı insan kimdir?”*** diye sorduklarında, ***O'da"Hesaba çekilmeden önce, kendini hesaba çekendir."***buyurdıkları gibi, biz de kendimizi süzgeçten geçirelim. Ne oranda bu vasıfları, taşıyıp taşımadığımıza göz atalım istedim. İşte Kur'anda sayılan özelliklerinin belli başlılarını şöyle sıralayalım:

“Müminler ancak Allah'a kulluk ederler. Allah'tan başkasına ilahlık yakıştırmazlar. O'ndan başka zihinlerde ilahlaştırdıkları hiçbir varlık yoktur.”(Fatiha Suresi, 1–7), (Nisa Suresi, 36)

“Allah'tan korkup sakınırlar. Allah'ın yasakladığı veya rızasına aykırı olan bir şeyi yapmaktan çok çekinirler.” (Al-i İmran Suresi, 102) (Yasin Suresi,11) (Teğabün Suresi, 15–16) (Zümer Suresi,23)

“Yalnızca Allah'a güvenirler.” (Bakara Suresi,249;Tevbe Suresi,25–26)

“Allah'tan başka hiç kimseden korkmazlar.” (Ahzab Suresi,39)

“Allah'a şükrederler. Bu nedenle ekonomik yönden darlıkta ya da bollukta olmaları onlara herhangi bir üzüntü ya da böbürlenme vermez.” (Bakara Suresi,172;İsra Suresi,3; İbrahim Suresi, 7)

“Kesin bilgiyle iman etmişlerdir. Allah' ın rızasını kazanmaktan dönmek gibi bir düşünceye asla kapılmazlar. Her gün daha şevkli ve heyecanlı biçimde hizmetlerini sürdürürler.” (Hucurat Suresi, 15; Bakara Suresi,4)

“Kur'an'a kuvvetle bağlıdırlar. Tüm hareketlerini Kur'an'a göre düzenlerler. Kur'an'a göre yanlış olduğunu gördükleri bir tavırdan vazgeçerler.” (Araf Suresi,170;Maide Suresi, 49;Bakara Suresi, 121)

“Sürekli Allah'ı anarlar. Allah'ın her şeyi gören ve işiten olduğunu bilir, sürekli Allah'ın sonsuz kudretini hatırla tutarlar.” (Al-i İmran Suresi, 191; Rad Suresi, 28; Nur Suresi, 37; Araf Suresi,188)

“Allah karşısında acizliklerini bilirler. Mütevazıdırler.” (Bakara Suresi, 286; Araf Suresi,188)

“Her şeyin Allah' tan olduğunu bilirler. Bu nedenle hiçbir olay karşısında telaşa kapılmaz, her zaman serinkanlı ve rahat davranırlar.” (Tevbe Suresi, 51; Teğabün Suresi,11;Yunus Suresi, 49; Hadid Suresi, 22)

“Ahirete yönelmişler, asıl hedef olarak ahireti belirlemişlerdir. Ancak dünya nimetlerinden de faydalanır, dünyada da cennet ortamının bir benzerini oluşturmaya çalışırlar.” (NisaSuresi, 74;Sat Suresi, 46; Araf Suresi,31–32)

“ Sadece Allah'tı ve müminleri dost ve sırdaş edinirler”. (Maide Suresi,55–56;MücadeleSuresi, 32;)

“Akıl sahibidirler. Her an ibadet bilincinde olduklarından, sürekli dikkatli ve uyanıktırlar. Devamlı olarak müminlerin ve dinin lehine akılcı hizmetler yaparlar.” (Mümin Suresi, 54;Züme Suresi,r18)

“Tüm güçleriyle Allah adına mücadele ederler. İnkârcılara, özellikle inkârcıların önde gelenlerine karşı büyük bir fikri savaş verirler. Hiç yılmadan ve gevşemeden mücadelelerini sürdürürler.” (Enfa lSuresi, 39; Hac Suresi, 78; Hucurat Suresi, 15; Tevbe Suresi, 12)

“Haklı söylemekten çekinmezler. İnsanlardan çekindiklerinden dolayı gerçeği açıklamaktan geri kalmazlar. İnkâr edenlerin haklarında söylediklerine, alay ve saldırılarına aldırmaırlar. Kınayıcıların kınamasından korkmazlar.” (Maide Suresi,54- 67; Araf Suresi,2;)

“Allah'ın dinini tebliğ etmek için her yolu dener. Çeşitli biçimlerde insanları Allah'ın dinine davet ederler.” (Nuh Suresi, 5–9)

“ Baskıcı değıllerdir. Merhametli ve yumuşak huyludurlar.” (Nahl Suresi,125;Tevbe Suresi,128; Hud Suresi,75)

“Zorluklara katlanırlar.”(Ankebut Suresi, 2–3; AhzabSuresi, 48; Muhammed Suresi, 31; Enam Suresi, 34)

“Öfkelerine kapılmazlar, hoşgörülü ve bağışlayıcıdır.”(Al-i İmran Suresi,134-;Araf Suresi,199; Şura Suresi, 40-43)

“Güvenilir insanlardır. Son derece güçlü bir kişilik sergiler, etraflarına da güven telkin ederler.” (Duhan Suresi, 17-18, Tekvir Suresi, 19-21; Maide Suresi,12; Nahl Suresi, 120)

“İsraftan kaçınırlar.”(Enam Suresi,141; Furkan Suresi, 67)

“Fedakârdırlar.”(İnsan Suresi, 8; Al-i İmran Suresi,92,134; Tevbe Suresi, 92)

“Dinde aşırılığa kaçmazlar.” (Bakara Suresi, 143; Nisa Suresi, 171)

“Temizliğe dikkat ederler.” (Bakara Suresi,125,168; Müddesir Suresi,1-5)

“Estetik ve sanata önem verirler.”(Sebe Suresi,13; Neml Suresi,44)

“Haset etmekten kaçınırlar.” (Nisa Suresi,128)

“Allah’tan bağışlanma dileyenlerdir.” (Bakara Suresi,286;Al-i İmran Suresi,16-17-147-193; Haşr Suresi,10;Nuh Suresi, 28)

“Kadınların ezilmesine göz yummazlar.”(Nur Suresi, 4; Talak Suresi, 6; Bakara Suresi, 231,241; Nisa Suresi, 19)

“İffetli davranırlar ve Allah’ın istediği şekilde evlenirler.” (Mü’minun Suresi, 5-6; Nur Suresi, 3-26-30; Bakara Suresi,221; Maide Suresi, 5; Mümtetine Suresi,10)

“Şeytanın etkisine girmezler.”(Araf Suresi, 201; Hicr Suresi, 39-42; Nahl Suresi,98-99)

“Zorluklara katlanırlar.” (Ankebut Suresi, 2-3;Bakara Suresi, 156,214;Ali İmran Suresi,142.146.195;Ahzab Suresi,48; Muhammed Suresi,31;Enam Suresi,34)

“Atalarına körü körüne uymazlar. Kur'an’a göre hareket ederler.”(İbrahim Suresi, 10; Hud Suresi, 62,109)

“Allah’a yakınlaşmak, örnek ve önder bir mü'min olmak için gayret sarf ederler.” (Maide Suresi,35; Fatır Suresi,32; Vakıa Suresi,10-14; Furkan Suresi,74)

“Çoğunluğa göre değil, Allah’ın kıstaslarına uyarlar.” (Enam Suresi,116)

“Zenginlik ve mevkiden etkilenmezler” (Hac Suresi,41; Kassas Suresi,79-80; Nahl Suresi,123)

“İbadetlere titizlik gösterir; namaz, oruç ve benzeri ibadetleri dikkatle yerine getirirler.” (Bakara Suresi,238; Enfal Suresi,3; Mü’minun Suresi,1-2)

“İman etmeyenlerin gösterişli yaşantısına özenmezler.” (Kehf Suresi,28; Tevbe Suresi,55; Taha Suresi,131)

“Birbirilerine danışarak, (İstişare ile) hareket ederler.” (Şura Suresi,38)

“İnkârcıların kalplerine korku salarlar.” (Müddesir Suresi,49-51; Haşr Suresi,13)

“Münafıklara karşı mücadele eder, münafık karakterlileri aralarından ayırırlar.” (Tevbe Suresi,83-95-123)

“ Şeytan’ı ve yandaşlarını düşman edinmişlerdir.” (Fatır Suresi, 6; Zuhuruf Suresi,62; Mümtehine Suresi,1; Nisa Suresi,101; Maide Suresi,82;)

“Onlar ki namazlarında huşu içindedirler, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler, zekât vazifelerini yerine getirirler, emanetlerine ahitlerine riayet ederler, namazlarını muhafaza ederler.” (Mü’minun. Suresi,2-3-4-8-9)

“Allah’ın koruması altındadırlar. Aleyhlerinde kurulan tüm tuzaklar boşa çıkar. Allah, onları tüm iftira ve tuzaklara karşı koruyarak, onları üstün kılar”.(Al-i İmran Suresi,110-111-120; İbrahim Suresi,46; Enfal Suresi,30; Nahl Suresi,26; Yusuf Suresi,34; Hac Suresi,38; Maide Suresi,42, 105; Nisa Suresi,141)

İyi bir Müslüman, en geniş anlamda, **Bakara Suresi 177.** ayette tanımlanmıştır: **"Yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz iyilik değildir. Asıl iyilik, o (kimsenin iyiliği) dur ki, Allah’a, ahiret gününe, meleklerle, Kitaba ve peygamberlere inandı; sevdiği malını yakınlarına, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilencilere, boyunduruk altında bulunanlara verdi; namazı kıldı, zekâtı verdi. Antlaşma yaptıkları zaman antlaşmalarını yerine getirenler; sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabredenler, işte doğru olanlar onlardır, (Allah’ın azabından) korunular da onlardır."**

Burada iyi işler yapmanın (salih amel işleme) Müslümanlar için önemini göstermek açısından, **Tevbe Suresi 18.** ayette: **"Allah’ın mescitlerini, ancak Allah’a ve ahiret gününe inanan, namazını kılan, zekâtını veren ve Allah’tan başka kimseden**

kokmayanlar şenlendirirler. İşte onların, doğru yolu bulanlardan olacakları umulur."

Müslüman'ı daha kısa tarif eden ve içerisinde "iyi işler yapmak" sözü geçen bütün ayetlerin sonu, aynen ***Bakara Suresi 177.*** ayet gibi, ***"onlar korunanlardandır", ya da "onlara korku yoktur"*** şeklinde bağlanmıştır. Bir tek ***Tevbe Suresi 18.*** ayette "iyi işler yapmak"tan bahsedilmez. Ayetin sonu da dikkat edilirse ***"işte onların doğru yolu bulanlardan olacakları umulur"*** diye bağlanır. Demek ki bir Müslüman, İslâmiyet'in bilinen beş şartını yerine getirir, ama iyi işler yapmazsa "doğru yolu bulanlardan olacağı umulur". Yani doğru yolu bulabilir de, bulamayabilir de. Ama iyi işler de yaparsa "onlara korku yoktur" sözünün muhatabıdır.

Tek başına "Allah'a teslim" ile "iyi işler yapma"nın yeterli görüldüğü ayetler de vardır. Örneğin, ***Bakara Suresi 112.*** ayette ***"Hayır, kim işini güzel yaparak özünü Allah'a teslim ederse, onun mükâfatı, Rabbin'in yanındadır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."***

Müslüman bir insan oturmasıyla kalkmasıyla, duruşuyla her bakımdan şahsiyetiyle hayatını Kur'an'a göre düzenleyen ve bu özellikleri artık fitratına işlemiş olan kişidir.

Müslüman kişi Allah'ın kulu olduğunun bilincindedir ve onun yaptığı tüm işlerde ana amacı Allah'ın rızasını kazanmaktır. Diğer şeyler ise onu Allah'a ulaştıran vesilelerdir. O bakımdan müslüman insan zorluk ve sıkıntılar karşısında Allah'a tevekkül eder ve sabreder; asla isyan edip ümitsizliğe düşmez. Çünkü gerçek kudretin ve onu çözüme kavuşturacağın Allah olduğunu, Allah'ınsa mutlak adalet ve kudret sahibi olduğunu ve bu yüzden kendisine zulmetmeyeceğini bilir. Sevinçli ve güzel zamanlardaysa, Allah'ın nimetlerini hatırlayarak ona şükreder, sahip olduklarının gerçek anlamda kendi malı olmadığını ve bunların Allah tarafından ona verilen nimetler olduğunu bilir ve bunlar için Allah'a şükreder.

Müslüman insan dünya hayatının bir imtihan olduğunu bilir. O yüzden vaktini iyi değerlendirir. Sürekli hayra ve barışa yönelik

iyi işler yapar, boş ve gereksiz işlerle uğraşmaz. Ya kendini geliştirerek eğitimini artırır, ya darda olanlara yardımcı olacak işler yapar, ya insanlara Allah'ı anlatır, ya da Allah'ı anarak ona ibadet eder, ya da sonuçları insanlık için faydalı olacak işler yapar. Müslüman insan yardımlaşmayı sever. Malından ve vaktinden ihtiyaç sahipleri için ayırır. Müslüman insan kâfirlerle çeşitli yöntemlerle mücadele eder. Allah'ın dininin yeryüzünde hâkim olması için gayret eder. Müslüman insan dürüsttür. İnsanları kandırmaz, arkalarından konuşmaz, herkese adaletle davranır, bir yakını aleyhine dahi olsa doğru şahitlik yapar, hırsızlık yapmaz, rüşvet almaz, kendisini her an Allah'ın gördüğünü bilir ve buna göre davranır.

Müslüman insan; fal, büyü, kumar, içki gibi zamanını boşa harcayacak, kendisinin ya da başkalarının şerre yönelmesine sebep olabilecek şeylerden uzak durur.

Müslüman insan, Allah' a çok şükreder. Zamanının, bedeninin, çevresindeki insanların, yediği yemeğin, okuduğu okulun, çalıştığı işinin, ailesinin, soluduğu havanın Allah tarafından kendisine verilen nimetler olduğunun farkındadır. O yüzden bu nimetleri en iyi şekilde kullanmak için gayret eder, ülfete ve bıkkınlığa düşmez.

Müslüman insan, kibirlenmez. Kendisinin Allah'ın kulu olduğunun ve onun lütfuyla hayatta olduğunun, başarılı olduğunun ya da para kazandığının farkındadır. O yüzden hep Allah'a şükreder. Müslüman insan annesine ve babasına iyi davranır, onları mutlu etmek için gayret eder. Müslüman insan aşırılığa kaçmaz. Öfkelenirse dahi öfkesini kontrol eder ve sağduyuyu korur. Müslüman insan kendiyi ve çevresiyle barışıktır. Herşeyin Allah'ın yarattığı varlıklar olduğunu bilir. Sahip olduğu nimetler için şükreder ve verilenlere Allah'tan geldiğinden ötürü saygılı olur. Müslüman insan ölçülüdür. Eğlencesi makuldür. Mü'min Müslüman görmüş olduğunuz gibi, hayatının tümünü Allah'a adamıştır. Allah için çalışır ve Allah için sever. Karşılaştığı tüm güzelliklerin O'na ait olduğunu bilir. Mü'min Allah'a olan sevgisini, Allah'ın sıfatlarını üzerlerinde "tecelli" ettiren, aynı

zamanda Resulullah'ın ahlakıyla ahlaklanmış mü'minleri de severek gösterecektir.

Cennette Mü'minlerin yaşadıkları ortam ile ilgili ayette: "**Allah, Mü'min erkeklerle ve mü'min kadınlara içinde ebedi kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetler ve Adn cennetlerinde güzel meskenler vaat etmiştir. Allah'tan olan hoşnutluk ise en büyüktür. İşte büyük kurtuluş ve mutluluk budur.** (Tevbe Suresi, 72)

Peygamber Efendimiz'i cân-u gönülden sevmenin kültürümüze yerleşmiş bulunan tezâhürleri nelerdir?

Bütün mevcûdâtın, yüzü suyu hürmetine yaratılmış olduğu Fahr-i Âlem (s.a.v) Efendimiz'i derin birmuhabbetle sevmek, O'na gönülden bağlanmak, kulu Allâh'a sevdiren ve yaklaştıran en müessir yoldur. Zira Peygamber (s.a.v)'e muhabbet, Allâh'a muhabbet; O'na itaat, Allâh'a itaat; O'na isyan, -Cenâb-ı Hak muhâfaza buyursun- Allâh'a isyan mâhiyetindedir.

Cenâb-ı Hak, âyet-i kerîmede bu hakîkati şöyle bildirmektedir:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

"Kim Rasûl'e itaat ederse Allâh'a itaat etmiş olur."(*Nisâ Suresi,80*)

Tarih boyunca milletimiz, Allah Rasûlü'nün Sünnet-i Seniyyesine cânü gönülden tâbî olmanın, Hakk'ın rızâ ve muhabbetine nâiliyetin vazgeçilmez bir vesîlesi olduğu gerçeğini lâıykıyla idrâk etmiş bir millettir. Bu sebeple de hayatlarında, İki Cihan Sultânı Efendimiz'e hürmet ve muhabbet kültürünün vazgeçilmez bir yeri olmuş, O'nun bulunmadığı bir sevgide hayrın olmadığı inancını taşımışlardır. Nitekim **Bezm-i Âlem Vâlide Sultan**, ecdâdımızın bu hissiyâtına şu mıs râlarla ne güzel tercüman olmaktadır.

**Muhabbetten Muhammed oldu hâsıl,
Muhammed'siz muhabbetten ne hâsıl?**

Ecdâdımızın, Fahr-i Âlem (s.a.v) Efendimiz’e göstermiş oldukları engin hürmet, muhabbet ve bağlılığın kültürümüze nakşettiği sayısız güzelliklerden birkaçını şöyle hülâsa edebiliriz:

Salevât-ı Şerîfe Okuma Geleneği

Cenâb-ı Hak buyurur:“**Şüphesizki Allah ve melekleri, Peygamber’e çokça salât ederler. Ey mü’minler! Siz de O’na salevât getirin ve tam bir teslimiyetle selâm verin.**” (*Ahzâb Suresi, 56*)

İşte bu emr-i ilâhî ve bu istikâmetteki nebevî tâlimatlar mûcibince ecdâdımız, Peygamber (s.a.v)’e her adı anıldığında derin bir muhabbetle salât ü selâm getirmişlerdir. Üstelik bununla da yetinmeyip ihtirâm ile ellerini kalplerinin üzerine götürmüş, O’nun Mevlid-i Şerîfi okunurken velâdet ânını ifâde eden mısırâları da büyük bir hürmet içerisinde topyekûn ayakta dinlemişlerdir.

Hilye-i Şerîfeler

Hilye, lügatte süs, ziynet, yüz ve rûh güzelliği demektir. İstilahta ise, ilâhî kudretin insanlıkta sergilediği müstesnâ bir sanat hârikası olan Hz. Peygamber (s.a.v) Efendimiz’in -beşer kelâmının imkânları nisbetinde- kelimelerle çizilmiş resmidir. 18’inci asır Osmanlı âlim ve şâirlerinden **Süleyman Nahîfî** şöyle der:“*Muhakkak ki bir kimse, hilye-i şerîfe yazsa ve ona çok nazar eylese, Allah Teâlâ o kimseyi hastalıklardan, sıkıntılardan ve ânî ölümünden muhâfaza eyler. Şâyet bir yere sefer ettiğinde beraberinde götürürse, o seferinde dâimâ Hak (s.a.v)’nın muhâfazasında olur.*” Peygamber Efendimizi (s.a.v) rüyâda görmek için de hilye-i şerîfeyi teberrüken ezberleme an’anesi, birçok İslâm ülkesinde hâlâ mevcuttur. İnsanın gönlü, fitratı îcâbı dâimâ güzelliğe meyleder. Bu câzibe sebebiyle zihin dâimâ onunla meşgul olur. Gönülde rûh ve ahlâk bakımından sevdiğine benzeme arzusu doğar. Neticede sevdiği şahsı örnek alarak onun hâliyle hâllenmeye başlar. Bu fitrî temâyül sebebiyle hilye-i şerîfenin, Peygamber (s.a.v) Efendimize olan iştîyak, muhabbet ve ittibâyı artırmaya vesîle olacağı

muhakkaktır. Bu sebeple de en çok Türk edebiyatında yazılmış olan hilyeler, Peygamber (s.a.v) Efendimize duyulan muhabbetin bir nişânesi olarak baş tâcı edilmiş, câmilerin, konakların, saray ve köşkerlerin, evlerin en mûtenâ köşelerini süslemiştir.

Habîb-i Ekrem (s.a.v) Efendimizin kelimelerle resmini çizmeye çalışan hilye-i şerîfeler, saâdet devrine eremeyen ve hasretle yanan gönülleri bir nebze olsun teskin ve tesellî etmektedir. Hilyeler vâsıtasıyla âdeta katrede saklı sonsuz bir ummânı görmeye çalışan mü'minler, Âlemlerin Efendisi'ne olan muhabbetlerini artırarak O'nun emsalsiz örnek şahsiyetinden istifâde etmeye, şemâil ve ahlâkı ile mûtehallî olmaya gayret göstermişlerdir.

Sakal-ı Şerîf Ziyareti

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'den muazzez bir hâtıra olarak saç ve sakallarının mübârek tellerinin, câmi minberlerinde kırk bohça içinde saklanıp **“sakal-ı şerîf”** adı ile asırlardan beri ümmete bir bereket ve rahmet olması, mübârek günlerde de ziyârete açılması; milletimizin gönlünde yer etmiş bulunan Allah Rasûlü'ne bağlılık, muhabbet ve ihtirâmın câlib-i dikkat bir misâlidir.

Mukaddes Emânetlerin Muhâfazası ve Belirli Zaman Aralıklarıyla Ziyarete Açılması

Mukaddes Emânetler, Peygamber Efendimiz (s.a.v) ve geçmiş peygamberlerden, Ehl-i Beyt, sahâbe ve din büyüklerinden intikâl eden özel eşyâlar hakkında kullanılan özel bir tâbirdir. **Yavuz Sultan Selim Han** zamanında İstanbul'a getirilip Topkapı Sarayı'nda **Hırka-ı Saâdet Dâiresi**'nde korumaya alınmıştır. Bu emânetlerin başında, gece-gündüz ara verilmeden asırlarca devâm edecek bir sûrette, 40 hâfız tarafından Kur'ân-ı Kerîm tilâvet edilmesi ve ilk Kur'ân okuyanın da Yavuz Hân'ın kendisi olması; ecdâdımızın Gönüllü Sultânı (s.a.v) Efendimize olan dâsitânî hürmetlerinin diğer bir tezâhürüdür.

Surre Alayı

Mekke ve Medîne'ye “**hâkim**” değil “**hâdim**” olduğunu belirten bir milletin, her sene muntazam olarak gönderdiği **Surre-i Hümâyûn**, mübârek beldelere gönderilen önemli miktardaki maddî hediyelerin ötesinde, ecdâdımızdaki Peygamber sevgisinin sembolleşmiş bir şeklidir.

Ehl-i Beyt Muhabbeti

Ehl-i Beyt, bir evde yaşayan âile fertleri mânâsına gelir. Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in âile fertlerinin tamamını ifâde etmektedir. Bu mânâda Ehl-i Beyt; Rasûl-i Ekrem (s.a.v) Efendimiz ve âilesi, amcaoğulları Ali, Câfer, Akîl, amcası Abbâs ve âileleridir. Rasûlullah (s.a.v)'e salât ü selâm getirmek nasıl bütün mü'minler üzerine bir vecîbe ise, Ehl-i Beyt'e hürmet ve muhabbetle bağlı bulunmak da bütün müslümanların vazifesidir. **(Ahmed b.Hanbel Müsned, VI, 323)**

Zira Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmuşlardır: “**Allâh'ı, nîmetleriyle perverde kıldığı için sevin. Beni de Allâh'ı sevdiğiniz için sevin. Ehl-i Beyt'imi de beni sevdiğiniz için sevin!**” (Tirmizî, Menâkıb, 31/3789)

Ecdâdımız da, Ehl-i Beyt'e hizmeti kıymetli bir vazife saymış ve bunun için resmî bir makam ihdâs etmişlerdir. Osmanlı'da, Ehl-i Beyt'in işleriyle meşgul olan bu resmî vazifelilere **Nakîbü'l-Eşrâf** denilmiştir. Nakîbü'l-Eşrâf, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in neslinden seçilir ve Ehl-i Beyt'in her türlü işlerine bakar; neseblerini kaydeder, doğumlarını ve vefatlarını deftere geçirir, onların gelişigüzel mesleklere girmelerine mânî olur, ganimetlerden kendilerine âit hisseleri alıp aralarında dağıtır, hanımların denkleri olmayan erkeklerle evlenmelerine müsâade etmezdi.

Nakîbü'l-Eşrâf, Peygamber evlâdının umûmî bir vâsîsi hükmünde olup gördüğü vazifenin şerefinden dolayı en yüksek makamlardan birini teşkil eder ve halîfeden sonra merâsimlerde ikinci sırada yer alırdı. Pâdişah tahta geçeceği zaman, önce

Nakîbü'l-Eşrâf bey'at edip duâ eder, sonra diğer zevât bey'atte bulunurdu. Bayram tebriklerinde de öncelik Nakîbü'l-Eşrâf'a âitti. Her iki tebrikte de pâdişah, Nakîbü'l-Eşrâf için ayağa kalkardı.

Mevlid-i Şerîf

Mevlid-i Şerîf, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in doğumunun yanında hayatından bâzı kesitler ve mucizelerinin anlatıldığı manzum siyer-i nebî eserleridir. Tarihimizde Efendimiz (s.a.v)'in güzîde hayatını anlatma gayreti içinde nice şâir, zamanımıza kadar sayısız mevlid-i şerîf kaleme almıştır. Bunların en yaygın olarak bilineni ise **Süleyman Çelebi**'nin “**Vesîletü'n-Necât**” (Kurtuluş Vesîlesi) isimli eseridir. Milletimizin, mübârek gün ve gecelerin dışında, çocuklarının doğumunda veya bir müslümanın vefâtını müteâkip, sünnet ve nikâh merâsimlerinde, hacıların dönüşünde, adak veya hayır işleme arzusuyla her vesîleyle mevlid okutması, gönüllerdeki Peygamber muhabbetinin bir başka tezâhürüdür.

Na't Geleneği

Allah sevgisinin Peygamber Efendimizi (s.a.v) sevmekle mümkün olacağı hakîkatine binâen na't hususunda şâirler, ucu kıyâmete kadar uzanan birer aşk ve muhabbet kâfilesi hâlinde Âlemlerin Efendisi'ne âit yanık terennümlerde bulunmuşlardır. Na'tlerde Rasûlullah (s.a.v)'in Allâh'ın Habîbi oluşu, mîrâcî, ümmetine olan sevgisi ve mahşerdeki şefâati gibi mevzûlar dile getirilmiştir. Efendimiz'in feyz ve rûhâniyetinden istifâde iştîyâkının edebî bir neticesi olan na'tler, Osmanlı şiirinde vazgeçilmez bir muhabbet tezâhürü hâlinindedir. Halktan pâdişâhına kadar şâir olan hemen herkes, bu hususta pek kıymetli eserler vermişlerdir. Pâdişahlardan **Yavuz**'un ve **I. Ahmed Hân**'ın na'tleri pek meşhurdur. Ayrıca **Fuzûlî** ve **Şeyh Gâlib**'in na'tleri de, sâhasında eşsizdir. Bilhassa **Fuzûlî'nin**:

***“Sûya virsün bâğbân gülzârı zahmet çekmesün,
Bir gül açılmaz yüzün tek virse bin gülzâre su”***

beyti ile **Şeyh Gâlib’in:**

***“Sen Ahmed ü Mahmûd u Muhammed’sin Efendim,
Hak’dan bize sultân-ı müeyyedsinEfendim”***

beyti, na‘t edebiyatımızın şah beyitlerinden olmuş ve asırlar boyunca dilden dile dolaşır gönülleri Peygamber muhabbetiyle yoğurmuştur.

Eyüp Sultan Ziyaretleri

Osmanlı’nın pâyitahtı İstanbul’da en mübârek mekân, Peygamber Efendimizi (s.a.v) Medîne-i Münevverede altı ay kadar evinde misâfir etmekle şereflenen büyük sahâbî **Ebû Eyyûb el-Ensârî** (r.a.)’ın kabrinin bulunduğu mekândır. Adını dahî bu sahâbeden almış olan bu semt, Osmanlı’da padişahların taht’a çıkarken câmide kılıç kuşanmaları gibi mühim bir vazifeyi burada yerine getirmelerinin yanı sıra pek çok merâsimin yapıldığı yer olarak seçilmiştir.

Günümüzde de milyonlarca insanın Eyüp Sultan Hazretleri’nin türbesini ziyaret etmesi, gönüllerdeki engin Peygamber hasretini, Onun güzîde bir sahâbîsi vesîlesiyle bir nebze de olsa tesellîye çalışmanın tezâhürlerinden biridir.

Her Bir Ferdi “Mehmetçik” Olan Millet

Tarih boyunca Peygamber (s.a.v) Efendimiz’i îman heyecanıyla takip eden şanlı milletimiz, fertlerinin her birini, “Mehmetçik” diye isimlendirmiştir. Hiç şüphesiz ki bu isimlendirme, milletin her bir ferdinin, gücü ve istîdâdı nisbetinde Peygamber (s.a.v) Efendimiz’in küçük bir modeli olma temennî ve niyâzının açık bir ifâdesidir.

Erkek Çocuklara Peygamber Efendimizin (s.a.v) İsimlerinin Verilmesi

Rasûlullah (s.a.v)’in pekçok mübârek ismi vardır. Bunların en başta gelenleri, Kur’ân-ı Kerîm’de ifâde edilen “Muhammed” ve “Ahmed”dir. Muhammed, çokça övülmüş olan; Ahmed ise, çokça hamd eden demektir. Günümüzde de

çok yaygın olarak kullanılan bu mübârek isimlerden birkaçı şöyledir: Ahmed, Mahmud, Muhammed, Mustafâ, Hamîd, Beşîr, Burhân, Emîn, Hâdî, Müctebâ, Nebî, Nûr, Raûf, Tâhâ, Yâsîn

Cenâb-ı Hak, bizleri lûtf u keremiyle Rasûlullah (s.a.v) Efendimiz'in gönül dokusundan lâıykıyla feyz alan sâlih kulları zümresine ilhâk eylesin.

Niyâzımızı, Mehmed Âkif'in şu mıs râlarıyla ziynetlendirelim:

***“Dünya neye sâhipse, O’nun vergisidir hep!
Medyûn O’na cem’iyyeti, medyûn O’na ferdi,
Medyûndur O Mâsûm’a bütün bir beşerîyyet!
Yâ Rab, bizi mahşerde bu ikrâr ile haşret!”
Âmîn.***

İNSAN, RUH, NEFS

İnsan; Ruh ve bedenden müteşekkil, yeryüzüne halife olarak ve imtihan için gönderilmiş, her şey hizmetine sunulmuş, yaratılmışların en şerefliisidir.

Ruh, insana Allah’u Zülcelâl tarafından üflenmiş olup ilahi bir menşei vardır. Bu sebeble insanı Allah’a götüren yolda ruhun güçlendirilmesi ve nefse galip gelmesi gerekir.

Nefs ise, yine imtihan gayesiyle insana verilmiş, insanı dünyaya ve zevklere iten bir güç olup, buna hayvani ruh ismide verilir. Ruh rahmani, nefis ise şeytani etkilerin altındadır.

Nefs: Ruh, cesed, öz manalarına gelir. Kur’an-ı Kerimde sekiz anlamda kullanılmıştır.1-İnsan ruhu,2-Cins,3-Zât(öz),4-Bedenle beraber ruh,5-İnsan bedeni,6-Kalp,7-Allah’ın zatı,8-İnsan bedeninde bulunan ve insana kötülüğü fesadı emreden, daha doğrusu insanı kötülüğe sevkeden cevher.

Duygulara gelince, bunlar insana mahsus, hem rahmani, hemde nefsanî yönleri olan ruhun ve nefsin yönelişleridir. Kızmak,

sevmek, nefret etmek, haset etmek gibi pek çok duygumuz aslında dinin ve özellikle tasavvufun ilgi alanına girer. Zira dinimizdeki pek çok günah ve sevab duygularla ilgilidir.

Tasavvufta nefis, his, hayat ve iradeli hareket kuvvetlerini taşıyan, latif buharlı bir cevherdir. Nefs-i natika olan kalp ile beden arasında vasıtaadır. İnsanın bir maddi bedeni, birde Allah'dan bedene ihsan edilmiş ruh vardır. İşte nefis bu ikisi arasında irtibatı sağlayan bir cevherdir. Nefs terbiye edilir. Terbiye edildiği durumdaki kazandığı özelliğe göre çeşitli isimler alır.

Kısaca; ruh, can, hayvani nefis veya ikisinin bir arada bulunuşuna nefis diyebiliriz. Bunların hepsi ölümle birlikte sona erer.

Tasavvuf insanın sadece fiillerini değil, ruhunu güçlendirecek duygularını da kontrol altına almasını mümkün kılar. Duygularımız bizi hayır veya şerre yönlendiren dâhili etkenler olduğu için bunların terbiye edilmesi, yani insanın sevgisini, nefretini, gazabını doğru şekilde yönlendirmesi gerekir.

Tasavvuf, nefis muhasebesi, murakabe, tefekkür ve tezekkür gibi uygulamalarla duyguları kontrol etmeyi, doğru şekilde yönlendirmeyi bize öğretir. Bu manasıyla aslında bugün modern psikolojinin yaptığı çok önemli bir görevide yerine getirmektedir.

Akıl ise, Cenab-ı Hakk'ın bütün canlılar arasında insana bahşettiği en değerli yetenektir. Akıl doğru ile yanlış birbirinden ayırt etmemizi sağlayan ilahi bir nurdur. Ne varki akıl tek başına insanı hidayete götüremez. Diğer kabiliyetlerimiz gibi akılda dini süzgeçten geçirilmeli ve terbiye edilmelidir. Yoksa akıl kolaylıkla nefis ile işbirliği yapıp insanın kötülüklerini temize çıkarmanın bir aleti olabilir.

Tasavvufi eğitim, ruhu beden memleketinde sultan yapar ve ruhun güçlenmesi ile akl-ı meaş dediğimiz dünyalık akıl, uhrevi akla, akl-ı meada dönüşür.

Kısacası, ruh, beden, akıl ve duygu denkleminde asıl olan ruhtur. Günümüz modern hayatında ise merkez nefis, beden ve bunların hazlarıdır. O kadar ki nefsin arzuları adeta putlaştırılmış

ve hedonizmi(hazcılık) tek amaç haline getirilmiştir. Bunun için bugün bunalımlardan, pisliklerden, sıkıntılardan kurtulamıyoruz.

Tasavvuf, merkeze ruhu koymakla, aklı, nefsi ve duyguları inkâr etmiyor. Aksine bu hassalarımız daha yerinde ve kontrollü olarak bize hizmet ediyor. Bugün insanlığın bu hassaları kullanma konusunda büyük zaafı vardır. Tasavvuf bu manada hem Müslümanlara hemde bütün insanlığa yol gösterecek öğretileri içinde taşır.

Allah’u Zülcelâl, kulluk imtihanı için yarattığı insanoğluna, nefis denen bir enerji kaynağı vermiştir. Nefis insanın enbüyük düşmanlarından birisidir. Çünkü nefis, bütün kötü duyguların geliştiği merkezdir. Eğer nefis terbiye edilmez Allah’ın emrine verilmezse, insanın dünyasında, ahiretinide perişan eder.

Kur’an-ı Kerim, nefsin bu tehlikesini Hz.Yusuf (a.s)ın şahsında şöyle dile getirir:”**Ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü Rabbimin acıyıp koruduğu hariç, nefis, aşırı şekilde kötülüğü emreder. Rabbim, çok bağışlayan, pek esirgeyendir.**”(Yusuf Suresi,53)

Başka bir ayeti celilede ise:”**Nefsini kötülüklerden temizleyen kimse kurtuluşa ermiş, onu kötülöklere daldıran kimse de, hüsrana uğramıştır.**”(Şems Suresi,9-10)

Nebiler Nebisi Peygamber Efendimiz (s.a.v) de:”**Senin düşmanlarının en büyüğü, iki koltuğunun arasında seni kuşatan nefsidir.**”(Keşfül-Hafa, c.1 sh.143 No:412)

İnsanı Allah’dan uzaklaştıran, para, şöhet ve şehvet esiri yapan, şeytanın askeri haline getiren ve azdıran bu nefse,”Nefsi emmare”denir. Bu nefis, daima insana saldıran azılı bir düşman gibidir. Kibir bu nefsin eseridir. Gösteriş bu nefsin özelliğidir. Başkalarını küçük görme bu nefsin vasfıdır. Aşırı derecede mal, mülk ve menfeat sevgisi bu nefsin hedefidir. Adaleti yok eden bu nefistir. Zayıfı ezdiren, insanı insanlıktan uzaklaştıran da bu nefistir.

Hız.Adem (a.s) a ve eşi Hız.Havva (r.a) validemize yasak meyveden yedirtip cennetten çıkartan bu nefistir. Kabil’e Habil’i öldürten bu nefistir. Nemrud’a Hız.İbrahim (a.s) a,Firavunu Hız.Musa (a.s) a inanmaktan alıkoyan ve “Ben sizin en büyük

Rabbimizim”dedirten bu nefistir. Peygamber (s.a.v) Efendimize karşı Ebu Cehilleri ve Ebu Lehebleri harekete geçiren de yine bu nefistir.

Görölüyorki, bu nefsin temel özelliği Allah’dan uzaklaşmak ve insanları Allah’ın Hak dininden koparmaktır.

Günümüzdede, kendi nefislerinin zulüm saltanatı yıkılacak diye, Allah’ın dinine karşı çıkan, bu yüce dinin topluma hâkim olmasını büyük bir tehlike olarak gören, dindar bir yönetici, dindar bir amir, memur görmek istemeyen, gençlerin dindarlaşmasından korkan, bu necip milletin kutsal değerlerine saldıran zalimlerin nefsi de, işte bu şeytani nefistir.

Nefsi terbiye etmenin yolu, Allah’a sığınmak, Allah’ın emirlerine sarılıp yasaklarından kaçınmaktır. Allah Resulünün (s.a.v)sünnetine sarılmak, Kur’an ahlakıyla ahlaklanmaktır. Allah’ın kurtarıcı nizamı İslam’ı bütünüyle şuurlu yaşamaktır.

Nefisle mücadele zor iştir. Güçlü bir iman, şuurlu bir ibadet, mükemmel bir ahlak ve sağlıklı bir ortam ister.

Bunun içindir ki Efendimiz (s.a.v):Şimdi küçük savaştan büyük savaşa dönüyoruz.”Ashab: Ya Resulallah bundan büyük savaş nedir? Deyince. Efendimiz (s.a.v):Nefisle mücadele en büyük savaştır, cihatdır.”buyurmuşlardır.Öyleyse, nefsini terbiye etmek için her Müslüman, bu büyük savaşı yapmak zorundadır.(*Beyhaki, Hz.Cabir (r.a)dan. Keşfül hafa c.1 sh.423 no:1362*)

Nefsine karşı bu çetin savaşı kazananları Allah’u Zülcelâl Kur’an’ında övmüş, Efendimiz (s.a.v) de methedip müjdelemiştir.

Cenab-ı Hak Kur’an-ı Kerimde:”***Ey nefsi huzura kavuşmuş insan, sen Ondan hoşnud, O da senden hoşnud olarak Rabbine dön. Seçkin kullarım arasına katıl ve Cennetime gir.***”(Fecr Suresi,27-30)

Onun için Nefsi Emmare kapısında kulluk felaket, Allah kapısında kulluk saadet getirir.

NEFSİN MAHİYETİ

Cenâb-ı Hak, insan neslinin atası olan Âdem (a.s) ı mahlûkâtın en mükerremin kılarak cennette yaratmıştır. Lâkin Hak Teâlâ Âdem ve nesline lütfettiği şeref ve itibârın îcâbı olarak, onun cennette bulunmasının sırf lütuf ile değil; istihkak netîcesinde, yâni bir bedel karşılığında mükâfat olarak gerçekleşmesini irâde buyurmuştur. Bu murâd-i ilâhinin gerçekleşmesi için de Âdem (a.s) malum zelleye dûçar olmuş ve bu zahîrî sebeple vatan-ı aslîsi olan cennetten çıkarılıp bir imtihan âlemi olan dünyâyâ gönderilmiştir.

Hız. Âdem (a.s) ve neslinin tekrar cennete dönmesinin bir mükâfat olarak tecellî edebilmesi için, insanın birtakım güçlükleri aşması gerekli olmuştur. İşte bu sebeplerledir ki Cenâb-ı Hak, diğer varlıklardan farklı olarak Hız. Âdem (a.s) ve onun neslini zıt tecellilere mazhar kılmıştır. Bunun netîcesinde de insanların, aşağıların en aşağısı demek olan "esfel-i sâfilîn" ile yücelerin en yücesi olan "âlâ-yı illiyyîn" arasında, hak ettiği bir mevkîde bulunmalarını murâd etmiştir. Yâni eşref-i mahlûkat olan insan, hem fitrî sermayesi ve hem de bu sermayeyi hayra veya şerre kullanmaya medar olan cüz'î iradesiyle, "bel hum edall", yâni "hayvandan da aşağı" bir mevkî ile "melekten bile üstün" bir nokta arasında yerini alır. Bu ise, kulun gayretine ve fitratında mevcut olan müsbet ve menfî temâyüller arasındaki mücâdeleden hâsıl edeceği netîceye göre gerçekleşecektir. İşte insanoğlunun birtakım müsbet temâyüllerle techîz edilmiş olmasına mukabil, bâzı menfî temâyüllerle de malul kılınması, bu hikmete mebnîdir.

Tasavvufî anlayışa göre, insanoğlunda bir arada bulunan müsbet ve menfî temâyüller ise, "rûh-i hayvânî" ve "rûh-i sultanî" tâbir olunan merkezlerden neş'et etmektedir.

Rûh-i hayvânî, insanın hayatîyetini devam ettirmesini sağlayan, biyolojik yapıya hükmeden latîf bir güçtür ki, ona "can" veya "nefs" de denilmektedir. Uykudaki bir insanda rûh-i hayvânî hükmünü icraya devam ettiği içindir ki, biyolojik faaliyetlerin pek çoğu bu esnada da gayr-i iradî devam eder.

Sultanî ruh ise, uyandığı anda geriye dönmek üzere uyuyan insanı terk eder. Bedeni hareket ettiren, konuşuran velhâsıl her türlü faaliyetin icra ve ifâsına sebep teşkil eden, ancak ölümlle beraber bedenden çıkacak olan ruh, hayvânî ruhtur. Merkezi dimağ veya kalbde olup bedenın bütün uzuvlarına yayılmış ve asıl hükümranlığını kan üzerinde kurmuştur. Halk âleminden (**Halk âlemi**: Zaman ve mekânla mukayyed olarak yaratılmış varlıklardan teşekkül eden âlemdir. Buna mülk ve şehâdet âlemi de denilir. Zahirî beş duyumuzla hissettiğimiz şeyler bu âlemdendir.) olan ve davranışların başlangıç noktasını oluşturan bu ruh, terbiye edilmediği takdîrde insan üzerinde menfî tasarruflarda bulunabilmektedir.

Rûh-i sultanî ise Cenâb-ı Hakk'ın insana kendi ruhundan üflediği ruhtur ki, insanı diğer canlılardan ayıran hususiyet budur. Emir âleminden (**Emir âlemi**: Zaman ve madde mevzubahis olmaksızın Cenâb-ı Hakk'ın "kûn" (ol) emri ile var olan âlemdir. Buna melekût ve gayb âlemi de denilir. Akıl, nefis, ruh, kalb, sır vb. letâifler bu âleme aittir.) olan bu ruhun bedenle beraberliği, müsbet tasarruflarda bulunmak içindir. İnsan, bedenine giydirilen bu ruh ile kulluk ve tâatte bulunur, sâlih amellere yönelir. Bu ruh, bedenın öldükten sonra çürüyüp yok olmasından etkilenmez. Ölümle ancak beden üzerindeki tasarrufu son bulur.

İnsan, kendi içindeki bu iki zıt kutbun çalışmalarıyla hâl ve gidişatına istikâmet vermektedir. Sultanî ruh galip geldiğinde, sâlih amellere ve güzel ahlâka yönelmekte; aksine hayvânî ruh galip geldiğinde ise türlü günahlara ve ahlâksızlıklara düşmektedir.

İnsanoğlu, nefsinı kendi irâdesi ile şekillendirme istîdâd ve imkânına belli bir ölçüde sâhib kılındığı içindir ki, mükâfata da mucâzâta da muhâtab olabilecek bir varlıktır.

Dünyâ imtihanında aşılması gereken en büyük engellerden biri olan "nefs", umumiyetle insanın mâruz kılındığı menfî temayülleri akla getirir. Hâlbuki onun özünde bir mücevher gibi müsbet bir mâhiyet de vardır. İnsanoğlunun vazifesi onu, toz-toprak hükmündeki menfiliklerden manevî terbiye ile arındırarak özündeki cevheri ortaya çıkarmaktır. Bir insan, gurbete çıktığında

vatanına eli boş dönmek için nasıl çalışıp didinirse, büyük bir gurbet diyarı olan bu dünyâda da âhiret saadeti için öylece sa'y ü gayret göstermelidir. Zîrâ her insan, âhiretteki ebedî saadet veya hüsrânını bu dünyâdan götürecektir, yâni bir bakıma istikbâldeki kaderini dünyâ hayatında tâyin edecektir.

Ebedî saadet ve selâmetin en temel şartlarından biri, nefsi, sâlih amellere medar olabilecek bir kıvama ulaştırabilmektir. Böyle bir gayeden mahrum olan nefis, azgın bir at gibidir. Azgın bir at, sahibini menzil-i maksûda ulaştırmak yerine, uçurumlardan yuvarlayarak onun helakine sebep olur. Fakat bir binek atı iyi terbiye edilip, güzelce gemlenmişse, sahibini en tehlikeli yollardan bile selâmetle taşıyıp götürür. Nasıl ki, terbiye edilmemiş bir atla arzu edilen hedefe ulaşmak mümkün değilse, ıslâh edilememiş ve kontrol altına alınamamış bir nefis ile de hayâtın ulvî gayesini gerçekleştirmek mümkün değildir.

Hakîkaten nefis, mahlûkât içerisinde insanı hem mükerrerrem bir mevkiye yüceltebilen, hem de bunun zıddı olarak esfel-i sâfilîne düşürebilen, iki veçheli bir vâsıttadır. Islâh edildiğinde hayra; terbiye olunmadığında ise şerre vesîle olma istîdâdına sahip olan, adetâ iki ağızlı bir bıçak hükmündedir.

Manevî irşad ve kontrolden mahrum her nefis, hakîkatleri gafletle örten acı bir mahrumiyet sebebidir. Ancak yukarıda da söylediğimiz gibi insan, nefis engeline rağmen mezmûm ahlâktan kurtulup tezkiye edildiği takdirde, melekleri bile geçebilir. Zîrâ her netîcenin şerefi, ona ulaşmak için bertaraf edilen güçlükler nispetindedir.

Allah ile kul arasına bir gaflet perdesi olarak girip onu aslî istikâmetinden uzaklaştıran ve kalbleri Allah'tan gayrisıyla meşguliye sevk eden, yine nefsin mezmûm sıfatlarıdır. Onun bitmek tükenmek bilmeyen süflî iştîyak ve ihtiraslarına, ancak ciddî bir kararlılıkla tatbîk edilecek terbiyevî usûllerle karşı konulabilir. Bu da, daimî bir uyanıklık ve azim isteyen amansız bir mücâdele demektir. Bu sebepledir ki **Âlemlerin Efendisi** (s.a.v) bir hadîs-i şeriflerinde: "**(Hakîkatte) mücâhid, nefisine karşı cihâd**

eden kimsedir. " (Tirmizî, Fezâ-ilü'l-Cihâd,2;Ahmedb. Hanbel, Müsned, VI,20)buyurmuşlardır.

Nefs, kendisine karşı girişilen mücâhede ile ölmez, ancak kontrol altına alınabilir. Zâten matlûb olan da nefsi yok etmek değil, onu aşırılıklardan sakındırıp arzu ve temayüllerini ilâhî rızâyâ muvafık düstûrlarla tahdîd ve terbiye edebilmektir.

Bu hususta İmâm Gazâlî (k.s), insanı bir süvariye benzeterek şöyle der:"Nefs, ruhun bineğidir. Eğer insan, nefsin dizginlerini salıverir ve onun gittiği istikâmete kendini bırakırsa helak olması mukadderdir. (Bazı Hint dinlerinde ve mistik felsefelerde yapıldığı gibi) şayet onu öldürmeye çalışırsa, bu sefer de hakikat yolunda bineksiz kalır. O hâlde nefsinin dizginlerini elinde tut ve bineğinden istifade et!"

Nefsin terbiyesinde bu ölçüye riâyet edilmesi, aynı zamanda nebevî usûlün muktezâsıdır. Zîrâ Peygamber (s.a.v) Efendimiz yememek, içmemek, aile hayatı yaşamamak üzere kendilerini ibâdete hasretmek isteyenlere manî olmuş; İslâm'da bu çeşit bir tecerrüd ve ruhbanlığın mevcûd olmadığını tâlim ederek, hayatın içinde ve cemiyetle bir arada iken de mümkün olan ruhî terakkînin yolunu göstermiştir.

Diğer taraftan pek zorlu bir mücâdele olan bu terbiye esnasında, nefsin hâl ve mertebelerinde birtakım merhalelerle karşılaşılır. Nefsin en büyük âfetlerinden biri ise, geçirdiği bu tebeddûlat (değişiklikler) ve terakkî esnasında bir varlık vehmine kapılmak ve kendini beğenmişliğe sürüklenmektir. Bu, gizli bir kibir ve ucubdur. Nefse karşı girişilen mücâdelede en ufak bir ihmâl ve gevşeklik meydana gelirse o, derhal eski hâline avdet eder. Zîrâ o, dâima pusuda olduğu için şerrinden hiçbir zaman emîn olunamaz.

Bu sebeple her mümin, bağrında taşıdığı bu müthiş müessirin, manevî hayât için öldürücü tehlikelerine karşı daimî bir uyanıklığı zaruret bilmelidir. Nefsin serkeşliklerine, selîm muhakeme ve vahiyle terbiye edilmiş bir irâde ile mukabele edip onu itaat altına almalıdır. İnsanın bineği mevkiinde olan, lâkin fitratında azgınlık temayülü bulunan nefsin tezkiyesi nasıl

olmalıdır? Ayrıca, nefsin bu terbiye ve tezkiyesinde hangi merhalelere ulaşılabilir? İşte burada bu iki ehemmiyetli mesele üzerinde duracağız.

Nefsin Tezkiyesi

Tezkiye lügatte, temizlemek, arındırmak mânâlarının yanısıra, artırmak, geliştirmek, bereketlendirmek ve feyizlendirmek anlamını da ihtiva eder. Bu mânâ çerçevesinde tezkiye, esasen manevî eğitimin bütün seyrini ifâde eder.

Nefsi tezkiye; öncelikle onu küfür, cehalet, kötü hisler, yanlış îtikadlar, fena ahlâklardan temizlemektir. Yâni şer'-i şerife aykırı her türlü îtikâdî, ahlâkî ve amelî yanlışlıklardan arındırmaktır. Onu temizleyip kötülüklerden koruduktan sonra da, îmân, ilim, irfan, hikmet, hayırlı duygular, güzel huylar gibi takva hasletleriyle terbiye ve tezyîn ederek, onu rûhâniyetle doldurmaktır.

Tasavvufta tezkiye, nefsin isteklerini azaltarak onun beden üzerindeki hâkimiyetini kırmak ve bu suretle ruhun hükümrânlığına imkân sağlamaktır. Bu da ancak nefse karşı irâdeyi güçlendirecek olan riyâzât yoluyla, yâni yiyip içme, uyuma ve konuşmada îtidâle riâyet gibi usûllerle sağlanabilir. *Bundan dolaydır ki, tasavvufta nefsi dizginlemenin usûlü; kullet-i taam (az yemek), kullet-i menâm (az uyumak) ve kullet-i kelâm (az konuşmak)'dır, denilegelmiştir. Çünkü bunlar riyâzât ile nefse hâkimiyetin ilk adımlarıdır.* Fakat her hususta olduğu gibi, bu usûlleri tatbikte de îtidâli elden bırakmamak gerekir. Çünkü beden, Allah'ın insanlara bir emânetidir. Yâni kul, nefsini tezkiye ederken ifrat ve tefritten sakınmalı, onun azgınlıklarına set çekeyim derken, riyâzât ve mücâhedede aşırılığa düşmemelidir. Çünkü din, bütün hâl ve davranışlarda îtidâli emreder. İnsanlara her türlü ifrat ve tefritten uzak durmayı öğütler. Üstelik nefsi, mutlak surette bertaraf etmek mümkün olmadığı gibi, bu, matlûb da değildir. Buna göre nefsin tezkiye edilmesi, nefsânî temayüllerin ilâhî emirler çerçevesinde dizginlenip terbiye edilmesi demektir.

Nefsin terbiye ve tezkiye edilmesi, beşerî akıbetin felâket veya saadet olarak gerçekleşmesinde en belirleyici faktördür. Bu terbiye ve tezkiye için evvelâ ilâhî irâdeye ram olup şehvî ihtiraslar ve çirkin hâllere karşı koymaya çalışmak îcâb eder. Her mümin, kendi kusur, noksanlık, acziyet, hiçlik ve cahilliğini idrâk ederek; Rabbini bütün azamet, kudret ve kemâliyle kavramalı ve fiillerine bu idrâk ile yön vermelidir. İşte bu yapılabildiği takdirde, -Kur'ânî tâbirle- "kötülüğü şiddetle emreden" (*Yûsuf Sûresi, 53. âyet-i kerîme.*) nefis, mezmûm sıfatlardan arınıp makbul bir hâle gelir.

Nefsi tezkiyeye çalışmak ve bu uğurda ciddî bir gayret ile seyr u sülûke girmek, ehemmiyetine ve zorluğuna binâen "cihâd-ı ekber" kabul edilmiştir. Nitekim bu tâbiri Peygamber (s.a.v) Efendimiz pek zorlu geçen Tebük Gazvesi'nden dönüşlerinde bizzat ifâde ederek ashabına:"- Şimdi küçük cihâddan büyük cihâda dönüyoruz."buyurmuşlardır.

Hâlbuki dönmekte oldukları sefer, pek büyük bir gazveydi. Zira seferin evvelinden nihayetine kadar münafıkların fitneleri ve şeytanın vesveseleri eksik olmamıştı. O yıl şiddetli bir sıcaklık ve kuraklık hüküm sürmüştü. Katedilen yol, oldukça uzundu ve yaya yürümeye müsâid değildi. Meyvelerin toplanacağı hasad mevsimi de gelip çatmıştı. Kendilerini kalabalık bir Bizans ordusunun beklemekte olduğu haberi ise, bu gazveyi daha da zorlu bir sefer kılmaktaydı. Otuz bin kişiyi aşan sahâbî ordusu, bin kilometre gitmiş ve geri dönmüştü. Medîne'ye yaklaşırken adetâ şekilleri değişmişti. Derileri kemiklerine yapışmış, saç-sakal birbirine girmişti. Hâl böyleyken Rasûlullâh (s.a.v)'in söylediği bu sözün hikmetini merak eden bâzı sahâbiler, hayretler içinde:"- Yâ Rasûlâllâh! Hâlimiz meydanda! Bundan daha büyük cihâd olur mu?" dediklerinde Peygamber Efendimiz (s.a.v):"- Evet! Şimdi küçük cihâddan en büyük cihâda; nefsin hevâsı ile mücâhedeye dönüyoruz!"buyurdular. (*Suyûtî, Câmiu's-Sağîr, II, 73.*)

Diğer taraftan bütün gazvelere katılıp sâdece Tebük Gazvesi'nden -mazeretsiz- geri kaldıkları için ihtilâftan men (yalnızlığa terkedilmek) ile cezalandırılan ve bu sebeple ashâb ve Rasûlullâh (s.a.v)'in yüzlerine bakmadığı, kendileriyle

konuşmadığı, selâmlarına bile mukabele etmediği üç sahâbînin tasvîre sığmayan pişmanlık ve perişanlığı meşhurdur. (Bu üç sahâbi, Mürâre bin Rabî'l-Amrî, Hilâl bin Ümeyyete'l-Vâkıfî ve şâir Ka'b bin Mâlik'tir. Bunlar, bütün gazvelere iştirak etmişlerdi. İçlerinden Ka'b hâriç, diğer ikisi Bedr'e de katılmıştı. Ne var ki Tebük'e iştirak etmemekle içine düştükleri hatâ yüzünden kendilerine alınan tavır karşısında, dünyâ gönüllerine dar gelmişti. Hele Allah Rasûlü (s.a.v)ve ashabın, selâmlarını dahî almayacak derecede onlardan yüz çevirmesi karşısında, yeryüzü adetâ kendilerine dar gelmiş yabancılaşmıştı. Öyle ki, hanımları bile kendileri için artık bir yabancı gibi idi. Zîrâ haklarında vahy-i ilâhî gelene kadar onlarla her türlü irtibat kesilecek ve tecrîd edileceklerdi. Çaresizdiler. Bu sebeple, gece gündüz nedamet gözyaşları döktüler. Erimiş mumlara döndüler. Hatâ yapmışlardı ama, ihlâs, doğruluk, teslîmiyet ve tevbeden uzaklaşmamışlardı. Bu minvalde tam elli gün geçti. Nihayet gerçeği olduğu gibi îtirâf etmeleri ve samîmî bir şekilde tevbe etmelerinin bir mükâfatı olarak şu âyet-i kerîme ile affa mazhar oldular: **"Allah, geri bırakılan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıkıkça sıkıyordu. Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çâre olmadığını anlamışlardı. Sonra (eski hâllerine) dönmeleri için Allah onların tevbesini kabul etti. Çünkü Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir. Ey îmân edenler! Allah'tan korkun ve sâdıklarla beraber olun."** (Tevbe suresi, 118-119).

Şimdi insaf ile düşünmeli ki, böyle bir cihâd, küçük cihâd addedilir ve küçük cihâddan geri kalmak, insanı daha dünyâ hayâtında bu kadar hakîr ve hacîl bırakırsa, en büyük cihâd olan nefislerin tezkiyesi ve kalelerin tasfiyesi hususundaki gaflet ve ihmâl, yarın huzûr-i ilâhîde insanı ne derece zor ve müşkil bir vaziyete duçar eyler!.. Bu ürpertici hakikat önünde her akıllı mümin, nefsini derhal derin bir muhasebeye tabî tutmalıdır. Yarın çok geç olmadan ve ilâhî hesap gelmeden evvel kendimizi, yine kendi irâdemizle hesaba çekmek mecburiyetindeyiz.

Zîrâ yüce Mevlâmızın âyet-i kerîmedeki şu îkâzı gayet şiddetlidir: **"Sizi boş yere yarattığımızı ve bize geri döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?"** (el-Mü'minûn Suresi, 115)

Diğer bir âyet-i kerîmede de Cenâb-ı Hak: **"İnsan, kendisinin başboş bırakılacağını mı zanneder."** (el-Kiyâme Suresi, 36) buyurmuştur. Rasûl-i Ekrem (s.a.v): **"Akıllı, nefesine hâkim olup onu hesaba çekerek ölümden sonraki hayat için çalışan, ahmak da nefsinin hevâsına tabî kıldığı hâlde Allah'tan (hayır) umandır."** (Tirmizî, Kıyâmet, 25; ibn-i Mâce, Zühâd, 31) buyurmuştur.

Bu itibarla her mümin, tezkiyesi ile mükellef olduğu nefsinin karşı ciddî bir mes'ûliyet şuuruyla hareket etmelidir. Kişinin, nefsinin tezkiye etmeye çalışırken, bu işin ehemmiyet ve usûllerine vâkıf olması gereklidir. Aksi hâlde «kaş yapayım derken göz çıkarma» meseline olduğu gibi bir hatâyâ düşülebilir. Nefsin tehlikelerine karşı Cenâb-ı Hak biz kullarını şöyle uyarır: **"(Ey Rasûlüm!) Nefsânî arzularını kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü? Artık ona sen mi vekîl olacaksın?"** (Furkan Suresi, 43)

Bir hadîs-i şeriflerinde Efendimiz (s.a.v)de: **"Ümmetim adına en çok korktuğum şey; nefislerinin hevâlarına uymalarıdır."** (Suyûtî, Câmiu's-Sağîr, I, 12) buyurmuştur. Bu sebeptendir ki nefis tezkiyesi, her mümin için son derece hayatî ehemmiyeti hâiz ve büyük mes'ûliyeti mücib bir keyfiyettir. Bu mes'ûliyeti Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de: **"Muhakkak ki nefsinin tezkiye eden (kötülüklerden arındıran) kurtuluşa ermiş, onu fenalıklara gömen de ziyan etmiştir."** (Şems suresi, 9-10) şeklinde ifâde buyurmaktadır. Yâni nefsinin terbiye edip uslandıran, selâmetle yolunu katetmiş, bunun aksine onu azgınlık ve vahşiliğiyle başbaşa bırakan da ebedî bir hüsrân ve ziyana duçar olmuştur. Görüldüğü üzere nefis, kendisine ölçsüzce tabî olunduğu zaman ebedî bir felâket sebebiyken, terbiye edilip itaat altına alındığında ise insanı meleklerden üstün bir mevkiye yükselten bir kazanç vesilesidir.

Diğer taraftan infak, sadaka, hizmet gibi sâlih ameller, zahiren başkalarına faydalı olmak suretinde görünse de, hakikatte nefse doğruyu, güzeli ve hayırlıyı telkindir. Çünkü iyilikler bu suretle benlikte yer eder ve ruh, bunlarla ünsiyet peyda eder. Diğer

bütün sâlih amellerle birlikte sözlerin en güzeli ve en doğrusu olan Kur'ân-ı Kerîm'i okumak, nasihatlerini can kulağıyla dinlemek ve ahkâmıyla âmil olmak da, nefsin ıslâhına en büyük vesilelerden biridir. Hayatını bütünüyle Kur'ân istikâmetinde tanzîm eden bir kul, nefsinin şerrinden ve şeytanın desîselerinden kurtulur ve yalnız Hakk'ın rızâsını talep hâlinde yaşar. Kalbi ilâhî lütuf tecellîlerine mazhar olur. Bu duruma gelen bir kul için, artık gözün gördüğü, kulağın işittiği zahîrî iklimin ötesine manevî bir pancur açılmış ve kâinat, hikmetli ve azametli bir kitâb hâline gelmiştir.

O hâlde hiçbir mümin, Kur'ân-ı Kerîm'deki ilâhî emir ve nehiylerden gafil olmamalı, ebedî saadet ve selâmetini tehlikeye almamalıdır. Yüce kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'de nefis tezkiyesiyle alâkalı pek çok âyet-i kerîme mevcuttur. Bu âyetlerde "tezkiye":- Allah Teâlâ'nın tezkiye etmesi,- Rasûlullâh (s.a.v)'in tezkiye etmesi,- Kişinin kendi nefsinin tezkiye etmesi şeklinde, umumiyetle üç kısımda mütâlâa edilmiştir

Cenab-ı Hak'ın Tezkiye Etmesi

Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmede şöyle buyurur: "**Kendinizi (beğenip) temize çıkarmayın. O, fenalıktan sakınanın kim olduğunu çok iyi bilir.**" (NecmSuresi,32)

Merhum Elmalılı Hamdi Efendi bu âyet-i kerîmeyi şöyle tefsir eder: "Kendinizi günahsız, kusursuz ve tertemiz addederek övmeyin. Zîrâ farkında olmadığınız birçok kusurlarınız bulunabilir." Bu mevzuda müfessir Âlûsî de şöyle der: "Bu âyetin, **"Bizim namazımız, orucumuz, haccumuz var!"** diyen bir topluluk hakkında indiği rivayet edilir. Ucub ve riya karışması endişesiyle kulun işlediği ibâdet ve hayırları gizli tutması daha makbuldür. Fakat böyle menfî bir niyet olmaksızın, teşvîk maksadıyla söylenmesinde bir beis yoktur."

Diğer bir âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: "**Kendilerini temize çıkaranlara bakmadın mı? Bilakis, Allah kimi dilerse onu temize çıkarır.**" (NisaSuresi,49)

Bu âyetteki tezkiye, kişinin kendini överek temize çıkarma çabasından ibarettir. Hâlbuki tezkiye takvaya bağlıdır. Takva ise bâtında bir sıfattır ve onun hakikatini ancak Allah bilir. O bakımdan ancak Allah'ın tezkiyesi makbul olur, kendi kendimizi tezkiye etmemiz değil. Nitekim Efendimiz (s.a.v): "*Allah'ım! Nefsime takvasını ver ve onu tezkiye et! Sen onu tezkiye edenlerin en hayırlısısın. Sen onun velisi ve Mevlâ'sısın.*" (Müslim, Zikir,73) diye dua ederlerdi. Âyeti kerîmede: "**Eğer üzerinizde Allah'ın fazlı ve rahmeti olmasaydı içinizden hiçbiriniz ebediyyen temize çıkamazdı. Ancak Allah, kimi dilerse onu temize çıkarır. Allah hakkıyla işiten ve her şeyi kemâliyle bilendir.**" (NurSuresi, 21) buyrulur.

Görüldüğü gibi âyet-i kerîmede tezkiyenin Allah'a ait olduğu ifâde ediliyor. Zîrâ Allah Teâlâ, fazlı ve rahmetiyle kulu taatlere ve diğer tezkiye vâsıtalarını kullanmaya muvaffak kılar. Bu itibarla kul, benlik iddiasından sakınarak, ilâhî tezkiye sayesinde ulaştığı kemâli, kendi dirayet, liyâkat ve gayretine hamletmemelidir. Cenâb-ı Hakk'ın tezkiye etmesi dışında kulun, âhirette kendini temize çıkaramayacağını idrâki içinde bulunması gerekir. Bu anlayış, ebedî kurtuluşa kavuşmanın en mühim vesîlelerinden biridir. Zîrâ tezkiye, her ne kadar azim ve gayret bakımından insana; irşâd ve tâlim yönüyle peygamberlere ve onun vârisi durumundaki mürşidlere nisbet edilirse de, ilâhî merhametiyle kullarını tezkiyeye muvaffak kılması ve bunu yaratması açısından Cenâb-ı Hakk'a nisbet edilmelidir.

Resûlullah (s.a.v.)'in Tezkiye Etmesi

Kur'ân-ı Kerîm'de Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in vazifeleri hakkında şöyle "buyurulmaktadır:

"(Ey insanlar!) Andolsun ki, kendi içinizden, size bir peygamber gönderdik. O, size âyetlerimizi okuyor, sizi tezkiye edip kötülüklerden arındırıyor, Kitâb'ı ve hikmeti tâlim edip bilmediklerinizi öğretiyor." (BakaraSuresi,151)

"Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın âyetlerini okuyan, (kötülüklerden ve inkârdan) kendilerini temizleyen, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lutfu bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içinde idiler." (Âl-i İmrân Sursi, 164)

Bu âyetlerden de açıkça anlaşılacağı üzere **Fahr-i Kâinat Efendimiz'in üç aslî vazîfesi vardır:**

1-Allah'ın âyetlerini insanlara okumak: Peygamberlerin ümmetlerini hak yoluna daveti, gelen vahyin okunmasıyla başlar. Ancak bu vazîfe, insanları umulan hedefe ulaştırmada ilk merhaledir ve bir zemîn teşkil eder.

2-Tezkiye etmek: Tevhîd davetinin maksadına ulaşması, ancak nefisleri küfür, şirk ve günah gibi manevî kirlerden temizleyip huşu ve huzura erdirmekle mümkündür. Nitekim mâzîsi câhiliyye insanı olan ashâb-ı kiram, hidâyet bulup Allah Rasûlü (s.a.v)'in feyizli sohbeti ve manevî terbiyesiyle gönüllerini arındırdıkları anda dünyânın en mümtaz insanları hâline geldiler. Onların, dillerde ve gönüllerde dolaşan fazîlet menkıbeleri çağları ve iklimleri aştı.

3-Kitap ve hikmeti öğretmek: Bu merhalede ise uyulması gereken kânunları ve hükümleri beyân eden kitabın, yâni Kur'ân-ı Kerîm'in tâlimi gelir. Kur'ân-ı Kerîm'in ruhunda derinleşebilmek, kalbî seviyeye bağlıdır. Kur'ân-ı Kerîm, asıl kalb ile okunup anlaşılır. Gözler ise kalbe ancak basit bir vasıta hükmündedir. Gözler kalbin aynasıdır. Kur'ân, kâinat ve insan, esmâ-yı ilâhiyye tecellileriyle meydana geldiğinden sonsuz bir sırlar hazinesidir. Bu sır ve hikmetler de kalbî arınma ve olgunlaşmaya göre idrâkte tecellî eder. Hikmetin tâlimi, bütün bu merhalelerden sonra gelir. Çünkü Allah'ı Teâlâ, esmâ-yı ilâhiyyesinin beşer idrâkine kelâm suretinde tecellîsi demek olan Kur'ân-ı Kerîm'in hikmet ve sırlarına, ancak arınmış bir kalbe sahip kimseleri vâkıf eyler. Âyet-i kerîmelerde tezkiye ile kitâb ve hikmetin tâliminin bir arada zikredilmesi, tezkiye olunmamış kimselerin ilim elde edemeyeceklerini, etseler de bu ilmin kendilerine bir fayda

sağlamayacağını ifâde etmektedir. Zira ilim ve hikmet öyle bir nur ve zînettir ki bunu elde etmek için, onun mekân tutacağı yerlerin, yâni kalbin, evvelâ lüzumsuz ve zararlı şeylerden tahliye edilmesi gerekmektedir. Bu bakımdan Peygamberler önce âyetleri okurlar, sonra bu âyetlere inanan ve gönül veren kimselerin, nefislerini aşırılıklardan, çirkinliklerden arındırarak kalblerini manevî kirlilerden tasfiye ederler. Daha sonra da tezkiye ve tasfiye olunmuş kimselere kitâb ve hikmeti tâlim ederler. Kâinattaki sır ve kudret akışlarına da ancak böyle bir kalbin sahipleri âşinâ olur ve bir hikmet menbâi hâline gelebilir. Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in bu vazifelerinden âyetleri okuyup haram ve helâli öğretmek âlimler tarafından; nefisleri tezkiye, kalbleri tasfiye etme vazîfesi ise mürşid-i kâimler vasıtasıyla kıyamete kadar devam edecektir.

Kişinin Kendi Nefsini Tezkiye Etmesi

Bu hususta Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmede şöyle buyurur: ***"Nefse ve onu düzenleyene, sonra da ona hem kötülüğü hem de ondan sakınmayı ilham edene yemin olsun ki, nefisini tertemiz yapan kurtuluşa ermiş, onu (cehalet ve günahlar ile) mâsiyetlere gömen de ziyan etmiştir."*** (ŞemsSuresi,7-10) Âyet-i kerîme muktezâsınca ancak Allah'ın temizlediği, yâni günahlardan arınmış, feyz ve takva ile terbiye olunmuş kimseler gerçek kurtuluşa ermişlerdir. Hak Teâlâ'nın: ***"(Salih) kullarımın arasına katıl ve cennetime gir."*** (Fecr Suresi, 29-30) âyetindeki beşareti de yine bu mes'ûd kullar hakkındadır. Diğer bir âyet-i kerîmede de Cenâb-ı Hak: ***"Gerçekten temizlenen ve Rabbinin ismini zikredip O'na kulluk eden kimse, şüphesiz kurtuluşa ermiştir."*** (A'lâSuresi,14-15) buyurur. Ayrıca âyet-i kerîmedeki sıralama da câlib-i dikkattir. Şöyleki:- Önce kalb, beden ve malı menfiliklerden güzelce temizlemek,- Bu sayede Rab ile kul arasına giren gaflet perdelerini kaldırıp atmak, Sonra da helâl gıdalarla beslenmiş bir beden ve zâkir bir kalb ile huşu içerisinde tam bir ibâdet iklimine girerek gönlü ruhanî lezzetlerle tezyîn etmektir.

Müfessir İsmail Hakkı Bursevî (k.s)'nin beyânı veçhile: "Bu âyetle, şeriate aykırı işlerden nefsi temizlemeye, kalbi dünyâ

sevgisinden arındırmaya, gücü nisbetinde Allah'a yönelmeye, hattâ Allah'tan başkasını hatırlamaktan bile sakınmaya işaret vardır."

Nitekim Allah dostlarından Ebû Bekir Kettânî (k.s)'a ölüm döşeğindeyken ne gibi bir ameli olduğu sorulduğunda, bu umdelerin adetâ fiilî bir numunesi mâhiyetinde şu güzel sözlerle mukabele etmiştir:"- Ölümüm yakın olmasa, riya olacağı endişesiyle size amelimden bahsetmezdim. Tam kırk yıl kalbimin kapısında bekçilik yaptım. Onu Allah'ı Teâlâ'dan başkasına açmamaya çalıştım. Kalbim o hâle geldi ki, Allah'tan başkasını tanımaz oldum." **İbn-i Abbas (r.a)** yukarıdaki âyette geçen "tezekkâ" kelimesini, "**Kişinin Lâ ilâhe illallah! Demesidir.**" şeklinde tefsir eder. (*Kurtubî, el-Câmî, xx, 22*)

Zîrâ tezkiyede ilk adım, kalbin küfür ve şirkten temizlenmesidir. Nitekim kelime-i tevhîd, önce nefy ile başlar. Yâni "Lâ ilâhe" diyerek kalbden adetâ put hâline gelmiş nefsânî hevesler, çirkin ahlâk ve huylar çıkarılır. Sonra isbâta geçilir. Yâni "İllâllâh" demek suretiyle, bir nazargâh-ı ilâhî durumunda olan kalb, Allah'ı Teâlâ'nın tevhîd nûrlarıyla doldurulur.

Aziz Mahmut Hüda i(k.s) bu gerçeği ne güzel ifâde eder.

**"Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecellî ede Hak
Pâdişah girmez saraya hâne mâmûr olmadan."**

Gönül sarayından Allah'tan gayrı ne varsa hepsini çıkar. Zîrâ hâne mâmur olmadan pâdişâh, saraya teşrif etmez." Tezkiyenin ehemmiyeti sadedinde

İbrahim Desûkî (k.s) şöyle buyurur: Ey oğlum! Gündüzlerini oruçla, gecelerini namazla geçersen, temiz bir iç âlemine ve Hak ile hâlis bir muameleye de sahip olsan, sakın benlik iddiâsında bulunma! Sakın gurura mağlûb olup nefsin kandırmasına aldanma. Zîrâ nice derviş, nefsinin hevâsına kapılıp helakoldu."

Hâtem-i Esamm (k.s) da şöyle buyurur:"Muhteşem konaklara, verimli bağ ve bahçelere aldanma. Cennetten daha güzel

bir yer yoktur. Fakat Hz. Âdem (a.s)'in başına ne geldiyse, cennetin o sonsuz güzellikleri içindeyken geldi. Nefsi orada ebedî kalmak istedi. Yasak meyvaya yaklaştı. Murâd-ı ilâhî îcâbı, dünyâyâ indirilmekle cezalandırıldı. İbâdet ve kerametinin çokluğuna aldanma. Zîrâ sâhib olduğu bunca keramete rağmen, Allah (c.c)'ın kendisine ism-i âzami öğrettiği Bel'am bin Baura'nın(r.a) (*A'raf Sûresi, 175-176.*) başına gelen hazîn akıbet, ne kadar ibretlidir. Sen, sen ol; ilim ve amel çokluğuna da aldanma. Çünkü onca ilim ve tâatına rağmen iblisin başına neler geldi, bilmiyor musun? Nefs ve şeytanın iğvâsıyla aldananlardan olma! Nitekim kullarına merhameti sonsuz olan yüce Rabbimiz, âyet-i kerîmelerde şeytanın hîle ve tuzaklarına karşı îkaz sadedinde şöyle buyurur: "**İblis dedi ki: (Ey Rabbim!) Yemin ederim ki, beni azdırmana karşılık, ben de insanları saptırmak için senin doğru yolunun üstüne oturacağım.**" (*A'raf Suresi, 16*)

"(İblis) dedi ki: Rabbim! Beni azdırmana karşılık ben de yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracığım!" (*Hicr Suresi, 39*) Âbidlerin, zahidlerin yanında bulunuyorum diye de kendine güvenme. Zîrâ kuru kuruya bir beraberlik faydasızdır. Sâlebe (Sâlebe, önceleri mescidden ve Peygamber Efendimiz (s.a.v)'in sohbetlerinden ayrılmazken, mal-mülk sahibi olup dünyâ sevgisi gönlünde yer edince, zamanla cemaati terketmiş, farz olan zekâtını bile vermekten imtina ederek hazîn bir akıbete duçar olmuştur. (*Taberî, Tefsir, XIV, 370-372; İbn-i Kesir, Tefsir, II, 388*)

Peygamber (s.a.v) Efendimizin sohbetinde duygusuzca bulunduğundan fecî bir akıbete uğradı. Bir peygamber evlâdı olmasına rağmen Hz. Nuh (a.s)'un oğlu, babasının davetinden kendisini müstağnî görmek gibi bir bedbahtlığa duçar oldu. Aralarındaki kan bağı dahî ona bir fayda vermedi. Netîcede, helak edilenlerden oldu. Hz. Lût (a.s)'un karısı, kâfir ve fâsiklara olan ünsiyet ve muhabbeti sebebiyle yanibaşındaki hidâyet nurundan nasibsiz kaldı ve gaflet içerisinde küfrün karanlıklarına daldı. Hülâsa; ilim, amel, mal, evlâd ve dost gibi ne kadar dayanak varsa âhiretteki kurtuluşun için bunlara çok güvenme! Bunlardan nefesine asla pay çıkarma." Âyet-i kerîmede, "nefs engelini aşarak

menfiliklerden arınanların kurtuluşa ereceği" ifâde buyuruluyor. Bu ifâdeden aynı zamanda "tezkiye olmayanların yâni benliklerini menfiliklerden arındırmayanların kurtuluşa eremeyecekleri" mânâsı ortaya çıkmaktadır.

Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurur: "**Sen ancak görmedikleri hâlde Rablerinden korkanları ve namaz kılanları uyartabilirsin. «Kim temizlenirse», sırf kendi faydasına temizlenmiş olur. Nihayet varış Allah'adır. »** (FâtûrSuresi,18) Âyet-i kerîmede, peygamberlerin ümmetlerini fecî akıbetlere dâir inzâr ve korkutmalarının, ancak görmedikleri hâlde kalbleri Allah'ın haşyeti ile dolu olan, namaz kılan ve zahirlerini ibâdet ile tezyîn etmiş bulunan kimselere fayda vereceği beyân buyurulmaktadır. Günahkâr kişi, günâhının vebalini ancak kendisi çekecek ve kimse ona ortak olamayacaktır. İşlenen hayırlar da sâdece sahibine fayda verecektir. Temizlenen kimse de, kendi lehine temizlenecektir. Âyetteki "tezekkâ", haşyetullâh ve namazı huşu ile kılmaya da şâmilidir. "**Allah'tan gerçek mânâda ancak âlim olanlar haşyet duyar.**" (FâtûrSuresi, 28) âyeti, kişinin gerçek bilgiye eriştiği ölçüde, Allah'a karşı kalbî ürperişler içinde olacağını ifâde eder. Rabbini bilmeyen ve ondan haşyet duymayan kimselerin kalbleri ölüdür. Böylelerine ikâz ve nasihat tesir etmez. Yâsîn Sûresi'nin yetmişinci âyetinde buyurulan "**(Peygamber, Kur'ân ile kalbleri) diri olanları uyarsın diye...**" beyânı da bunu anlatır. Yâni bâtında haşyet, zahirde de dosdoğru bir namaz olmalıdır. Günahlardan temizlenmenin karşılığı, cennet ve onun yüksek dereceleridir. Âyet-i kerîmede buyrulur: "**Kim de sâlih amellerde bulunmuş bir mümin olarak O'na varırsa, üstün dereceler işte sırf bunlar içindir. İçinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri! İşte arınanların mükâfatı budur.**" (TâhâSuresi,75-76)

Allah'tan başkasına gönül bağlamaktan kurtulmanın karşılığı ise cennetin de ötesinde bir nâiliyyet olan Cemâlullâh nîmetidir ki, orada Allah'ı Teâlâ'nın tariflere sığmayan güzellikteki cemâlinin tecellîleri temaşa edilir. Kim kendi irâde ve ihtiyarı ile ve hakkıyla Allah'a yönelirse, O'nun dışında bir düşüncesi kalmaz. Allah'ı tanımak, yâni mârifetullâh da, tezkiye edildikten sonra nefsin

hakikatini öğrenmekle başlar. **"Nefsini bilen, Rabbini de bilir."** hakikati, bu mânâyâ tekabül etmektedir.

İşte insanlığın ekseriyetle maddeye ram olup nefsâniyet sultasında ruhlarını kararttığı günümüzde, nefsin süflî ihtiraslarından müstağnî kalabilen nûrânî zevatın rehberliğine olan ihtiyâcımız daha da şiddetlidir. Bu münâsebetle Hak dostu maneviyât sultanlarının, kalbleri ihya eden nasihat ve tavsiyelerinden ve onların bir nümûne-i imtisal olan ibret ve hikmet dolu yaşayışlarından kendi nâmımıza hisseler almalıyız. Millî târimimizin zahir planında olduğu kadar maneviyât âleminde de zirve şahsiyetlerinden biri olan **Yavuz Sultan Selâm Han'ın**, yolumuzu aydınlatmaya medar olabilecek şu davranışı ne kadar manidardır: O, zaferlerden zaferlere nail olduğu Mısır Seferi'nden dönerken, İstanbul halkının kendisini büyük bir heyecanla beklediğini haber aldı. Bunun üzerine şehre yaklaşmış olmasına rağmen, ordusunu Çamlıca'nın arka eteklerinde konaklatarak hemen İstanbul'a girmedi. Nice muazzam ordulara gâlib gelmiş olan Sultan, nefesine mağlûb oluvermek korkusuyla bin-bir endişeye bürünerek lalası Hasan Can'a: "- **Lala! Hava kararsın, herkes evlerine dönsün de ondan sonra İstanbul'a girelim. Fânîlerin alkışları, zafer takları ve iltifatları bizi nefsimize mağrur edip yere sermesin.**" dedi. Nihayet akşam olup her yer karanlığa gömüldükten sonra, gizlice ve alâyişsiz bir şekilde şehre girdi. Zîrâ o, ihtişam ve saltanatın nefsi düşürebileceği tuzaklara karşı uyanık bir sultan idi. Bir velînin kudsî nefesiyle irşâd olunmanın, dünyâ saltanatından da kıymetli olduğunu ifâde eden şu beyti pek meşhurdur:

***Pâdişâh-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş
Bir velîye bende olmak cümleden âlâ imiş.***

Her mümin, sık sık nefsiyle iç hesaplaşmaya girerek, onu sîgaya çekmeli; manevî vaziyetine ciddî bir şekilde çeki-düzen verip, gidişatını kontrol altına almalıdır. Buna *ruhiyat ilminde* "*bâtınî tefahhus*" (*nefs muhasebesi*) denilir. İnsan, hiç olmazsa başını yastığa koyduğu her yirmi dört saatte bir, o günün

muhasebesini yapmalı ve kendini sığaya çekmelidir. Bunu alışkanlık hâline getirenlerin hatâda ısrar illetinden kurtulabilmeleri kolaylaşır.

Bu hususta **İmâm Gazâlî (k.s)** Hazretleri'nin şu nasîhatlerine kulak verelim: "*Bir mümin, sabah namazını kıldıktan sonra ve güne başlamadan evvel, bir süre nefsi ile başbaşa kalıp, onunla bâzı muahedeler yapmalı ve birtakım şartlar üzerinde anlaşmalıdır. Nitekim bir tüccar da sermâyesini ortağına teslim etmek mevkiindeyse onunla böyle muahedeler yapar. Bu arada ona bâzı ikâzlar da bulunmayı da ihmâl etmez. İnsan da nefesine şu ikâz ve telkinlerde bulunmalıdır: Benim sermâyem ömrümdür. Ömrüm gidince anaparam da gider ve artık kâr ve kazanç sona erer. Fakat bu başlayan gün, yeni bir gündür. Allah'ı Teâlâ bu gün de bana müsâade ederek ikramda bulundu. Eğer beni öldürseydi, elbette bir günlüğüne de olsa geri gönderilip burada devamlı sâlih ameller ve çeşitli hayırlarda bulunmayı temennî edecektim. Şimdi kabul et ki öldürüldün ve geri çevrildin. O hâlde bugün günah ve mâsiyete katiyyen yaklaşma ve sakın ola ki bu günün bir ânını bile boşa geçirme. Zîrâ her nefes, paha biçilemeyen bir nîmettir. İyi bil ki bir gün, gece ve gündüzü ile yirmi dört saattir. Kıyamet günü insanoglunun önüne her gün için yirmi dört tane kapalı kutu getirilir. Kutunun birini açıp, o saatte yaptığı amellerin mükâfatı olarak, içinin nur ile dolu olduğunu görünce, Allah'ın lütfedeceği mükâfatı düşünerek kul öyle sevinir ki, bu sevinci cehennem halkı arasında paylaşılsa, cehennemin acısını duymaz olurlardı. İkinci kutuyu açtığında, bundan karanlık ve pis kokular çıkar ki, bu da isyan ile geçirdiği saattir. Buna da öyle üzülür ki, eğer bu üzüntü cennet halkına dağıtılsaydı, kederlerinden cennetin zevkini kaybederlerdi. Üçüncü bir kutu daha açılır ki içi tamamen boştur. Bu da uyku veya mubah şeylerle geçirdiği saattir. Fakat küçük bir hayrın ecrine dahî şiddetle ihtiyâç duyulan o günde, imkânı olduğu hâlde büyük bir kazancı kaybeden tüccarın hasreti gibi ve belki çok daha fazla yanar ve o saati boşa geçirmesinin acısıyla kıvrılır. O hâlde; Ey nefsim! Fırsat eldeyken sandığını iyi doldur, sakın boş bırakma. Tembelliğe düşme, sonra yüksek derecelerden düşersin."*

Bedenin azaları da, nefsin yardımcıları mevkiindedir. İnsan, onlara vazîfelerine göre husûsî tavsiyelerde bulunmalı, bu emânatleri kötü işlere bulaştırmamayı nefsine telkîn etmelidir. **Gözü;** haramlara ve kalbi meşgul edecek faydasız, boş şeylere bakmaktan men etmeli. **Dili;** "âfât-ı lisân" tâbir olunan dedikodu, gıybet, iftira, yalan, söz taşıma, kendini övme, başkalarını yerme, yaltaklanma gibi mezmûm şeylerden alıkoyup dâima zikir ve hayır sözlerle meşgul etmeli, **Mîdeyi;** haram ve şüpheli gıdalardan sakındırıp, helâlleride asgarî seviyede istîmâle alıştırmalıdır. İnsan her hareketinde pek çok mubah şeylerle karşı karşıyadır. Gayesiz meşguliyetleri terk etmesi ise, en muvafık olanıdır.

Nitekim Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz: "**Lüzumsuz şeyleri terk etmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır.**" (Tirmizî, Zühd,11;İbniMâce, Fiten,12) buyurmuştur. Yâni gerçek bir müminin konuşması zikir, bakışı ibret ve sükûtu tefekkür olmalıdır. İşte nefis, bu gibi telkinlerle dâima gafletten uyanık tutulmalıdır. Nefsi hesaba çekerken ihmâl edilmemesi gereken hususlardan biri de yaptığı amelin Allah için mi, yoksa nefsi için mi olduğunu yoklamaktır. Zîrâ insan, zaman zaman Allah için sâlih ameller işlediğini zannettiği hâlde, nefsânî duygularını tatmin için de hareket etmiş olabilir.

Nefs tezkiyesi neticesinde kalb, "selîm" hâle gelir. Kalb-i selîm merhalesinde şu üç hâl müşahade edilir:

1- Kimseyi incitmez. Bu, ittikâ ehlinin hâlidir. Kalb, nefsin şerrinden korunur. Güzel ahlâk teşekkül eder.

2- Kimseden incinmez. Bu da, muhabbet ehlinin hâlidir. Fânilerin medih ve yermeleri bir ehemmiyet ifâde etmez. Güneş ışığı karşısında aydınlatma ve karartmaların bir önemi olmayacağı gibi. Şâir bu hâli şöyle fâde eder:

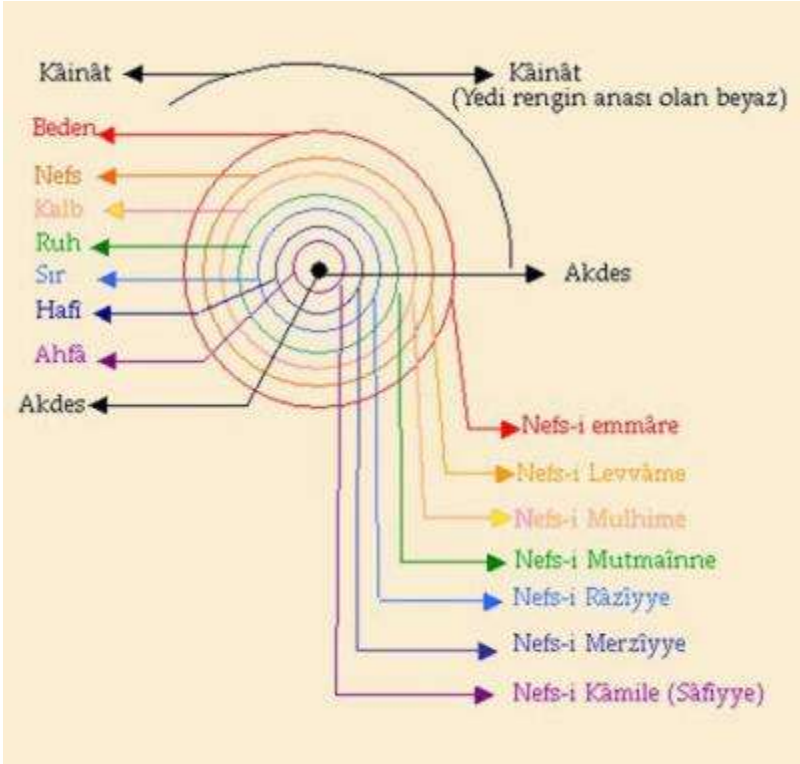
Cihan bağında ey âşık budur maksûd-ı insü cin

Ne kimse senden incinsin, ne sen bir kimseden incin.

3- Dünyâ menfaatiyle âhiret karşı karşıya gelince, âhireti tercih ederek rızâ-yı ilâhîyi hedefler. Bütün bu söylediklerimizin

hülâsası şudur: Allah ‘u Teâlâ, bir imtihan âlemi olmasını murâd eylediği bu dünyada, her insanın önüne nefs engelini koymuş ve insanı, nefsin ortaya çıkaracağı güçlükleri yenerek muzaffer bir şekilde kendisine avdete memur eylemiştir. Nefs, hayra da şerre de vesîle olma istîdâdındaki bir vasıta hükmündedir. Dolayısıyla o, hem bir kazanç kapısı ve hem de kendisine tabî olduğu takdîrde bir gayya kuyusudur. Nefsi tezkiyenin bereketi ise, dünyâda hiçbir şeyle mukayese edilemeyecek derecede muazzamdır. Cenâb-ı Hak cümlemizi nefsine galip gelenlerden eylesin! Âmin!

NEFİS VE DERECELERİ

1-Nefs-i Emmâre: Kâfir, şeytan, münafık ve fâsıkların,

- 2-Nefs-i Levvâme:** Günahkâr mü'minlerin,
3-Nefs-i Mülhime: Âlimlerin,
4-Nefs-i Mutmainne: İlmiyle âmel eden kişilerin,
5-Nefs-i Radiyye: Evliyâların,
6-Nefs-i Mardiyye: Âriflerin,

7- Nefsi Safiyye: Nebiler ve rasûllerin (aleyhimü's-selâm) nefislerinin makamıdır. (Müminler bu makamın hallerine kavuşabilir.) Bu yedi nefsin her birinin sıfatları, herkesin kendi nefsinin kolayca tanıyabilmesi için, kendi dâiresinin etrafında gösterilmiştir. Böylece her bir kimse hangi nefis dâiresinde olduğunu, hangisinin hangi nefis üzere gâlib veya mağlûb veya denk olduğunu açıkça bilir ve ona göre bir hâl çaresi bulur. Bundan dolayı herkes, gücü nisbetinde ve münâsib bir şekilde gereği gibi gayret göstererek, ilâhî emirlere uyup, nehiylerden kaçınarak istikamette olmaya çalışmalıdır. Şurası bilinmelidir ki, meselâ altıncı veya daha aşağı ki nefis dâirelerinin halleriyle hemhal olan bir kişide, nefs-i emmâre hâlinde bir veya daha fazla haller görülse, bu hallere mağlûp olduğu için kişi içinde bulunduğu altıncı nefis dâiresinden çıkmış olmaz. Ancak nefs-i emmâre halleri, diğer nefis hallerine gâlib gelirse, yani daha fazla görülürse işte asıl büyük korku o zamandır.

Bir kimsede yedinci nefsin ahvâli (halleri) tamamen bulunduktan sonra diğer mertebelere inmesi kuvvetle muhtemeldir. Çünkü yedinci nefis, nebiler ve rasûllerin nefislerinin makamıdır. Bir kimsede yedinci nefsin kıdemi ve hâlinin bulunmasıyla o kimsenin nebi olması lâzım gelmez. Ancak yüksek bir dereceye nail olacak bir amel ve ihlâsta olduğuna işaret olmuş olur. Eğer bir kimse bu halde kalırsa bu durum itibâra şayan ve arzu edildir. Ancak eğer, bazen bir nefsin, bazen de diğer bir nefsin vasıfları görülürse, mu'teber olan gâlib olandır. Bütün nefislerin hallerini buna kıyaslayarak, galibiyet, mağlûbiyet ve eşitlik durumlarına bakılmalıdır. Yaradılışı gereği rüya görmeye müsait olan bütün mahlûkatın görmüş oldukları rüyaların hepsinin ta'biri aşağıda özet olarak verilen tabir-nâmede bazen açık olarak, bazen de işaretle

beyân olunmuştur. Bu şekilde herkes, içinde bulunduğu durumu anlayıp çaresine bakmalıdır.

Sonuçta diyebiliriz ki ruhun halleri hareket halindedir. Bazen birinci makama dahi iniş yapar. Önemli olan bu halin uyarıcısı geldiğinde dikkat edip halin düzelmesi için gayret gösterilmesidir. Ulvi olan ruh, bu karanlık cesetle birleşince yedi perde ile asli halinden perdelenmiş, bu perdelerden her birine nefsin dereceleri veya makamları denir. Tam yedi perdeli hali “Nefs-i Emmâre”dir. Bir perdenin kalkmasıyla “Levvame”,iki perdenin kalkmasıyla “Mülhime”,üç perdenin kalkmasıyla “Mutmainne” gibi isimler alır. Her perde kalktıkça, ruha manevi âlemde ışıklar sızar. Tam perdeli halinde ise hiç ışık sızmaz. Perdeler kalktıkça nefis saflaşır. Bütün perdeler kalkınca tamamen nur kesilir. Bu makam Resulullah (s.a.v)’ın makamıdır.

NEFSİ EMMARE

Manevî terbiye ve tekâmül esnasında müşahade edilen nefsin hâl ve mertebeleri, meşhur tasnîfe göre yedi kısımda mütâlâa olunur: **Nefs-i Emmâre** (Kötülüğü emreden ve bundan zevk alan nefistir)Bu nefsin eserinden kibir benlik, hırs, şehvet, kıskançlık, cimrilik, kin, intikam, hiddet gibi huylar çıkar. Kulu, Rabbinden uzaklaştırarak kötülükleri işlemeye tahrîk eden en süflî durumdaki isyankâr nefstir. “Emmâre” çok emredici demektir. Bu sıfatı hâiz olan nefsin yegâne maksadı, hevâ ve heveslerini ölçüsüzce tatminden ibârettir. Şehvetin esîri, şeytanın avânesi olmuş; keyfine, zevkine, günâha düşkün olan nefstir. Nefsin düşkünlükleri ve aşırı istekleri demek olan şehvetlere karşı her hangi bir mücâdele göstermemek, onun arzularına tâbî olarak şeytanın yoluna uyup gitmek de, nefs-i emmâre seviyesinde bulunan kimselerin ahvâli cümlesindendir.

Aslında nefs-i emmâre, sâhibine karşı şeytandan bile tehlikeli olabilmektedir. Nitekim bu husûsu İbn-i Atâullâh el-İskenderî şöyle îzâh eder:“... Sen asıl nefsinden kork! O nefs ki

senin aleyhine çalışır. Üstelik ölünceye kadar da sahibinden hiç ayrılmaz. Oysa şeytan bile hiç olmazsa Ramazan ayında insandan ayrılır. Çünkü Ramazan’da şeytanlara kelepçe vurulur. Fakat buna rağmen Ramazan ayında da devâm eden cinâyet, hırsızlık ve ahlâksızlık vak’aları, şeytanın kandırmasından değil, nefsin azdırmasından ileri gelmektedir.” Cenâb-ı Hakk’ın:

بِاَلْمَارَةِ النَّفْسِ اِنَّ سُوْءَ **“Muhakkak ki nefis, kötülüğü şiddetle emreder.”** (YûsufSuresi, 53) âyet-i kerîmesindeki beyânı, bu mertebedeki nefse dâirdir. Diğer taraftan insanın mânevî âlemdeki mevkii itibâriyle nefis-i emmâre, hayvanât içerisindeki zehirli yılanı teşbîh edilegelmiştir. Şüphesiz ki böyle bir teşbîhle, nefsin tehlikelerine ve fecî âfetlerine dikkat çekmek murâd edilmiştir. Nitekim **şâir Nev’îzâde Atâî**, bu hakîkati şöyle dile getirir:

***Döndü ahlâk-ı zemîme mâre
Şâh-ı mârânı anın emmâre***

“Her kötü ahlâk, bir yılanı benzedi. Bu yılanların şâhı da, nefis-i emmâre oldu.” Bu yüzden akl-ı selîm sâhibi her mümin, nefis-i emmâre ile dâimî bir cihâd hâlinde. Bu cihâdda akıl ve irâde kılıcını, gaflet kınına sokmaktan daha büyük bir ziyân düşünülemez. Zîrâ nefis, pek çok ulvîliklere mazhar olan nice kimselerin, bir anlık gafletlerinden istifâde ile ebedî hüsrân ve bedbahtlığına âmil olmuştur. Ancak Allâh’ın yardım edip koruduğu ihlâslı kullar bundan müstesnâdır. Nitekim Mısır azîzinin hanımı Züleyhâ ile Hz. Yusuf (a.s) arasında geçen şu hâdis pek ibretlidir: Yûsuf (a.s) büyüüp gelişmiş, güzelliğiyle gösterişli bir genç olmuştu. Onun bu hâli, yaşadığı evin hanımı olan Züleyhâ’yı değişik düşüncelere sevk etmişti. Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmelerde bu hâdiseyi şöyle bildirir: **Kadın, O’nun nefsinden murâd almak istedi. Kapıları sımsıkı kapattı ve: “– Sana söylüyorum; haydi beri gel!” dedi. O ise;”(Hâşâ), Allâh’a sığınırım! Zîrâ kocanız benim velînîmetimdir; o bana güzel davrandı. (Bana güzel bir mevkî verdi). Gerçek şudur ki, zâlimler aslâ felâh bulmaz!” dedi.**“Andolsun ki kadın onu elde etmeye iyice

niyetlenmişti. Eğer Rabbinin işâret ve îkâzını görmeseydi, o da kadına meyletmiş olacaktı. İşte böylece biz, kötülük ve fuhşu ondan uzaklaştırmak için (bürhânımızı gösterdik). Şüphesiz o, ihlâsa erdirilmiş kullarımızdandı.” (YûsufSuresi, 22-24)

Yûsuf (a.s) Allâh’u Teâlâ’nın lutf u keremiyle mânevî yardımlara nâil olmuş ve böylece nefs-i emmâreyi temsîl mevkiindeki Züleyhâ’ya meyletmekten kurtulmuştu. Biz âciz kullar da, Cenâb-ı Hakk’a takvâ ile yönelerek, kendimizi nefsimizin şerrinden ve tehlikeli hâllerinden uzak bulundurmamak mecbûriyetindeyiz.

Yüce Rabbimizin, âkıbeti fecî olan birtakım fiillerin, daha evveliyâtına âit saffhalarından bile kendimizi korumamızı emretmiş bulunması, bu hikmete binâendir. Meselâ, bir erkeğin helâl olmayan bir kadına şehvetle bakması, zinâyâ kapı aralayacağından, men edilmiştir. Diğer bütün mezmûm fiiller için de durum aynıdır. Yûsuf (a.s) güzelliği dillere destân olacak kadar alâka çekici, melek gibi bir genç idi. Güzelliği karşısında kadınlar parmaklarını doğradıkları hâlde, hayranlıklarından bunu hissetmemişlerdi. Şâyet Yusuf (a.s) çirkin ve şehvî duyguları körelmiş bir ihtiyar olsaydı, ne bu imtihan bu kadar zor, ne de bu hâdise bu kadar irşâd edici olabilirdi. Buna mukâbil Züleyhâ da, nefislerin en çok zebûnu olduğu üç vasfın; yâni servet, şöhrat ve şehvetin şâhikasında bulunuyordu. Şâyet Züleyhâ da yaşlı veya çirkin bir kadın olsaydı, yine Hz. Yûsuf (a.s) un imtihanı bu derece zor olmaz ve bu hâdise, bu kadar müessir bir misâl teşkil etmezdi. Hâlbuki o da gençti, cemâl sâhibiydi ve pek çok kimseyi kendisine râm edebilecek bir câzibeler meşheri hâlindeydi. Üstelik odanın kapısını da sımsıkı kilitlemişti. Böylece gizlilik ve tenhâlığın, günâhları daha da kamçıl原因 hengâmında, Hz. Yûsuf (a.s)’a şiddetli bir arzuyla: “**Heyte lek! yâni “ Gelsene bana!”**” diye seslenerek, çirkin bir fiile teşebbüs etmişti. Mukâvemet göstermekte nice irâdeleri eritebilecek böyle bir manzara karşısında, Yûsuf (a.s)’ın bile hayli güç bir vaziyette kaldığını Yüce Rabbimiz: “**Şâyet bürhânımız (delil ve yardımımız) yetişmeseydi, o da meylediyordu.”** beyânıyla ifâde buyurmaktadır. Hakîkaten bir erkeğin, hayatı

boyunca karşılaşabileceği imtihanların en ağırlarından biri; gençlik, güzellik, servet gibi her türlü câzibe unsuruna sâhip bir kadından, üstelik tenhâlıkta gelen dâvet ve iltifâta “hayır” diyebilmektir.

Nitekim Allâh Rasûlü (s.a.v), bir hadîs-i şerîflerinde; hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyâmetin o çetin gününde, Allâh’u Teâlâ’nın yedi sınıf insanı, arşın gölgesi altında barındıracağını bildirdikten sonra, bu sınıflardan birinin: “*Güzel ve mevkî sâhibi bir kadının berâber olma isteğini, “– Ben Allâh’tan korkarım.” diyerek reddeden genç.*” (**Buhârî, Ezân, 36**) olduğunu ifâde buyurmuşlardır. Zîrâ insanın en büyük zaafılarından biri, iltifata mağlûb olarak, kendini muhâfaza etme gücünü kaybetmesidir. Lâkin Hz.Yusuf (a.s)’ta bu olmadı. Zîrâ takvâsı ve terbiye edilmiş nefsinin kâmile makâmında olması sebebiyle, ilâhî sıyânet onu korudu. Nefs-i emmârenin desîseleri karşısında onu güçlü kıldı. İbrete şâyân diğer bir husus da şudur: Züleyha, arzûsuna tâbî olmadığı takdirde Hz. Yusuf (a.s)’u zindan ile tehdîd etmişti. Hâlbuki Yûsuf (a.s)’ın arınmış nefsi ona takvâyı ilhâm etmekte olduğu için o: “**Ey Rabbim! Zindan, onların beni dâvet ettiği şeyden daha sevimlidir.**” demişti. Ayrıca O’nun Cenâb-ı Hakk’a ilticâsında: “**Eğer onların hîlesini benden uzaklaştırmaz isen, ben onlara meyleden câhillerden olurum.**” diyerek, içine düştüğü vaziyetten kurtuluşun tek çâresi olan zindanı tercih etmesi, büyük bir takvâ nişânesiydi. Bu da gösteriyor ki, insanı günahlara sürükleyen bütün dünyevî câzibelerin “**heyte lek” (gelsene bana)** dâvetlerine mukâvemet edebilecek yegâne güç, o anda kalbin “**maâzallâh**” diyerek sonsuz kudret sâhibi olan “**Allâh’a sığınabilmesi**”dir.

Kur’ân-ı Kerîm’de nefs-i emmârenin âfetlerinden korunmaya karşı en güçlü silahın takvâ olduğu bildirilmektedir. Mûsâ (a.s) a Tûr-i Sînâ’da peygamberliği tebliğ edildi ve müteâkıben: “**Asâmı at!**” (denildi). Mûsâ (attığı) **asâyı yılan gibi deprenir görünce, dönüp arkasına bakmadan kaçtı.** (Bunun üzerine:) “**Ey Mûsâ! Beri gel, korkma! Çünkü sen emniyette olanlardansın.**” diye nidâ olundu.” (**KasasSuresi, 31**)

Azîz ve Celîl olan Allâh, Mûsâ (a.s)a, kudretini o asâda göstermişti. Mûsâ (a.s) da, asâ vâsıtasıyla Allâh'ın kudreti ile ünsiyet etti. Allâh, O'nu peygamber olarak tâîn edip kendisine yakınlaştırarak konuşunca ve bazı mükellefiyetler verince, O'na hitâben şöyle buyurdu:— **Şu sağ elindeki nedir, ey Mûsâ?"** (*TâhâSuresi, 17*) Mûsâ (a.s) da:— **O benim asâmdır. Ona dayanırım, onunla davarlarım yaprak silkelerim. Benim ona başkaca ihtiyaçlarım da vardır."** (*TâhâSuresi, 18*) şeklinde cevap verdi. Bunun üzerine Cenab-ı Hak'da:— **Yere at onu, ey Mûsâ!"** (*TâhâSuresi, 19*) buyurdu. Hz. Mûsâ (a.s), derhal emri yerine getirdi:—**"Onu hemen yere attı. Bir de ne görsün, hızla sürünen bir yılan değil mi?"** (*TâhâSuresi, 20*)Bunu gören Mûsâ (a.s) kaçmağa başladı. Ancak:—**"Allâh buyurdu: " Al onu! Korkma! Biz onu şimdi ilk hâline döndüreceğiz."** (*TâhâSuresi, 21*)

Bazı müfessirler, Mûsâ (a.s)'ın asâsını yere atması ile ilgili âyetin işârî açıklamasında, bunun Hz. Mûsâ (a.s)'nın iç dünyâsına âit bir irşâd sadedinde olduğunu beyân etmişlerdir. Mûsâ (a.s) izâfetleri, yâni fânî alâka, dayanak ve barınakları zikredince, Allâh (c.c) bunların atılmasını emretti. Nefs ve nefse bağlantılı olan şeyler, büyük bir yılan olarak temessül etti. Mûsâ (a.s)'a nefsin hakîkati gösterildi. Korktu, ürktü ve ondan kaçtı. O'na işârî olarak âdetâ şöyle denilmiş oluyordu:— **Ey Mûsâ, işte bu yılan, Allâh'tan başka şeylere bağılılık vasfının tâ kendisidir. Bu nefsânî vasıf, şekillenmiş bir sûrette sâhibine gösterilince, ondan ürker ve kaçır."**—**"Artık sen tevhîd sıfatı ile sıfatlanmışsın. Senin bir asâyâ dayanman, senin için kendisine dayanacağın, ondan yardım dileyeceğin ve istifâde edeceğin bir şeyin var olması, nasıl doğru ve yerinde olabilir? Nasıl olur da sen, o asâ ile şöyle yapıyorum, ondan istifâde ediyorum ve onda benim için başka faydalar da var diyorsun? Tevhîd yolunda ilk adım, sebepleri terktir. Yâni mutlak tevekkül ve teslîmiyettir. Her türlü talep ve istekten vazgeç!"** Buyurulur ki:—**"Hakk'ın nidâsını işiten ve O'nun cemâlinin nûrunu gören kişi, Allâh'tan başka dayandığı her şeyi bırakır. Allâh'ın fazl u kereminden başka hiçbir şeye dayanmaz. Bu şekilde nefsin arzularından ve desîselerinden sıyrılır."**

Şu fânî rüyâ âleminin beş dakîkalık sahte lezzetleri uğruna, hakîkî saâdeti ve ebedî âhîret saltanatını terk ettirip insanı, âlâ-yı illiyyînden esfel-i sâfilîne düşüren de, yine nefs-i emmâredir. Nefs-i emmâreyle mâlul bir insan, kendi kurtuluşuna yarayacak hakîkatler önünde dahî, inat ve kibirle diklenmekten, etrâfindakilere ucub nazarıyla bakmaktan, yalan, dedikodu ve mâlâyânî ile meşgûliyetten âdetâ zevk duyar. Dinen nehyedilmiş çirkinliklerden kurtulamaz. Böyleleri, kısacık dünyâ hayâtının fânî ve nefsânî lezzetleri uğruna cennet ve Cemâlullâh'ı, ebedî saâdet ve selâmeti terk edecek kadar akıl, idrâk ve iz'ânı dumûra uğramış, kalb gözleri perdeli, câhil ve gâfil insanlardır. Nefs-i emmârede rûh-i sultanî, tamâmen rûh-i hayvânînin esîri hâline gelmiş, insanlık sıfatı kaybolup, hayvanlık sıfatı hâkim olmuştur. Bu gibi kimseler hakkında âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: **“Andolsun biz, cinlerin ve insanların birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalbleri vardır, onlarla anlamazlar; gözleri vardır, onlarla görmezler; kulakları vardır, onlarla işitmezler. İşte onlar hayvanlar gibidir; hatta daha da aşağı seviyededirler. İşte asıl gâfiller onlardır.”** (A'râfSuresi, 179)

Böyleleri, dehşetli gaflet tuğyânı içinde hâlâ Allâh'ın merhametine gereğinden fazla güvenerek kendilerini avutur, günahlara devâm ederler. Cenâb-ı Hakk'ın azâbından emîn olmuş gibi: “– Canım, haramı haram bilerek işlemek küfre götürmez ya! Nasıl olsa birgün tevbe ederim!” düşüncesi içinde boş tesellîlerle oyalanır dururlar. Hâlbuki Cenâb-ı Hakk'ın ikâzı ne büyüktür: **“Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evlâdı, ne evlâdın babası nâmına bir şey ödeyemeyeceği günden çekinin. Bilin ki, Allâh'ın verdiği söz gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve şeytan, Allâh'ın affına güvendirerek sizi kandırmasın.”** (LokmanSuresi, 33)

İşte bu ve benzeri düşünceler, aslında, günahların kolaylıkla irtikâb edilmesini sağlamak ve bunu normal göstermek isteyen nefs ve şeytanın sinsî fısıltılarıdır. Diğer taraftan, nefs-i emmâre gafletine dalmış kimseler, âhîretlerini kurtaracak hayır ve hasenât işlerine koşmakta tembel, kötülüklerden ictinâb etme husûsunda ise

kayıtsızdırlar. Şâyet hasbe'l-kader küçük bir hayır işleseler, bunu gözlerinde büyütüp dâimâ bununla övünürler. Kendilerinden zuhûr eden kötülüklerden zaman zaman ve bir nebze pişmanlık duyabilirlerse de, bu nedâmet, onların hâl ve tavırlarında hayırlı bir değişikliğe vesîle olacak kuvvetten mahrûmdur.

Bu mertebedeki bir mümin, tedâvîye muhtaç bir hasta gibidir. Onun nefs-i emmâreden kurtulup nefs-i levvâmeye geçebilmesi için, mânevî tedâvîde tâkib etmesi gereken en mühim usûl ise, kendini ciddî bir sûrette hesâba çekmektir. Kul, azamet ve celâl sâhibi Rabbinin herşeyi bilmekte olduğunu, kabirdeki suâlleri, mahşerdeki hesâbı, Cehennem'deki şiddetli azâbı düşünmeli ve tevbeye azmetmelidir. Fakat tevbe esnâsında kul, Cenâb-ı Hakk'a münâcâtını, sâdece sözle değil kalben de pişman olup büyük bir samîmiyetle îfâ etmelidir. Dil tevbe ederken, fırsat düştüğünde yine o günahı işleme arzusu kalbde hâkimse, bu tevbe makbûl olmaz. Bilakis bu, münâfık tevbesidir ve hattâ tevbeye muhtaç bir tevbedir. Bir taraftan tevbe edip diğer taraftan da günahlara devâm etmek, tevbe ile ilticâ edilen makâmı hafife almak ve onunla istihzâ etmektir. Tevbe, gerçekten pişman olup, bir daha dönmek üzere kötülüklerden vazgeçerek Cenâb-ı Hak'tan mağfiret dilemektir. Diğer taraftan kul, nefs-i emmâreden kurtulmak için en azından zarûrî olan şer'î ahkâma riâyet ederek kelime-i tevhîdin rûh ve hakikatinde derinleşmeye çalışmalıdır. Kalbde âdetâ bir put hâline gelmiş bulunan ve kulu Rabbinden gâfil bırakan bütün hevâ ve hevesler, daha **"Lâ ilâhe"** derken nefyedilip, Allâh'tan gayrı bütün maksûdlar kalbden silinmelidir. Daha sonra da kalbin bu arınmış zemîninde **"İllâllâh"** hakikatini sâbitleyip, gönlün yalnızca Allâh'a mahsûs kılınmasına gayret edilmelidir. Bu şekilde kul, acziyet ve hiçliğini idrâk ederek îmânında taklidden tahkîke doğru terakkî etmeye çalışmalıdır. İmânın kalbde gerçek mânâda mekân bulup kuvvet kazanması ise, kulu sâlih amellere ve netîcede ulvî mevkîlere sevk eder.

Kulu, Rabbinden uzaklaştırarak kötülükleri işlemeye tahrîk eden en süflî durumdaki isyankâr nefstir. "Emmâre" çok emredici demektir. Bu sıfatı hâiz olan nefsin yegâne maksadı, hevâ ve

heveslerini ölçsüzce tatminden ibarettir. Şehvetin esîri, şeytanın avânesi olmuş; keyfine, zevkine, günâha düşkün olan nefstir. Nefsin düşkünlükleri ve aşırı istekleri demek olan şehvetlere karşı her hangi bir mücâdele göstermemek, onun arzularına tabî olarak şeytanın yoluna uyup gitmek de, nefs-i emmâre seviyesinde bulunan kimselerin ahvâli cümlesindendir. Kötülüğü emreden, insanı zorla kötülüğe sürükleyen nefis. İnsani ruh, hayvani ruhun şehvani arzularına boyun eğerek, ona itaat ederse onun hükmü altına girerse buna nefsi emmare denir. Nefsi emmare halindeki insanın kalbi, cisme aid nimetlerle şehvetlere dalar, halini değiştirir, mevcladan uzaklaşır. Daha önce amir iken memur durumuna düşer.

Eğer kalp bu durumda uzun müddet beklerse, onun gayb âlemine yönelmeye gücü kalmaz. Pas kalbini kaplar. Zira gayb ayna gibidir. Toz ve pasdan arındıkça, insan onda şekilleri net ve berrak görür. Uzun zaman parlatılmazsa pas bütün cevherini kaplar. Kalp aynalık özelliğini kaybeder.

Peygamber Efendimiz (s.a.v): "Demirin paslanması gibi kalplerde paslanır. Paslanan kalbin cılası nedir? Diye sorulduğunda: Şüphesiz ki her şeye cila verecek bir alet var, kalbin cılası ise zikrullahdır." (*Camius-Sagır*)

Haramlardan, günahlardan uzaklaştıkça, zikir, fikir ve şükürle meşgul oldukça kalbin üzerindeki perdeler açılmaya, pas ve bulanıklıklar silinmeye, eşyanın hakikatına, ilahi tecellilere ulaşılır. Bir Hadis-i Kudside de Cenab-ı Hak: "Yere göğe sığmadım, mümin kulumun kalbine sığdım." Buyurur. Mümin kulun kalbine sığmaktan maksad "Kalbine tecelli eder" demektir. (*Kesfül hafa*)

Kur'an-ı Kerimde de: "Rabbimin merhameti olmadıkça, nefis olanca şiddetiyle kötülüğü emreder." (Yusuf Suresi, 53) Bu ayeti celile nefsin bu makamına işaret eder. **Bu nefsin seyri;** "İlallah"tır. Yani Allah'a doğrudur. Âlemi; bu görünen şahadet âlemidir. Yeri, göğüstür. Hâli, meyildir. Yolu, şeriatın dış ölçüleridir. **Sıfatları;** Cehalet, cimrilik, hırs, kin, kibir, gadap, şehvet, tamah, hased, kötü huyluluk, boş ve faydasız şeylerle uğraşmak, istihza, ahmaklık, unutkanlık, buğz, çabuk isyan, çok yemek, çok içmek, çok

konusmak, fazla neşe, âvarelik, şımarıklık, din ehlinin halini inkâr ve benzerlerdir. Peygamber Efendimiz (s.a.v):”En şiddetli düşmanın, iki yanın arasındaki nefsidir.”buyurur.(Beyhaki)

Nefsi Emmare derecesinde bulunan insanlar üç sınıftır:

1-Cenab-ı Hakk’ın emirlerini yerine getirmeye çalışır. Nehiylerinden kaçınmaz.

2-Allah’ın emirlerine iteat etmediği gibi, nehiyelerindende kaçınmaz. Fakat iteat edenleri sever.

3-Adı müslümandır. Fakat İslamın hiçbir emrini yerine getirmez. İslamı ve Müslümanları sevmez. Bu mertebedeki sâlikin zikri;”**Lailahe illallah**”dır.

Nefs-i emmâre sahibinin kendisini bilmesi için rüyasında gördüklerine dikkat etmesi gerekir. Rüya nübüvvetten bir cüzdür. Kişi gördüğü rüyalarla kendini bilmiş, olur. Meselâ hınzır görmek; haram, fil ; -kibir, kelp; gadab ve şer, yılan; eza ve cefa, akrep; lisan ile eza, fare; halktan saklı işler ve su-i zan, bit, pire; kerahetli işler işlemek, katır; emre itaatsizlik ve ihlâssızlık, merkep; ziyade şehvet-i nefsanîye, kaplan; kibir, kurt; hased ve tâatte sirkat, ayı; gadab, karınca; hırs, maymun; nemmamlık (koğuculuk), tilki; hile, azgın deve ; şehvet, hırs ve kin, azgın öküz ; buhul ve emre itaatsizlik, sarı arı, eşek arısı ; faydasız işlerle meşgul olmak, kedi ; şeytan vesvesesi, sansar; gaflet, tavşancıl kuşu; cehil ve hırs sıfatlarına ve bunlara benzer hayvanları görmek ve eti yenmeyen hayvanların hepsi ve eti yenen hayvanlardan azgınları hep nefs-i emmâre sıfatlarıyla tabir olunur.

Rüyada sarhoşluk verici şeyleri içmek, haram işi işlemek sıfatıdır. Eğer içmezse yine tâbi olmak sıfatıdır. Sigara, nargile, enfiye kullanmak kötü iş işlemek sıfatıdır. Meyhane, birahane, kahvehane ve emsallerini görmek ve içine girmek, kalbini ve efkârını fesada sarf etmek sıfatıdır. Çöplük ve necis mahalleri görmek şehvaniyete ait sıfattır. Korkulu, zahmetli, sıkıntılı rüyalar, ruhu zahmete koşmak ve nefse tâbi olmak sıfatıdır. Oyun âletleri ve çalgıları görmek nefsin harama ve hevâya tâbi olduğuna, mevta ve ölmüş bir şey görmek nefsin cehli ve gafletine, dökşemesiz yer,

meyvesiz ağaç ve bulanık sel suları, alevsiz ateş ve duman cehennem azabına, sıcaklık ve soğukluk, karanlık ve siyah renk, çıplaklık hep keyifsizliğe, çiğ et ve çamura düşmek şehvât-ı nefse dâhil olan şeyler ve dünyalığa mütedair nesneler; şehvât-ı nefsanîyesine tâbi ve âhîret amellerinde itilâsı olmadığına delâlet eden sıfatlardır. Haram ve yasak olan şeyleri düşte görmek, haram işlediğine işarettir. Bunlardan tevbe edip Allah'a sığınmak gerekir.

Emmare dairesinde domuz, haram sıfatıdır. Köpek gazap sıfatıdır. Fil kendini beğenmişlik sıfatıdır. Yılan, fitne ve fesat doğuran dilin sıfatıdır. Maymun, ikiyüzlülük ve koğuculuk sıfatıdır. Akrep, azab sıfatıdır. Fare, halka kapalı, ALLAH'a ise malum olan bir takım fiillerin sıfatıdır. Aynı zamanda fareyi gören kimsenin nefsanî heveslerine uyduğu ve onların peşinde koştuğu yorumu çıkarılır. Pire, bit ve benzeri haşere ve parazitler, dînen mekruh kılınan şeylerin irtikab edildiğine delalet eder. Eşek, yarar sağlamıyan bir işe başlandığına ya da başlanacağına yorumlanır. Çöplük, dünyaya meyletmenin sıfatıdır. İçki içmek, haram işlemenin sıfatıdır. Sadece içki görüp onu içmemek, haram şeyleri elde etmeyi tasarladığına delalet eder. Meyhane görmek, kalbin fasit fikirlerle bağlı bulunduğuna. Yorumlanır.

Maamafih insan rüya görmese veya rüyasında bazı iyi şeyler görse dahi bu on iki sıfatın kendinde olup olmadığını bilmemek mümkün değildir. Fakat o nefs-i emmâre insanı hep iyi göstermeye çalışır. Ne okumuş yazmış büyük adamlar vardır ki, hangi sıfattan olursa olsun bu emmâre denilen nefsin elinde adeta bir oyuncak gibidirler ve nefislerine esir ve köledirler. Pek az bahtiyarlar müstesna. Rabbim nefsimizin şerrinden muhafaza eyleye. Âmin.

NEFSİ LEVVAME

Kötülük yaptığında bundan pişman olup kendini kınayan af dileyen nefistir. Bu nefis sahibi, günah işlediğinde pişman olup tevbe eder, kendisini kınar, yapmamak için karar verir. Fakat günah önüne gelince duramaz, yine içine düşer. Sonra pişman olur. İyilik ve kötülük arasında gider gelir.

Kendini beğenme, çekişme, gizli riya, makam ve şehvet tutkusu gibi nefs-i emmârenin bazı vasıfları bu mertebede de bulunur. Fakat nefs hakkı hak; batılı batıl görür. Yine bilir ki, bu sıfatlarla huzurdan uzaktır. Fakat onlardan kurtulamıyor.

İkinci makama yükselen salikin artık kalbindeki yedi perdeden birisi kalkmıştır. İbadetlerini yapar, yasaklardan kaçınmaya, ilahi emirleri yerine getirmeye çalışır. Buna rağmen yine günah işler, fakat pişman olup hemen arkasından tevbe eder.

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde: "Onlar ki, günahın büyüklerinden ve hayâsızlıktan kaçınırlar, yalnız bazı küçük kusurlar işleyebilirler. Şüphesizki Rabbinin mağfireti geniştir." (Necm Suresi, 32)

Rûh-i sultânî, hayvânî rûhun esâretinden kurtulup ondan ayrıldığı için, günahların hemen akabinden pişmanlık zuhûr eder. Kul nefsini kınar ve istiğfarda bulunur. Ancak nefs, henüz mağlûb edilemediğinden tevbede tam olarak sebatkâr olunamaz. Böyle kimseler, kötülüklerden vicdânen rahatsız olsalar bile, hâriçten gelen menfî tesirleri reddedebilecek dirâyet henüz kendilerinde gelişmediği için günahlardan kurtulamazlar. Meselâ arkadaşlarını kıramadığı için onlarla birlikte günâha dalmak gibi. Böyleleri, ekseriyâ yaptığı hasenât ile mesrûr, işlediği seyyiât ile de mahzûndur. Şehvî arzuların taşkınlıklarından kendini korumaya ve onlara direnmeye çalışmaktadır. Tevbe temâyülleri kuvvetlenmiştir. Kalbin nûruyla bir miktar nurlanmış ve o ölçüde de gafletten uyanmıştır. Bu kimselerin, Allâh Teâlâ'nın emirlerine bağlılıkta ve sâlih amellerinde çoğalma görülür. Amelleri ekseriyetle Allâh içindir. Ancak ilâhî ilhâmın bahşettiği huzûr ve sükûna tam mânâsıyla kavuşamadıklarından, Allâh için yaptıkları sâlih amellerinin halk tarafından bilinmesini de içten içe isterler. Yâni nefs-i emmârenin bâzı kötü huyları devâm etmekte, ancak kul bu hâlden dolayı kendini kınamaktadır.

Nitekim Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde:

وَلَا أَقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ (2)

“Levvâme (pişmankâr) nefse kasem ederim.(Kendisini alabildiğine kınayan nefse yemin ederim ki.”(Kıyame Suresi,2)Buyurur. Adını Kur’an’daki bu ayetten alır.

İnsanın kendi nefsini levm etmesi, yâni onu şiddetle kınaması, sırf kuru sözlerle vukû buluyorsa, bunun umulan netîceyi hâsıl etmeyeceği âşikârdır. Zîrâ “levvâme” ve “emmâre” mertebeleri arasında gâyet hassas ve ince bir sınır vardır. Kişinin, nefsini azıcık levm etmesi (kınaması) sebebiyle içinde bir kibir hâli beliriyorsa, orada hâlâ gizli de olsa nefs-i emmârenin hükümranlığı devâm ediyor demektir.

Âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak: وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ (16)

“Andolsun ki insanı biz yarattık; nefsinin kendisine fısıldadıklarını da biliriz. (Zîrâ) Biz ona şah damarından daha yakınız.” (KâfSuresi, 16) buyurmaktadır.

Bu itibarla insan, nefsini levm ederken bile, nefs-i emmârenin gizli desîselerinden ve kendisini emniyette hissetmek gafletinden şiddetle ictinâb etmelidir. Çünkü bâzı insanlar tevâzuu, fitratlarının bir îcâbı olarak değil, kendileri hakkında “mütevâzî” dedirtmenin nefsanî tatminkârlığı maksadıyla mütevâzî bir tavır takınır, nefislerini levmederler. Bu samimiyezsiz ve riyâkâr hâl, aslında “tevâzuun fahrı”ndan ibârettir.

Tevbede sebatkâr olup kötü fiillerden arınabilmek, ancak mânevî terbiye ile mümkündür. Levvâme mertebesindeki nefs, şâyet mânevî terbiye altında ve sâlihlerle birlikte bulunuyorsa, kötü fiillerden kurtulur. Fırsat bulunca bunlara tekrar dönmez. Ancak kalbde kin, hased, kibir gibi bâzı kötü huylar kalır. Levvâmeden kurtulup mülhemeye geçiş, yine mânevî terbiyenin mühim bir usûlü olan “râbîta”ya devâmla olur. Yâni her hâl ve tavırda haramlardan sakınmak ve ilâhî emirlere riâyet etmek üzere, kendisine söz verdiği ve mânevî terbiyede rehber bildiği mürşid-i kâmilin, mânen ve her an elinden tutmakta olduğu şuuruyla ve bu gönül berâberliği duygularıyla hareket etmelidir. Nefsini dâimâ

hesâba çekmeli, kendisinde hangi kötü ahlâk varsa bunların herbirini tedricî bir sûrette terk etmeye azmedip tevbe etmelidir. Daha sonra da bu kötü huyların tersi ve mukâbili olan güzel ahlâk ile ahlâklanmaya çalışmalıdır. Meselâ kibre mağlûb biriye, tevâzû ve mahviyete bürünmelidir. Kin ve hasedle mâlul biriye, mümin kardeşlerini kendisinden üstün görüp, onların kusurlarından önce kendi kusurlarıyla meşgûl olmalıdır. Müminin mümin için bir ayna olduğunu, kötü gözle baktığında kötülükler; iyi gözle baktığında ise güzellikler göreceğini düşünmeli ve nefsinin müminlerin güzel yönleriyle meşgûl etmelidir.

Yine bu mertebede zikrullâha devâm edip mâsiyete karşı âgâh bulunmalı ve kalb âlemini muhabbetullâh nurlarıyla aydınlatmaya gayret etmelidir. **Bu makamın seyri;**”Lillah”tır. Yani Allah’a doğrudur. Yeri; gönüldür. Hâli; muhabbettir. **Sıfatları;** *Kınama, heves, kötü fikir, ucb, işret, halkla çekişme, kahr, temenna, gizli riya, makam sevgisi ve şehvet tutkusudur.*Nefsi Emmarenin bir kısım sıfatları hâlâ mevcut olmasına rağmen Hakk’ı Hak, batılı batıl olarak görür ve bilir. Bu makamda muhabbetullah hâsıl olup, nefsi levvame ruha tabi olur. Şeriat ameli ve muhabbeti eksilmez. Kötü hallerinden dolayı üzülür. Fakat o kötü sıfatlardan kurtulması gücünün dışındadır.

Nefsi Levvamede gizli bir riya, kendini beğenme hastalığı vardır. İyi amellerine halkın muttali olmasını ister. Övülmekten memnun olur. Bu kötü huyundan hoşlanmamasına rağmen kalbindende söküp atamaz. Nefsi Levvamade bulunan bir kimse takva ehlinden sayılır. Bu makamın enyüksek derecesi ihlâstır. Ancak amellerinde ihlasda olsa, kişi yine tehlikeden kurtulmuş değildir. Buna rağmen Allah katında kudsiyet ifade eden bir makamdır. Bu makamdaki salikin zikri;”**Allah (c.c)**”lafzai celali, seyri,”Seyrlillah”dır.

Nefs-i emmâresini pişmanlıkla hesaba çekip, onun çirkin hâl ve hareketlerinden kurtulmak için gayret gösterenler, nefsi levvâmeye doğru mesafe alırlar. Böyle kimseler, nefsi-i emmâredeki gibi "nasıl olsa Allah affeder"düşüncesiyle avunma gafletinden nisbeten arındıkları için, kendilerini tesellî edemezler.

Bu sebeple de nefslerini kınar, pişmanlıkla tevbe-istiğfâr ederler. İlmiyle âmil olamadığı için pişmanlık duyanlarla, ilim ve irfan meclislerinde gözyaşı döküp tevbe-istiğfâr ettikten sonra yine aynı kötülöklere dönenler de bu sınıfa dâhildirler.

Nefs-i Levvâme Sahibinin Rüyası

Yüklü deve görülürse ruha sıkıntı, deve yüksüz olursa ruha meyil sıfatıdır. Koyun, keçi ve sığır ile emsali helâl ve menfaat sıfatıdır. Balık görmek helâl nesne kesbetmek sıfatıdır. Tavuk, güvercin vesair eti yenilen kuşlar helâle haris olmak sıfatıdır. At, beygir azgın olmazsa sadakat, azgın olursa nefs-i levvâmenin galebe sıfatıdır. Arslan dinde salâbet sıfatıdır. Fakat adamına göre nefsin galebe sıfatı ile de tâbir olunur. Balarısı ahlâk-ı hamide kesbetmek, kurbağa ruhun nefisten nefreti sıfatıdır. Vahşî hayvanlardan ne kadar hayvan görülürse böyledir. Eti yenilen hayvan amel-i sâlih işleme, vahşî kuşlardan yakalarsa ziyade meşakkatli amel-i sâlih işleme sıfatıdır. Bu meşakatlere sebep nefs-i levvâmenin galebesidir. Pişmiş et ve yemekler nefsin ruha tâbiyetidir. Helâl şerbetler kolayca ve az emekle nefsin ruhu tebaiyetidir: Yeni elbise giymek ve ev döşemek amel-i sâlih işlemek sıfatıdır.

Yanmayan mumlar, fırınlar nefsin gaflet sıfatıdır. Meyvalı ağaçlar ve yeşil çayırlar, olmuş meyveler amel-i sâlih; döşemeli ev saraylar, ekmek ve dükkânlar, gemiler bir miktar nefsin sükûnet sıfatlarıdır. Yağlar, ballar ve süt ruha bir miktar kuvvet vermek ve safa bahşetmek sıfatıdır. Bazı harap ve bazı da mamur yerleri görmek ruhu ile nefsine itaatte müsavat sıfatıdır. Pederi ve validesine sarılmak itaatle birlikte rızalarında bulunmak, muaşeretin güzelliğine işaretir. **Helâline sarılmak nefsin ruha bağlılığına, nâmahremle kucaklaşmak nefsin ruha itaatsizliğine işaretir.** Sarı renk görmek nefs-i emmârenin galebe sıfatıdır. Üzerinden veya başka bir yerden necaseti gidermek haramı terk etmeye, kan aldirmek nefsi ıslaha, dış çektirmek ruha ağır gelen

şeyi gidermeye, traş olmak ruhun nurunun ziyade olmasına işarettir.

Hububattan helâl olan şeyleri yemeyi görmek, nafile ibadete işarettir. Mezhebimiz olan Ehl-i sünnet ve'l-cemaate muhalif adamları kitap dolu dolapların yanında, mescidlerde, medreselerde, tekke ve ziyaretgâhlarda vesair mübarek mahallerde görmek, mezhebinin ve tarikatının dışında bulunduğuna işarettir. Eğer bunları bu mübarek yerlerden çıkardığını görürse nefisini terbiyeye ve akidesini temizlediğine işarettir. Eğer çıkaramazsa hevasının galebesine işarettir; çaresine bakmak lâzımdır. Zira mübarek yerler görmek kişinin kalbi ile tâbir olunur. Şüpheli şeyler ve mekruhlardan her ne görülürse cümlesi nefsi-i levvâmeye uygunluk sıfatıdır.

Bu gibi hallerden kurtulmak için gecesini gündüzüne katıp bu korkunç ve tehlikeli nefsin elinden kurtulup nefsi mülhimeye erişmeğe çalışmak gerektir.

NEFSİ MÜLHİME

Bir parça arınan ve arasına ilhama da mazhar olan nefis. Nefsin üçüncü makamı, kişi ibadet, zikir ve riyazetlerin artması, nefisle şiddetli bir mücadeleye girme neticesinde kalp üzerindeki perdelerden birisinin daha kalkması neticesinde ulaşılır, buna “Nefsi Mülhime” denir.

Cenab-ı Hakk’ın insani ruha isyan ve iteatını vasıtasız olarak ilham etmesinden dolayı bu dereceye “mülhime” ismi verilmiştir. Ruh terakki edip kuvvet buldukca nefse hâkim olmak ister. Birçok mücadele ve mücadeleden sonra, bu mertebede nefis islah olmuştur. Artık vücutta hâkimiyet ruhun eline geçmiştir.

Bir insan buraya kadar kendi ihlâs ve gayreti ile çıkabilirse, buradan ileriye ancak “Mürşidi Kamil”ın kılavuzluğu ile gidilebilir. Bu makamda kalanların bazısı yarı deli, yarı veli dir. Bunlara meczub denir.

Nasıl ki bir subayın kurmay olabilmesi için hususi bir eğitime ihtiyacı varsa, nefsi mülhimeden sonra ki terakkiyat içinde

mutlaka fenâfillâha çıkmış bir mürşidi kâmile ve onun manevi terbiyesine ihtiyaç vardır.

Allah’u Teâlâ nefsin isyan ve itaatini vasıtasız ilham ettiği için bu makamda nefsin adı mülhime olmuştur. Nitekim Kur'an'da : “Sonra da o nefse isyan ve itaati ilham edene yemin ederim” (*ŞemsSuresi,8*) buyrulmuştur.

Nefs, tevbe, zikir, rabıta ve mücahedeyle günahların ağırlığından ve şehvet bağından kurtulunca, ilham ve feyiz almaya kabiliyet kazanır. Devamlı olarak kâmil mürşidden kalbine ilhamlar gelir. Bu mertebede hayvanî nefis tamamen ıslah olur. Haramdan kaçır, hayırlara koşır. **Âlemi;** Ruhlar Âlemi, mahalli Ruh'tur. Ruhunda ilâhi aşk ateşi parlamaya başlar. İlim, tevazu, yumuşaklık, kanaat, mertlik, sabır, belaya tahammül gibi, güzel hasletler belirir. Visal rüzgârları esmeye başlar. Fakat ego, ona açık ve bariz bir şekilde saldırmaya başlar. Kendini ve amellerini beğendirir, insanları küçük ve değersiz gösterir, ümitsizliğe düşürür, Allah'ın azabına karşı ona emniyet hissi verir. Bu makamda mürşidin himmeti olmazsa tehlikeye düşebilir. Bu makamda salık, sırlara vakıf olduğundan esrar ile meşgul bulunduğu cihetle bunun üstünde olan kemalden mahcup kalmıştır. Bu makamın seyri Allah’u Zülcelâl (c.c) Hz.leri olduğu için salikin batınında imanin hakikati zuhur etmiş olmakla müşahedelerinde masiva kalmamıştır. Bu makamın âlemi, ervahtır, salık arzu ettiğini görür ve tasarrufa bile kadir olur. Nefs-i emmâreden pişmanlık duyarak levvâmeye yükselen mümin, bu merhalede de tevbe, istiğfar, günahlardan sakınmak, mânevî irşâda gönül vermek ve bâzı nefis mücâhedeleriyle mülheme mertebesine vâsıl olur.

Bu mertebede kul, Allâh’ın lutfuyla hayır ve şerri hassas bir sûrette ayırd edebilme ve şehevî duygularının aşırılıklarına direnebilme dirâyetine kavuşur. Kalbi Allâh’tan gâfil kılan her şeyden uzaklaşır. Artık halk nazarındakinden çok, Hak katındaki mevkiinin endîşesiyle dolar. İmânın hakikatleri kalbde inkişâf hâlinde dir.

(وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّيْنَاهَا ۚ (7) فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۚ (8) قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْنَاهَا ۚ (9)

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerimde:”Her bir nefse ve onu düzenleyene, sonra da ona isyanını ve iteatnı ilham edene yemin ederimki, nefsinı temizleyen kurtulmuştur.”(Şems Suresi,7-8-9)

Nefsi mülhemede diğerleri gibi adını Kur'an'dan alır. Buradaki temizlenmekten maksat, ahlakı zemime adı verilen,”şehvet, gadap, kin, kibir, riya, hased” gibi kötü huylardan temizlenmektir. Yoksa zahiri temizlik, ya da oruç tuttum temizlendim gibi bir basit mana çıkarılmamalıdır. Nefs-i emmâreden pişmanlık duyarak levvâmeye yükselen mümin, bu merhalede de tevbe, istiğfar, günahlardan sakınmak, manevî irşada gönül vermek ve bâzı nefs mücâhedeleriyle mülheme mertebesine vâsıl olur.

Bu mertebede kul, Allah'ın lutfuyla hayır ve şerri hassas bir surette ayırd edebilme ve şehvî duygularının aşırılıklarına direnebilme dirayetine kavuşur. Kalbi Allah'tan gafil kılan her şeyden uzaklaşır. Artık halk nazarındakinden çok, Hak katındaki mevkiinin endişesiyle dolar, îmânın hakikatleri kalbde inkişâf halindedir. Nefsin bu merhalesini yaşayanlar, ilâhî emir ve yasaklara güzelce riâyet bereketiyle, ledünnî hakikatlerden, mârifet ve keşiften de bir nebze nasîbdâr olmaya başlarlar. Kul, aşk ile rûhlar âlemine müteveccih bir hâle gelir, taraf-ı ilâhîden bâzı ilhâmlara ve kısmen Rabbânî esintilere mazhar olacak bir kıvâma ulaşır. Lâkin bu ilhâm esintilerinin Rahmânî olup olmadığını anlayabilmek için, bir mânevî rehberin kontrolüne mutlak sûrette ihtiyaç vardır. Zîrâ girilen mücâhedede nefs mağlûb durumda ise de, yine boş durmayıp rûh-i sultânîyi gâlip mevkiinden düşürmek için gizli hîle ve vesveselerle kalbi meşgûl etmeye devâm eder. Bu sebeple mülheme mertebesindekilerin Cenâb-ı Hakk'a tevekkül ve teslîmiyetleri, kâmil mânâda değildir. Yâni zâhirî ve fiilî kemâlât, henüz bâtında gerçekleşmemiştir.

Kötü ve çirkin huylar, çoğu kez fiiliyâta geçmese de hâlâ mevcûddur. Zâhirî sebep ve illetler âleminden hakikat iklimine henüz geçilememiş ve bu sebeple de tereddüd, kuruntu, gönül darlıkları, vehim ve ihtiraslar tamamen atılıp, teslîmiyetin huzur ve

saâdetine kavuşulamamıştır. Gönüller, geçim ve ikbâl kaygıları gibi çeşitli tûl-i emellerle muzdariptir. Bugünün rızıkına nâil oldukları hâlde yarınki rızıkları için endişe duyarlar. Zâhiren Cenâb-ı Hakk'ın "Rezzâk" sıfatını kabul ederlerse de belki farkında olmaksızın, kalben duydukları endişeyle bu sıfat-ı ilâhiyyeye îtimadsızlık mevkiinde kalabilirler. Bu ve benzeri diğer hâllerde de; Allâh'ın takdîrine rızâ, O'na teslîmiyet ve tevekkül, - henüz kalben ve tahkîkî olarak gerçekleşmediğinden-, sûretâ ve taklîdî bir şekilde îfâ edilmektedir. Yine bu merhalede, nefsin arzu ettiği şeyleri terk edip, istemediklerini yapmak sûretiyle, nefis terbiyesinde bir nebze muvaffak olunmuştur. Ancak rûh-i hayvânî mağlûb olmuşsa da rûh-i sultânîden kaynaklanan temiz huylar ve güzel ahlâk henüz tam olarak yerleşmemiştir. Bunun yerleşmesi, sâdece nefsin hoşlandıklarını terk edip hoşlanmadıklarını yapmakla, yâni sırf riyâzet ve mücâhede ile mümkün olmaz. Bunlarla birlikte "zikrullâh"a da ihtiyaç vardır. Fakat kalb, dünyevî endişe ve ihtiraslarla meşgûl bulundukça, zikrin safâsına ve netîcede itmi'nâna eremez. Zikrullâhın âdâbına riâyettele îfâ edilebilmesi için de ehlullâhın mânevî irşâd ve rehberliğine ihtiyaç vardır.

Ne zaman ki kul, bir tedâvî ve telâfî maksadıyla değil de, derin bir zevk ve lezzet hâlinde, aşk ve vecd içinde Rabbini zikretmeye başlarsa, o an zikrin gerçek safâsına nâil olur. O zaman Rabbânî ilhâmlarla kâinâtın sırlarına vâkıf olur, orada sergilenen ilâhî kudret akışlarına hayran kalır ve gönlü mutmain olur. Cenâb-ı Hakk'ın:

أُدْغِ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

Rasûlüm!) **Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütlerle çağır.**” (*NahSuresi, 125*) buyruğundan hisse almaya başlar, sözleri güzel ve hikmetli olur. Çünkü o, artık ilhâma mazhar olmuş bir kuldur. Bu minvâlde mesâfe alındıkça da hayvânî rûh, yâni nefis, sultânî rûhun emrine râm olmaya ve bu sâyede de süflî temâyüllerin iğvâsından kurtulmaya başlar. Müsâmaha, sabır ve tahammül gücü artar; tevâzû, kanaat ve cömertlikte yüksek bir seviye kazanır.

Ancak bu mertebenin âfeti de, “bir şey oldum” zannına kapılarak gaflet ile kibir ve ucuba sürükleni vermektir. Bu sebeple mühlhemedeki bir mümin, dâimâ ilâhî müşâhede altında bulunduğunu bilip, hâl ve tavırlarını tevâzû ve fânîlik duygularıyla tâyin etmelidir. Öte yandan dünyâ hayâtını âhîret düşüncesinden gâfil olmaksızın mütâlâa edebilecek bir görüş ufkuna ulaşarak, tefekkür-i mevt olgunluğuna bürünmelidir.

Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v): “*Ölümü çokça hatırlayın! Çünkü ölümü hatırlamak, (insanı) günahlardan arındırır, dünyâyâ karşı zâhid kılar. Eğer siz zenginken onu anarsanız, zenginliği(n âfetlerini) giderir. Fakirken onu anarsanız, hayatınızdan hoşnûd kılar.*” (Suyûtî, *Câmiu’s-Sağîr*, I, 47) buyurmuştur. Nefsi bu mertebeye erişmiş olan bir sâlik, Hz. Ömer (r.a) ın buyurduğu: “*Hesâba çekilmeden evvel kendinizi hesâba çekin. Henüz ilâhî terâzide tartılmadan önce amellerinizi bir tartın. Hiçbir amelinizin kendisine gizli kalmayacağı Cenâb-ı Hakk’ın huzûruna çıkmadan evvel, o büyük mahkemeye hazırlanın.*” (İbn-i Kesîr, *Tefsîr*, I, 27) nasîhatlerinin muktezâsını yaşama azmi içinde bulunmalıdır.

Mürşid onu şüphe karanlıklarından kurtarıp tecelli nurlarına çıkarır. Bu makamdaki salikin zikri;”**Hu**”,Seyri,”Seyr alellah”dır. Bu makamda kişinin kalbinde hakikat nurları doğduğundan, onları müşâhede etmekten dolayı içinde masîva kalmaz. Âlemi, ruhlar âlemidir. Yeri, ruh tur. Hâli, aşktır. Kendisine gelen mânâ marifettir.

Sıfatları; *İlim, cömertlik, kanaat, tevazu, sabır, ezaya tahammül, özürleri kabul, güzel zan, hoşgörü.* Bu makamda salik, bütün varlıkların âlemlerin Rabbi olan Allah’u Zülcelalin kudret elinin altında olduğunu müşâhade ettiğinden, hiçbir mahlûka itirazı olmaz. Seyreder. *Nefsi mühlhimenin diğer vasıfları da şunlardır. Hayretle şaşkınlığa düşmek, makamlara ermek, kabz ve bastın gelişi, havf ve recânın gidişi, zikrullahı sevmek, güler yüzlülük, hikmetle konuşmak, müşâhade ve murakabe*

Bu makamda mürid zayıftır. Hakk’a gidemez. Celal ve Cemali fark edemez. Beşeriyetin gereği haller ondan tamamen

silinmediği için, gafil olduğu bir anda nefsi hemen geriye dönüp aşağıların aşağısına iner ve eski kötü alışkanlıklarına devam eder. İtikadı bozulup ibadeti terk eder. Şeytani hayalleri Rahmani tecelliler sanır. Böylece helake gider. Bu makamdaki salike, en mühim ve gerekli olan şey, bağlı olduğu mürşidi kâmile öz iradesi ile ve titizlikle iteat edip her emrine tam teslim olmaktır. Ayrıca nefsin istek ve arzularına şiddetle muhalefet etmektir. Çünkü bu makamda yükselmek mümkün olduğu gibi, her an düşmek tehlikeside vardır.

Nefs-i Mülhime Sahibinin Rüyası

Avamı ve câhili görmek, onların hallerine meyletmek sıfatıdır. Kadın görmek; tedbirde noksanlık ve dünyaya meyletmek sıfatıdır. Çıplak görmek; amelsizliğe; eşkıya görmek; nefsin tuğyanlığına, ehl-i sünnetten olmayanları görmek; farz namazlardaki tembelliğine işarettir. Şeytan görmek; şeytana uyma sıfatıdır.

Mülhid görmek; nasihat kabul etmediğine; müslümanlardan gayriyi görmek; dünyaya meylettiğine; sakalı kırpık şekilde tıraşlanmış görmek; şeriatte noksanlığına, topallık; hak yolunda az bulunmaklığına, kötürümlük; hak olan nesneye varmadığına, kör görmek; Hakk'ı görüp de görmemezliğe geldiğine alâmettir. Sağırlık; Hakk'ı işitip amel etmemek, dilsizlik; Hakk'ı söylememek, köselik; sünneti terk etmek sıfatıdır. Zenci görmek; ayıbı yüze vurmak sıfatıdır ve sür'atle maksuduna erişmekle de tâbir olunur. Hizmetçi görmek; tâate devam, haramı görmek; ibâdetini saklamak, sarhoş ve güzel sesler görmek; aşk-ı mecazîden geçmemek, cambaz, hokkabaz, güldürücü görmek; ibâdetlerini terk edip haramla mübaşeret sıfatıdır.

Tellâl; yalancılık, tellâk (hamamda yıkayıcı) görmek; gözünü haramdan korumadığına işarettir. Şaşı görmek; Hakk'ı bırakıp bâtila meyletmek, kasap görmek; merhametsiz olmak; ayıcı (ayı oynatan); gadab ile hırsta olan kuvvetine işarettir. Maymuncu; nefsin nemimelik (lâf getirip götürmek) meylidir. Hamamcı

görmek; nefsin gûnahtan temizliğine işarettir. Tuzcu; nefsin sâlih olmasına, kavun ve karpuzcu; ilim ve marifet kesbine, ağaç dikip tohum saçmak; hayra işarettir.

Avcı; insafsızlığa, beyaz renk; nefs-i mülhimenin galebesine, mahbûb (sevgili); ruhun safâsına, kız çocuğu görmek; dünyaya meyle, erkek çocuğu görmek; amel-i sâlihe, abdest ve gusûl; günahlardan temizlenmeye, namaz kılmak; takvaya, kibleye dönmek; iş yerinde istikamete işaret, kibleden sapmak; hayırdan şerre dönmeye işarettir. Allah muhafaza etsin!

Hayr u hasenat görmek; ruhun nefse galebesine, balcı; tatlı söz söylemeye ve işitmeye, kavgacı kişi; ruhun nefs ile geçinemediğine işarettir. Nihayet **mubah olan şeyleri görmek nefs-i mülhime sahibi olmakla tâbir olunur.**

Bu nefs-i mülhimedeki ahlâklar her ne kadar güzel şeyler ise lâkin amelsizlik, ihlâssızlık, korkusu vardır. Binâenaleyh bu dairede yani nefs-i mülhimede kalmak da iyi görülmemiş, belki sa'y ü gayretle bu nefsin üstündeki mutmainne mertebesine erişmeğe çalışmak her mümin-i muvahhide borçtur. Allah'ım bizlere amel ve ihlâs nasib eyle! Mana, âleminde bir kadın görmek; kişinin aklının noksanlığına delalet eder. ALLAH'ı inkâr eden birini görmek; kişinin dininin noksanlığına, sapık, rafızî ve kızılbaş gibi güruhları görmek; kişinin mezhebinin noksanlığına delalet eder. Sakalı kesik ya da tamamen metruş kimseyi görmek; kişinin dinî bilgisinin noksanlığına delalet eder. Topal görmek; hakka davet edildiği halde ona uymamaya, köse görmek; ALLAH'ın emrini yerine getirmemeye, a'ma görmek; şahitliği inkâra, sağır görmek; şeriatı dinlememeye, dilsiz görmek; hak ile konuşmamaya, siyah köle görmek; başkasının ayıbını yüzüne karşı söylemeye, dazlak kafalı görmek; sünneti terk etmeye, sarhoş ve esrarkeş görmek; değişmeceli aşka, kumarbaz, şaklaban, güldürücü, hikâyeci görmek; ibadeti terkedip, harama yüz çevirmeye, hırsız görmek; İbadeti gösteriş olsun diye yapmaya, dellal görmek; gözü başkasının namusundan men'etmemeye delalet eder. Kasap, görmek; kalb katılığının sıfatıdır. Şaşı görmek; sapıklığa delalet eder.

NEFSİ MUTMAINNE

Tatmin olmuş nefistir. Cenab -ı Mevlâ'nın **“Ey tatmin olmuş Nefs”** (*Fecr Suressi*, 27) hitabıyla ıstıraptan kurtulup huzura eren nefstir. Kötü ve çirkin sıfatlardan kurtulup güzel ahlak ile hemhal olan nefistir. Bu nefis Cenab-ı Hakk'ın Tevfik ve inayetiyle sekinet ve yakine mazhar olup ızdıraplardan kurtulur. Her türlü şek ve şüpheden temizlenip rahatlamış, ayne'l - yakîne ve kâmil imana ulaşmıştır. Bu makamda beşeriyet fena bulup “Nuru Muhammedi” zuhur ettiğinden nefis, hitabı ilahiye mazhar olur. Adınida Kur'an'daki bu ayetten alır.

Nefsi Mutmainnede müridin seyri,”Seyri maallah”dır.Âlemi;hakikatı Muhammediye dir.Yeri;sır dır.Hâli,sadık bir tatmin halidir.Kendisine gelen mana şeriatın bazı sırlarıdır. Manevi tecellilerin mazharıdır.

Sıfatları; Cömertlik, tevekkül, sabır, hamd, şükür, hilm, teslimiyet, rıza, sıdk, ibadet, rifk, güler yüzlülük, tam müşahade, sürekli huzur, büyüklere tazim, kalp sevinci, tatlı dil, kusurları örtme, hataları bağışlama.

Sıfat-ı mutmainnede bulunan; artık tereddütlerden ve iç kuruntulardan kurtulmuşlardır. Ve teslim-i külli ile teslim olmuşlardır. . Bu zevata “veli” adı verilir. Bu mertebede olanlara Allah'ı Zülcelâl (c.c) Mucizel Beyan'ında şöyle hitap etmektedir: Ayet-i Kerimedeği aşka ve muhabbete nail olur, Zikrullah ile gönlü rahat eder, kalbi mutmain olur. Cenâb-ı Hakk'ın emirlerine lâyıkiyle uyup, men ettiklerinden titizlikle sakınmak sûretiyle mânevî hastalıklardan kurtulmuş, hakikî ve kuvvetli bir îmân ile de huzûr, sükûn ve itmi'nâna kavuşmuş nefstir. Kalb, zikrullâh bereketiyle şüphe ve tereddüdlerden arınmış, her an şükür ve senâ hâlinededir. Bu mertebede kötü ve çirkin vasıflar, yerini güzel ahlâka terk etmiştir. Davranış olgunluğunda zirveyi teşkil eden ve bütün beşeriyete nümûne olan Peygamber Efendimizin (s.a.v) yüksek ahlâkı, târifsiz bir zevk ile güzelce yaşanmaktadır. Kulun kalbi, sabır, tevekkül, teslimiyet ve rızâ ile taçlanmıştır.

Mutmainne, ârif-i billâh olan, takvâ ve yakîn ehlinin nefsidir. Böyle kimselerin gönülleri dâimâ Hakk'ın zikriyle meşgûldür. Ahkâm-ı şer'iyyenin bâtınına da vâkıf olmuşlardır. **İmâm-ı Rabbânî** Hazretleri: "Nefs-i mutmainneye kadar yapılan ibâdetler ve kulluk taklididir. Nefs-i mutmainnede ise bunlar taklidden tahkîke dönüşür." buyurmuştur.

Kullukta tahkîke yükselmek ise şeriat, tarîkat, hakîkat ve mârifet sıralamasındaki "hakîkat mertebesine" vâsıl olmak demektir. Erişilen bu kemâlât, mes'ûliyet anlayışında da yüksek bir hassâsiyeti berâberinde getirir. Şöyle ki, şer'an âkıl-bâliğ olmayanlar, dînin hükümlerinden mes'ûl sayılmazlar. Mes'ûliyet ancak âkıl-bâliğ olanlara âittir. Bunun gibi, tasavvufî yollardan birine intisâb eden bir sâlik de, seyr ü sülûkünü tamamlayıncaya kadar, mâsum bir çocuk gibi kabul edilerek tarîkat âdâbına dâir kusurları cihetiyle hoşgörüldür. Zîrâ tarîkate sâlik, ancak seyr u sülûkünü tamamladığı anda "rüşd"e ermiş sayılır. Artık, şeriat gibi tarîkat âdâbına dâir işlediği kusurlardan da mes'ûl olur. Ancak "hakîkat" cihetine dâir kusurlarından henüz mes'ûl sayılmaz. Bu mes'ul olmama durumu, mutmainne mertebesine adım atınca mes'ûliyete dönüşür. Zîrâ mutmainnede "hakîkat" cihetiyle de rüşde ermiş olur. Bu sebeptendir ki şeriatte mübâh olan bâzı şeyler, tarîkate küçük günah gibi telakkî edilir. Tarîkate küçük günah olan şeyler ise, hakîkat ve mârifette büyük günah gibi ciddî ve mühim addedilir. Meselâ şeriatte, doyuktan sonra yemek israftır. Tarîkate ise doyuncaya kadar yemek israftır. Hakîkatte, kifâyet miktarını Allâh'ın huzûrundan gâfil olarak yemek israftır. Mârifette de, bütün bunlara ilâveten nîmetlerdeki ilâhî tecellîleri görmeden yemek israftır. Zîrâ Cenâb-ı Hak her şeyde kendi varlığına bir işâret sunmaktadır. Diğer bütün hususlarda da durum bunun gibidir. İşte nefs-i mutmainne, Cenâb-ı Hak'ın tevfiğ ve inâyetiyle hakîkat, sekînet ve yakîne kavuşarak, keder ve endişelerden kurtulmuş, bazı keşf ve ilhâmlara da nâil olmuştur. Bu mertebede kalbin üzerindeki gaflet perdeleri kalkmıştır. Gönüller, öteleri ve hakîkatleri ayne'l-yakîn mertebesinde müşâhede hâlinindedir. Yâni kalb, tereddüd ve şüphelerden arınmış,

gerçek bir teslîmiyetle tam bir itmi'nân ve huzûra ermiştir. Bu hâle erişen bir kul, dînî mükellefiyetleri hem zâhiren ve hem de bâtinen tereddüdsüz olarak kabul edip güzel bir şekilde ifâ eder. Üstelik bu kabul ve inanış öylesine sağlamdır ki, cümle âlem bir olup inandığının zıddını iddiâ etseler, onda en ufak bir tereddüd hâsıl edemezler. Çünkü o, maddî ve mânevî âlemi artık hakikat penceresinden seyretmektedir. Artık böyleleri, îmânları uğruna hiçbir çile ve mücâdeleden korkmazlar.

Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de kıssası anlatılan Firavun'un sihirbazları da, Hz. Mûsâ(a.s) dan gördükleri apaçık mucize karşısında mutmain bir gönülle Allâh'a îmân etmiş ve îmândaki kararlılıklarını canları pahasına muhâfaza etmişlerdir. Zâlim Firavun'un, îmânlarından dönmedikleri takdirde el ve ayaklarını çaprazlama kestireceği ve kendilerini hurma ağaçlarına astıracağı tehditlerine bile aslâ aldırış etmemiş:“ **Biz zaten Rabbimize döneceğiz. Sen sadece Rabbimizin âyetleri bize geldiğinde onlara inandığımız için bizden intikam alıyorsun. Ey Rabbimiz! Bize bol bol sabır ver ve müslüman olarak canımızı al!**” (*A'râf Suresi, 125-126*)diyerek büyük bir îmân heyecânı içinde canlarını seve seve fedâ etmişlerdir. Zîrâ bu makâmda gözleri perdeleyen beşerî kesâfet fenâ bulup, latîf duygularla hakikat nûru zuhûr etmiş olduğundan,

(27) يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ

“Ey itmi'nâna ermiş (itaatkâr) **nefs!**” (*Fecr Suresi, 27*)şeklindeki **iltifatkâr** hitâb-ı ilâhîye mazhariyet nasîb olmuştur. Görüldüğü üzere, mutmainneden aşağı derecedeki nefisler, ilâhî iltifâta lâayık olamamışlardır. Ancak itmi'nâna ermiş olan nefs-i mutmainne ve daha üst mertebedeki nefisler buna mazhar olabilmektedirler. Bu iltifâta lâayık olabilmek ise ciddî bir cehd ve gayret sarfedip, nefsi itaat altına almakla mümkündür. Mutmainneye nâil olan bahtiyar kullar, sırasıyla râdiye, merdiyye ve kâmile denilen üç yüce mertebeye daha yönelmiş olurlar ki, muvaffakiyetleri nispetinde bunlarla Hakk'a yakınlık ve vuslatın

zirvesine ererler. Huzur ve sükûnete ermiş, nefsin yakıcı ve yıkıcı isteklerinden kurtulmuş nefis.

(يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ (27) ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً (28) فَادْخُلِي فِي عِبَادِي (29) وَادْخُلِي جَنَّاتِي (30))

Bu nefis: **”Gir kullarımın arasına gir cennetime.”**(*Fecr Suresi, 29-30*) hitabınada hak kazanmıştır. Kalp üzerindeki dördüncü perdenin kalkmasıyla, şirkten, şüpheden, isyan ve hatadan temizlenmiş, mevlanın hitabıyla ızdıraplardan kurulup huzura kavuşmuş nefis demektir. Bu perdenin kalkmasıyla ruh mutmaine makamına yükselir. **Cenab-ı Hak, Kur’an-ı Kerimde:”Ey Mutmainne olan nefis”kelamıyla hitap etmiştir.**(*Fecr Suresi 27*)

Salik bu makamda Kur’an ve Sünnete tam olarak uyar. Bu makamda olan kişiyi görenlerin gözleri, dinleyenlerin kulakları zevk duyar. Sözleri bıkkınlık değil, sıdk ve sefa verir. Dilleri şeriat hikmetlerine hakikat sırlarına ve mana inceliklerine tercümanlık eder. Oysaki ne bir kitap mütalaa etmiş ne de kimseden bilgi istemiştir. Çünkü o ilahi ilhama mazhar olmuştur. Bundan dolayı edep ve hayâ deryasına dalmıştır. Ona haşyet ve heybet hali verilmiştir. Vakâr elbisesi giydirilmiştir. İnsanlarla ara sıra görüşüp, iç âlemine doğan hikmetlerden onlara söyler. Dostlarını istidatları kadar irşad eder. Çoğu vakitlerini ibadetle geçirir. Tâ ki daha yüksek derecelere ulaşmaktan mahrum kalmasın.

Bu makamda dua ve viridlere devamla, Resulullah (s.a.v) in sevgisi bambaşka bir hal alır. **Bu makamdaki salikin zikri,”Hak”**ismidir. Makam ise,”aynel yakin”makamıdır. **Cenâb-ı Hakk’ın emirlerine lâıykıyla uyup, men ettiklerinden titizlikle sakınmak suretiyle manevî hastalıklardan kurtulmuş, hakîkî ve kuvvetli bir îmân ile de huzur, sükûn ve itmi’nâna kavuşmuş nefstir. Kalb, zikrullâh bereketiyle şüphe ve tereddüdlerden arınmış, her an şükür ve sena halindedir.** Bu mertebede kötü ve çirkin vasıflar, yerini güzel ahlâka terk etmiştir. Davranış olgunluğunda zirveyi teşkil eden ve bütün beşeriyyete numune olan Peygamber Efendimizin (s.a.v) yüksek ahlâkı, tarifsiz bir zevk ile güzelce yaşanmaktadır. Kulun kalbi, sabır, tevekkül,

teslîmiyet ve rızâ ile taçlanmıştı. Mutmainne, ârif-i billâh olan, takva ve yakîn ehlinin nefsidir. Böyle kimselerin gönülleri dâima Hakk'ın zikriyle meşguldür. Ahkâm-ı şer'îyyenin bâtınına da vâkıf olmuşlardır.

Nefs-i Mutmainne Sahibinin Rüyası

Kur'ân-ı Kerîm görmek ve okumak; tasviye-i kalbe ve matlubuna vusul ve muvaffakiyete işarettir. Lâkin hangi sûre ve hangi âyetleri okuduğunu bilip ona göre tabir olunur. Peygamberleri görmek; din ve İslâm'da kuvvete ve bunlara uyma sıfatıdır. Evliya görmek; korktuklarından emin olmak ve umduğuna nail olmağa işarettir. Meşayih görmek; nefsinin irşada işarettir. Padişah görmek; vücudunda tasarruf suretidir. Doktor görmek; nefsinin hastalıklarına amel-i salih ile ilaç etmek sıfatıdır. Vezir, vekil ve amirleri görmek; aklında kemal ve tekarrub-i maksud sıfatıdır. Müfti görmek; nefsi hayra delâlet eder. Hâkim görmek; kalbine ve azalarına hükm-i ilâhînin nüfusuna işarettir. İmam, hatip, ulema, şüheda ve süleha görmek; Allah'ı Teâlâ'nın emirlerine uyma sıfatıdır. Mekke-i Mükerrreme, Medine-i Münevvere Kuds-i Şerif, cami, mescid, medrese, tekke, mektep, mesken, süleha ve kütüphane ve derslane ve türbe-i şalînin ve ziyaret mahallerini görmek ve bunlara benzerleri, kalbin temizliğine alâmettir. Sancak, bayrak, ok, yay, kılınç, kama, bıçak, top, tüfek; şeytanın vesvesesinin zaafına işarettir. Hattatlık; ilmin çokluğuna sa'y etmeye işarettir. **Tesbih; matluba erişmekle, din kitapları, mübarek kitapları ve güzel kokuları görmek; güzelliklerle tâbir olunur ve nefs-i mutmainneye işarettir. Yeşil renk görmek; mutmainnenin alâmet sıfatıdır.** Yeşil renkler nefs-i mutmainnenin galebesine işarettir. Mevsiminin dışında ağaçtan olmadık yeşil meyve kopartmak; ihlâssızlığı giderip ihlâsa meyil ve terğib sıfatıdır. Lâkin mevsiminde olmadık yeşil meyveyi koparmak; amelde ihlâssızlığa işarettir.

Bu nefiste her ne kadar amel, tevekkül, riyazet gibi ameller var ise de ihlâssızlık korkusu da vardır. Binâenaleyh bu nefis dairesinde kalmayıp daha yukarı nefse çıkmağa gayret göstermelidir ki, o nefis evliyalar nefsidir. Adına **nefs-i raziye**

denir. Onun da sıfatları şunlardır: Hiç olmazsa insan-ı kâmil olabilmek, hakiki müslüman olabilmek için emmâreliği, levvâmeliği, mülhimeliği atlayıp mütmainneliğe erişmeğe çalışmak ve bu hususta kendini daima bir kontrol altında tutmak veya kendisini kontrol edecek bir kâmil bulmak şarttır.

Bu nefislerin hallerini yazmak, okumak, söylemek, tabii pek kolaydır fakat alışılâ gelen bazı yanlış hareketler ve günahları terk etmek o kadar kolay olmasa gerektir. Meselâ gadab denilen kızma sıfatı hem iyidir, hem de yersiz olunca pek kötüdür. Düşmanlara karşı şerefi muhafaza eder. Fakat müminlere karşıda çok rahim ve şefik olmak lazımdır. Düşmanlara karşı şiddetli olmayıp da müslümanlara karşı şiddetli olursa artık onu ıslah çok zor olur. Kibir de böyledir, haset de böyledir, hırs da böyledir. Yani tabiatlarında bu gibi emmâre huyları olanların, bunları terk edebilmesi ancak Allah'ı Teâlâ'nın bir lütuf ve keremidir. Sonra da erbabının huzurunda uzun müddet riyazetler, tahsili ilim ve hadis-i şerifleri okuyup halini onların haline benzetmeye çalışması şarttır. Yalnız söylemek ve dinlemek kâfi değildir. Bu nefis-i mutmainne devresinde olan bahtiyarlar ruhlarını teslim sırasında Hak Teâlâ'nın mânevi huzuruna ve yevm-i kıyamette de cennet-i a'lâsına davet olunan muhterem kimselerdir. Cenâb-ı Hak'tan fazl ü kerem ve lutf u inayeti ile bizleri de hiç olmazsa bu makama erişebilmek için yardımını can ü gönülden dileriz.

NEFS-İ RADİYYE

Allah'dan veya Allah'ın kaderinden razı olmuş, Ona tam olarak boyun eğmiş nefis. Kalp üzerindeki beşinci perdenin kalkmasıyla, Cenab-ı Hakk'ın bütün imtihan ve ibtilalarına saadet göstermiş, gelmiş ve gelecek her şeye razı olmuş, bütün gayret ve arzusu Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak olan nefsin bu haline "Nefsi Radiye" denir.

Bu makamda salık denize düşen çöp gibidir. Deniz onu istediği tarafa çalkaladığı gibi, o da hükmü ilahiye öylece teslim olmuştur. İradesini Hakk'ın iradesine bağlamış, reyini de ona vermiştir. Kendisi ve başkaları hakkında tecelli eden kaza

hükümlerine gerek hayır, gerekse şer olsun tereddütsüz teslim olup rıza gösteren nefsin makamıdır. İhlâs, terk-i mâlâyani, zikir, zühed, vera, keramet sahibidirler.

Sıfatları; *Vera, hulus, muhabbet, Mevla ile dostluk, ilahi huzur, keramet, masıvayı terk, teslimiyet, rıza, eziyetlere sabır, halkı irşad, en ince edeptir. Duası reddedilmez. Herkes tarafından saygıyla karşılanır.* Bu mertebe her ne kadar güzel ise de bunun üstündeki, altıncı *nefs-i merdiyeye* erişmeye sa'y ü gayret edip çalışmak gerektir. Zira bu dairede mertebede korku yok ise de, vecil denilen korku vardır. Vecil diye ses işitilen mahalde bulunan hizmetkârın korkusuna denir. Ya Rab, sen bizleri bu veliler zümresinde haşreyle... Âmin!

İster bela, ister sefa, Allah'ın bütün fiillerinden razı olan, O'ndan başka her şeyi gözünden silip atan ve sadece Rabbi'nin rızasına nazarını diken nefstir. Bu nefse: “Razı olmuş ve razı olunmuş olarak Rabbine dön” (*Fecr Suresi, 28*) kelâmıyla hitab edilmiştir. **Bu makamdaki salikin zikri,”Hay”** ismidir. Makamı ise müşahade makamıdır. Seyri Allah'tadır (Seyr -i fillâh). Âlemi; Lâhut (Ruhanîler) Âlemi, mahalli; Sırrın Sırrı'dır. Beşerî sıfatlardan büsbütün yok olmakla fenâyaya varmıştır. Fakat bu makama varanlar arif değil, velidirler. O yüzden başkasını irşad edemezler. Nefs-i radiyye sıfatında olan bu zatlar, yine bu hal ile bazan ilerler, bazan da gerilerler ve böylece zikrine ve fikrine devam ve sebat ederlerse, Cenab-ı Hakk'tan (c.c) kendilerine teveccüh eden her şeye rıza-i külli ile razı olurlar ve onlar için keder ile sürur müsavi olur. Çünkü Allah'ı Zülcelâl onları Mucizel Beyan'ında müjdelemiştir:

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً

“Sen O’ndan, O da senden râzı olarak Rabbine dön!” (*Fecr Suresi, 28*) âyetindeki **“Sen O’ndan râzı olarak”** hükmünün bu makâma işâret ettiği beyân olunmaktadır. Cenab-ı Hakk'ın vermiş olduğu belalara tahammül gösterirler ve: “O’ndan (c.c) gelen her şey güzeldir. Lütfu da hoş, kahrı da hoş.” derler,

“Eyvallah! Hoş geldi, safa geldi!” derler, Cenab-ı Hakk (c.c) dan gelenleri öpüp başlarının üstüne koyarlar. Bu mertebeye yükselen kul, kendi irâdesinden vazgeçip Hakk’ın irâdesinde fânî olmuştur.

“Andolsun sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mallardan, canlardan ve mahsûllerden noksanlaştırmakla imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele!” (Bakara Suresi, 155)

Bu âyet-i kerîmede ifâde buyurulan “**sabredenler**” zümresinden olabilmek, ancak Cenâb-ı Hakk’ın takdîrine -velev ki o takdîr, umulduğu ve beklendiği gibi tecellî etmese bile- râzı olmak ve aslâ isyâna düşmemekle mümkündür. İşte nefis-i râdiye de, ilâhî irâdenin hayır veya şer olarak tecellî eden bütün kazâ hükümlerine tereddütsüz teslim olup rızâ gösterenlerin, aslâ şikâyet etmeyenlerin makâmıdır. Bu makâmın imtihanları önekilere nisbetle daha ağırdır. Zîrâ insan mânen yükseldikçe iptilâlâr artar.

Nitekim Allâh Rasûlû (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **“İnsanlar içinde en şiddetli iptilâlâra uğrayanlar peygamberlerdir. Sonra da onlara yakınlık derecesine göre diğer kimselerdir. İnsan dindarlığı ölçüsünde iptilâlâra mârûz kalır.” (Tirmizî, Zühd, 57)**

İnsan, ancak nefis engelini aştıktan sonra, iptilâ ve meşakkatlere lâyıkiyla sabır gösterebilecek ve onları verene karşı râzı olabilecek bir dirâyete erişir. Bunlar, mâneviyat yolunun cilveleridir. Onun için büyük mükâfâtlar, dâimâ büyük mukâvemet, sabır, sebat ve tahammüllerin ardından gelir.

Bu mertebedeki müminlerin nazarında, hayatın gam ve sürûru birdir. Zîrâ dünyâyâ kalben bağlanmadıkları için, hayatın sevinç ve kederleri onlar için müsâvî hâle gelmiştir. Hayır veya şer, her ne takdîr olunmuşsa hepsini Cenâb-ı Hak’tan bilip râzı olurlar. Allah dostu **Yunus Emre (k.s)** bu hâli ne güzel ifâde eder:

**Hoştur bana Sen’den gelen,
Ya gonca gül, yâhud diken!
Ya hil’at ü yâhud kefen
Kahrın da hoş, lutfun da hoş!**

Gâyet kolaylıkla söylenebilen şu kıtadaki gerçeklerin yaşanmasındaki azîm güçlük, iyi kavranmalı ve takdîr olunmalıdır.

Ancak râdiye makâmında gerçekleşebilen bu veya benzeri sözleri, nefsinde bir varlık vehmine kapılarak veya taklîd hevesiyle, vaktinden önce ve fütûrsuzca terennüm etmekten sakınmak gerekir. Zîrâ bu takdîrde onlar birer iddiâ mâhiyetini taşırlar ki, Cenâb-ı Hak kulunun söylediği bu sözde samimi olup olmadığını imtihan ederse, pek çok kulun bu yolda yaya kalacağından korkulur! Râdiye makâmındaki bir kul, esrâr-ı ilâhîye muttalî olmaya başlar. Vahdet-i ilâhîyi kâmil mânâda idrâk ederek, mânâ âlemindeki kemâlâtı müşâhedeye nâil olur. Cenâb-ı Hakk'ın isim ve sıfatlarının husûsî tecellîlerine mazhariyetle şereflenir. Onun şahsiyeti, hayrın, güzelin ve doğrunun feyyâz bir menbai hâline gelir. İlâhî emir ve yasaklara huzûr ile ittibâ eder. İbâdetler hâlisâne ve Allâh için îfâ edildiğinden, aslâ yorgunluk vermez. Zîrâ yorgunluk veren ibâdetlerin içyüzünde, ya mertebeler aşmak ya da kerâmet ve keşfe nâil olmak veyahut buna benzer maksadlar vardır. Bir kimse böyle emeller peşinde olursa, o emellerle kendi kendisinin yolunu tıkamış ve bütün emeklerini boşa harcamış olur. Böyle olunca da zikri ve fikri unutturan bir yorgunluk belirir. Bunun için, seyr ü sülûkün başından sonuna kadar Allâh rızâsından başka hiçbir emel beslenmemelidir.

Hak Teâlâ, biz kullarına şah damarımızdan daha yakındır. Mühim olan bizim de bu yakınlığı idrâk ederek Rabbimizin yakınlığına nâil olabilmemizdir. Cenâb-ı Hak kullarından râzı olur. Yeter ki, kulları da O'nun yolunda gayret etsin, O'nun takdîr ve kazâsına rızâ göstereyin, muhâtab olduğu ilâhî tecellîleri olgunlukla karşılayabilsin ve O'ndan râzı olsun.

Nefs-i Râdiyye Sahibinin Rüyası

Mana âleminde melekleri, vildan ya da hurileri veya Burak ve cenneti ya da cennet elbiselerini, cennet hayvanlarını görmek, Kevser şarabından içmek, bu sıfatlarla süslenmeye delalet eder. Huri, cennet, melek ve benzeri şeyleri görmek; aklın olgunluğuna delalet eder. Suları yüzüp geçmek, havalarda uçmak, gemiye binip geçmek, - İbrahim (a.s)gibi - ateşte yanıp safalanmak yüksek âhiret derecelerine nail olmak ve nurlanmak; nefs-i râdiyyenin galebesini ve kalbin kesafetinin gidip letafet kazanma suretidirler. Ayrıca

ALLAH'a yakınlığı da gösterir Ay ve güneş görmek; çoğu zaman bundan ilahî maarif hâsıl olur. Böyle olunca da mürid, kendisini irşad eden mürşide müracaat etmelidir.

NEFS-İ MARDİYYE

Allah'ın hoşnud kaldığı, beğendiği, razı olduğu nefis. Bu makama yükselen nefisten Cenab-ı Hak razı olduğu için “Nefsi Mardıyye” adını almıştır. Razı olunmuş nefis demektir. Kul Allah'dan, Allah kuldan razıdır. Allah'ın razı olduğu nefistir. Ariflerin makamıdır. Bekabillâh burada tahakkuk eder. Muhtaç olduğu ilimleri bütünüyle alıp, mana âleminde bu görünen madde âlemine dönmüştür. Dış itibarıyla diğer insanlardan ayırtedilmez. Fakat iç itibarıyla bütün cisimleri altına çevirecek bir tılsım gibidir. Kendine lütfedilen marifet bilgisinden dünya halkına ikram eder. İlâhi bilgi dairesinin mahremidir. Onun müşahedesine yabancı bir diyar yoktur. Kendisine üfürülen ruh ile görür, bilir. Sesini uzaklardan işittirir. Mürşidinden izin almak kaydıyla irşadı sahihtir. Seyri ;Allah'tan (Seyr-i anillâh)'dır. Âlemi; şu görünen maddi âlem, mahalli; Hafâ'dır. “Onun işiten kulağı olurum, gören gözü olurum, konuşan lisanı olurum, yürüyen ayağı olurum. Benimle işitir, benimle görür, benimle konuşur, benimle tutar ve benimle yürür.”(Buhari, Rikak,38.İbn. Hanbel,4/256)

Bu makamdaki salikin zikri “Kayyum”isimidir. Bunun seyri,”seyri anillah”dır. Âlemi, şu görünen şahadet âlemidir. Yeri, Hafâ dır. Hali, hayrettir. Yolu, şeriattır. Makamı da,”Hakkal yakin”dir.

Sıfatları; *Allah ve Resulünün ahlakı ile ahlaklanmak, hataları bağışlamak, ayıpları örtmek, güzel zanda bulunmak, herkese lütuf ve şefkat göstermek, insanları karanlıklardan kurtarmak, için onlara meyl ve muhabbet.*

Ancak, bu meyl ve muhabbet Allah için olup, acıma ve şefkatten ibarettir. Görünüşte insanlardan ayrılmaz, fakat batinında Hak iledir. Kalbi masivadan kurtulmuştur. Muhtac olduğu ilimleri, Allah'ın izniyle mana âleminde madde âlemine taşır ki, insanlar istifade etsin. İfrat ve tefritten kaçınır, orta yolu takip eder. Râdiye

mertebesinde bulunanların, bu mertebenin bütün füyûzâtından istifâde edebilmeleri için, Cenâb-ı Hakk'ın da onlardan razı olması îcâb eder. Yâni kulun Allah'tan razı olması yetmeyip, kâmil bir terakkî için Allah'ın da kulundan razı olması gerekir. Diğer bir ifâdeyle Hak'tan rızâmız, O'nun yüce rızâsına mazhar olabilecek bir kıvam ve güzellikte olmalıdır. Bu gerçekleştiği takdirde "merdiyye" sıfatı Allah'a râcî olmasına rağmen, kulun bunu temîne medar olan amelleri bereketiyle bu makam kula da izafe edilmiştir.

Buna göre râdiye, Allah'tan razı olanların; merdiyye ise Allah'ın da kendisinden razı olduğu kimselerin makamıdır. Cenâb-ı Hakk'ın bizzat razı ve hoşnûd olduğu bir nefis olan merdiyyede kötü huylar yok olmuş, güzel huylar ve ahlâkî meziyetler inkişâf etmiştir. Öyle ki; Yaratıcı'dan ötürü yaratılanlara şefkat, merhamet, sevgi, cömertlik, affedicilik ve hassasiyet onda bir lezzet halindedir. Bu mertebedeki bir mümin, nefisini en güzel bir şekilde muhasebe ve murakabe eder. Her nefeste varlık ve benlik keyfiyetlerini gözeterek şeytanî hilelere karşı boş bulunmaktan sakınır.

Terk-i mâsivallah, vel-lütfu bi halkillah, vet-tekarrubu ilallah, vet-tefekkürü fi masnûâtillah, ve'r-rıdâ bimâ kasemallahü ve marifetullah. Allah'dan gayrisini terk, Onun yarattıklarına lutufla muamele, ona yaklaşma, yarattıklarını tefekkür ve onun verdiği nimet ve rızıklara razı olmak, onun marifetine ulaşmak.

Yine bu mertebede kul, her hâlükârda ve bütün mevcûdiyetiyle Hakk'a teslim olmuştur. Allâh'tan gelen kahır veya lutuf tecellîlerinin her ikisine de gösterdiği rızâ bereketiyle ebediyyet âleminde göçerken, ilâhî rızâ ile müjdelenerek kendisine cennet hil'ati giydirilmiştir.

ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً

“Sen O’ndan, O da senden râzı olarak dön Rabbine!”
(*Fecr Suresi*, 28) âyetindeki **“Rabbin de senden râzı olarak”** hükmü, bu hâli ifâde etmektedir. Ayrıca *Beyyine Sûresi’nin 8.* âyetindeki:

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ (8)

“Allâh onlardan hoşnud olmuş, onlar da Allâh’tan hoşnûd olmuşlardır.” beyânı da bu hakîkatin diğerk bir ifâdesidir. Bu hâl ve hakîkatlere nâil olan bir kul, artık hâdisâtı “hakka’l-yakîn” mertebesinden seyretmektedir. Allâh’ın izniyle bâzı gaybî sırlara vâkıf olabilir. Cenâb-ı Hak rızâ, tevekkül ve teslîmiyetleri sebebiyle böyle kullarının -âdetâ- gören gözü, işiten kulağı, konuşan dili, tutan eli. Olur. Onların hâline, kâline ve güzel ahlâkına tesir kuvveti ihsân eder. Yâni nefs-i râdiye makâmında müşâhede ettiğı kemâlât tecellîlerini, şimdi bizzat nefsinde tatmakta ve o hâllerle hâllenmektedir. Sabır, tevekkül, teslîmiyet ve rızâ gibi hasletler, onun davranışlarının hâkim vasfı durumundadır.

Kur’an-ı Kerim ve Sevgili Peygamberimiz (s.a.v), Peygamberlerin yüce ahlâkından bize ibret dersleri sunar. Hz.Yâkûb (a.s) üstüste gelen musîbetler sebebiyle hâlini, **“Bana düşen ancak sabr-ı cemîldir.”** diyerek beyân eder. Dayanılmaz hastalık ve iptilâlara mâruz kalan Hz. Eyyûb (a.s) hanımının: “Rabbine duâ et de bu muzdarip hâlin son bulsun.” şeklindeki talebine:“– Hak Teâlâ bana seksen sene sıhhatli bir ömür verdi. Henüz o kadar hastalık çekmemişken sıhhat istemekten hayâ ederim.” mukâbelesinde bulunmuştur. Hz.İbrâhîm (a.s) da ateşe atılırken yardıma gelen meleklerle:“– Ateşi yandıran kimdir? O benim hâlîmi biliyor. Sizden bir talebim yok!” buyurmuştur. Aslında nefsin tezkiyesi yolunda kat edilen merhaleler, bunlardan ibâret olmakla berâber, kemâlât ehline tevdi olunan hizmetler îtibârıyla bir merhale daha vardır ki, ona da nefs-i kâmile veya nefs-i sâfiye denir.

Nefs-i Mardiyeye Sahibinin Rüyası

Yedi kat gökler, ay, güneş ve yıldızlar, yıldırım, alevli ateşler, yanan mumlar ve kandiller, gök gürültüleri, arz hareket, dağlar, tepeler ve buralarda yalnız bulunduğunu görmek hep nefs-i mardiyeye alâmettir. İnsan mana âleminde yedi kat gökleri

görünce, artık onun varlık âlemine bakışları hep ALLAH ile ilgili olur; düşüncesi bu hususta berraklaşır. Yıldız görmek; manevî yapısının nûrunu ifade eder. Ateş görmek; nefsin fena bulmasına delalet eder. Yıldırım görmek; gafletten uyanmaya delalet eder. Güneş; ruhun nurlarını, ay; gönül nûrunu, kalb parlaklığını remzeder. Kamil (olgun) mürid, bu dairede murşid olan şeyhe müracaat eder.

NEFSİ SAFİYE-Kamile

Nefs-i kâmile, tezkiye netîcesinde arınmış, sâf, berrak, ulvî ve olgun nefstir. Bütün mârifet sırlarının tahsîl edildiği ve ancak Cenâb-ı Hak tarafından vehbî olarak lutfedilen bir makâmıdır; Hak vergisidir, sırf çalışmakla elde edilmez. Kader sırrına mebnî, ilâhî bir ihsândır. Seçkin, saf, tertemiz nefstir. Allah'ın en seçkin dostları olan Gavs ve Kutupların makamıdır.

Nefs-i kâmileye erişenlere umûmiyetle irşad hizmeti tevdi edildiğinden bu makâma aynı zamanda “irşad makâmı” da denilir. Cenâb-ı Hak, bu makâmdakilerin hâl ve davranışlarındaki mükemmellikle, insanları gafletten îkâz edici bir tesir halkeder. Böyle zâtlar, bir fâsık ile görüşseler, o fâsığın hâlini anlar, kalbî hastalıklarının ilâcını, hâl lisânıyla kendilerine bildirirler. Fâsık, eğer kalbi mühürlenmemişse insafa gelir ve pişmanlıkla gafletten uyanır. Seyirleri; Allah'ıdır (Seyr-i billâh). Âlemleri; kesrette (çoklukta) vahdet, vahdette kesrettir. Mahalleri; Ahfâ'dır. Önceki bütün nefislerin güzel vasıflarını üzerinde toplamışlardır. Her halleri ibadet ve zikirdir. Bir an Allah'tan gafil olmazlar. Onların muradı Allah'ın murad ettiği şeydir. Cenab-ı Hak onlarla âlemlere ikramda bulunur, belaları def eder. Salıkların gönüllerinde onlar sayesinde haller zuhur eder. Ama herkese merhamet ve şefkatle bakarlar. İnsanların kusurlarına bakmazlar. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar. Pak ve tertemiz yüzleri huzur ve aydınlık saçar. Onları görenler Allah'a yönelirler. Mübarek yüzlerine edeple bakmak bile ibadettir. İnce ve lâtif sözleri katıksız hikmet bilgisidir. Gayet ince, zarif, yumuşak ve alçak gönüllülükle telkinde bulunurlar.

Tam anlamıyla bütün ahlaki güzelliklerle süslenmiş, nefsin pisliklerinden kurtulmuş nefis. Bu makamda nefis safileşmiş, süzölmüş, vücudun en kötü yeri olmuş, yani taş iken elmas olmuştur. Bu makamda salık Hakk'ın elindedir. Hakk'ı bilir ve her şeyini de Hak'dan bilir. Ne kendisini nede rızkını düşünür. Çünkü o çok iyi bilir ve görür ki Cenab-ı Hak evin sahibi, kendisinde misafirdir. Ondan başkasını tanımaz. Herşeyini sadece O'ndan ister. Çıkacak hükmü ilahiye peşinen razıdır. Bu makamda salık, bütün marifet makamlarını kazanarak irşad mevkiine yükselir. Bu makam vehbidir. Zikri,"**Ya Kahhar**"ismi şerifi, seyri de,"Seyri billah"dır.

Onların vasıflarında kısaca şöyledir:

1-Onlar Hakk'ın kölesidir. İyi bilirler ki, Mevla dilerse tutar, dilerse atar. Dilerse muhafaza eder, dilerse etmez.

2-Bir damla rahmeti ilahiyeye muhtaç olduklarını bilirler.

3-Bildirilmedikçe, bildirilmeyen hiçbir şeyin bilinmeyeceğini bilirler.

4-Mevla dilerse bunları dairei saadetine alır ve dairei saadete ancak bunlar alınmışlardır. Bunlar birer hakikat ölçüsüdür. Hareketler buradan anlaşılır. Bu dünyada onların kapısında bulunmaktan daha büyük devlet ne olabilir? Onlar olmadan bunca sarp yollar nasıl aşılır? Bu makamda olan salık, Cenab-ı Hakk'ın şu Ayet-i Kerime'sinin muhatabı olur:

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (88)

"O'nun (c.c) vechinden başka her şey helak olucudur."(Kasas Suresi,88) Ayet-i Kerime'sinin sırrını seyr ile müşahade eder. İşte bu büyük ihsana malik olan zatlara "insan-ı kâmil" denilir. Sözün kısası, sıfat-ı safiyye ile sıfatlanan zatların nefisleri, ruh-u sultana döner. Nefs-i hayvaniyetten eser kalmaz. Bu bahtiyar insanlar tasavvuf (tarikat) yolunda çalışarak nefis-i hayvaniden tamamiyle kurtularak sıfat-ı insaniyye ile muttasıf olurlar.(Miftahul Kulub. İmam-ı Gazali, sh.135)

Nefs-i kâmile ve *sâliha* dahî denir. Karlar, yağmurlar, dolular, ırmaklar, çeşmeler, kuyular, deryalar, kaynaklar, cümlesi nefsi safiye sıfatlarıdır. Bu makam Hakk'ın kulu ile olan makam-ı esrardır. Peygamberler makamıdır. Yâ Rab şefaatlerine cümlemizi nail eyle.

İnsan aciz bir mahlûk olmakla beraber kendini de çok beğenir ve başkalarını hemen hemen hiç beğenmez. Bu da noksan olarak, insana hem yeter hem de artar. Ve bu insanlık mertebelerini elde etmek için muhakkak ilimle beraber bir ehl-i kemâli bulup Peygamber (s.a.v) in hayatına uygun bir hayat, bir kanâat, bir şecaat, bir sehâvet ve bir de riyazete devamla ancak elde etmek belki mümkün olur. Meselâ Abdülkadir-i Geylânî (k.s) Hazretleri'nin, Ahmet Yesevi (k.s), İmam-ı Gazali (k.s), Ahmed er-Rıfâî (k.s) nin, Muhammed Bahaeddin Nakşibend (k.s) Hazretleri'nin, Mevlana Celaleddini Rumi (k.s), Abdullah et-Tüsteri (k.s) Hazretleri'nin, v.s riyazetlerine bakınca insan kendi kendine utanıyor.

O büyüklük kolayca mı olmuş zannedersin? Bunlar hep Hakk'ın bir lûtf u ihsanı olmakla beraber kula düşen mücâhedeysi de elden bırakmamak lâzımdır. Çünkü dünya çok haristir, ipin ucunu bırakınca derhal sizleri kafese kor ve bir daha elinden kurtulmak çok müşkil olur. Nasıl ki, düşman memleketi işgal edince onu çıkarmak ne kadar zor ise, nefsin elinden yakayı kurtarmak da ondan daha çok zordur. Çünkü muharebeler umumiyetle toplu olarak yapılır. El ile olan işler insana düğün bayram gibidir. Nefis ile yalnız başına mı mücâhede edeceksin? İlmin zayıf ise, hayâlâtın da galip ise, Allah esirgesin, şeytanların esiri ve oyuncağı olursun!

Devrimiz; Rasûlullah (s.a.v)'dan 1400 sene uzakta, bizlerse fitne ve fesat içersinde kıvranmaktayız. Bu pislikler içersinden insanın kendi başına çalışıp kurtulması adetâ muhaldir. Onun için gece ve gündüz Hâlîk-ı Zülcelâl'e yalvarmalıyız: ***Yâ Rabbi beni bana göz açıp yumacak kadar az bir zaman dahi olsa bırakma, elimden tut, doğru yola peygamberlerinin gittiği, sadık kullarının gittiği, cennet ve rıza yollarına eriştir!***

Nefs-i Safiye (Kâmile) Sahibinin Rüyası

Kar ve yağmur yağdığını görmek rahmet-i ilâhî'dir. Dolu görmek esrarların zevkinde mübalâğadır. Irmaklar, çeşmeler, kuyular ve deryalar, denizler ile kaynaklar kalbin kemâli ile fânî sıfatıdır. Bütün bunlar sülûk'un keşfine delîldir. Yağmur, rahmetin delilidir. Kar, fazladan bir rahmettir. Irmaklar, denizler, pınarlar, ALLAH'ı bilmek konusunda ihlâsa ve tasdîke delalet eder. Mürîd bu hususta Mürşidine Müracat etmelidir. *(Füyûzat-ı Rabbaniye Hz Gavsul Azam Abdülkadir Geylani)*

İNSANI ŞEYTANA TUTSAK EDEN NEFSİ HASTALIKLAR

Zayıflık, ümitsizlik, amelsizlik, şımarıklık, aşırı sevinç, kendini beğenmişlik, yersiz övünme, zulüm, azgınlık, inkâr, nankörlük, acelecilik, başıboşluk, serserilik, cimrilik, aç gözlülük, hırs, münakaşa, gösteriş, şüphe, kararsızlık, cehalet, gaflet, düşmanlıkta katılık, aldatma, yalan, iddiâ, sabırsızlık, şikâyet ve yakınma infak etmeme, isyankârlık, inatçılık, tahakküm, haddi aşma, mala düşkünlük ve dünyaya dört elle sarılma.

Bu Nefsi hastalıklardan kurtulup mutmain olunca insanın içi, Allah'ın zikri, şeytandan sakınma, güç ve gayretin Allah ile mümkün olduğunu itiraf etme, gökleri ve yeri ayakta tutan ve yok olmaktan koruyan Allah'a yönelme gibi, insanın maneviyatını güçlendiren ve ruhi kalitesini yükselten faziletlerle dolar.

Bu durumda yükselen insandan şeytan artık çekinmeye başlar ve onunla karşılaştığı yolunu değiştirir.

Nitekim Hz. Ömer (r.a) bunun en güzel örneğidir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) ona hitaben şöyle demiştir:

"Ey Hattâboğlu Ömer, şeytan aslâ seninle karşılaşamaz. Sen bir yoldan giderken, o muhakkak senin yolundan başka bir yola yönelir gider."

Muhammed bin Düriy (k.s) derki: İblis aleyhillane 5 şeyden dolayı bedbaht olmuştur.

- 1-İşlediği günahı ikrar etmediğinden,
 - 2-Nedamet(pişmanlık)duymadığından,
 - 3-Nefsini kınayıp rüsvay etmediğinden,
 - 4-Tevbe etmeye azmetmediğinden,
 - 5-Allah'ın rahmetinden ümitsiz olduğundan,
- Âdem (a.s) ise,5 şeyden ötürü mesut olmuştur.**
- 1-Günahını (zelle) ikrar ettiğinden,
 - 2-İşlediği günah üzerine nedamet duyduğundan,
 - 3-Nefsini kınayıp rüsvay ettiğinden,
 - 4-Tevbe etmekte acele ettiğinden,
 - 5-Allah'ın rahmetinden ümitsiz olmadığından.

Şeytanın va zararlı varlıkların şerrinden kişi Allah'a sığınarak, Kur'an'a ve Resulullah'a itaatle korunur. Ku'an-ı Kerim maddi ve manevi hastalıkların şifa kaynağıdır.

İNSAN CİN VE ŞEYTAN

İnsan; Allah'u Zülcelalin topraktan yarattığı, kendi ruhundan hayat verdiği, yeryüzüne halife kıldığı, her şeyi emrine sunduğu, mahlûkatın en şerefli varlığıdır.

Cinler ise dumansız ateşten yaratılmış nurani varlıklar olup dişisi ve erkeği olan, mümin ve kâfiri bulunan ruhani varlıklardır.

Şeytanlar ise cin taifesinden inkâr eden, insana kıyamete kadar düşman olan, vesvese verip tuzağa düşürmeye çalışan iblisin çocuklarıdır.

Bunlarda tıpkı melekler gibi gözle göremediğimiz ruhani ve manevi varlıklardır. Her şekle girebilirler.

Şeytan Arapça "şetane" kökünden rahmetten uzaklaştı, Hak'dan uzak oldu; "Şata" kökünden ise, öfkeden tutuştu, helak olacak hale geldi gibi manalara gelip insanlardan, cinlerlerden ve hayvanlardan isyan eden ve zarar veren her şeyin adı olmuştur.

Haset, öfke gibi insana mahsus olan her kötü huy ve davranış da şeytan diye isimlendirilmiştir.

Şeriat örfünde ise, Yüce Allah'ın Âdem'e secde emrine karşı gelip isyan ettiği için ilâhi rahmetten kovulan ve insanların amansız düşmanı olan, cin taifesinin inkârcı kesiminden gizli bir varlıktır. (*Kehf Suresi,50*)

Diğer isimleri ise Gâvur, Vesves, Hannâs, Kâfir, Sağır, Marid, Tâif, Fâtin, Mel'un, Medhur, Mekzu, Kefr, Hazul, Adüvv, Mudill, Merid'dir.

Cinler Allah'a ibadet, yani kulluk konusunda insanlar gibidirler. Ancak onların zamanı ve mekânı da bizimkinden ayrıdır. Meselâ kendi yıllarına göre yirmi yaşındaki bir cin bizim zamanımızla bin, hattâ binbeşyüz yıl öncesinden beri var olmuş olabilir. Meselâ Peygamberimizle görüşen cinin hâlâ yaşadığı söylenir. Yine bizim mekânımız, yani maddemiz onlar için boşluk hükmündedir. Onun için onların nüfûz edebilen, yani sızabilen ateşten yaratıldıkları bildirilmiştir. (*Rahmân Suresi, 15*)

Cinler de evlenir, ürer ve çoğalırlar. Şeytan insanları sürekli olarak Allah'a isyan etmeye çağırır.

Cinlerin de şeytanların da varlığını Kur'ân-ı Kerîm haber vermektedir. Onları inkâr etmek küfürdür. Kur'an-ı Kerimde müstakil cin sureside vardır.

Şeytan, Allah'a rakip olabilecek bir güç değil, insanlardan kimin iyi, kimin kötüyü seçeceğinin belli olması için Allah tarafından yaratılıp, eylemlerine izin verilen bir varlıktır. Allah isteseydi onu yaratmayabilirdi. Ancak o zaman kötülüklerden kaçınmanın önemi kalmazdı.

Cinlerle ilgili bilgiler doğrudan ve işaret yoluyla verilmektedir. Hadislerin ışığında açıklanma gerekirse insan benzeri varlıklardır. Yeryüzünde yaşadıkları gibi göğe de yükselebilirler. Bizim anladığımız manada ateşsel değil ışınsal yaratıklar olması muhtemeldir. Işığın enerjiye dönüştürülmesinde sağlanacak ilerlemelerle birlikte onlarla ilgili bir sır perdesinde kalkması beklenilmektedir.

Cinlerinde erkeği ve dişileri olduğu gibi onlarda ürerler ve ölürler. Akıl ve irade sahibidirler. Onlar da insanlar gibi emir ve yasaklara uymak Allah'a ibadet etmek için yaratılmışlardır. İnsanların peygamberleri onların peygamberleridir. Cennetle de nimetlendirilecekleri olduğu gibi Cehennemle de azablandırılacak olanları vardır.

Yeryüzündeki çalışmaları devam etmekle beraber, peygamberimizden sonra gökyüzüne çıkıp bilgi edinme girişimleri, koruyucu melekler ve delici alevlerle engellenmiştir.

Farklı kültürel seviyelerdedir. Hz.Süleyman (a.s) devrinde ileri derecede bilimsel ve sanatsal etkinlikleri görülmüştür. Ordu da yer aldıkları gibi, mühendislik, ustalık ve dalgıçlık görevi yapmışlar, heykeller, büyük havuzlar ve sabit kazanlar inşa etmişlerdir.

Cinler, ne geleceği bilirler ne de kendileri dışında olan olayları bilebilirler. Gayb bilgisi Allah'a mahsustur.

Bilmediğimiz yöntemlerle zarar verme kapasitesine sahip şeytanlaşmış cinler vesvese verebilir, kalplerimize şer tohumları ekebilirler. Dinimizde haram olan büyü türü işleri oyunlarına alet edebilirler. Ancak şu unutulmamalıdır ki mahiyeti bilinmeyen fısıldamalar dışında hayatımıza müdahale yetkileri yoktur. İnançlarını yaşayan, Allah'ı zikreden ve kendilerinden Allah'a sığınan müminler üzerinde cinlerin hiç mi hiç etkileri yoktur.

Cinlerin Yapıları ve Özellikleri:

"Cin" adıyla işaret edilen; gerçeği itibariyle insan gözü tarafından görülemiyen; bazen de sahip oldukları özellikler dolayısıyla, bazı insanlara maddemsi görüntüler verebilen bu varlık türünün yapısı iki katmandan oluşur:

1-Can... Algılamada yetersiz kaldığımız "bilinç" türü.

2-Perisperi denilen "hologramik dalga beden"!

Kur`ân-ı Kerim'de "Cin" kelimesiyle tanımlanan; halk arasında "peri", "dev", "hayâlet", "Cin", "Cinni", "iyi saatte olsunlar" diye bilinen; görüntülerine göre çeşitli isimler takılan; spiritlerin, ölmüş kişilerin "Ruh"u sanarak çağırma yoluyla iletişim kurdukları; son olarak da anlattıkları masalları yutacak fikir

düzeyindeki kişilere kendilerini "uzaylı varlıklar " olarak tanıtan görünmeyen "bilinç varlıklar"dır!

"Nefs"i itibariyle varlığını, hayâtiyetini, "ben" bilincini "Ruh"tan alır...

Bilinç mükemmeliyeti olarak, evrende "İnsan"dan sonra gelmektedir.

Kendi varlığını bilebilmesi, perisperiye (dalga bedene) bürünmesinden itibaren olmaktadır ki, bu da Cinlerin bir nevi doğumu olmaktadır kendi yapılarına göre.

Mutlak mânâda ölümü, kıyâmet denen anda olmaktadır aynen insan gibi.

Basit mânâdaki yani bizim umumi olarak anladığımız şekildeki ölümleri ise, kendilerine tâyin edilmiş ömürleri sonunda perisperilerinden (dalga bedenden) soyutlanmaları tarzında olmaktadır. Cinler kendilerinden birisinin ölümlerini, onun aralarından kaybolmalarıyla anlarlar.

Yaşama süreleri yâni ömürleri hakikatta insanlarla aynı süre olmasına rağmen, yapı şartları ve özellikleri dolayısıyla, bu süre bazen bize göre 700-1000 yaşını bile bulmaktadır. Yâni gerçekte, kendi öz zamanlarına göre 60-70 senelik ömürleri, bizim zaman birimimize kıyaslandığı takdirde, karşımıza 1000 seneye yakın bir ömür süresi çıkabilmektedir.

Yapıları sebebiyle çok gelişmiş imkânlarla sahip olmalarına rağmen, düşünce seviyesi, bilinç olarak, insanlardan üstün olanına da rastlanmaktadır... Şurası kesin olarak bilinmektedir ki, üstün insan, üstün Cinden daha üstün olmaktadır.

Karakter olarak insandan daha zayıf bir yapıya sahiptirler. Olumsuz olarak adlandırılan davranışları çokça ortaya koymaya yatkındırlar. Ve genellikle bu çeşit işlerle uğraşırlar. Ancak buna rağmen içlerinde, iyileri, dine bağlı olanları ve hattâ ender de olsa evliyalı vardır.

En büyük özellikleri ve eğlenceleri, insanların zayıf taraflarından faydalanarak, müsait olan yapıları dolayısı ve sebebiyle, onları kendilerine bağlı kılmak, istediklerini yaptırmak,

adeta kulları olarak kendilerine hizmet vermelerini sağlamak, taptırtmaktır...

Şeytan diye bilinen yahut da şeytana ait olarak bilinen işlerin tamamı gerçekte Cinlere aittir. Çünkü şeytâniyet, Cinlerin bir vasfıdır! Cinlerin dışında ayrıca, şeytan diye bir varlık yoktur.

Cinler, hareketlilikleri ve madde kaydında olmamaları dolayısıyla, geçmişi tamamen bilebilmektedirler.

Geleceğe ait bilgileri, gene yapıları dolayısıyla bir ölçüde bilmeleri mümkün olmakta ise de, detaya inememektedirler. Pek çok kere de geleceğe ait verdikleri bilgileri yanlış çıkmaktadır.

2. PERİSPERİ (Ruhu hayvânî):

Yapısı henüz bugünkü ilmin tesbit edemediği dalgalardan oluşmuştur. Ancak bu sahada vazifeli olanların bir süre çalışması sonucu, perisperinin, yani dalga bedeninin yapısını tesbit etmeleri hiç de güç olmayacaktır.

"İnsan" bölümünde açıkladığımız, "insandaki dalga bedenle" aynı özelliklere sahiptir.

Ayrıca, beden gibi, birşeye bürünmüş değildir; beden fonksiyonlarını da perisperi yüklenmektedir.

Diledikleri takdirde maddemsi bir görüntü verebilmektedirler.

Bizim zaman ve mekân kayıtlarımızla bağlı değildir.

İstedikleri anda dünyanın herhangi bir yerinde veya semanın herhangi bir bölgesinde olabilecek seyyaliyete ve hıza sahiptirler. (*Ruh, İnsan, Cin, Ahmed Hulûsî*)

Cinlerin Ömrü:

Cinlerin ömürleri, insanların ortalama ömür süreleri olan 70 senenin yaklaşık 10 ila 13 katı, yani 700 ile 1000 sene arasında değişmektedir. Ancak bazı Cinlerin ömürlerinin 1400 seneye yakın bir zamanı kapladığı da bu sahada ihtisas sahibi olan kişilerce belirtilmektedir.

Onların ömürlerinin bu kadar uzun olması, yaşam şartlarının bizden başka bir şekilde olmasına, hızlarının insanınkinden çok çok yüksek olmasına bağlı bulunmaktadır.

Bunu imkânımız ve müsbet ilmin gelişmeleri nisbetinde açıklamaya çalışalım.

Bugün fizikte "öz zamanın kısalması" denilen son derece şaşırtıcı bir durum tüm günümüz ileri bilim çevrelerince kabul edilmiş durumdadır. Bu olayı basit bir şekilde anlatmak gerekirse; "hız yükseldikçe, zaman yavaşlar. Hız, belirli bir noktaya ulaştığında ise zaman durur" şeklinde özetleyebiliriz.

Bunun açıklamasını ünlü fizikçi Paul Langevin şöyle yapmıştır:

"Bir taşkın içindeki insanla birlikte, yeryüzünden ışık hızının 20.000 de biri kadar bir hızla ayrıldığını düşünün. Bu taşık ve içindeki insan, taşık içindeki kendi zamanı ile tam bir yıl süreyle dünyadan uzaklaşıyor... Bir senenin sonunda ise çark ediyor ve dünyaya geri gelmeye başlıyor. Ve sonuçta dünyaya geri döndüğü zaman kendi öz zamanına göre iki sene geçmiş iken, dünyanın tam iki yüz yıl ihtiyarlamış olduğunu, dünya üzerinde üç neslin değişmiş bulunduğunu görüyor." (*Ruh, İnsan, Cin, Ahmed Hulûsi*)

Cinler Gelecekte haber verirler mi?

Cinler gaipten haber vermez. Gaip, insan hissini ve bilgisinin idrak edemediği ve ulaşamadığı gizli şeylerdir. Kimi tarotçular, astrologlar gelecekte haber verdiklerini iddia ederler. Doğru değildir. Gaibin anahtarı sadece Allah'tadır. Müslüman cinlerle irtibat kuran kişinin şuuru, maneviyatı yerinde ise cinlerle istişaresine güvenilebilir. İstışare gelecekte haber vermek değildir. Tahminde ve yorumda bulunabilirler. Büyük bir tepede oturan kişi her tarafı rahatça görebilir. Tepenin eteğinde tren raylarının olduğunu düşünelim. Aynı rayı kullanan iki tren olduğunu, tepede oturan görüyor, ama rayı kullanan makinistler olayın farkında değiller. Aynı rayı kullanan makinistler kendilerine ait raylara geçmezlerse kaza yaparlar. Tepede bu olayı gören şahıs, bu manzara karşısında şöyle bir yorum yapabilir. Biraz sonra her iki taraftan gelen trenler kaza yapacak, dediği takdirde bu gaibe girmez. Yani bu falcılığa girmez.

Cin Çarpması Nasıldır?

Cinlerin tasallutu kendi bünyeleriyle ilgilidir. Yaratılış olarak dumansız ateş tabir ettiğimiz şuurlu bir enerji kütlesi olan cinler, kendi bünyelerinden bir çeşit ışın olan manyetik akımlar ve enerjiler çıkarırlar. İnsan, bir molekül yığını olmasına rağmen o da birçok ışın üretir ve yayar. Hatta her insanın vücudu belli bir frekansta enerji dalgaları yayar, bu dalga boylarıyla insanlar arasında dostluklar kurulur, düşmanlıklar oluşabilir. Yalnız, cinler de insanlar gibi farklı yapılara, değişik ırklara mensupturlar. Su, ateş, hava, toprak karakterli çeşitli cin toplulukları vardır, bu karakterleri yaşadıkları ortamdan ve yerlerden kaynaklanır.

İnsan vücudu, kişiden kişiye değişen hassasiyette yaratılmıştır. Tıp ilminde tesbit edilen akupunktur noktalarında olduğu gibi, insanın manyetik akım, ışın ve şua alan çeşitli vücut bölgeleri vardır. Bazı insanlarda bu yerler doğuştan kapalıdır. Ne kadar manyetik akım ve enerji göndersen de almaz. Kimi insanlarda da bazı bölgeler hassas olabilir, gerek bir büyü sonucu, gerek tabiatla serbest dolaşan enerji akımlarından, gerek manyetik bulutlardan, gerekse doğrudan bir cinnî tesir sonucu rahatsızlık meydana gelir. Ortaya çıkan bu açıklık ve menfezden manyetik akım vücuda yerleşir. Evvelâ insanın sinirlerine, beyin sistemine tesir eder. Bu sefer, vücudun ürettiği enerji ve elektrik akımı düzensiz hâle gelir, en gelişmiş röntgen makinelerinin çekemediği, tesbit edemediği manyetik yaralar ve ağrılar ortaya çıkabilir. Manyetik akım, zamanla hücre düzenine tesir edebilir, biyolojik bazı rahatsızlıklara da yol açtığı gibi, kişi artık psikolojik bir hasta durumundadır. Vücutta meydana gelen, beyindeki sinir tahribatı belki bazı tıbbî ilâçlarla tedavi edilebilir.

Ama hangi sebepten olursa olsun insan vücuduna yerleşen manyetik akım, ışın veya şua o bölgeden alınmalı, izale edilmelidir. Burada devreye, yaratılıştan metafizik âlemle irtibatlı, özelliği olan insanlar ve büyük âlimler ile Hz. Peygamberden (s.a.v.) rivayet edilen dualar devreye girer. Yalnız, sinirlere, beyne tesir eden şeyin manyetik bir akım veya maddî bir sebep olduğunu tesbit etmemiz gerekir.

Doğuştan gelen bir kabiliyet olarak elinde, gözlerinde manyetik enerji yoğunluğu olan kişiler, insanların hangi bölgelerinin hassas olduğunu, menfezlerin nerede bulunduğunu, hangi yerden akım aldığını ânında tesbit edebilir. Cinler, tesir ettikleri kişileri, böyle insanlardan uzaklaştırmaya çalışırlar. Çünkü, kendi manyetik akımlarını ancak, dualar ile manyetik okumalar ve müdahaleler giderebilir.

Cinlerden Dostlarımız Var mıdır?

Bilinmelidir ki cinlerin muminleri, insanların müminleri gibi bizim kardeşlerimiz, dünya ve ahiret dostlarımızdır. Bizler gibi mükellef varlıklar olan cinler kendileri gibi görünmeyen olan, müşterek düşmanlarımız olan şeytanlar tarafından saptırılmaya çalışılmaktadır. Görrünmez olmalarından dolayı onları birbiriyle karıştırmamak lazımdır. Şeytanlar cinlerden farklı olup şerlere odaklanmış varlıklardır. Varlıkları peygamberimiz tarafından açıklanmıştır.

İnsanlara zarar verebilirler mi?

İman etmeyen cinler insanlarla içiçe yaşadıklarından birçok kimsenin ne durumda olduklarını bilirler ve cinler kendi aralarında birçok insan ile ilgili konuşmalar yaparlar. İnsanların manevi olarak hassaslaştığı, sıkıntılı olduğu dönemlerde, ekseriyetle kalplerine ve beyinlerine hükmederek bilhassa vesvese yolu ile sıkıntı verirler, yanlış yollara sevk etmek için yönlendirirler. İnsanları, imanlarından uzak tutabilmek için ellerinden ne geliyorsa yaparlar. Kimi insana vesvese ile kimisine görünmek sureti ile kendilerini hissettirirler. Yılan, akrep, kedi, köpek ve deve halinde görünürler.

Cinler değişik şekil ve suretlere girebildiklerinden dolayı, herhangi bir insan sureti ile de gözükebilir. İnsanlara musallat döneminde ekseriyette geçmişi hatırlatırlar. Cinlerin musallat olması ise bu şekilde başlar. Peygamber (s.a.v) Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur: "Cinlerin ve insanların nazarından Allah'a sığınırım." Yine bir hadis-i şerifinde "Şeytan yani şeytan cinler âdemoğlunun damarlarında kanının dolaştığı gibi

dolaşır" demektedir. Cinler ekseriyette rahatsız ettiği insanların gözlerine bir takım hayali görüntüler verirler.

Cinlerin, İnsanı Yönlendirmeleri:

Bu tip aldatmalar genelde bir kişinin uyutulması (transa geçirilmesi) sonunda o cinnin;

-Ben Filan'ın ruhuyum!

-Ben babayım!

Şeklinde kendisini tanıtarak orada bulunan kişilerle bağlantıya geçmesi sonunda veya kalemle yazı yazarken kalemin kendi kendine yazmaya başlaması ve böylece o cinnin kendisini;

-Ben filanca kişiyyim!

Diye tanıtmaya başlamasıyla;

Veya gene cinnin filanca evliyadan olan kişinin şekline bürünerek o kişinin gözüne görünmesiyle gerçekleşmektedir.

Bunlardan başka, tesadüf etmediğimiz şekillerde de olması mümkündür.

Bizim bugüne kadar tesbitini yaptıklarımız, bu sahada daha fazla yukarıda anlattığımız üç şekildedir...

Meselâ gelen şahıs;

-"BenFilancayım!" der.

Sonra da orada bulunanlara tabiri uygunsa okkalı bir selam verir. Ve sonra da ağır bir lisanla konuşmaya başlar.

Gerçekten, incelendiği zaman görülür ki, o uyutulan kişinin kapasitesi dışında bir konuşma şekli ve bilgiler ortaya çıkmaktadır.

İşte bu durumda, cinlerin varlığını akla bile getirmeyen o kişiler otomatik olarak, kendilerine hitâbedenin "Mevlana",veya ".Baba" olduğuna inanırlar.

Bilhassa günümüz insanların dini konulardan, ruh, cin gibi varlıklar hakkındaki bilgilerden uzak olması yanı sıra; üstelik buna bir de insanın yapısındaki gizliye olan ilginin çekiciliği eklenirse, bu konuşan varlığa inanmanın ne kadar kolay olduğu ortaya çıkar.

Düşünün ki, karşınızdaki bir kişi uyutuluyor ve sonra da konuşmaya başlıyor, karşınızdaki yakından tanıdığımız kişi ile uzak yakın hiç ilgisi olmadık şekilde! Üstelik bir de sizin geçmişte

yaptığınız birtakım işlerden veya o gün oraya gelmeden yaptığınız ve sadece sizin bildiğiniz şeylerden bahsediyorsa!

İşte böylece, yavaş yavaş o uyutulan kimsenin ağzından konuşmaya başlayan ve filanca velinin ruhu olduğunu bildiren cinin etrafına birçok insan toplanmaya başlar.

Bu durum sonunda, o kişinin çevresine toplananların yapıları incelendiği zaman, hemen hepsinde ortak bir özellik görülür;

Pek çoğu son derece iyi niyetli, samimi dine saygılı, dinin birçok şartlarını yerine getirememekten üzüntülü, bir kurtuluş yolu arayan; ancak bütün bunlara karşılık, dini bilgileri son derece zayıf kişilerdir bunlar.

İşte böylece ben filanca babayım veya "Mevlana"nın ruhuyum diye kendini onlara tanıtan cin, bunların ortak yönlerini istismar etmiş; sonunda büyük bir kalabalığı çevresine toplamış olur.

Bu arada yavaş yavaş çevresine toplananların rüyalarına girer; onların bazı gizli hallerini onları üzmeyecek şekilde açıklar ve böylece onların bu ortak yönlerini istismar ederek onları iyice kendisine bağlar.

Daha sonra, zamanın şartları dolayısıyla bir müceddid gelemeyeceğini, bu sebeple insanların artık sadece bu kanallarla uyarılacağını onlara anlatıp; onları bazı şeyler yapmaya sevkeder.

Namaz kılmalarını; sadaka vermelerini; Ramazanda oruç tutmalarını; iyilik yapmalarını; kötülüklerden kaçınmalarını; başkalarını kendilerinden fazla düşünmelerini telkin ederek, insanlık duygularını harekete geçirerek kendisine bağlar. Bu birinci aşamadır!

İkinci aşamada ise, esas şeytanlığını ortaya koymağa başlar. İşte bu aşamada, ancak dini çok iyi bilen kimselerin tesbit edebileceği bir takım inanç bozukluklarını onlara empoze etmeye başlar. Ki esas oyun da işte burada başlar.

Bazılarını "Vahdeti Vücûd" görüşüne sokar! Ancak bu isim altında anlatılan gerçekte "vahdeti vücûd" anlayışı olmayıp, "Panteist" görüştür; "Vahdeti Vücûd" asla değildir! Ki böylelikle onları, kendilerinin "Allah" olduğuna inandırmaya çalışır...

Ya da reenkarnasyon, yani yeniden bir bedene girerek dünyaya gelineceğini ileri sürerek; Mevlâna'nın bazı tasavvufî sözlerini örnek getirmeye çalışır.

Böylece onları yanlış itikadlara saptırmaya başlar.

Nitekim onların bu durumlarını yakından takip eden dinî bilgilere sahip olan bir kişi onların İslâm'a uymayan yanlarını teker teker tesbit edebilir.

Kalemle aldatma ise, yukarıda anlattığımızdan daha basit bir yoldur.

Bu yolda kişi kendisiyle temasta olanı kesinlikle görmez...

Kalemi yazı yazar gibi kâğıt üzerinde tutarken, kalem kendiliğinden yazmaya başlar.

Önce kendine bir isim takarak meselâ: Ben Mevlâna Celâleddin-i Rumiyim! Ey bahtiyar kişi, ey "Allah" yolunun yolcusu, seni selâmlarım! Diye yazdırır. Yazan hayretler içinde kalmıştır. Ve devam eder.

Artık kalem kendiliğinden yazmaya alışmıştır!

Onu yüksek bir kişi, zamanın en ileri gelen velilerinden biri olduğunu söyler ve ona evliya olduğuna dair birçok inandırıcı deliller vermeye çalışır.

Aklından geçen soruların cevaplarını kâğıt üzerinde yazmaya devam eder.

Bu çeşit kişi önceleri kalemin ne yazacağını bilmese de, ileride dikkat etmeye başladığı zaman, yazmadan önce o harfin veya kelimenin hatta daha sonraları da bir kaç kelimelik cümlelerin yazmadan önce kafasına geldiğini tesbit eder.

Bundan sonra, filanca lakaplı cin ona şiirler, kitaplar yazdırır; çeşitli kişilerin geçmişteki yaptıklarını anlatmaya başlar. Bu arada, onun itimadını kazanmak gayesiyle bazı geleceğe ait kehânetlerde bulunur.

Bu konuda bir örnek verelim: Bundan 1-2 yıl önce Ankara'da bir grubun yaptığı toplantılara kendini;

Beşir-il Kirami isimli melek! Diye tanıtarak gelen cin, geleceğe ait bazı kehanetlerde bulunmuş ve özetle; Yaklaşık 1974-75 yılları civarında üçüncü dünya savaşının çıkacağını; bu arada

israil'in Arapları büyük bir yenilgiye uğratarak Türkiye sınırlarına kadar genişleyeceğini; Türkiye'nin üçüncü dünya savaşında pek az bir kayıpla kurtulacağını, 1980 yılı civarında da Mehdi'nin Türkiye'den çıkacağını söylemiştir Ki bu iddiaya göre de, "Mehdi" diye beklenen kişi meleğin(!) ağzından konuştuğu, yaşı 50'yi bulmuş ve hiç bir özelliği olmayan kişi olacaktır.

Cinler bir de velilerin şekillerine bürünerek, bir kişiye görünüp onu bu görüntüleriyle aldatıp kendilerine bağlarlar.

Gene bu çeşit aldattıkları kişiler de, genellikle dinî bilgilerden yaklaşık olarak tamamen denecek kadar uzaktır.

Böyle bir görüntüyle birdenbire karşılaşan kimse, önce adeta bir şok geçirir. Sarıklı, cüppeli, yani eski kıyafetli olarak karşısında gördüğü bu kişiye inanmamak onun elinde değıldir artık. Ve inanır!

Artık ne söylerse onu yapmaya başlar. Ondan duyduğu birçok şeylerle çevresine bir hayli insan toplar. Ancak onun bu gördüğünü çevredekiiler göremezler. O ne anlatırsa ona inanmak zorundadırlar. Fakat bir süre sonra, o çevresinde toplandıkları kişinin gördüğü şahsı, bazıları rüyalarında görmeye başlarlar.

Hattâ o kişi bazan çevresindekilerden kendisine tamamıyla bağlanmış olanlara bu zâtı (!) gösterebilir de! Böylece artık kendisine son derece bağlı bir topluluk meydana getirmiş olurlar.

Bu arada o kişi, kendisine değışik kıyafetlerle görünen aynı cinni değışik kişiler sanarak, kendisinin, başka evliyalarla bile görüşecek seviyeye geldiğini zannetmeye başlar. Bazen de o cin yanına arkadaşlarını alıp onları çeşitli din büyükleri görünümünde göstererek o zavallı insanları iyice kandırıp kendine bağlar.

Nitekim bazı kuvvetli cinne kapılmış kişilerin çevresindekilere, aynı anda bir kaç eski evliyanın kıyafetine girmiş cinni gösterebildiğı; sanki o kadar büyük bir kişiymiş de, eskiden yaşamış evliyalar onu ziyarete gelmiş havasını verebildikleri tesbit edilebilir.

Hatta bu konuda öyle durumlar meydana gelmektedir ki, bu kişi kendisinin cinler tarafından aldatıldığını bilmediğı ve kendisini cinnin yaptığı fikir aşılamları sonunda çok büyük bir insan olarak

gördüğü için, o anda çevresindekilere ne kadar büyük evliya olduğunu göstermek gayesiyle bir kaç evliyanın huzuruna (!) girmesi için müsaade eder! Nitekim o anda bulunulan yerin kapısı açılır ve içeriye eski kıyafetler içinde 2 veya 3 hattâ 4 büyük ve meşhur evliya sûretinde cinler içeri girer.

Böyle bir olayın meydana gelişinde zaten büyük bir heyecana kapılmış olan orada bulunan kişiler artık asla farkedemezler bu gelenlerin cin mi, yoksa hakikaten eskiden yaşamış bir veli mi olduklarını! Bu olay şoke etmiştir onları!

Artık bu olayı kendilerine gösteren kişiye, âdeta bir tanrıymışçasına bağlanırlar.

Böyle bir durumla karşılaşıldığında Euzübesmele çekerek, şeytanlardan Allah'ı Zülcelale sığınıp, Fatiha Suresini, Ayetel kürsiyi, İhlâs ve Muavizeteyn surelerini okuyup Peygamber Efendimize (s.a.v) salât ve selam getirmeliyiz. Aksi takdirde ona inananları küfre kadar götürür. Allah muhafaza buyursun.

Cinleri Tanıtan Dört Özellik:

Cinlerin çok önemli birkaç özelliği vardır ki, bu hususlar konuyu dikkatle tetkik edenlerin asla gözünden kaçmaz.

1. Cinler de mantıksal bütünlük yoktur.
2. Cinler de büyüklük duygusu aşırı gelişmiştir.
3. Cinler de kendini kontrol mekanizması çok zayıftır.
4. Cinler de sürekli tekrarlar mevcuttur.

Hangi isim altında, dünyanın neresinde olursa olsun verdikleri tebliğlerde daima yukarıda saydığımız bu dört esası derhal müşâhede edebiliriz.

Şimdi bu dört hususu açıklamaya çalışalım:

1-Cinlerde mantıksal bütünlük yoktur

Eğer cinlerden ya da kendi tanıtımlarına göre uzaylılardan alınan tebliğler dikkatle tetkik edilecek olunursa, verilen konularda baştan sona mantıksal bir bütünlük asla görülemez. Sürekli çelişkili beyânlar verilir. Bir yerde verilen beyân, bir başka yerde, ötekine ters düşer. Bunu kamufle etmek için de hemen bir yafta, bir kılıf sererler; "biz sizi düşündürmek, imtihan etmek, dikkatinizi ölçmek için bu çelişkileri koyuyoruz."

Oysa sürekli çelişki içindedirler. Bunun sebebi de "zekâ"ca güçlü olmalarına karşılık "akıl" yönünden bir hayli ölçülü yapıya sahip olmalarıdır. Pratik "zekâ" ile o an için o konuya bir çözüm getirebilirler, ancak "akıl" son derece sınırlı olduğu için, o anda buldukları çözüm mutlaka bir süre evvel verdikleri tebliğlere; ya da, bir süre sonra verecekleri tebliğlere, son derece ters düşerek, büyük bir çelişki oluşturacaktır.

2-Cinlerde büyüklük duygusu aşırı gelişmiştir.

Burada bahsi geçen büyüklük, sadece duygusal büyüklük, gurur kibir anlamında olmayıp; birimsel ve boyutsal anlamdadır aynı zamanda.

Bir yandan kendilerini yeryüzünün yöneticileri olarak gösterip insanları buna inandırmaya çalışırken; diğer yandan da birimsel ve boyutsal büyüklüklerle düşünceleri allak - bullak edip, çaresiz hâle getirme çabaları içindedirler.

Cinler, kendilerinin insanlardan ne kadar üstün, büyük ve yüce olduklarına inandırmak için de insanlarla aralarına mertebe koyarlar.

Cinlerin, kendilerini uzaylılar diye tanıtarak verdikleri tebliğlere inanan insanların çok çok büyük bir kısmının, temelde İslâm düşünce sistemi, Tasavvuf düşünce sistemi üzerine alt yapıları mevcut değildir. Bahsedilen konular üzerinde, Kur`ân'ın görüşü nedir, o konuda Allah Rasûlü ne demiştir, hiç haberleri yoktur. Normal şartlarda konuşula gelenin çok değiştiği olarak, bu bilgilere rastlanınca, hâliyle inanmaktadırlar. Üstelik.

Cinler, bu kişilerin çoğunda halusinyasyon türü, uzaylı - uzay gemili rüyalar veya uyanıklık halinde görülen imajlar da göstermektedirler ki, artık onlar için inanmaktan başkaca bir yol kalmamaktadır.

Cinlerin insanları kandırmada önemli bir taktiği de, ayrıca şu olmaktadır:

Her medyum topluluğu, hangi inançlarla bezenmiş ise, onlara kendi inançları doğrultusunda tebliğ verilmekte, sanki onlardanmış gibi kendilerini kabûl ettirmektedirler.

Meselâ dini ciddiye almayanlara, aynı şekilde; dinle ilgilenene aynı şekilde; tasavvufa meyli olana bir tasavvuf önderinin ismini kullanarak gibi.

3-Cinlerde kendilerini kontrol mekanizması çok zayıftır.

Bu sebepten ayarları çok kolaylıkla kayar ve konuşmalarında haddi aşarlar. Buna şayet tâbiri caiz ise "reostaları bozuktur" da denilebilir.

Bazen Yaradanı yaradan, yüce güçler olurlar; bazen, Allah'ı bedenleyip insanların arasına yollarlar; bazen evrenlerden büyük, yüce varlıklar olurlar; bazen de Rabbin itaatkâr kulları olarak, insanları dinden ve Allah Rasûlü'nden uzaklaştırıp kurtarmak{!} için ellerinden geleni esirgemezler.

4-Cinler de sürekli tekrarlar mevcuttur.

İnsanlara sürekli tebliğler vererek, onlara kendilerinin üstünlüğünü kabûl ettirmeye çalışan cinlerde mevcut bulunan bir özellik de belirli kelimeleri sürekli tekrar eden cümleler kurmalarıdır.

Böylece:

1-İletişim kurulan medyumun, bu tekrarlarla sanki tesbih çeker gibi beyninde bir açıklık oluşturularak, kendilerine daha fazla bağlanılmasını temin ederler.

2-Zaman zaman düşülen fikir tikanıklıklarında, cümle tekrarları ile zaman kazanırlar.(*Ruh, İnsan, Cin. Ahmed Hulûsi*)

Cinlerin Görünmesi :

Suyun buharlaşması, katı maddelerin gaz, sıvı ve buhar haline dönüşmesi, atomun parçalanıp enerji dalgaları ve kuantlar haline gelmesi, yıldızların karadelikler halinde ortaya çıkmaları gibi, hayatımızda ve kâinatta görülen âlemde görülme-yene doğru bir faaliyet, bir akış ve bir hamle mevcuttur. Bu İlâhî icraatı tersine düşündüğümüzde ise, görülme-yenden görülene ve bilinmezden de madde olarak müşahade edilir hale gelmeye doğru bir akışın varlığını gözlemek mümkündür.

Gazlar sıvı olur; kristalleşir cisim olur; buharlaşan su zerrecikleri, "Bizi yok zannetmeyin, görül-müyoruz ama kaybolmadık" der gibi, damlalar haline gelip başımızı ıslatır; gök

tarlasındaki pamuk yığınları, yer aynasına kar örtüsü olarak yansır... Hattâ buhar halinden çıkan su, daha da kesafet kazanayım ve şekillenip görüneyim diye buz olur, demirden de olsa kabını parçalar. Beynimizde plânladığımız nice görünmezler, dış âleme intikal edip görünür ve maddî vücut kazanırlar.

İşte, görünmeyen varlıklar olan melek, cin ve ruhanîler de, her ne kadar kendilerine has yapılarıyla bu âlemde görülmeseler bile, bu âleme has vasıtaları kullanıp, kılıf ve elbise giyerek görünebilirler. Meleklerin ve cinlerin bu şekilde görünmelerine "temessül" diyoruz. Kur'ân, temessülü anlatırken (*Meryem Suresi,17*),

"(Melek, Meryem Validemiz'e) "tastamam bir insan şeklinde temessül etti" der.

Peygamber Efendimiz (s.a.v)'e vahiy getiren melek Cebrail (a.s), bazen kendine has keyfiyetle, bazen bir muharip şeklinde, bazen de daha başka suretlerde geliyordu. Benî Kureyza üzerine yürüneceği zaman Cebrail (a.s), tozu toprağı üstünde bir muharip suretinde gelmiş ve: Ya Rasûlullah, siz zırhlarınızı çıkardınız, fakat biz melekler taifesi çıkarmadık, demişti. Yine aynı melek, bazı zaman oluyordu ki, Ashab-ı kiramdan Dıhye (r.a) suretinde geliyor, bazı zaman da, dinî tâlim maksadıyla üzerinde hiç de yolculuk emaresi taşımayan aksakallı nur yüzlü bir misafir kıyafetinde geliyor ve "İman, İslâm, İhsan nedir?" şeklinde suâller sorup, verilen cevapları "Doğru" diye tasdikleyip gidiyordu.

Cinler ve şeytanlar da, melek gibi temessül edebilir. Hüseyin Cîsrî'ye göre, Allah'ın (c.c) kendilerine verdiği yaratılış biçimi sayesinde havadan, esirden veya benzeri bir maddeden istedikleri kadar alıp yoğunlaştırarak istedikleri şekle sokar ve o şekli âdete bir elbise yapıp, o elbise içinde insanlara görünürler. İmam Şiblî, Ebu Ya'lâ'nın beyanına dayanarak, cinlerin ve şeytanların kendi kendilerine şekil değiştiremeyeceklerini, buna güç ve takatlarının olmadığını, fakat Allah'ın (c.c) kendilerine öğrettiği kelime ve isimlerden âdetâ şifre vazifesi yapan birini söylediklerinde, Allah'ın (c.c) onları bir şekilden diğer şekle, bir halden başka bir hale soktuğunu belirtir. Bu, kendi âleminden başka bir âleme, o âleme ait bir vasıta ile geçebilmek için sanki sınırda söylenmesi

gereken bir kelime, gösterilmesi şart bir vize ya da askerin geçit için sorduğu parola gibidir. Cinler ve şeytanlar, kendi kabiliyet ve irâdeleriyle bu tebdil-i kıyafeti (transformasyon) yapamazlar; yapmaya kalkıştıklarında, bünyeleri parça parça olur ve hayatîyetlerini kaybederler.

Cinlerden olan şeytan da, insan kılığına girebilir. Nitekim onun Bedir Savaşı öncesi Necid'li bir yaşlı sûretinde Kureyş'e gelerek, kurdukları tuzak için onlara tahrik edici fikirler verip, çareler tavsiye ettiği rivayet edilir. Aynı şekilde bir başka defa, ganimetlere nöbetçilik yapan bir sahâbinin şeytanı ganimete zarar vermek isterken hırsızlık yaparken yakaladığı ve onun yalvarıp yakarması karşısında da salıverdiği nakledilir. Hâdisе üçüncü defa tekerrür edince şeytan, kendisini Allah'ın Rasulü'ne götürmeye karar veren sahabiye, "Bırak da, sana bizden korunup, emniyette olacağınız şeyi söyleyeyim, der, Sahabi:

"-O nedir? diye sorunca da,

-Ayete'l-Kürsî, cevabını verir. Bir başka rivayette de Amenerrasulüyü "okumaktır. Der.

Hâdisе kendilerine intikal edince Efendimiz (s.a.v),

"Habis yalancıdır ama doğru söylemiş," buyururlar.

Cinler, insan kılığında görünebilecekleri gibi, hayvan şeklinde de görünebilirler. Yılan, akrep, sığır, merkep ve kuş kılığına girdikleri de anlatılmaktadır. Nitekim Nahle Vadisi'nde Efendimiz (s.a.v), onlardan biat kabul ederken, akrep ve kelb gibi herhangi bir hayvan kılığında görünmemeleri veya kendi suretlerinde, ya da daha başka munis bir surette tezahür etmeleri teklifinde bulunmuş, ümmetine de:

"Siz evinizde böyle bir haşere gördüğünüzde, ona önce üç defa "Allah rızası için git" deyin; belki o cin arkadaşlarınızdan olabilir. Eğer gitmezse, o zaman cin değildir; zarar verecekse, öldürebilirsiniz", buyurmuşlardı.

Bu, bir bakıma iki ayrı taifenin, iki ayrı cinsin veya iki ayrı sınıfın mukavelesi gibiydi ki, onun bu teklifine karşı cinler de,

"Ümmet'in her şeye besmele çeker, her şeyi kapatır ve muhafaza ederse, biz onların yiyecek ve içeceklerinden ne yer, ne

de içeriz" şeklinde söz vermişlerdi. Tabî ki, cinlerin bizim yediklerimizden nasıl istifade ettiklerini bilemiyoruz. Belki havasından, belki kokusundan, belki de müteaffin keyfiyetinden istifade etmektedirler.

Nitekim bir hadîs-i şerifte,

"Tezek ve kemiklerle taharetlenmeyiniz; çünkü onlar cin kardeşlerinizin yiyecekleridir", buyrulur.

Cin Görünür mü?

Cinlerin insanları görmelerine bir mani yoksa da vücut yapılarımızın farklılığı sebebiyle insanların onlarla işitilebilir ve görülebilir fiziksel bir beraberliğe girmelerinde engeller bulunmaktadır. Bunun yanı sıra peygamberler ve seçilmişlerin kendileri ile görüştükleri gerçektir.

Çünkü Kur'an-ı Kerim, onların insanın düşmanı olduğunu açıklamış ve onlardan mutlaka uzak durulması, bu konuda tedbirli olunması hususunda kesin uyarılarda bulunmuştur.

İnsanları aldatma özellikleri, Dinden uzaklaştırma ve Allah Rasûlü'nden soğutma özellikleri dolayısıyla "Şeytan" lâkabıyla lâkablanmış bu varlık hakkında ne yazık ki toplumlar pek bilgisizdirler.

Öyle ki, resmî din etiketi taşıyan din adamları dahi, "şeytan"ı, Kur'ân'da açık hüküm bulunmasına rağmen, Cin dışında, ayrı bir varlık türü zannetmektedirler.

İnsanlara tahakküm arzusu, onları aldatıp kandırma özellikleri dolayısıyla "Şeytan" lâkabı verilmiş olan Cinler, bu sınıfın halk deyişiyle "şerlileri"dir.

Diğer bir deyişle, insanlarla iletişim kurup onlara yanlış, asılsız gerçeğe uymayan fikirler ilka eden Cinler Kur'ân-ı Kerim'de "Şeytan" ismiyle tanımlanmıştır. Yoksa konu hakkında bilgisiz olanların zannettikleri üzere, Cin ayrı şeytan ayrı değildir.

Bunun ispatı da gene Kur'ân-ı Kerim'dedir:

"İblis {Âdeme} secde etmedi; çünkü O, Cin idi" (Kehf Suresi,50)

Nitekim bu âyet aynı zamanda Cin sınıfının, "İnsan"ın bilinç üstünlüğünü kabûl etmediğini de açık seçik göstermektedir.

"Şeytan" lâkabıyla, şeytâniyet vasıflarına işaret edilen Cinler hakkında **Yâsin Sûresi'nin 60 ve 62.** âyetleri son derece dikkat çekicidir:

"Ey Âdemoğulları, şeytana kulluk etmeyin, o kesin düşmanınızdır."

"Şeytan sizden birçok kimseyi saptırmıştır"

Evet, Kur'ân-ı Kerîm, Cinler konusunda pek çok âyet ile insanları uyarmıştır. Zîrâ onların en başta gelen özelliği, bazı yönleri itibariyle kendilerinden çok üstün olan bu canlı türünün yani "İnsan"ın varlığını hazmedememeleridir. Onun için de her fırsatı kullanıp, insanları yönetimleri altına alarak onlara dilediklerince hükmetmek istemektedirler.

Onların bu insanlara hükmetme ve yönetimleri altına alma arzularına da **Enam sûresinin 128.** âyetinde şöyle işaret edilmektedir: **"Ey cinler,(şeytanlar) topluluğu! Siz insanlarla çok uğraştınız."**

Evet, bu âyette işaret edildiği biçimde, insanların ekserisi, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde şeytanların yanlış fikirlerinin kurbanı olarak, onların hükmü altına girmiş; onların gösterdiği yoldan giderek, Allah Rasûlü'nün ve Kur'ân'ın öğretisinden uzaklaşmıştır.

Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi, şeytanların bütün gayesi, İslâm Dini'ni iptal ederek, Hz.Muhammed Mustafa'nın (s.a.v) getirdiklerini hükümsüz bırakmaktır.

İşte Kur'ân'ın bu şiddetli uyarılarına rağmen, gene de, kendilerini son derece saf, temiz, iyiliksever varlıklar olarak tanıtp, insanları kendi hükümleri altına almak isterler. (**Ruh, İnsan, Cin" Ahmed Hulûsi**)

Cinlerle temas kurulabilinir mi?

Bazı insanların ruhları cinlerle temas etmeye, yani ilişki kurmaya müsaittir. Bu tip insanlar çabuk trans haline geçip, bizim buudlarımızın dışına çabucak çıkabilirler. Bu sebeple böyle ruh yapısına sahip olan kimseler, cinlerin âlemine geçip, onların buudlarına girebilir ve onların dilleri ve haberleşme usulleri ile

haberleşebilirler. Bu bir fitrat ve yapı meselesidir. Ancak, bundan bir insani üstünlük anlamı çıkarılmamalıdır.

Evet, görülmeyen bu kuvvetlerin tabii oldukları belli prensipler vardır. Dolayısıyla insan her arzu ettiği yerde bunlara iş yaptıramaz. Zira onlar, Allah'ın tayin ettiği buudun dışında iş yapamazlar. Kişi, mazhar olduğu bir kısım esma ve kelimeleri sırlı kilitleri açar gibi kullanıp, cinlerle temasa geçebilir ama cinler kendilerine verilmeyen imkânları kullanamazlar. Bu itibarla her insan, cinlerden istifade edemez, eden de, onları her arzusunda kullanamaz. Bununla birlikte, bazı kelimeleri cinlere ait birer kod, birer telefon numarası gibi çevirip, belirli şekillerde ve belirli sayıda tekrarlayarak, onlarla irtibat kuran insanlar da az değildir.

Bir takım yolları ve usulleri olmakla beraber cinlerle irtibat kurma, mürşit ve rehber ister, o işin ehli olmayı gerektirir. Usul, prensip ve rehber olmazsa, hata ve yanlışlıklar yapıp paçayı kaptırma ihtimali de vardır. Bu tür şeylerle meşgul olanların gözleri mana âlemine açık değil ve kendileri ayaklarını basacakları yeri bilemiyorlarsa, o zaman habis ruhların saldırısına uğrarlar; onların hâkimiyeti altına girerler ve onların oyuncakları olurlar.

Netice de cinler, böyle kimseleri bazen gurur ve kibre sevk eder, okşayıp şımartır; yeri ve zamanı gelince de korkutup tehdit ederek tesirleri altına alırlar ve kendi hesaplarına konuşturup, iş yaptırırlar. Nitekim 20.asırda Hindistan'da İngilizlerin etkisinde kalan, Gulam Ahmed Kadiyani, böylesi habis ruhların kurbanı olmuştur. Hint Yogizm'ine karşı Fakirizm yolunda İslam adına mücadele etmek istemiş, fakat habis ruhların saldırısına uğrayıp, oyuncakları haline gelmiş. Habis ruhlar, önce kendisine müceddid olduğunu kabul ettirmişler; sonra da mehdiliğine, ardından da İsa-Mesih olduğuna inandırmışlardır." (*A.Şahin, İnancın Gölgesinde*)

Cinler ve Işınlama:

Günümüzde laboratuvar düzeyinde çalışmaları yapılmakta olan, eşyanın ışınlamasına sahip bilgiyi onlar bundan üçbin yıl önce elde etmişlerdi. Geçen bu kadar süre içinde teknolojilerinde ilerleme kaydetmedikleri düşünülemez elbette.

Çağımızda görüldüğü söylenen ufolar, uçan daireler, merihliler'in onlar olmadığı ne malum. Yeryüzü medeniyetine katkıda bulunduklarını veya bulunacaklarını, Hz.Süleyman (a.s) örneği önümüzde iken söylememek mümkün mü?

İşinsal vücut yapılarından kaynaklanan hızları, engelleri aşma özellikleri yönündeki üstünlüklerinin yanı sıra, mantık ve muhakeme yönünden insanlardan hayli geridirler. Ancak insanların anarşi çıkarma, kan dökme gibi bazı olumsuz özellikleri daha belirgindir.

Cinlere de Peygamber Gönderildi:

Cinlerin de, kendi başlarına bir âlem olduklarına göre düşünülecek olursa, onlara da kendi içlerinden birer peygamberin gönderilmiş olması gayet mantıklı olsa gerek.

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde: ***"Ben insanları ve cinleri, Ancak, Beni tanısinlar, Bana kulluk etsinler, ibadet etsinler diye yarattım."***Buyurur.(Zariyat Suresi,56)

"Ey insan ve cin! Sizinde hesabınızı ele alacağız."(Rahman Suresi,31)

Daha önceki bölümlerde "cinlerin de birer sorumlu varlık olduğunu" bildirmiş ve ***"Ey cin ve insan topluluğu! İçinizden size ayetlerimizi anlatan ve bugününüzle karşılaşacağınıza dair sizi uyaran elçiler gelmedi mi? (denilince) "kendi aleyhimize de olsa şahitlik ederiz" dediler. Dünya hayatı kendilerini aldattı ve kendilerinin kâfir olduklarına şahitlik ettiler"*** (En'amSuresi,130) ayetinin bu hususu açıklayıcı bir delil olduğunu ifade etmiştik. Dikkat edilecek olursa, aynı ayet, yine onlara (ister kendi içlerinden, isterse insanlara gönderilen peygamberlerin onlara da peygamberlik etmesi şekliyle) peygamberlerin gönderildiği hususunu da gayet açık ve net olarak ifade etmektedir.

Cenab-ı Hakk bu ayetiyle cinlerin sorumluluklarını açıklamakla beraber, sanki onlara şöyle demektedir: "Ey ins ve cin topluluğu, sizdeki bu derbederlik, başıbozukluk, ailevî ve içtimâî hayatınızdaki ahenksizlik, kalbî ve ruhî hayatınızdaki karışıklık ve behimî arzularınıza takılıp kalmanızın sebebi nedir? Yoksa size, nezd-i Ulûhiyet'imden Rasullerle açıklanan ayetlerim gelmedi mi?

Niçin onlara ittiba edip yaratılış gayenize uygun hareket etmediniz; etmediniz de böyle esfel-i sâfilinde kaldınız? Hâlbuki size gelen o ayetler, böyle bir encamdan sizleri sakındırmışlardı."

Cinler, bu hakikatı tamamen kabullenmişliğin ifadesi olarak, "her ne kadar aleyhimizde şahitlik olsa bile, böyle bir günde hakkı itiraf etmekten başka çaremiz yoktur. Evet, Hz. Musa (a.s), Senin emirlerini getirip bize tebliğde bulundu, Hz. Mesih İsa (a.s) o engin esrarını ruhlarımıza üfledi. Ve en son ferdiyetin mazharı Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) geldi ve bize hak ve hakikatın ifadesi olan İslam'ı tebliğ etti. Ne var ki, biz bunlara kulak asmadık, kendi heva ve hevesimize uyduk. Neticede de bu hallere ma'ruz kaldık" diyeceklerdir.

Evet, cinlerin de ifadelerinden anlaşıldığı gibi, ne yazık ki pek çok ins ve cinni, şu kısacık dünya hayatı aldatmıştır. Onlar, dünyayı ebedi zannedip onun aldaticılığına kanmış ve neticede de bütün bütün kaybetmişlerdir. Mutlak Cemal'in tecellilerinin tamaşasıyla alacakları ruhani hazzı unutarak fâni ve geçici zevklerle oyalanmış, sonra da Cenab-ı Hakk'ın: "Kendi aleyhlerinde şehadette bulundular. Kâfir olduklarını itiraf ettiler" ayetinin muhatabı olmuşlardır.

Oysa her şey açık ve seçikti. Kâinat, hemen her yanıyla, insanı irfan ufkuna ulaştıracak ayetlerle doluydu. Mele-i âlâdan, bizim irfan ufkumuza kadar uzanan varlık kitabına ait sayfa ve o sayfalaradaki o nakış nakış işlenmiş satırlar hep "Allah" diyor ve yine binlerce delil ve bürhan adetâ, tarrakalarla O'nun mevcudiyetini ilan ediyordu. Fen ilimleri, laboratuvarlarıyla; astronomi, teleskoplarıyla hemen her ilim kâinatta keşfettikleri o baş döndürücü, gözkaşıtırcı nuraniyetin diliyle **"La ilahe illallah"** hakikatını haykırıyordu. Ne varki, bütün bu olup-biten şeylere rağmen onların itirafı şuydu: "Ama biz, gözümüzü tamamen kapayıp, ayağımıza kadar gelen bu nimetleri teptik ve tıpkı körler gibi yaşadık; yaşadık ve binbir dille söylenen bu hakikatlere kulak asmadık.. Şimdi de kendi aleyhimizde şahitlik ediyoruz. Hatta bundan dolayı kendimizi, mevsimi geçmiş olsa da sorguluyoruz. Birazcık olsun kendi irademizle bu kudsî çağrıya

icabet edebilseydik Allah'ın içimizde hidayet meş'alesini yakması söz konusu olabilirdi. Ne varki biz, zifiri karanlıklarda kalmak için direnip durduk ve nur hüzmelerinin düşünce dünyamıza sızmasına fırsat vermedik; hatta ruhumuza ait bütün menfezleri kapattık ve karanlıkta kalmaya razı olduk."

Bu ayet, ahirette cin ve ins taifesine karşı yapılacak olan tevbih ve kınamayı, en çarpıcı şekliyle, hem de daha dünyada iken bizlere haber vermekle, düşmemiz muhtemel olan vahim bir durumdan bizleri sakındırmaktadır.

Bu ayetten istinbat edilen bir diğer mana ise, ins ve cinne ayrı ayrı peygamberlerin gönderildiği hakikatıdır. Dinler tarihinin de şehadetiyle biz, zaten insanlara peygamberlerin geldiğini biliyor ve kabul ediyoruz. En ücra yerlerde kimi vahşi kavimlerine bile, salt akılla ulaşmaları mümkün olmayan tevhid ufkuna ulaşabilmeleri için sürekli peygamber gönderilmiştir ki, bu hakikati gösteren yüzlerce delil mevcuttur. Şayet, çoğu destan ve efsanelerin arkası, ilmî araştırmalarla kurcalanırsa, hemen hepsinin arkasında peygamberlik hakikatlerinin mevcelendiği görülecektir. Medeniyet görmemiş en vahşî zannedilen insanların arasında dolaşıldığında dahi "her millet içinde mutlaka bir uyarıcı geçmiştir" (*FatırSuresi,24*) ayeti gözlerimizi kamaştırırcasına tüllenecektir.

Evet, zamanın hemen her diliminde, küre-i arzın her yerinde şuur sahiplerini, kötü ve eğri yolun encamından sakındırıp, onların nazarlarını ulvî âlemlere çeviren peygamberin zuhur etmediği tek bir zaman dilimi ve tek bir ümmet yoktur.

Cenab-ı Hakk, her yere ve her topluluğa, o topluluğun genel keyfiyetine göre mutlaka bir uyarıcı göndermiştir. Bu uyarıcıları, gönderildikleri ümmetlere bunlar insan, cin veya diğer ruhani varlıklar olabilir, rehberlik etmiş, onların nazarlarını bulundukları süflî âlemden, ulvî ve nuranî âlemlere çevirerek onları aydınlatmışlardır. Bu, aksine ihtimal verilmeyecek derecede kat'i bir hakikattir.

Ancak, eskiden beri İslam âlimlerince farklı mutalaa edilen bir mevzu vardır ki, o da; cinlerin de kendi içlerinden, kendilerine

hitap eden peygamberlerin gelip-gelmediği hususudur. Acaba insanlar, Hz. Adem'le (a.s) başlayıp Efendimiz'le (s.a.v) sona eren bir peygamberler silsilesi ile aydınlanıp, onların ruhanî iklimlerinde hayatlarını sürdürürken, cinler de aynı peygamberlerin nuruyla mı aydınlanıyor, yoksa onlara da kendi içlerinden birer peygamber mi gönderiliyordu?

Bu hususla alakalı olarak geçmişten günümüze âlimlerin değerlendirmeleri biraz farklı olmuştur. Başta İbn Abbas (r.a), Mücahid, Kelbî, İbn Münzir, Ebu Ubeyd gibi ilk müfessirler ki bu aynı zamanda cumhurun da görüşüdür, "insanlara gönderilen peygamberler, aynı zamanda cin taifesinin de peygamberidir. Onlar insanların arasında iken zaman zaman gidip cinleri de irşad etmişlerdir" demişlerdir. Yani Hz. Âdem (a.s), Hz. Nuh (a.s), Hz. İbrahim (a.s). İnsanların peygamberi oldukları gibi cin taifesinin de peygamberleriydi; insanlığa getirmiş oldukları aynı hakikatleri onlara da anlatıyorlardı.

Ancak Dahhak, İbn Abbas'tan başka bir rivayet daha nakleder ki, bu görüşe göre, Cenab-ı Hakk cinlere ayrı, insanlara ayrı peygamberler göndermiştir. İbn Abbas'la beraber bu görüşü paylaşanlar, **"Ey cin ve insanlar topluluğu! Size içinizden peygamberler gelmedi mi?"** (En'amSuresi,130) ayetini delil olarak gösterirler. (Kurtubi, el-Camiu Liahkami'l-Kur'an, 7.85.86)

Yani; "mademki, burada cinler ve insanlar ayrı ayrı Cenab-ı Hakk'a muhatap oluyor ve her iki guruba da, kendi içlerinden peygamberlerin gelip gelmediği soruluyor; öyle ise, her iki taifeye de kendi içlerinden peygamber gelmiş olması gerekir; aksi takdirde böyle bir suale muhatap kalmaları makul sayılmayabilir" demişlerdir.

Ve yine, **"Allah O'dur ki, yedi göğü ve yerden de o kadarını yarattı"** (Talak Suresi,12) ayetinin tefsirinde İbn Abbas'tan bir rivayete göre Efendimiz (s.a.v), **"Başka âlemlerde sizin Âdem'iniz gibi Âdem, Nuh'unuz gibi Nuh, Musa'nız gibi Musa, İsa'nız gibi İsa vardır"** (Münâvi, Feyzü'l-Kadir, 3/365) buyurmuşlardır.

Efendimiz'in bu tefsiri de göstermektedir ki, her âleme, o âleme mahsus peygamberler gönderilmiştir. Cinlerin de, kendi

başlarına bir âlem olduklarına göre düşünülecek olursa, onlara da kendi içlerinden birer peygamberin gönderilmiş olması gayet mantıklı olsa gerek.

İbn Abbas (r.a), bir başka rivayette de şunları söyler: "Cinler, Allah'ın dumansız ateşten yarattığı kullarıdır. Henüz dünyada insanın isminden dahi eser yokken, Cenab-ı Hakk cinleri yaratmış ve dünyanın imarını onlara yaptırmıştır. Fakat onlar daha sonraları yeryüzünde fesat çıkarıp ilk babaları olan Can'la gönderilen İlahi ahkâmı unutup şirazeden çıkınca, Allah da (c.c), tekrar Yusuf isminde bir peygamber gönderdi; ama onu da şehid ettiler. Bunun üzerine cinler, göklerin sakinleri tarafından yeryüzünden uzaklaştırılıp denizlere sürüldüler". (*İbn-i Kesir, el-Bidaye, 1/49.50*)

"Her millet içinde mutlaka bir uyarıcı gelmiştir" (Fâtır Suresi,24), "Biz, Rasul göndermedikçe (hiçbir kavme) azab edecek değiliz" (İsrâ Suresi,15) ayetleri onlara da, 'birini doğru yola sokmak için uğraşan' manasında bir "uyarıcı" ve 'hakki, hakikati tebliğ eden' manasında da bir "Rasul" gönderildiğini haber vermektedir.

Baştan buraya kadar naklettiklerimiz açık veya kapalı her şeyi, sözlerini Efendimiz'e dayandıran, tefekkür ufukları nübüvvet meltemi ile mütefessir büyüklerimizin tefsir adına söylediklerinden ibaretti. Naklettiğimiz bütün bu sözlerden anlaşılıyor ki, cinlere, insanlara peygamber geldiği gibi kendi içlerinden de peygamber gelmiş olabilir.

Rivayetlerin Ortak Değerlendirmesi:

İnsanoğlu yaratıldıktan sonra, artık cinlerden peygamber gelmemiş gibi bir anlayış güçlü gibi görünmektedir.

Daha önceki bölümde de ifade ettiğimiz gibi, selef-i sâlihinden bazıları, insanlara gönderilen peygamberlerin cinlere de gönderildiğini söylerken ki bu cumhurun görüşüdür. Kimileri de cinnlere ayrı peygamberlerin gönderildiğini söylemiş ve bu görüşlerini çeşitli delillerle ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu hususta, fakirin görüşlerine gelince, bu iki görüşün te'lifî istikametindedir:

1. İnsanlar henüz yaratılmadan önce gelip geçen cin taifesinin, o devrede yeryüzünün halifesi olması itibariyle, onlara kendi içlerinden peygamberlerin gönderilmiş olması ve bu peygamberlerin, kendilerine yüklenilen irşad ve tebliğ vazifesini ifa etmeleri o dönem itibariyle gayet tabiiydi ve onlar da bu vazifeyi hakkıyla eda etmişlerdir. Zira cinlerin mükellef olmaları bunu gerektiriyordu ki, daha önce zikrettiğimiz ayet ve hadisler de bu hususu desteklemektedir.

2. Hz. Âdem'in (a.s) yaratılıp halife kılınmasından sonra ise, cinler insanlara tâbi varlıklar haline getirildiklerinden bu dönemden sonra insanlara gönderilen peygamberler, aynı zamanda cinlere de gönderilmiş olabilirler. Zaten, İslam âlimlerinin büyük çoğunluğu da bu görüşü savunmaktadır.

3. Her iki görüşü te'lif edecek önemli bir nokta da bence şu olmaktadır; Allah (c.c) gönderdiği her peygambere, o peygambere has bir şariat vermemiştir. Kur'an-ı Kerim'den öğrendiğimize göre, sadece dört semavî kitap vardır ve bazı peygamberlere de sadece bazı sahîfeler verilmiştir. Hâlbuki bir hadiste ifade edildiği üzere onca nebinin yanında, bir de 313 mürsel peygamber gönderilmiştir. Ve bu peygamberlerin hepsi de, risaletle görevlendirildiklerine dair Cenab-ı Hak'tan emir almışlardır. Bu emri aldıktan sonra da behemehâl irşad ve tebliğde bulunmuşlardır ki, peygamberliğin gerçek manası budur. O halde, elinde ne bir hususi kitap ne de hususi bir şariat mevcut olan bu elçiler, kendilerine kitap verilen peygamberlere tâbi olmuşlardır. Mesela, Hz. Musa (a.s) yolunda belki yüzü aşkın peygamber gelmiştir. Ama bunların hepsi de Tevrat'ın hükmü ile amel etmişlerdir. Hz. Davud (a.s) gibi cihan çapında bir saltanatın sahibi peygamber dahi, saltanatı misyonunun bir buudunun tezahürüydü. Hz. Davud (a.s)'a verilen "Zebur", evrad-u, ezkâr, zühd ve rekâik gibi hususları ihtiva ediyordu. Yine Hz. İbrahim (a.s) döneminde birçok peygamber vardır: Hz. İsmail (a.s) ve yeğeni Hz. Lut (a.s) bunlardandı. O dönemde câri olan ahkâm ise, Hz. İbrahim'e (a.s) verilen "sahifeler"den ibaretti. Hz. Mesih (a.s) döneminde, İncilin ahkâmıyla amel eden nebi bilmiyoruz. Hz. Zekeriyya (a.s) ve Hz. Yahya (a.s) gibi bu döneme

ait olan peygamberler de ihtimal ki tevatratla amel ediyorlardı. Bunlardan başka ehl-i keşfin istihracı ve zayıf kabul edilen bir hadisin işaretiyle Halid b. Sinan adında, kendisine kitap ve şeriat verilmeyen bir peygamber daha vardır ki onun Hz. Mesih'le Efendimiz (s.a.v)arasında gelip vazife yaptığı söylenmektedir. (*İbn-i Sa'd, et-Tabakatü'l-Kübra, 1/296; İbn-i Hacer, el-İsâbe, 1/466; İbn-i Esir, Üsdü'l-Ğâbe, 2/99*)

Bütün bunlar gösteriyor ki, kendisine kitap veya şeriat verilen peygamberler, kendilerine bağlı olan diğer peygamberleri, Cenab-ı Hakk'ın emirlerini esas alarak onları tavzif edebilmekte ve irşad adına onları yönlendirmektedirler. İhtimal bu peygamberler kendilerine inanan cinlerin bazılarını da istihdam edebiliyor ve onları cin taifelerini irşad etmede vazifelendiriyorlardı.

Bunun açık örneğini Peygamber Efendimiz'in (s.a.v) hayat-ı seniyyelerinde çok bariz olarak görmekteyiz. Şöyle ki, cinler, "Nahle" denilen yerde Efendimiz'i dinleyip, ardından da kendi kavim ve kabilelerini irşada gitmişlerdi ki(*Kurtubi, el-Camiu Liahkami'l-Kur'an, 16/210-216*) bu topluluk, Kur'an'da, "münzirîn" (uyarıcılar) ismiyle anılmaktadır. Haddizatında bu sıfat, Kur'an-ı Kerim'de sadece peygamberler için kullanılan bir tabirdir. Ayette: **"Bir zaman cinlerden bir topluluğu, Kur'an dinlemek üzere sana yöneltmiştik. O'na gittiklerinde birbirlerine "susun" dediler. (Okuma) Bitince de uyarıcılar olarak kavimlerine döndüler"** (*Ahkâf Suresi,29*)

Hulasa; insanoğlu yaratıldıktan sonra, artık cinlerden peygamber gelmemiş gibi bir anlayış güçlü gibi görünmektedir. Kur'an'ın "münzir" dediği cin taifesine, illada peygamber denilecekse, "peygamberler tarafından tavzif olunan" manasında peygamber demek olur ki, böyle bir tesmiye de yerinde olmasa gerek. **"Hani cinlerden bir gurubu, Kur'an'ı dinlemeleri için sana yöneltmiştik. Kur'an'ı dinlemeye hazır olunca (birbirlerine) "Susun" demişler, Kur'an'ın okunması bitince uyarıcılar olarak kavimlerine dönmüşlerdi. Ey kavmimiz! Dediler, dogrusu biz Musa'dan sonra indirilen, kendinden öncekini doğrulayan, hakka ve doğru yola ileten bir kitap dinledik. Ey kavmimiz! Allah'ın davetçisine uyun. Ona iman**

edin ki Allah da sizin günahlarınızı kısmen bağışlasın ve sizi acı bir azaptan korusun."(*Ahkaf Suresi 29-31*)

Bu vak'a, cinlerin Peygamber (s.a.v) Efendimizle ilk karşılaşmasıydı. Bundan sonra yine bir gün Peygamber (s.a.v) Efendimiz ashabına şöyle hitap etti."Ben gece vakti gidip cinlere Kur'an okumakla emrolundum. Peşimden kim gelecek?" Resûl-i Ekrem (s.a.v)bu sözü ikinci ve üçüncü defa tekrarlamışsa da ashab gene önlerine bakmışlardı. Son tekrarında Ibn-i Mesud (r.a) "Ben gelirim" dedi ve birlikte Mekke'nin üst tarafında Si'b-i Hacûn'a kadar yürürler. Oraya vardıklarında Resulullah (s.a.v) bir çizgi çizer ve"Ben sana dönüp gelesiye kadar buradan dışarı çıkma!" diye tembih eder ve ayrılır. Ibn-i Mesud (r.a) şiddetli bir gürültü işitir. Cinler Resûl-i Ekrem'in üzerinde keklikler gibi uçuşmakta, ayakları ile taşları yuvarlamaktaydılar. Bazıları da def çalmaktaydı. Nihayet peygamberimizi kuşattılar ve onu göremez olur. Ayaga kalkar. Resullullah (s.a.v) eliyle oturmasını işaret eder. Kur'an okumaya başladığında, cinler yere yapışır halde dururlar ve görünmez olurlar. Nihayet peygamberimiz ona gelir, buyururki:"Bana gelmek istemiştin değil mi? Eğer gelseydin sana iyilik getirmezdi. Onlar cindi. Kur'an dinlemek üzere gelmişlerdi, sonra kavimlerini inzar etmek üzere döndüler. Benden azık istediler. Ben de kendilerine kemik ve deve pisliğini azık olarak tahsis ettim. Kimse kemikle ve bir de deve pisliği ile taharet almasın" buyurdu. Kezâ Kur'ân, cinlerden bir topluluğun Kur'ân'ı dinlediklerini, Kur'ân'ın bir hidâyet rehberi olarak teklifini algıladıklarını ve îmân ettiklerini, aralarında Müslüman olanların da, Müslüman olmayanların da bulunduğunu itiraf ettiklerini, Peygamber Efendimiz (s.a.v) namaz kıldığında onun namazını görmek için cinlerin birbirlerini ezercesine Peygamber Efendimiz'in (s.a.v) etrafında toplandıklarını bildirir.

"De ki: Cinlerden bir topluluğun Kur'ân'ı dinleyerek şöyle dedikleri bana vahy olundu: 'Biz doğru yola ileten hârikulâde bir Kur'ân dinledik. Ve Ona iman ettik. Biz Rabb'imize hiçbir kimseyi ortak koşmayacağız."(*CinSûresi,1-2*)

“Biz o hidâyet rehberini işittiğimizde ona îmân ettik. Kim Rabb’ine îmân ederse, ne mükâfâtında bir eksiklikten korkar, ne de bir haksızlığa uğramaktan. Aramızda Müslümanlar da vardır, haktan sapmış olanlar da. Kim Müslüman olursa, doğru yolu arayıp bulanlar işte onlardır.”(Cin Sûresi,13,14)

“Allah’ın kulu ve peygamberi namaz kılmak için kalktığında, cinler onun ibâdetini görmek için birbirine girercesine etrafında toplanıverdiler.”(Cin Sûresi: 19)

Öte yandan, mükâfât için bir sınır şartı koymayan Kur’ân, azap için bir sınır şartı bulunduğunu, azabın gerçekleşmesi için teklifin şart olduğunu bildirmiştir.

“Biz peygamber göndermedikçe azap edici değiliz.”(İsrâ Sûresi,15)

“Size böylece peygamberler gönderilmiştir. Çünkü kendilerine peygamber gelmediği için ahâlisi gaflette bulunan bir beldeyi Rabb’in helâk etmez.”(En’âm Sûresi,131)

Ve nihâyet Kur’ân insanların ve cinlerin kendilerine hakkı tebliğ edecek kendi içlerinden peygamberler gönderildiğini haber vermiştir.

“O gün Allah sorar: ‘Ey cinler ve insanlar topluluğu! Size âyetlerimi anlatan ve bu güne erişeceğinizi bildirip sakındıran içinizden peygamberler gelmedi mi?’ Onlar da: ‘Biz kendi aleyhimize (başımıza ne gelmişse kendimizden olduğuna) şahitlik ederiz’ derler. Onları dünya hayatı aldatmıştır. Onlar kendi aleyhlerinde şahitlik edip, kâfir olduklarını itiraf ederler.”(En’âm Sûresi 130)

Nübüvvet konusu İslâm’ın en önemli inanç esaslarından birini hatta bir bakıma en önemlisini oluşturur. **Kadından, cinden ve melekten rasûl (peygamber) yoktur.** İslâm düşünce tarihinde, nübüvvet çeşitli ekoller tarafından farklı anlaşılmıştır. Bu nedenle peygamberlerin cinsiyeti konusunda Mâtürîdîler ile Eş’arîler arasında ihtilaf vardır. Ehl-i Sünnetin her iki kolu peygamberin erkeklerden olduğunu kabul eder. Ancak Eş’arîler ise, kadınların da peygamber olabileceğini benimserler. Mâtürîdîler bu düşüncayı benimsemezler. Çünkü **“Peygamberler ancak erkeklerden olur.”** diyen Mâtürîdîler Kur’ân-ı Kerim’den şu ayeti delil gösterirler:

"Senden evvel (peygamber olarak) gönderdiklerimiz şehir halkından kendilerine vahy eder olduğumuz erkek adamlardı." (Yusuf 109; ayrıca bk. en-Nahl 43; el-Enbiya 7.)

İmâm Eş'arî ile kitap ve sünnetin zahirlerini kendilerine mezhep edinen birkaç âlim bazı ayetlere (*Âl-i İmrân 42; Meryem 16-19.*) dayanarak Hz. Meryem'in nübüvvetine kail olmuşlardı. Kur'an'daki birkaç ayet ile istidlal ederek Hz. Meryem'in nübüvvetine kail olanlar, resûl ile nebi arasındaki farkı belirtirken **"Nebi, ister tebliğ memur olsun, isterse olmasın kendisine vahiy olunandır."** tarifine dayandırmışlardır. (Bağçeci, Muhittin, *Peygamberlik ve Peygamberler*, İstanbul 1977, s. 73 vd.)

Bu duruma göre kadınlardan peygamberlikleri söz konusu olan altı kadın: **Hz. Havva, Hz. Sara, Hz. Hacer, Hz. Musa'nın annesi, Firavunun eşi Asiye ve Hz. Meryem'(r. anhüma)** dir. (Zebidi, *Tecridi Sarih Tercümesi ve Şerhi*, trc. Kamil Miras, Ankara 1971, IX/150)

Hâlbuki Mâtürîdîler Kur'an'da kadınlar ile ilgili vahyin diğer varlıklara gelen vahiy gibi telakki ederler, yani bunun nebevî bir vahiy olmadığını söylerler. Kadınlara gelen bu şey belki bir ihsandır, derler.

Peygamberlik vazifesi erkeklerle tahsis edilmiş bir **vazifedir**. Fahreddin Razi, Tefsir-i Kebir'de, **"(Ey Resûlüm!) Senden önce, kendilerine vahyettiğimiz erkeklerden başkasını (peygamber) göndermedik."** (Nahl Suresi, 43) ayet-i kerimesinin kadınlardan peygamber gönderilmediğine delalet ettiğini söyler.

Yalnız burada ince bir nokta vardır. Peygamber olmadığı halde vahye mazhar olduğu, bazı âlimlerce savunulan altı hanım vardır. Bu altı hanım, **Hz. Havva, Hz. Sare, Hz. Hacer, Hz. Musa'nın Annesi, Firavun'un eşi Asiye ve Hz. Meryem'dir.** *Kur'an'da*, bu hanımlara vahiy geldiği manasında anlaşılabilen bazı ayetler de vardır. Mesela Meryem validemize, Cebrail (a.s)'ın beşer suretinde görünerek ona İsa (a.s)'ı müjdelediği Meryem Suresi'nde anlatılır. Yine Musa (a.s)'ın annesine hitab eden bir ayette, "Biz, onu sana geri vereceğiz ve onu peygamber yapacağız diye **vahyettik.**" buyrulmuştur. (Kasas Suresi, 7)

Bu gibi ayetlerdeki vahyin, **ilham manasına** geldiğini savunan âlimlerle, bunun **hakiki vahiy** olduğunu savunan âlimler arasında görüş farklılığı ortaya çıkmıştır. Kadınların peygamber olmadıklarını savunanlar, yukarıdaki ilk ayette, resullerin ancak erkeklerden gönderildiği bildiren ve Kur'an'ın üç suresinde tekrarlanan bu hükme dayanmışlardır. Diğerleri ise, bahsi geçen hanımlarla ilgili vahyi düşündüren ayetlere dayanmışlardır.

Ortak olan nokta şudur: Bu hanımlara vahiy gelmişse dahi, insanları irşad etmekle görevlendirilmedikleri ve bu manada bir peygamber olmadıkları kesindir. **Kadından, cinden ve melekten rasûl (peygamber) yoktur. Âlimler "Rasûl" olabilmekten şartlarından olarak, erkek, âdemî ve şehirli olmayı da saymışlardır. (Kurtubî IX/274) Hz. Meryem'le ilgili bir ayet-i kerimede : "Hani melekler de: Ey Meryem, Allah seni seçkin kıldı, seni arındırdı ve âlemlerin kadınları üzerine seçti; Değişik izahlara göre onun arındırılması küfürden, diğer kirlerden, hayızdan, nifastan vb. şeylerdendir. Bununla ilgili olarak Buhari ve Müslim'deki bir hadiste: "Erkeklerden kemâle erenler çoktur. Kadınlardan ise Meryem bnt. Imrân ile Firavun'un karısı Âsiye'den başka kemâle eren yoktur." denir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de arı'ya ve yeryüzü'ne de vahyedildiği söylenir.**

Sonuç olarak: Ibn Hazm bütün bu tartışmalara açıklık getirerek der ki: "Erkeklerle verilir kadınlara verilmeyen, risâlettir (şeriatı, kitabı ve tebliğ görevi bulunan peygamberlik), nübüvvet (sadece vahiy alan, teblig görevi olmayan peygamberlik), değildir. Allah, birisine henüz olmamış bir şeyi ve bir takım emirleri, gerçek ve Allah'tan olduğu kesin bir şekilde bildirmişse buna "nübüvvet"den başka bir ad verilmez... Allah (c.c) Musa (a.s)'nın annesine çocuğunu suya bırakmasını bildiriyor. Biz basit bir akıllâ anıyoruz ki, o bu vahyin doğruluğunu ve Allah'tan olduğunu kesinkes bilmeseydi, çocuğunu suya bırakması delilik ve ahmaklık olurdu." Buna göre, o, Hz. Musa (a.s)'nın, ayrıca Hz.

Ishak (a.s)'ın annelerini de "nebiyye" kadınlardan saymış oluyor.

Kısaca "risâlet" görevi üstlenen kadın peygamber yoktur. Zîrâ kadınlık halleri, her an tebliğle görevli olacak peygamberliğe manidir. Ancak kendisine Allah'ın vahyettiği, bir nebe "nebe"yani bir haber verdiği "nebiyye" kadınlar vardır ve meselâ Kurtubi ye göre Hz. Meryem'in böyle olduğu sahîh ve tartışmasızdır. Fakat mutlak anlamda kadın peygamber bulunmadığı konusunda ümmetin "icmâ" (ittifâk) ettiği nakledilmiştir

Cinler İnsanlara Tâbidir:

Cinlerin de, tıpkı insanoğlu gibi, farklı farklı huylarda olanları vardır. Onlar da bizim gibi yer, içer, evlenir, çoğalır ve hayatlarını devam ettirirler.

Düşünce ve fikir açısından da her zaman insanlarla bir paralellik sözkonusudur.

"Bize gelince, bizden iyiler de var, böyle olmayan (kötüler de) var. Biz çeşitli yollara ayrıldık." (*Cin Suresi,11*)

Bugün insanlar arasında mevcut bütün doktrin ve düşünce farklılıkları, cinler arasında da mevcuttur. Zira onlar, insanlara tâbi varlıklardır. Durum böyle olunca, eğer beşer kendinden beklenen seviyede, Allah Rasûlü'nün arkasında çizgisini koruyabilse, cin ve ruhanîler de onun arkasında istikamete yürüyeceklerdir. Bizdeki iniş ve çıkışlar, onlarda da iniş ve çıkışlar meydana getirmektedir, çünkü bizim peygamberimiz, onların da peygamberidir. Ve bizler, onlar için uyulması gereken örnek ve önderler durumundayız.

Böyle olduğu için, Ümmet-i Muhammed'in sevinci, onların da sevinci olacak; hüznü, onları da hüzne gark edecektir. Burada şunu da söyleyebiliriz: Bizlerin kurtuluş için yeni bir çalışmaya girmemiz, onları da kurtuluş adına aksiyona sevk edecektir.

Öyle ise, bizim çalışmalarımız sadece bizimle sınırlı kalmamakta; cinler âlemine de tesir etmektedir. Bir bakıma bizler nasıl olursak, onlar da öyle olma durumundadırlar.

Cinlerde Sahabîlik:

Mü'min olarak Efendimiz'i (s.a.v) görüp O'nun sohbetinde bulunan kimselerin "Sahabi" kabul edilmesi gibi, O'nu gören her cin de "Sahabi" kabul edilmiş ve aralarında hiç bir fark gözetilmemiştir.

Hatta müfessirler, "Cinlerden bir gurubu Sana yönelttiğimizde," (**Ahkâf Suresi,29**) ayetinde anlatılan cinleri isim isim saymış ve onların, cin taifesinin en büyük "Sahabileri" olduklarını söylemişlerdir.

Bizim tesbitimize göre de, sayıları yedi veya dokuz olarak kabul edilen bu cinler, tıpkı Ashab-ı Bedir, Ashab-ı Uhud'un siyanetleri gibi, şer ve şerirlere karşı kendileriyle tevessül edildiğinde koruyuculuk yaparlar ki, onlar, -Kur'an'da anlatılan şekliyle- Allah Rasûlü'nü ilk defa görüp dinleyen, ardından da kavim ve kabilelerine birer "münzir" olarak dönen cinlerdir. Binaenaleyh, bu yönüyle de onları, onlar arasındaki Sahabe'nin ileri gelenlerinden kabul edebiliriz.

Süheyli, Ömer b. Abdülaziz (r.a)'le alakalı bir vak'ayı anlatırken, bu cinlerden de bahseder. Vak'a şöyledir: Ömer b. Abdülaziz (r.a), bir gün kırdı dolaşırken, ölü bir yılan görür. Atından iner ve mendiline sararak o ölüyü toprağa defneder. (İhtimal o büyük insan, "gayb-âşinâ" gözleriyle bu meyyitin bir cin olduğunu keşfetmiştir) O esnada etraftan bir ses: "Saraka öldü, Saraka öldü." diye etrafı çınlatır. Ömer b. Abdülaziz (r.a), bu ses sahibinin kim olduğunu sorar. Bu soru üzerine: "Bir zaman cinlerden bir topluluğu, Kur'an dinlemek üzere Sana yöneltmiştik." (**Ahkâf Suresi,29**) ayetinde anlatılan cinlerden biriymim" der ve sözlerine şöyle devam eder: "O gün Allah Rasûlü'nü dinleyip kavmine "uyarıcı" olarak dönenlerden hayatta sadece Saraka ile ben kalmıştım. Bugün kâfirlerle harbederken, Saraka da şehid oldu. Şu anda, sadece ben varım. Sana müjdeler olsun ey mü'minlerin emiri! Zira biz Allah Rasûlü'nün huzurunda iken, bir aralık dönüp: **"Sizlerden Saraka bir yerde şehid olacak. Onu ümmetimin en hayırlılarından biri kefenleyip defnedecek"** buyurdular. İşte o haber bugün aynen cereyan etti. Ne mutlu sana ki, sen O'nun müjdelediği o hayırlı insansın!" (**Kurtubi, el-Camiu Liahkami'l-Kur'an, 16/214**)

Hiz. Aişe (r.anha) validemiz anlatıyor: **"Bilmeyerek, evde dolaşan bir canlıyı (muhtemelen bir yılanı kastediyor) öldürmüştüm. O gece rüyamda beni yüksek bir mahkemeye çağırdılar ve benim cinayet işlediğimi söylediler. "Hayır, ben kimseyi öldürmedim." dediysem de, ısrarlarından gündüz öldürdüğüm canlıyı kastettiklerini anlamıştım. Meğer o bir cinnî imiş. Kendimi müdafaa için: "O niçin eve gelip beni gözetliyor?" deyince: "Hayır, o asla sana bakmak için gelmezdi. Hele saçın-başın açıkken, kat'iyen odana girmezdi. Fakat o, bir Kur'an aşığı idi. Rasûlullah'tan ilk dinlediği Kur'an zevki, onu o kadar sarmıştı ki, Allah Rasûlü'nden sonra o manevî zevki, hep senin Kur'an'ında arardı. Evine gelişi işte de bu sebepleydi.."** dediler. Hiz. Aişe (r.anha) validemiz diyor ki; **"uyandığımda rüyanın dehşetinden kan-ter içinde kalmıştım. Hatamı affettirmek için de, sadaka dağıtıp, bazı köleleri hürriyete kavuşturdum..."** (Kurtubi, el-Camiu Liahkami'l-Kur'an, 16/214,215)

Evet, anlaşılan Kur'an dinlemek için o eve gelen, cinlerden bir Sahabi idi ve Hiz. Aişe (r.anha) validemiz, yanlışlıkla böyle bir Sahabi'yi katletmişti ve bundan dolayı manevî bir mahkemede hesaba çekilmişti.

Görülüyor ki, kim İki Cihan Serveri'yle irtibata geçse, hemen evc-i kemâle yükseliyor. Nasıl ki insanlar, O'na dilbeste olup gönülden bağlanmakla bir anda O'nun arkadaşları oluyor ve "Sahabe olma" şerefiyle serfiraz kınıyorlar; öyle de, O'nun getirmiş olduğu o kutlu mesaja kulak veren cinler de aynı noktaya ulaşabiliyorlar. İşte bu noktadan hareketle diyebiliriz ki, şayet onlar da bizim gibi bir ümmet ise, bizim Ashab-ı Bedir, Ashab-ı Uhud'umuz olduğu gibi, onların da Ashab-ı Bedir ve Ashab-ı Uhud'u vardır. Bizim aşere-i mübeşşeremiz; hatta üçlerimiz, yedilerimiz, kırklarımız olduğu gibi; onların da aşere-i mübeşşeresi, üçleri, yedileri, kırkları olduğu söylenebilir.

Bütün bu özellikleriyle cinler, insanları her zaman saptırmaya, aldatmaya, açıktırlar. Nitekim tarihe baktığımızda, cinlerin getirdikleri haberleri bir şantaj olarak kullanıp insanların farklı yorumlara girmelerini sağlamaktan tutun da, bir virüs gibi, insanların en hassas organlarına kadar girip cinnetlerine sebep

olmaya kadar birçok vakaya şahit oluruz. Evet, onlar, her vesileyle insanları aldatmaya çalışmışlar; neticede de dinî duygu, dinî düşüncelerini alt-üst edip onları saptırmışlardır. Ondan öte, bu insanların kendilerini kendilerine farklı göstererek, yer yer müceddid, mehdi, mev'ud İsa. Gibi iddialarda bulunmaya sevketmiş; onlarla beraber pek çoklarını da baştan çıkarmışlardır. Bu bakımdan her halükârda onların bu aldatma ve saptırmalarından Allah"a sığınılmalı ve gaybdan verecekleri haberlere de asla itibar edilmemelidir.

CİN VE ŞEYTANIN FARKI

Cinler, insanın doğrudan beynine, aklına, düşünce sistemine nüfuz edebilir, o bölgeleri tesir altına alabilir. (Korku, endişe, ürperti, hayal kurma gibi olaylarda olduğu gibi)

Şeytan ise farklıdır, o yaratılış gereği kalbe ve inanç merkezine nüfuz eder. Kalbin yanında bulunan lümme-i şeytaniye denilen yerde, devamlı surette insana vesvese verir, onu ifsad etmeye çalışır.

Şeytan, en büyük düşman olduğu halde, gerektiğinde cinleri, gerektiğinde habis ruhları, gerektiğinde ise insî şeytanları kullanarak, kötülüklerini bunlar vasıtasıyla sergileyerek varlığını insanlara unutturmaya çalışır. Bu gaflet hâinden kurtulmak için, insanın inancı kuvvetli, düşünce ufku berrak, temiz kalbli, hizmet şuurundaki insanlarla münasebetinin çok olması, hakikat derslerinin yapıldığı sohbetlere sık sık gitmesi ve dünyayı bir misafîrhane olarak görmesi gerekir.

Cinlerde Evlilik:

Cinleri insanlar gibi düşünebiliriz, onların da erkekliği ve dişiliği vardır. Evlenip çoğalabilirler. İslam âlimleri, bu konuda delil olarak **Rahman Suresi 55. ve 56.** ayeti delil göstermişlerdir,

"Şimdi Rabbinizin hangi nimetlerini yalanlıyorsunuz? Oralarda gözlerini yalnız eşlerine çevirmiş dilberler var ki, bunlardan önce onlara ne insan ne de cin dokunmuştur."

Tams, esasen kanamak demektir. Onun içindir ki hayız kanına tams denir. Bu kelime daha sonra bekâret halinde olan

birleşmeye isim olmuştur. Ayrıca mutlak cinsî yaklaşım anlamı ifade ettiği de söylenmiştir. Buna göre âyetin mânâsı şöyle olur: Onları kimse kanatmamıştır. Yahut onlara kimse dokunmamıştır. Hep bekâr kalmışlardır. Buradan cinlerin cinsel ilişkiye müsait olduğu anlamı ortaya çıkmaktadır.

Diğer bir delil ise ***Kehf suresinin 50. ayetidir, " Yine o vakti hatırla ki biz, meleklere: "Âdem'e secde edin!" demiştik. İblis hariç olmak üzere onlar hemen secde ettiler. İblis cinlerdendi, Rabbinin emrinden dışarı çıktı. Şimdi siz beni bırakıp da İblis'i ve soyunu dostlar mı ediniyorsunuz? Hâlbuki onlar sizin düşmanınızdır. Zalimler için bu ne kötü bir değişmedir. "***

Bu ayetteki "soy" kelimesi de üremeyi gerektiren bir husus olduğu için cinlerin evlenmesine delil gösterilmiştir.

Cinlerle evlenme konusunda İslam âlimleri fikir birliğine varamamışlardır. "Evet, cinlerle insanlar evlenebilir" diyenler olduğu gibi, "Hayır, mümkün değildir" diyenlerde vardır.

Beyhaki'nin senediyle Cabir (r.a)'in nakliyle, Medineli bir kadının cinlerden bir dostu vardı. O, kuş şeklinde gelip, evinin duvarına düştü. Kadın ona, "İn de laflayalım" diyince o şu cevabı verdi: ***"Hayır olmaz! Mekke'de bir peygamber gönderildi; bir arada kalmamızı men etti ve bize zinayı yasakladı"***

Katade'den nakil, "Belkis'in annesi veya babasından biri cinlerdendi". İmam Şibli cinlerle nikâhın mümkün olduğunu savunmaktadır. Şibli bu konuda şunları söylemektedir:

"Hz.Peygamber (s.a.v)'in, cinlerle evlenmeyi yasaklaması, fukahanın 'cinlerle insanlar arasında nikâhlanmak caiz değildir', tabiinden bazı kimselerin bunu hoş karşılamaması, böyle bir şeyin mümkün olduğunu gösterir. Çünkü: "Mümkün olmayan bir şeyin cevazına veya meşru olmadığına hükmedilmez." demektedir.

İmam Malik'in: "Cinlerden bir adam var. Bizden kız istiyor. Helal yoldan evlenmek istediğini söylüyor. Ne dersiniz?" sorusuna cevaben,

"Dince bunda bir sakınca yoktur. Lakin ben şahsen bunu hoş karşılamam. Çünkü kadın cinden hamile kaldığı zaman 'Bu çocuk kimdendir?' diye sorduklarında, 'Cin'den', diye cevap verecektir.

Ve bu yüzden müslümanlar arasında fesat alıp yürüyecektir." şeklinde cevap verdiği kaydedilmektedir. İmam Şibli, cinlerle evlenmenin mümkün ve vaki olduğunu kabul etmekle beraber, buna engellerinde bulunduğunu belirterek insan neslinin insanlarla evlenmekle olacağını belirtiyor. Ancak, "İnsanla, cin arasında bir aşk meydana gelir de, insan evlenmek zorunda kalırsa, o zaman iş değişir. "Zararından kurtulmak için evlenebilir" diyor ve "Yinede zararından kurtulunmaz "diye ekliyor.

Sealibi, "İnsanlarla cinler arasında evlenmek ve çocuk çocuk sahibi olmak mümkündür"(*Zafer Bilim Araştırma Dergisi*)

Bazı kimselerin cinlerle evli bulunduğuna dair halk arasında rivayetler dolaşmaktadır. Bunların doğruluk dereceleri ile dini bakımdan kabule müsaid olup olmadığının münakaşa mevzu olduğuna şahid olmaktadır. Bu söylentiler acaba doğru olarak kabul edilebilir mi?

Her iki tarafın rızasına, icab ve kabul esasına dayalı ve nikâh kısılmaması suretiyle cin ile insanlar arasında evlilik ceryan etmez. Bu rivayetler, "rızaya ve nikâh akdine" müstenid evlilik olmayıp, tasallut ve tecavüz mahiyetinde bulunmaktadır.

Tecavüzün ve cinsi yakınlığın vaki olduğunun kabulü, aralarındaki evliliğin meşru olduğunu kabule delil olamaz. Sonra bir kadın, fuhuştan peydahladığı veled-i zinayı, "cinle evliyim de ondan oldu" diye iddia edip suçtan sıyrılmaya kalkışır. İslam hukuku, böyle bir iddiayı makbul tutup sahibini mazur saymamıştır.(*Mehmed Emre, Cinlerle İnsanlar Arasında Evlilik*)

İnsî ve Cinnî Şeytanlar:

Şeytanlar, insî ve cinnî olmak üzere iki kısımda mütâlaa edilmiştir ki,

"Böylece her nebi için ins ve cin şeytanlardan düşmanlar var ettik." (*En'am Suresi,112*) ayeti, bu hakikatı ifade eder. Ayette geçen "Şeyâtîn" kelimesinin manasında iki rivayet söz konusudur. Ulemâ arasında her iki rivayeti de destekleyen bir hayli insan vardır.

Birincisi:

Bu kelimeden maksat, insan ve cinlerin azgın ve sapkınlarıdır ki, İbn-i Abbas (r.a) bu görüştedir. Bir rivayete göre Atâ, Mücâhid, Hasan ve Katâde gibi büyük imamlar da bu görüşü paylaşırlar. (İbn. Kesir Tefsir, 3/312-3131)

Onlara göre hem Cinlerden hem de insanlardan şeytanlar vardır. Cinnî şeytanlar, mü'min insanları kendilerine uyduramayınca insî şeytanlara giderler ve bunları o mü'minler üzerine salarlar. Bu hususu te'yîd eden şöyle bir hâdiseden bahsederler:

Allah Rasulü (s.a.v), Ebu Zer'e (r.a) sorar:

"İnsî ve cinnî şeytanların şerrinden Allah'a sığındın mı?"

Hz. Ebu Zer (r.a) de bu suale, yine bir soru ile karşılık verdi:

"İnsanlardan da şeytan var mı?"

Allah Rasulü (s.a.v) cevabında:

"Evet, hem de onlar cinnî şeytanlardan daha da şerirdirler."

(Müsned, 5/178) buyurur.

İkincisi:

Şeyâtîn, insî ve cinnî şeytanlardır ve bunlar İblis'in evlatlarıdır. İblis, evlatlarını iki gruba ayırmış, bunlardan bir kısmını insanlara karşı, diğer kısmını da cinlere karşı vazifelendirmiştir ki, bunlar vazifeli oldukları saha itibariyle bu ismi almışlardır. (Razi, 13/154. Alusi, Ruhul Meani, 8/5)

Aslında, bu iki mana arasında ciddi ve neticeye tesir eden bir ayrılık olmamakla beraber, birinci rivayet her halde ayetin zahiri manasına daha uygun düşmektedir ki, âlimlerin ekserisi bu birinci manayı tercih etmişlerdir. Ayrıca bu hususu teyid eden, Efendimiz'den (s.a.v) mervi birçok rivayet de mevcuttur. Bu cümleden olarak, Allah Rasulü (s.a.v) bir hadis-i şeriflerinde:

"Sizden biriniz namaz kılariken, önünden herhangi bir kimsenin geçmesine müsaade etmesin, gücü yettiği nisbette ve en uygun şekilde ona mani olmaya çalışsın. Yine de inat edip önünüzden geçmek isterse onunla dövüşsün, çünkü o Şeytan'dır." (Buhari, Bed'ul- Halk, 11. Müslm., Salât, 258. 259. 260. Ebu Davut, Salât, 107. Nesei, Kible, 8.) buyururlar.

Bir başka defasında Efendimiz (s.a.v), sokakta bir güvercin arkasından koşup duran birisini görür ve şöyle buyurur: "**Bir şeytan, diğer bir şeytanın peşine düşmüş!**" (İbn. Mace, Edep,44.Ebu Davut, Edep,57.Müsned,2/345)

İşte bunlar gibi daha pek çok rivayetlerde Allah Rasulü (s.a.v) bazı şahıslara, hatta daha başka varlıklara bazı hareketlerinden dolayı, doğrudan doğruya "Şeytan" demiştir.

Yukarıda da temas edildiği gibi, aslında her iki mana arasında neticeye tesir edecek ciddi bir ayrılık yoktur. Zira birinci görüşte olanlar, kalb ve kalıbı birden ifade ile insana şeytan derken, ikinci manayı tercih edenler, kalb ile kalıbı birbirinden ayırmış ve "Kalıbıyla insan, fakat kalbiyle şeytan" demek istemişlerdir. Bunu destekleyen bir rivayet de vardır:

Huzeyfe (r.a) anlatıyor: Bir gün Allah Rasulü'ne (s.a.v):

"Ya Rasulallah! Bizler şer içindeydik, Cenab-ı Hakk bizlere hayır ihsan etti ve şimdi hayır içinde bulunuyoruz. Acaba bu hayırdan sonra tekrar şer gelecek mi?"

Allah Rasulü:

"Evet" dedi.

Ben de:

"Acaba o şerden sonra tekrar hayır olacak mı?" diye sordum, yine

"Evet" dedi.

Bunun üzerine " O nasıl olacak?" deyince Allah Rasulü (s.a.v) de:

"Benden sonra bir kısım devlet adamları gelecek ki, benim yolumu ve benim sünnetimi takip etmeyecekler. Hatta onlardan öyleleri idareye vaziyet edecek ki, beden ve cesetleri insan cesedi ama içlerinde taşıdıkları kalb, şeytan kalbi!" cevabını verdi. Allah Rasulü'nün bu izahı üzerine

"O zaman ben nasıl hareket edeyim?" diye sorunca da:

"Dinle ve itaat et! Sırtına vurulsa, malın elinden alınsa, yine dinle ve itaat et!" buyurdu. (Müslim, İmare,52)

KUR'AN-I KERİM'DE CİNLER

Cinnin Yaratılışı:

“Cinleri öz ateşten yarattı.” (*Rahman Suresi,15*)

“Cinleri de daha önce zehirli ateşten yaratmıştık.” (*Hicr Suresi, 27*)

Kur'an-ı Kerim'de değişik lâfızlarda 32 yerde cinden bahsedilmektedir. Bunlardan 22'si cinn, 5'i cânn, 5'i de cinnet olarak geçmektedir;

Cinn: *İsra* (88), *Kehf* (50), *Zariyat* (56), *Rahman* (33), *Araf* (38,179), *Neml* (17,39), *Fussilet* (25,29), *Ahkaaf* (28,29), *Sebe* (12.14.41), *Cinn* (1.5.6), *En'am* (100.112.128.130)

Cânn: *Hicr* (27), *Rahman* (15.39.56.74)

Cinnet: *Hûd* (119), *Secde* (13), *Saffat* (158) 2kez, *Nâs* (6)

"De ki: Cinlerden bir topluluğun dinleyip de şöyle söyledikleri bana vahyolunmuştur: Gerçekten biz, hârikulâde güzel bir Kur'an dinledik. Doğru yola iletiyor, ona iman ettik. Kimseyi Rabbimize asla ortak koşmayacağız. Hakikat şu ki, Rabbimizin şânı çok yücedir. O, ne eş ne de çocuk edinmiştir. Doğrusu bizim beyinsiz olanımız, Allah hakkında pekaşırı yalanlar uyduruyormuş. Hâlbuki biz, gerek insanlar gerekse cinler Allah hakkında asla yalan söylemezler, sanmıştık. Şu da gerçek ki, insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınarlardı da, onların taşkınlıklarını arttırırlardı. Onlar da sizin sandığınız gibi, Allah'ın hiç kimseyi tekrar diriltmeyeceğini sanmışlardı. Doğrusu biz, göğü yokladık, fakat onu sert bekçilerle, alev huzmeleriyle doldurulmuş bulduk. Hâlbuki biz onun bazı kısımlarında dinlemek için oturacak yerler (bulup) oturuyorduk; fakat şimdi kim dinlemek isterse, kendisini gözetleyen bir alev huzmesi buluyor. Bilmiyoruz, yeryüzündekilere kötülük mü murat edildi, yoksa Rableri onlara bir hayır mı diledi? Gerçekten biz, -kimimiz sâlih kişiler, kimimiz ise bunlardan aşağıda olmak üzere- türlü türlü yollar tutmuştuk. Şu gerçeği şüphesiz anladık ki, biz yeryüzünde bulunsak da Allah'ı âciz bırakamayacağız, başka yere kaçmakla da elinden kurtulamayacağız. Doğrusu biz, o hidayeti iştince ona iman

ettik. Kim Rabbine iman ederse, artık ne bir eksikliğe uğratılmasından ne de haksızlık edilmesinden korkar. İçimizde, teslimiyet gösterenler de var, hak yoldan sapanlar da var. Teslimiyet gösteren kimseler, doğru yolu arayanlardır. Hak yoldan sapanlara gelince, onlar cehenneme odun olmuşlardır." (Cinn Suresi 1-15)

"Aldatmak için birbirlerine cazip sözler fısıldayan cin ve insan şeytanlarını her peygambere düşman yaptık. Bu şeytanlar ahirete inanmayanların kalblerinin o sözlere yönelmesi, ondan hoşnut olması ve kendilerinin işledikleri suçları işlemeleri için böyle yaparlar. Rabbin dileseydi bunu yapamazlardı, sen onları iftiraları ile başbaşa bırak." (En'am Suresi 112-113)

"Allah hepsini toplayacağı gün, "Ey cin topluluğu! İnsanların çoğunu yoldan çıkardınız" der, insanlardan onlara uymuş olanlar, "Rabbimiz! Bir kısmımız bir kısmımızdan faydalandık ve bize tayin ettiğin surenin sonuna ulaştık" derler. "Cehennem, Allah'ın dilemesine bağlı olarak, temelli kalacağınız durağınız" der. Doğrusu Rabbin hâkimdir, bilendir. Zalimlerin bir kısmını, kazandıklarından ötürü diğer bir kısmına böylece musallat ederiz. "Ey cin ve insan topluluğu! Size ayetlerimi anlatan, bugünle karşılaşmamızdan sizi uyan peygamberler gelmedi mi?" "Kendi hakkımızda şahidiz" derler. Dünya hayatı onları aldattı da inkârcı olduklarına, kendi aleyhlerinde şahidlik ettiler." (En'am Suresi 128-130)

"Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çerçevesinden çıkıp gitmeye gücünüz yetiyorsa geçin. Ancak büyük bir güçle çıkıp gidebilirsiniz." (Rahman Suresi 33)

"Sabah gidişi bir aylık mesafe, akşam dönüşü yine bir aylık mesafe olan rüzgârı da Süleyman'a (onun emrine) verdik ve onun için erimiş bakırtı kaynağından sel gibi akıttık. Rabbinin izniyle cinlerden bir kısmı, onun önünde çalışırdı. Onlardan kim emrimizden sapsa, ona alevli azabı tattırırdık. Onlar Süleyman'a kalelerden, heykellerden, havuzlar kadar (geniş) leğenlerden, sabit kazanlardan ne dilerse yaparlardı. Ey Davud ailesi! Şükredin. Kullarımdan şükreden azdır! Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü, ancak değneğini yiyen bir

ağaç kurdu gösterdi. (Sonunda yere) yıkılınca anlaşıldı ki cinler gaybı bilselerdi, o küçük düşürücü azap içinde kalmazlardı." (Sebe Suresi 12-14)

Şunu hatırlatmak isterim ki, cinlerle insanların arasında bir perde Cenabı hak tarafından mevcuttur. Yaradılışımızda, bizlerin onları görmemesi için gözlerimize Allah bir perde ile kapatmıştır. Bazı yapılan dualar sonucunda, kalp gözümüzün açılmasıyla birlikte onları görme şansımız vardır. Fakat bunun tam tersi olarak da, bazılarının ise şeytanın yardımıyla da perdeleri açılmıştır. Bu kişiler şeytana ruhunu satmış ve inançlarında düşüklük olan ve cinlerle tam bir dostluk kuran kişilerdir. Bu yüzden de kötü güçten perdeleri açılanların, rahmani olan cinleri görmesi zordur. Fakat şer cinler, kendilerini rahmani iyi cinli gibi onlara gösterebilirler. Şer güçten perdesi açılan hocaların, bakan kişilerin iyi ve kötü cinli ile arasındaki ayırımı yapmaları çok zordur. Algılamalarının rahmani güçte çok az ve zayıf tır. Bunun nedeni ise gücünü şer güçten şeytandan almış olmalarıdır.

Toplumda kendini cinci hoca diyen insanların birçoğu, sadece ve sadece cinlerle diyalog kurduklarını ve onları gördüklerini savunurlar. Oysaki günümüz cinci hocaların sadece ve sadece kötü niyetli işlerle uğraştıklarını, çok azının ise iyilik yönünde bir takım işlemler yaptığı bilinen bir gerçektir. Cinler, hocalara ilk başta bir takım olaylar için doğru bilgi verirler. İleriki zamanlarda da duygu ve algılama ile ilgili bir takım his vererek, kişinin her konuyu bilmek istemesi, her şeyi ben bilirim sevdasına kapılmalarına yol açar.

Daha sonraki zamanlarda, kişi kendine verilen en büyük nimet olan akıl ve mantığını çalıştırmadan sadece kalbine gelen hisle ve cinlerin yönlendirmelerine bakarak konu ve hayat akışını sağlamaya çalışırlar. Bazı ileriki boyutlarda ise durumlar daha da artarak verilen bilgiler doğrultusunda güven sağlayan cinler kişinin evliyalık mertebelerine ulaştıklarını anlatır ve o kişinin evliya"lık makamının üst düzeylerine kadar gideceğini söyleyerek, kişinin kendini üstün bir varlıkmiş gibi hissederek kibirlenmesini sağlarlar. İşte bu andan itibaren, bakan kişi sorunlarla karşılaşma zamanı

gelmiş olacaktır. Bir başkasının sözü doğru bile olsa kabullenmeyerek tek doğru olarak kendini göstermeye çalışır.

Buradaki en önemli olan olay cinlerle dostluk kuran kişiler, belli bir aşamadan sonra, cinlerin verdikleri bilgilerin tutarsız ve yalan çıkması üzerine psikolojik bunalımlara düştükleri, kabullenemedikleri ve onların yanlış bilgilerini doğru sayarak kendilerini aldattıkları görülmektedir.

Cinci hocalarda da bakım yapanların değişik olarak bakış şekilleri vardır. Bunlardan bazıları, suda bakanlar, kitaptan bakanlar, tırnakta bakanlar, bir boşluğa bakarak, görerek bakanlar, hamile ya da küçük çocukları dualar okuyarak uyutarak bakanlar, diye ayırmak mümkündür. Buradaki en önemli olay ise bu bakımların en ortak özelliği cinci hocaların bildikleri duaları okuyarak cinleri etki altına almaya çalışmalarıdır.

Cincilerin Bakım Şekilleri:

Suda bakanlar: Bir kap içerisinde su koyarak ve bu suyun içine, bildikleri ayetleri okumak suretiyle cinleri suda toplayarak onlarla iletişim kurmasıdır.

Kitaptan bakanlar: Eski din âlimlerinin yazmış oldukları bilgilerden faydalanırlar. Geçmiş zaman ki âlimler tarafından tertip edilen dualar ve onların verdikleri örneklerden yola çıkarak, kendi bilgilerini de katar ve yorumlarını iletir.

Aynada bakanlar: Ayetleri, eski zaman âlimlerinin derlemiş olduğu duaları okumak suretiyle aynaya toplanan cinleri, TV ekranında seyredemiş gibi görerek aldıkları bilgileri iletirler. Bu bakım tarzı genellikle rahmani olmayan cinlerin, aynada toplanması muhtemeldir. Buda bakım yapan ya da davet eden kişinin manevi gücü, cinlere olan hâkimiyetinden kaynaklanmaktadır. Önemli bir hususta bu tür bakımların bakan ya da davet eden kişi üzerinde kalan enerjinin yani cinlerin ileriki zamanlarda rahatsızlık vermesi muhtemeldir.

Tırnakta bakanlar: Ayetleri veya eski zaman âlimlerinin derlemiş olduğu duaları okumak suretiyle baş tırnağının üzerinde cinleri, bir TV ekranını seyredemiş gibi görerek aldıkları bilgiyi iletirler. Dikkatle yapılması gerekir. Bakan kişinin cinleri, hüküm

altına alamaması durumunda, farklı türde değişik olaylar yaşayabilmesi muhtemeldir.

Uyutarak bakanlar: Burada bakan hocanın göz perdesinden dolayı, cinleri göremeyerek okumalar yaparak bir başka kimseyi aracı kullanmasıdır. Sıkça karşılaşılan bu olay en tehlikeli olanıdır. Kesinlikle uzak durulması gerekmektedir. Burada daha öncede, birçok filmlerde karşılaştığınız hipnotizma denilebilecek bir olay gerçekleşmektedir. Hocanın, aracı kullandığı kişinin vücut enerjisi ve manevi gücü çok önemlidir. Birçok sakıncası vardır. Sakıncaların en önemlisi bu bakımdan sonra vücudunda kalan enerjiyi atamayan kişiler, ileriki zamanlarda ciddi manevi ve psikolojik rahatsızlıklarla karşılaşmışlardır. Kalan etkiyi yok edebilecek türde bir hocanın olmayışı, buna bağlı olarak kişinin bu türdeki denemelerin ilk başlangıcı olursa, farklı etkiler alması, bilgi veren ya da yardım eden cinlerin, ondan gitmek istememesi gibi bir takım etkileri mevcuttur. Bu yüzden de tamamen bu tür olaylardan uzak durulması gerekmektedir.

CİNLER NEREDE YAŞARLAR

Cinler hamamlarda, mezarlıklarda, pis yerlerde, ahırlarda, çöplüklerde, ıssız yerlerde, duvar deliklerinde ve ağaç kovuklarında yaşarlar.

Bilal b.el Haris (r.a)‘ den rivayet ettiği bir hadisi şerifte :**"Bir yolculuk sırasında Resulullah'la (s.a.v) birlikte bir yerde konakladık, defi hacet için dışarıya çıktılar. Bende peşinden ibrik götürdüm. Yanına yaklaştığımda bazı insanların birbirleriyle kavga eder gibi, ağız dalaşı yaptıklarını gösteren sesler işittim. Hiç böyle ses işitmemiştim, sonra Resulullah (s.a.v) geri döndüler, kendisine Ya Resullullah; senin yanında bazı erkeklerin kavga seslerini duydum. Ama ağzından konuşan kimseyi görmedim, dedim. Efendimiz (s.a.v)de: Müslüman cinler ile müşrik cinler birbirleriyle kavga edip, çekiştiler, beni aralarına hakem tayin ettiler. Kendilerini bir yerlere yerleştirmemi istediler. Ben de müslüman olan cinleri**

köy ve dağlara, müşrik olan cinleri de, dağlarla denizler arasına yerleştirdim buyurdular. "

CİNLER VE ŞEYTANLAR NE YERLER

Cinler insan artıklarını yerler. Cinlerin yemekleri besmele çekilmeden yenilen yemeklerdir. Ayrıca tezcek ve kemikler de onların yiyecekleridir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:" **Bana Nusaybinli cinlerden bir gurup geldi, iyi cinlerdi. Benden yiyecek istediler, bende Allah'a dua ettim. Rastladıkları kemik ve tezcekler onların yiyecekleri olsun."**

Cinlerin insanlar gibi sosyal hayatları vardır. Onların da düşünleri, şenlikleri, toplantıları, seminerleri, konferansları vardır. Üreyip çoğalırlar. Yerler, içerler. Fakat onların yiyip içmeleri, koku duyusuylardır. Nefsani olarak doyarlar. Hz. Peygamber (s.a.v) buyuruyor ki:" **Tezek ve kemikle taharet almayın. Çünkü onlar cin kardeşlerinizin ağızıdır."** Buyurdu.

Cabir b.Abdillah (r.a) ın rivayetinde, Peygamber Efendimiz(s.a.v):"**Âdem (a.s) yeryüzüne indirildiği zaman şöyle dedi:"Ya Rabbi! Şu şeytan ki, benimle onun arasına düşmanlık koydun, eğer ona karşı bana yardım etmezsen, benim kendisine gücüm yetmez."**Cenab-ı Hak'da:"**Senden doğup dünyaya gelen her evladının korunması için bir melek görevlendireceğim."**Ya Rabbi! Fazlasını ver! Cenab-ı Hak: **Yapılan günahı bir günah olarak yazacağım. Yapılan bir sevaba karşılık, on veya istediğim kadarını yazacağım."**Ya Rabbi dahada artır! Cenab-ı Hak: **Tevbenin kapısı, ruh bedende oldukça açıktır."**Bunun üzerine, İblis dediki:"Ya Rabbi! Sen onu benden daha şerefli kıldın eğer ona karşı bana yardım etmezsen ona gücüm yetmez."Cenab-ı Hak'da:"**Ona verdiğim her evlada karşılık seninde bir evladın olacaktır."**Ya Rabbi, daha fazlasını ver! Cenab-ı Hak'da:"**Hem insanlardan gücün yettiği, şehvi çalgılarla kaydır ve fenalığa götüren süvari ve piyadelerinle üzerlerine yaygara kopar. Mallarına ve zina yapmakla evlatlarına ortak ol. Onlara yalan**

yere va'dlerde bulun. Fakat şeytan onlara yalnız bir aldandı va'd eder.”(İsra Suresi,64

Allahü teâlâ Kur'ân-ı Kerîmde:

يَعِدُهُمْ وَيُمَنِّيهِمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا (120)

”Şeytan insana çok şeyi söz verir ve birçok şeyi hatırlatır. Şeytanın söz verdiği şeylerin hepsi yalandır.” (Nisâ sûresi: 120)

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (268)

“Şeytan sizi fakir olacaksınız diye korkutur. Size cimriliği emr eder. Allah ise kendisinden mağfiret ve bir lütuf vâ'd ediyor. “(Bekâra sûresi: 268)buyurur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) de:”Gadab (kızmak) şeytandandır. Şeytan ise, ateşendir. Su ateşi söndürür. Sizden birisi kızdığı zaman abdest alsın. (A.bin Hanbel, Müsned)

“İçinizden her kim, Cennet safâsını isterse, cemâate devâm etsin. Çünkü şeytan tek kişi ile bulunur. İki kişi olursa uzak olur.” (A. bin Hanbel, Müsned)

“Sağ el ile yiyiniz, sağ el ile içiniz. Çünkü şeytan sol eli ile yer ve sol eli ile içer. “(Şîr'at-ül-İslâm)

Ebu Derda (r.a),Peygamber Efendimizin (s.a.v) Şöyle buyurduğunu rivayet eder:

“Allah’u Teâlâ cinleri üç sınıf olarak yarattı. Bir sınıfı; yılanlar, akrepler, yerin haşeratı suretindedirler. Başka bir sınıfta; esen rüzgâr gibidir. Diğer bir sınıf üzerinde ise ceza ve mükâfat sorumluluğu vardır.

Cenab-ı Hak, insanlarıda, üç sınıf olarak yarattı. Bir sınıf vardır; hayvan gibidir. Nitekim Allah’u Zülcelâl şöyle buyurmuştur.

وَلَقَدْ دَرَأْنَا لِحَظْمٍ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَادَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ (179)

”Yemin olsun ki, cin ve insanlardan birçoğunu cehennem için yarattık. Onların kalpleri vardır, bu kalplerle gerçeği görmezler. Kulakları vardır, onlarla nasihat dinlemezler. İşte

bunlar hayvanlar gibidir. Doğrusu daha sapık ve şaşkındırlar. Gafil olanlarda işte bunlardır.”(Araf Suresi,179)

Başka bir sınıf daha vardır ki; görünüşleri insan gibidir, fakat ruhları ise, şeytanların ruhlarıdır. Bir başka sınıf daha vardırki; Kıyamet gününde Allah’u Zülcelalin arşının gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı o günde Cenab-ı Hakk’ın gölgesindedirler.”(İbn. Ebîdünya, İbn. Hibban, İhya Ulumuddin, İ.Gazali)

Şeytanların hepsi kâfirdir. İnsanları aldatmağa uğraşırlar. İbâdetleri unutturup, günâhları iyi gösterirler. Nefsin arzularını kızıştırırlar. Şeytanlar, ateş ile havadan yaratılmıştır. Cinde hava, şeytanda ateş fazladır. Cin ve şeytanlar en ufak yerden geçerler, insanın içine, damarlarına bile girerler. (Seyyid Abdülhakîm Arvâsî)

Hiz. Âdem’e ilk secde eden Cebrâil (a.s.)’dir. Peşinden Mikâil (a.s), sonra İsrâfil (a.s) sonra da Azrâil (a.s) en sonra da mukarrebîn denilen yakınlık melekleri secde etmişlerdir.

Hiz. Âdem (a.s.)’e edilen secde kulluk secdesi değil, tâzim secdesidir. Hiz.Adem’in kadrini şânını ilândır. Ve meleklerin emri ilâhiye ne kadar muti olduklarının delilidir.

Hiz. Âdem (a.s.)’a secdeyi kabul etmediği andan itibaren, "hayırdan ümidini kesmiş, pişmanlık ve üzüntü duyan" anlamında İblis; secde etmeyiş sebebi olarak da "beni dumsız ateşten, onu ise çamurdan yarattın" diyerek hükümsüz bir bahane ve kendisince geçerli bir gerekçe gösterdiği ve Âdem’i Cennet’ten çıkarmaya çalıştığı andan itibaren de Şeytan adını almıştır.

Hiz. Âdem (a.s.)’e secde emrine kadar hissiyatına dokunan bir teklif yapılmamış ve imtihan olunmamıştı. Onun bu ana kadar, Allah’ın emirlerine göre mi, yoksa öz nefsinin isteklerine göre mi hareket ettiği bilinmiyordu. Âdem’e secde emri onun hissiyatına ters düştü. Emri yerine getirmekten kaçındı. Gerekçe, kendisinin ateşten, Âdem’in ise topraktan yaratılmış olmasıydı. Böylece o, itiraf ve özür dileme yerine itirazı ve hayatı tercih etti. Ona göre ateşten yaratılmış olmak bir üstünlük sebebiydi. (Sâd Suresi,71-58)

Böylece o, ateşin topraktan üstünlüğü gibi iki madde arasında, aslında olmayan bir farklılık görmüştü. Her iki madde yaratıcısının da Allah olduğunu itiraf etmesine rağmen Âdem’in

yeryüzünde Allah'ın halifesi olması, Allah'tan bir ruh taşıması gibi asıl üstünlükleri bilmezden gelmişti. (*Hicr Suresi,29; Sâd Suresi,72*).

Bu anlayış Şeytan'a, Allah'ın huzurundan kovulma, rahmetinden ümit kesme ve kıyamete kadar, O'nun lânetini hak etme dışında hiç bir şey kazandırmadı. Çünkü o dar görüşlüydü, maddenin ötesini görememişti.

Maddeyi tek ve gerçek ölçü sanmakla şeytanca bir yanılığa düşmüştü. His ve duygularıyla hareketi sonucu kendi nefsinden kaynaklanan yanılığını Allah'ın emrine tercih etmekle insanın üstünlüğü gerçeğini kabul etmemiştir. Çünkü bu secde emri yalnız Hz.Âdem (a.s)'in şahsına değil, zürriyeti de dâhil, insan nev'ine verilen bir şeref ve imtiyazdı.

Şeytan'ın bu itirazı, büyüklük taslamaya ve neticede kendisini inkârâ götüren bir isyana dönüştü. Çünkü o, neticede sahibini alçaltacak olan bir büyüklük anlayışına sahipti.

Nihayet Allah'tan şu hitap geldi: “İn oradan! Orada büyüklenmek sana düşmez, defol! Sen alçağın birisin! Defol oradan. Sen artık kovulmuş birisin. Doğrusu hesap gününe kadar lânet sanadır.” (*A'raf Suresi,13; Hicr Suresi,34-35; Sâd Suresi,77-78*)

Böylece Hz. Âdem (a.s)'e karşı büyüklük taslaması ve secde emrine isyanı neticesinde ilâhi rahmetten ebediyen kovuluşu “İblis” adını almasına sebep oldu. Hz. Âdem'e secde emri karşısında isyan eden ve hakikatle ilgili bütün bağları koparılan ve melekler arasındaki yerini de kaybederek tamamen yalnız kalan şeytan bu defa intikam peşine düştü. Bir başka deyişle şeytanca tutum içerisine girdi. Hedefi insandı. Çünkü insan yüzünden ilâhi rahmetten uzaklaştırılmıştı. Amacına ulaşabilmek için de Allah'tan kıyamete kadar mühlet istedi.

Ashab-ı Kiramdan İbn Mesud (r.a) anlatıyor:”Peygamber Efendimiz (s.a.v) birgün bir çizgi çizdiler ve “Bu Allah'ın yoludur.”buyurdular. Sonra, bu çizginin sağına ve soluna birer çizgi daha çizdiler ve “Bunlar, yollardır. Onların her birinin üzerinde oraya çağıran şeytan vardır.”buyurdular, daha sonrada şu ayeti kerimeyi okudular:”Şüphesiz ki emrettiğim bu yol Benim dosdoğru yolumdur. Hep ona uyun. Başka yollara ve dinlere tabi

olup gitmeyin. Ki, sizi Onun Allah'ın yolundan saptırıp parçalamasınlar. İşte Allah, kötülükten sakınasınız diye, size bunları emretti.”(Enam Suresi,153)

“Hakikaten Şeytan öteden beri size düşmandır. Onun için sizde onu düşman tutun. O kendisine tabi olanları ancak alevli Cehennemin ehlinden olsunlar diye davet eder.”(*Fatır Suresi,6*)

“-Hay aksi şeytan!

Rasulullah (s.a.v) bunu duyunca şöyle buyurdu:

“-Öyle deme. Öyle deyince şeytanı büyüttmüş olursun. O kadar ki bir evi doldurmuş olur.

Şöyle de: "Bismillah" O zaman şeytan bir sinek kadar küçülür."

Diğer taraftan bir kısım melekler de vardır ki, sürekli insanların ibadet ve zikir meclislerini takip eder dururlar. Bu da onlara ait bir misyon ve bir vazifedir. İbn-i Mâce'nin rivayet ettiği bir Hadis-i Şerifte Efendimiz (s.a.v) şöyle ferman eder: 'Cuma günleri bana çokca salâvat getirin. Zira o, meleklerin hazır bulundukları gündür...' (*İbni Mâce, Cenâiz 65*)

Demek oluyor ki, bir de bizim salât ve selamlarımızı seyretmek, onları Rasulü Ekrem (s.a.v)'in mübarek ruhuna ulaştırmak ve sonra onun bize gönderdiği mukabil selamları kalbimize üflemek vazifesiyle vazifeli melekler var.

Allah'u Azimüşşan, peygamberlerin cesetlerini toprakta çürütmez. Rasulü Ekrem (s.a.v), ehl-i keşfin ifadesiyle kabrinde 'Hayy'dır ve şehitlerin hayatını yaşamaktadır. O, ümmetin pek çok durumundan her zaman haberdardır. Binlerce yerden kendisine giden salât ve selamı duyar ve bizzat mukabelede bulunur. Öyle ise, sen de '*Essalatu vesselamu aleyke ya Rasulallah*' derken bunu, dizlerini o Sultan-ı Zîşân'ın dizlerine vermiş, doğrudan doğruya huzurunda, O'nu tebci ve ta'zim ediyor gibi söyle. Unutma! Biraz daha kendinden geçersen, dizlerinin dizlerine değdiğini bile hissedebilirsin. Ve böyle can u gönülden kurbiyet temin ettiğin zaman O'nun mübarek ruhunun hemen orada temessülüne de şahid olabilirsin.

Ve yine Allah Rasulü (s.a.v) bir hadis-i şerifte şöyle ferman eder: 'İmam, 'gayr'il mağdubi aleyhim veladdâlin' deyince siz 'Âmin' deyin. Zira her kimin âmin deyişi meleğin 'Âmin' deyişine denk gelirse (meleğin sesine karışır da mele-i alaya yükselirse) Allah onun geçmiş günahlarını mağfîret eder.' (*Buhari, Ezan 111,112; Daavat 64; Müslim, Salât 72; Tirmizi, Salât 71*)

Bir başka hadiste şöyle ferman edilir: 'İmam, 'semiallahu limen hamideh' deyince siz de 'Allahümme Rabbena leke'l-hamd' deyin. Kimin sözü meleklerin sözüne denk gelirse onun geçmiş günahları affolur.' (*Buhari, Ezan 125; Bedu'l-Halk 7*) Görüldüğü üzere, insanların ibadetlerine iştirak eden bu melekler, daima onlarla beraber tahmidat ve tesbihatta bulunmakta ve onların bu iştirakleri bazı günahların affına vesile olmaktadır.

Meleklerin bu dostluğu kişinin ölümüne kadar devam eder. Zayıf bir rivayet bize bundan sonrası hakkındada şu malumatı verir: Vefat eden insanın kabrinin başında iki melek durur. Bu melekler, sevabı kabir sahibinin hasenat defterine kaydedilmek üzere durmadan istiğfar ederler. Onların bu istiğfarı da kıyamete dek sürer.

Meleklerden bir gurub daha vardır ki, bunlar da nöbetleşerek mü'min kulların ibadet enginliklerini Cenâb-ı Hakk'a arz ederler. Hadiste anlatıldığı şekliyle: Cenâb-ı Hakk, huzuruna gelen bu meleklerle sorar: “-Nereden geliyorsunuz?” Cevap verirler:” - Kullarının yanından.-Kullarımı ne halde bıraktınız?”

-Gittik namaz kılıyorlardı, döndük yine namaz kılıyorlardı.

Şu melek mürüvvetine bakın. Dostluklarının hakkını nasıl da en güzel şekilde eda ediyorlar? Onlar vazifeyi sabah vakti devralmışlardır. O esnada mü'minler sabah namazı kılmaktadırlar. İkinci vaktinde nöbet değişikliği yapılmıştır. O esnada da ikinci namazı eda edilmektedir. Dudakları dua ile süslü, içleri Cenâb-ı Hakk'ı anmakla dolup taşan, hissiyatları alabildiğine gelişmiş mü'minler hakkında meleklerin verdikleri rapor işte böyle bir mahiyet arzetmektedir. Ve bu raporun takdimi her gün tekerrür edip durmaktadır. Nerede Allah anılıyor, nerede konuşmalar O'ndan bahisler etrafında dönüp duruyor, nerede gönüller Allah aşkıyla yanıyor ve diller bu aşka tercüman olma peşinde, nerede

tefekkürün merkezinde lahuti muhteva bulunuyor ve İlahi tecellilere ait tefekkür dalga dalga göğe yükseliyor, nerede “Allah Allah”zikirleriyle sema lerzeye geliyor, mutlaka orada bu melekler hazırđırlar ve melekleşmeye azmetmiş insanları temaşa içindedirler. Sanki zikir meclisi, ana kıraliçe arının konduğu bir dal gibidir ve bu meleklerle, melekleşmiş insanlar da orada marifet peteği örmektedirler. Zikir tamamlandıktan sonra da bu melekler, tekrar geldikleri yer olan Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna dönerler.

İsterseniz hadisenin bundan sonrasını da başka bir hadis-i şeriften takip edelim. Melekler huzura varınca bütün gaybın anahtarı yanında olan Allamü'l-guyub onlara sorar:

-Nereden geliyorsunuz? Melekler cevap verirler:

-Seni anan kullarının yanından Ya Rabbi!

-Peki, onlar ne diyorlardı?-Seni tesbih, tahmid ve temcid ediyorlardı.

-Onlar beni gördüler mi?-Hayır Rabbimiz, görmediler.

-Ya görselerdi? (Yani Bana karşı aklın almadığı bir kulluk arz edeceklerdi!)

Onlar ne istiyorlardı?-Cennetini istiyorlardı Rabbimiz.

-Onlar Cenneti gördüler mi?-Hayır, görmediler.

-Ya görselerdi? (Evet görselerdi bir başka iştiyakla isteyeceklerdi!).

Neden istiaze ediyorlardı?-Cehenneminden, Allah'ım.

-Onlar Cehennemi gördüler mi?-Hayır görmediler.

-Ya görselerdi? (Her halde görselerdi, mutlaka daha şiddetli onları Cehennemden korumamı isteyeceklerdi.)

Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk şöyle buyurur: 'Meleklerim, siz şahid olun Ben o kullarımı affettim.'

Melek döner ve şöyle der: 'Ya Rabbi onların içinde birisi vardı ki, esas gayesi Seni anmak değildi. O oraya dünyevi bir gaye için gelmişti.'

Ve lütfu engin Rabb şöyle ferman eder: 'Onlar öyle bir toplumdur ki, onların arasında bulunan (niyeti çok halis olmasa da) onlara verilenden mahrum edilemez.' (*Buhari, Daavat 66; Tirmizi, Daavat 129*)

(Biz de zaten Cenâb-ı Hakk'ın bu va'dine itimad edip ona bel bağlamış bulunuyoruz. Öyle inanıyoruz ki, cemaat halinde açılan eller istek ve talepleri itibariyle mahrum bırakılmayacaktır. Ellerimizi bu niyetle açıyor, dualarımızı bu niyetle cemaatin duasına katmaya çalışıyor ve çalı, diken yetiştirmeye mahsus bir zeminde gül yetiştirmeye gayret ediyoruz. Böyle bir zeminde çamura batmadan, kirlenmeden bir hayat yaşamak nerede ise imkânsız. Günahlarımız çok; fakat O'nun rahmeti günahlarımızdan daha geniş. Bunu bilerek O'nun kapısına geliyor, O'ndan af dileniyor, bizim dualarımızı da, kabul gören dualar arasına katmasını niyaz ediyoruz.)

Bir hadislerinde Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: *'Yeryüzünde seyyar (gezginci) melekler vardır. Bunlar zikir meclislerini dolaşırlar. Böyle bir meclis bulduklarında orayı kuşatır ve doldururlar. Sonra da ellerini açar şöyle derler: 'Ya Rabbi şu anda Senin kullarından bazılarının yanındayız. Onlar, Senin kitabını okumakta, Senin peygamberine salâvat getirmekte ve Senin yüceliğini müzakere edip durmaktadır.' Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk ferman eder: 'Onları rahmetimle çepeçevre kuşatın, onların arasında bulunan asla talihsiz olmaz.'* (Buhari, Daavat, 67; Müslim, Zikr, 35; Müsned, 2/382)

Zikir meclisleri, melekleri yeryüzüne çeken cazibe.. Allah'ın anlatıldığı tecellileri içinde O'nun azametinin sözkonusu edildiği, Habib'inin hak peygamber olduğuna dair delillerin tekrar edilip durduğu ve sonunda, salât u selamların sohbetlere hitam-ı misk yapıldığı, buhur buhur maneviyat kokan ve öbek öbek lâhut taşıyan kutlu yerler ışıık evler.

Abdullah b. Revaha (r.a), dili kadar kılıcı, kılıcı kadar da dili keskin şanlı bir sahabyıdı. O bazen yakın arkadaşlarından birine 'Gel seninle bir saat iman edelim' derdi. Onu tanıyanlar niyetini ve ondaki iç derinliğini bildiklerinden bir şey demez ve itiraz da etmezlerdi. Fakat bir gün niyetini kavrayamayan bir sahabi gitti onun bu sözünü İki Cihan Serveri'ne iletı. Bu sahabi 'Biz zaten iman etmedik mi?' 'Gel seninle bir saat iman edelim' ne demek diyor ve bunu şikâyet konusu yapıyordu. Ancak Allah Rasulü (s.a.v), İbn-i Revaha'yı herkesten iyi tanıyordu. O boş söz

sarfedecek bir insan değildi. Onda ayrı bir enginlik, ayrı bir derinlik vardı. İki Cihan Serveri şöyle buyurdu: 'Allah, İbn-i Revaha'ya merhamet etsin. O, (meleklerin iftiharla bahsedecekleri) meclislerden lezzet alır, öyle meclisleri sever.' (Müsned, 3/265)

Bu gezginci melekler ehl-i ilimle de bir münasebet içindedirler. İlim yoluna girenlerin Cenâb-ı Hakk katında ayrı bir değeri, ayrı bir kıymeti vardır. Elbette ki bu ilim Allah yolunda ve O'nun hesabına olmalıdır. Bu tür ilim ve ilim adamları sayısız hadis-i şeriflerde ve birçok ayet-i kerimelerde tebci ve tebrik edilmiştir.

Mesela **Ebu Hüreyre'nin** (r.a) rivayet ettiği bir hadiste şöyle deniliyor: **'Kim ilim tahsili adına bir yola girse, Allah onun için Cennete giden yolları kolaylaştırır.'** (Buhari, İlim 10; Ebu Davut, İlim 1; Tirmizi, Kur'an 10; İlim 19; İbni Mace, Mukaddime 17)

İlimden maksat Allah'ı bilmektir. O'nun marifetine yardımcı olmayan ilme gelince o faydasız bir malumat yığınından başka bir şey değildir.

İnsan, 'Marifet-i Sâni' dediğimiz şu kâinatın muhteşem sanatkârını bilme adına kanaatını kuvvetlendirmek, irfanına yeni yeni tefekkür hüzmeleri katmak ve bir arı gibi her gün tefekkür hüzmeleri katmak ve bir arı gibi bir marifet peteğine ayrı bir şuur üsaresiyle dönmek için bir yola girebildiği takdirde Allah (c.c) Cennete giden yolu ona kolaylaştıracaktır.

Namaz artık onun için bir dinlenme, bir tenezzüh; hatta bundan da öte namaz onun şiddetli bir arzusu haline gelecektir. İslamı bir bütün olarak yaşadığı vakit kalbi mutluluktan güvercinler gibi kanat çırpacak ve İslamî emirlerden birini ihmale uğratsa, gırtlığı derin bir pençe tarafından sıkılıyorsa ızdırıp duyacaktır.

Bu marifet erlerinin biraraya gelişleri de ayrı bir cazibe atmosferi meydana getirir. Nitekim hadis-i şerifte şöyle denilmektedir: **'Bir topluluk Allah'ın adının anıldığı evlerinden bir evde (ki biz onlara ıstık evler diyoruz) oturur ve orada marifet-i İlâhi adına dersler yaparsa, Zikir yapılırsa, kesinlikle orayı melekler kuşatır, üzerlerine sekine iner ve Cenab-ı Hakk orada**

bulunanları kendi yanında bulunanlara anlatır ve onlarla övünür..”(Müslim, Zikr 139; İbni Mace, Mukaddime 225)

Hadiste anlatılan evler hiç şüphe yok ki, mescidlerden ayrı olarak mütalaa edilmelidir. Zira biraz sonra da işaret edileceği üzere bu evler doğrudan doğruya 'Beyt' ifadesiyle anlatılıyor ve cem-i 'Büyût' deniliyor. Beyt bilindiği üzere 'Ev' demektir. 'Büyût' ise evler, demek olur. Kur'an'da ve hadislerde mescid ifadesi bizzat bu kelime ve bu kelimenin cem'i (çoğulu) ile ifade edilir. Ayrıca Kâbe manası kastedildiğinde kelimenin başına lâm-ı ta'rif getirilir ve 'El-beyt' denilir. Durum böyle olunca Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şerifte vasıflarıyla anlatılan bu evler, mescidler değil, belki belli bir devrede mescid misyonunu da yüklenen 'Işık, nur Evler' dir.

Hadisin kelimelerine kısa bir göz gezdirecek olursak, zannediyorum hadisten kastedilen manalar daha iyi anlaşılacaktır: 'Kavim', cemaat ve toplum demektir. O evdeki insanlar cemaatlaşma şuuruna sahiptirler: Amel ve fiillerinde kolektiflik hâkimdir. Zaten bir araya gelişleri de böyle bir gaye ve ideale matuftur. 'İctemea' bu şuurlu bir araya geliş anlatmaktadır. 'Beyt' yukarıda da ifade edildiği üzere evdir. Allah davasına hasredilmiş bu evlere hadiste 'Büyûtullah' denilmiştir.

O evlerde topluca Zikir yapılmakta, tedrisat yapılmaktadır. Kitaplar alınıp okunmakta ve o kitaplardaki hakikatlerin incelikleri bilenlere, bilmeyenlere anlatılmaktadır. Bilmeyenler de öğrenmeye arzu ve isteklidirler. Her meseleyi sorar ve her meseleyi öğretmeye çalışırlar.

Onlar bu denli ulvî bir gaye için bir araya gelince, melekler de bu meclise karışır, çepeçevre orayı sarar, ve zikrullah devam ettiği, tedris devam ettiği müddetçe de orayı terketmezler. Zira ki, böyle bir mecliste bulunmama bir haybettir, bir hüsrandır. Melekler ise bu türlü akibetten korunmuş varlıklardır. Onlar daima yümün ve bereket soluklar, yümün ve bereket ikliminin içinde bulunurlar.

Bir de onların üzerine 'sekîne' iner. Devrin ve dehrin hadiseleri onları yıldırılmaz, ürkütemez, korkutamaz. Durmadan düşer-kalkarlar ama yine de yürürler. Bütün çarklar aleyhlerinde

dönse de asla ümitsizliğe düşmez, bir gün o çarkların çarkedeceğini bilir ve kendi lehlerine dönecek devran çarkını sabırla beklerler.

Hem onlar öyle korkusuz birer yiğittirler ki, cellâtlar gelip kapılarına dayansa, yine paniğe kapılmaz, derslerine devam eder ve faydası olacağına kanaat getirirlerse, cellâtlarını da aynı derslerin nur havzından istifade ettirmeye çalışırlar. Çünkü onlar itmi'nan dolu bir hayat yaşamaktadırlar. Ve onlar bu evlerdeki tedrisi, hayatlarının gayesi haline getirmişlerdir. Tarassudlar, sürgünler, hapisler, istintaklar onları bu davadan vazgeçiremez. Onların o yüce otaklarında panik iflas etmiştir. Zira onlar 'sekîne' den birer âbide haline gelmişlerdir.

Ve Allah onları kendi yanında olanlar arasında anlatır ve onlarla övünür. Cenab-ı Hakk'ın huzurunda nazarları kevn-u fesada müteveccih olan melekler vardır. Bazen bu melekler yüzlerini imkân âlemine döndürür ve insanları temaşa ederler. İşte bu meleklerle Cenab-ı Hakk, kendi davası uğruna bir araya gelen kullarını anlatır, der ki: 'Sizin, hallerine tam muttali olmadığınız benim bazı kullarım var. Onlar şu anda benim kitabımın içinde mevcut hakikatları öğrenmek ile meşguldürler. Beni zikrediyorlar.' Zaman zaman aralarına melekler iniyor, sekîne onları çepeçevre sarıyor. Ve daha nice vasıflarıyla Cenab-ı Hakk yerdeki kullarını gök ehli yanında dile getirir, anlatır. Bu da yine insanlarla melekler arasında ayrı bir irtibat ve münasebet bağıdır.

Allah'u Zülcelalin anıldığı Işık,nur evler, çevrelerindeki bina yığınları itibariyle, tıpkı hâle içinde yıldızlar topluluğuna nur âyetini tefsir eden bir mehtab veya ebedi nur, ebedi huzur arayanları firdevslere ulaştırma yolunda kurulmuş birer han gibidirler, dikkatle bakanlar için her zaman, bu ışık yalılarının iç yapıları ve derinliklerinde 'Allah onların, (diğer binalardan daha ziyade) yükseltilmelerini ve (her şeyden yüksek, yüce) isminin oralarda anılmasına, (dört bir yanda gürleyen yasak velvelelerine rağmen) izin verdi. İçlerinde sabah-akşam O'nu tesbihlerle yâd eden öyle yiğitler var ki ne ticaret (ve ticaretteki kazanç cazibesi) ne de alım-satım, Allah'ı zikirden, namazlarını dosdoğru yerine getirmekten ve zekâtlarını bihakkın eda etmekten onları

alıkoymaz; (zira) onlar kalblerin (mehafetle) gözlerin de (hayret ve dehşetle) döneceği günden korkar (ve tir tir titrerler)' hakikatının nümayan olduğu hissedilir.

Bu evlerde, imanı, ibadeti, duayı, zikri, fikri, uhuvveti, vefayı ötelere ait derinlikleri ile duyup- yaşama bahtıyarlığına erenler, adeta her an yeniden doğar, baharlar gibi duygularıyla yeşerir, derken çeşit çeşit varidatla dolgunlaşan o kendilerine has hava, bütün gönüllerini bir saadet va'diyle kaplar ve çok defa onların, hayra açık sinelerinde Cennet yaylalarının ferahlatıcı esintileri duyulur. Evet, bugün büyüğüyle-küçüğüyle ışık evler, yıllar ve yıllar imana, islama, imandaki huzur ve itmi'nana susamış gönüllere, rahmet yüklü bulutlar gibi, gönderdiği bol bol 'âb-ı hayat' ve insanımızın gönül tepelerine saldıgı ma'rifet, muhabbet, rûhânî zevk şualarıyla diriliş üfleyen bir İsrâfil Sûr'u ve vicdanlarını şahlandıran Cebrail solukları olmuştur.

Evet, onlara uğrayanlarda pek çok menfî hisler silinmiş, inat ve karşı koyma düşünceleri kırılmış, müdavimleri de kendilerini, Cennet bahçelerinde temâşâdan temâşâyâ koşan seyyahlar gibi görmeye, hissetmeye başlamışlardır. Başkalarının eğlenceye, zevke sefaya giderken duydukları keyfi, neş'eyi, sevinci, tiryakiliği, kudsîler, hem de kat katıyla nur evlere uzanan yollarda duymuş ve yaşamışlardır. Onlar, bu ışıktan yollarda ve yolların gerçek değerinin te'mînâtı olan bu kutlu yuvalarda düşünülen, söylenen, okunan şeyleri, ötelere gelmiş ilhâm esintileri gibi karşılamış, gökleri aşip gelen soluklar gibi dinlemişlerdir. Ve yine onlar bu evlerde bugün hâlâ çoklarının akıl erdiremedikleri, bilemedikleri sırlarla tanışır, semâ kapılarının aralandığını hisseder gibi olur, kapı aralarından sızıp geldiğine inandıkları vâridâtla bütün bütün uhrevîleşir, kendilerinden geçer ve yerlere serilirler.

Evet, kalblerinin balansını İslama, imana, Kur'an'a, iman ve Kur'an'ın gönüllere boşalttığı irfana göre ayarlayamamış talihsizler, ne bu ufku kavrayabilir, ne de gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve beşer tasavvurlarını aşan bu derûnî hazları idrâk edebilirler.

Koruyucu Melekler (Hafaza)

Meleklerin yüklendikleri bir başka misyon da insanları her türlü bela ve musibete karşı korumaktır. Nitekim daha önce onların bu misyonlarına dikkat çekmiş ve kısaca temasta bulunmuştuk.

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ (4)

“Hiç kimse yoktur ki üzerinde bir koruyucu, bir denetleyici (melek) bulunmasın” (Târık Suresi, 4) ayetinde ifade edildiği gibi herkes için bir koruyucu melek mukadderdir. Taberânî'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerifte her insana 360 meleğin nezâret ettiği ve insanı koruma altına aldıkları kaydedilmektedir. (Süyûtî, *ed-Dürri'l-Mensur*, 4/615; Zebidi, *İthâfû's-Sâde*, 7/288)

Ayetle ise bu husus şöyle anlatılmaktadır

لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِنْ بَنِي يَدْيِهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ

“Her birini (herbir insanı) önünden ve arkasından izleyen melekler vardır. O'nu Allah'ın emrinden (veya Allah'ın emriyle) korurlar.” (Ra'd Suresi, 11)

Hem Peygamber Efendimizin (s.a.v) hadisinden hem de bu ayet-i kerimeden anlaşılıyor ki, sinekler gibi insanın üzerine üşüşen bela ve musibetler, insanı çepeçevre kuşatan melekler tarafından çok defa geri çevrilmekte ve insan böylece öldürücü binbir hâdis altında ezilip gitmekten korunabilmektedir. Elbette ki bu muhafaza, meşiet-i İlahinin o şekilde tecelli etmiş olmasına bağlıdır. Zaten her meselede İlahi murad, İlahi dileme ve meşiet esastır. 'Allah'ın olmasını dilediği şey olur; olmamasını dilediği şey de olmaz' hakikatı da bize bunu anlatmaktadır. Binaenaleyh, bela ve musibetler meleklerce uzaklaştırılır; fakat meşiet-i İlahi o şekilde tecelli etmişse.

Buna vesile olabilecek şeylere gelince, biz onları bilemiyor, sınırlandıramıyoruz. Bazen insanın hoş bir tavrı, rahmet-i İlahinin harekete geçmesine vesile olur ve Cenâb-ı Hakk (c.c) onun hakkında onu memmun edecek bir hüküm verir. Bazen de tam tersine, insanın münasebetsiz bir davranışı, İlahi gazabı galeyana

getirir ve verilecek hüküm o şahsın aleyhinde olur. Verilen hüküm karşısında meleklerin yapabileceği hiçbir şey yoktur. Ne var ki, onlar enis ve celislerimiz (her zaman beraber olduğumuz arkadaşlarımız) olarak bizim başımızın üzerinde pervaz eder dururlar ve gelmesi muhtemel belaları savmak için bize kanat gerer, kalkanlık yaparlar. Zira bu onlara ait bir vazifedir. Bu meleklerin ruhânî haz ve lezzetleri, yaptıkları bu vazifenin içine dercedilmiştir. Yani melekler bizi koruma vazifesini, müthiş bir zevk, heyecan ve coşkunlukla yerine getirirler.

ŞEYTANA MÜHLET VERİLİŞİ

Hiz. Âdem (a.s.)'a secde emri karşısında büyüklük taslaması sonucu ilâhî huzurdan kovulan, rahmetten ümidini kesen ve tamamen yalnız kalan şeytan, hayatından da endişe etmeye başladı.

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ (14)

"-İnsanların tekrar dirilecekleri güne kadar, Bana mühlet ver" diye Allah'a yalvardı. “ (A'raf Suresi,14).

Bu şekilde mühlet istemekle tekrar dirilmeden sonra artık ölümün olmayacağını biliyor ve böylece ölümden kurtulacağını sanıyordu. Onun bu ölümsüzlük isteği,

“(إِلَى يَوْمِ الْوَفْتِ الْمَعْلُومِ ...belirli bir zamana kadar” (Hicr Suresi,38)

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ (15)

"Sen mühlet veri-lenlerden sin!." (A'raf Suresi,15) şeklinde cevaplandırıldı.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ

Belirli bir zamandan maksat ise, sur'a birinci üflenış zamanıdır (Neml Suresi,87). Bununla o, zillet ve hakaret dolu bir hayatı ölüme tercih etti. Onun için esas düşüş de bu oldu.

ŞEYTANIN GÖREVİ

Belirli bir zamana kadar mühlet verilen şeytan, hatasını anlayıp tövbe edeceği yerde suçunu affettirme yoluna gitmedi. Bilakis daha da azgınlıştı.

Kendisine hedef olarak, insanoğlunu seçti. Kıyamete kadar insanı yoldan çıkarıp küfre düşürmek için, gönlünü intikam duyguları bürüdü.

Cüretkâr bir edâ ile bu duygularını Yüce Allah'a şöyle açıkladı:

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ (39)

"-Beni azdırdığın için yemin ederim ki, yeryüzünde kötülükleri onlara güzel göstereceğim." (Hicr Suresi,39)

Görüldüğü gibi, Yüce Allah isyanından dolayı şeytanı hemen huzurundan kovmamış, önce ona konuşma fırsatı vermiş, hatasını anlayıp tövbe etme imkânı tanımış fakat o, inat ve küfründe ısrar edince, bulunduğu makamdan indirmiş ve tasarladığı plânlarını şöylece sınırlayıvermiştir:

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ (42)

"Halis kullarım üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Ancak sana uyan sapıklar bunun dışındadır." (Hicr Suresi,42)

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُورًا لَّمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ (18)

"Yerilmiş ve koğulmuş olarak defol. Yemin olsun ki, insanlardan sana kim uyarsa; sizin hepinizi Cehennem'e dolduracağım." (A'raf Suresi,18)

Bilindiği gibi ilk insan olarak yaratılan Hz. Âdem (a.s) erkekti; Adn Cenneti'nde ikamet ediyordu. Burası Hz.Âdem (a.s)'in ilk vücut nimetine mazhar olduğu hilkat bahçesiydi. Kendi cinsinden ve nefsinden eşi de yaratıldı. “ (Rum Suresi,21)

Eşinin adı Havva idi. Artık evrende iki insan vardı: Âdem ve Havva. Böylece insanın Cennet hayatı başlamıştı, devam ediyordu. Öte yanda, Âdem'i kendi felaketine sebep bilen şeytan, ondan öç almayı planlıyordu. Bunun üzerine Âdem ve eşini Allah şöyle uyardı:

(وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ) (35)

"Ey Âdem! Eşin ve sen Cennette kal, orada olandan istediğiniz yerde bol bol yiye, yalnız şu ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz. " (Bakara Suresi,35, Tâhâ Suresi,117-119)

Şimdi imtihan edilme sırası Âdem'e gelmişti. Aslında Âdem'e ve eşine yaklaşmaması tavsiye edilen ağaç, aynı zamanda bir imtihan sahasıydı. Onun meyvasından yemek ise, yasak bir fiilin işlenmesi, sorumluluk sahasının dışına çıkılması ve Allah'ın koyduğu bir yasağın çiğnemesi demekti.

Nihayet "şeytan" oradan ikisinin de ayağını kaydirtti..

(فَازَلَهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ) (36)

" ve onların yanılmalarını sağladı (Bakara Suresi,36). Âdem ve eşi, melek olma veya Cennet'te ebedi kalma ihtimallerini duyunca, şeytanın kendilerine düşman olduğunu unuttular. "Ağaca yaklaşmayın" emrine sabırsızlık edip ondan yediler (Tâhâ Suresi,115). Ağaçtan meyve tadınca ayıp yerleri kendilerine açılıverdi. " (Tâhâ Suresi,121)

Allah Âdem'e görevini hatırlatara

(فَدَلَّيْهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ
وَرَقِّ الْجَنَّةِ وَنَادَيْهِمَا رَبَّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ
مُبِينٌ) (22)

"Ben sizi o Ağaçtan men etmemiş miydim? Şeytanın size apaçık bir düşman olduğunu söylememiş miydim?" diye seslendi. (A'raf Suresi,22)

Nimetin devamlılığı ve Cennet'te ebedi kalma arzusu onların bu duruma düşmesine ve şeytana uymalarına sebep olmuştu.

(قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ) (23)

"Fakat hatalarını çok çabuk anladılar, meleklerin yolunu seçerek derhal tövbe ettiler." (A'raf Suresi,23).

فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37)

“Allah da tövbelerini kabul etti “(Bakara Suresi,37
Tâhâ Suresi,122).

Fakat cennette daha fazla kalmalarına müsaade etmedi ve şu emri verdi.”

(قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (24)
قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ (25)

“Birbirinize düşman olarak inin, siz yeryüzünde bir müddet için yerleşip geçineceksiniz. Orada yaşar,orada ölür ve oradan dirilip çıkarılırsınız. “

(A'raf Suresi,24)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (168) إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ (169)

"Ey insanlar! Yeryüzündeki temiz ve helâl şeylerden yiyin, şeytana ayak uydurmayın, zira o sizin için apaçık bir düşmandır. Muhakkak size kötülüğü, hayâsızlığı, Allah'a karşı da bilmediğiniz şeyi söylemenizi emreder."(Bakara Suresi,168-169)

Şeytanın kendilerine te'sir edemeyeceği kimseler de ayetlerde şu şekilde belirtilmiştir:

(وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (200) إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ (201)

"Şeytan seni dürtecek olursa Allah'a sığın, doğrusu O işitir ve bilir. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, Allah'ı anarlar ve hemen gerçeği görürler."
(A'raf Suresi,200-201)

(فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ (98) إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (99) إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ (100)

"Kur'àn okuyacağın zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın. Doğrusu şeytanın, inananlar ve yalnız Rablerine güvenenler üzerinde bir nüfuzu yoktur. Onun nüfuzu sadece, onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir." (Nahl Suresi,98-100)

(إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ (40)

“Allah'ın hâlis kullarına tesir edemeyeceğini, şeytan, bizzat kendisi de itiraf etmiştir.” (Hicr Suresi,40; İsra Suresi,66)

HER İNSANIN BİR ŞEYTANI VARDIR

Yüce Allah insanı, yol gösteren bir meleklerle desteklediği gibi, onun yanına, kendisine vesvese veren, kötülüğü süslü gösteren, münkere teşvik eden ve fitneye çağırان birde şeytanı vardır.

Bu konuda Peygamberlerle diğer insanlar arasında hiç bir ayırım yapılmamıştır.

(وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرُهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ (112) وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَرْتَضُوا مَا هُمْ مُفْتَرُونَ (113)

Şöyle ki: **“Böylece biz her Peygambere insan ve cin şeytanlarını düşman yaptık. Bunlar aldatmak için birbirlerine yaldızlı (içi bozuk dışı süslü ve aldatıcı) sözler söylerler” (En'am Suresi,112-113).**

Yani vahyeder gibi seri bir ima ve işaretlerle öyle süslü, yaldızlı sözler telkin ederler ki bunların sade dışındaki süsüne bakanlar aldanır ve onların şeytanlıklarına meftun olurlar.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) de bir soru üzerine: *"Her insanın yanında bir şeytan vardır" buyurmuş, "seninle de mi ey Allah'ın Elçisi?" diye sorulduğunda, "Evet, fakat Rabbim ona karşı bana yardım etti de, o da bana teslim oldu Müslüman oldu."* demiştir. (Müslim)

(أَلَمْ آعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ (60)

Cenab-ı Hak, Kuran-ı Kerimde:”Ey insanoğulları, Ben size, şeytana tapmayın, o sizin için apaçık bir düşmanınızdır, demedimmi? (Yâsin Suresi,60)

İbn-i Abbas (r.a.) den naklen Muaz b.Cebel rivayet ediyor:

“-Bir gün Resulullah (s.a.v.) ile beraber Ansardan birinin evinde cemaat halinde toplanmış, sohbe dalmıştık. Bu arada, dışarıdan bir ses geldi:

-Ev sahibi, içeridekiler, eve girmem için bana izin verir misiniz? Benim sizden bir dileğim var. Görülecek işim var.

Bunun üzerine, herkes Resülullah (s.a.v.) Efendimizin yüzüne bakmaya başladı. Orada ve her zaman büyük oydu, İzin ondan çıkacaktı. Resülullah (s.a.v.) Efendimiz, duruma vakıf oldu ve:

"Bu seslenen kimdir, bilir misiniz?" Biz hep birden şöyle dedik:

- Allah ve Resulü bilir. Bunun üzerine Resülullah (s.a.v.) Efendimiz:

"O, lâin İblistir. Şeytandır. Allah'ın lâneti onun üzerine olsun" Deyince, hemen Hz. Ömer(r.a):

"-Ya Resülullah, bana izin veriniz onu öldüreyim."

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz bu izni vermedi; şöyle buyurdu:

"Dur ya Ömer, bilmiyor musun ki; Ona belli bir vakte kadar mühlet verilmiştir, öldürmeyi bırak." Sonra şöyle buyurdu:

"Kapıyı ona açın gelsin... O, buraya gelmek için emir almıştır. Diyeceklerini anlamaya çalışınız. Size anlatacaklarını iyi dinleyiniz."

-Kapıyı ona açtılar, İçeri girdi ve bize göründü. Bir de baktık ki; ihtiyar şeklinde, gözleri şaşı, aynı zamanda köse. Çenesinde altı veya yedi kadar kıl sallanıyor. At kılı gibi. Gözleri yukarı doğru açılmış. Başı büyük bir filin kafası gibi. Dudakları da, bir manda dudağına benziyordu. Sonra, şöyle bir selam verdi:

"-Selâm sana ya Muhammed; Selâm sizlere ey cemaat-ı müslimin. "Onun bu selâmına Resülullah (s.a.v.) şu mukabelede bulundu: "Selâm Allah'ın dır ya lain.." Şeytan konuşmasına:

"-Benim buraya gelişim, kendi arzumla olmadı. Mecburen geldim."

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz sordu:

"Nedir o mecburiyet?" Şeytan anlattı:

"- İzzet sahibi Rabbın katından bana bir melek geldi: ve dedi ki: Allah-ü Teâlâ sana emir veriyor: Muhammed'e gideceksin. Ama düşük ve zelil bir halde. Tevazu ile.

Ona gideceksin ve âdemoğullarını nasıl kandırdığını söyleyeceksin bir bir ona. Sonra O; sana ne sorarsa doğrusunu diyeceksin.”Sonra Allah-ü Teâlâ buyurdu ki:

“Söylediklerine bir yalan katarsan, doğruyu söylemezsen, seni kül ederim; rüzgâr savurur, düşmanların önünde, seni rüsvey ederim.

İşte böyle; ya Muhammed, o emir üzerine sana geldim. Arzu ettiğini bana sor. Şayet bana sorduklarına doğru cevap vermezsem; düşmanlarım benimle eğlenecek.

Şu muhakkak ki, düşmanlarımın eğlencesi olmaktan daha zor bir şey yoktur. Bundan sonra,

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle sordu:

-"Mademki, sözlerinde doğru olacaksın. O halde bana anlat: Halk arasında en çok sevmediğin kimdir ?"

Şeytan şu cevabı verdi:

“-Sensin ya Muhammed. Allah’ın yarattıkları arasında senden daha çok sevmediğim kimse yoktur. Sonra senin gibi kim olabilir?

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz sordu:

-"Benden sonra, en çok kimlere buğuzlusun ve sevmezsin?"

Şeytan anlattı:

-Muttaki bir gence ki. Varlığını Allah yoluna vermiştir.

Bundan sonra, sual cevap aşağıdaki şekilde devam etti.

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz sordu; şeytan anlattı:

-"Sonra kimi sevmezsin?"

-Kendisini sabırlı bildiğim, şüpheli işlerden sakınan âlimi.

-"Sonra?"

-Temizlik işinde. Yıkadığı yerleri üç defa yıkamaya devam eden kimseyi.

-"Sonra?"

-Sabırlı olan bir fakiri ki; ihtiyacını hiç kimseye anlatmaz.Halinden şikâyet etmez.

-"Peki, bu fakirin sabırlı olduğunu nereden bilirsin?"

Ya Muhammed, ihtiyacını kendi gibi birine açmaz.

Her kim ihtiyacını kendi gibi birine üç gün üst üste anlatırsa, Allah onu sabredenlerden yazmaz. Sabırlı kimselerin işi buna benzemez.

-Hâsılı, onun sabrını; halinden, tavrından ve şikâyet etmeyişiinden anlarım.

- "Sonra kim?"

- "Şükreden zengin."

- "Peki, ama o zenginin şükreden olduğunu nasıl anlarsın?"

- Onu görürsem ki, aldığını helâl yoldan alıyor ve mahalline harcıyor. Bilirim ki: O şükreden bir zengindir.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz bu defa mevzuu değiştirdi ve ona başka bir sual sordu:

- "Pe ki, ümmetim namaza kalkınca, senin halin nice olur?"

- Ya Muhammed, beni bir sıtma tutar. Titrerim.

- "Neden öyle olursun; ya lâin?"

- Çünkü bir kul, Allah için secde edince bir derece yükselir.

- "Peki ya oruç tuttukları zaman nasıl olursun?"

- O zaman da bağlanırım. Taa, onlar iftar edinceye kadar.

- "Peki, ya hac yaptıkları zaman nasıl olursun?"

- O zaman da çıldırırım.

- "Peki, ya Kur'an okudukları zaman nasıl olursun?"

- O zaman da, eririm. Tıpkı, ateşte eriyen bir kurşun gibi.

- "Peki, ya sadaka verdikleri zaman halin nasıldır?"

- Ha işte. O zaman halim pek yaman olur. Sanki sadaka veren, bir testere alır eline ve beni ikiye böler.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz sebebini sordu:

- "Neden öyle testere ile ikiye biçilirsin, yâ Ebamürre?"

- Bunun üzerine İblis:

- Onu da anlatayım... Dedikten sonra:

- Çünkü sadakada dört güzellik vardır.

Şöyle ki:

1-Allah-ü Teâlâ, sadaka verenin malına bereket ihsan eyler.

2-O, sadaka veren kimseyi halkına sevdirebilir.

3-Allah-ü Teâlâ, onun verdiği sadakayı, cehennemle arasında bir perde yapar.

4-Allah-ü Teâlâ, belâyı, sıkıntıyı ve ahları ondan defeder.

Bundan sonra, Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz ashâbı hakkında ona bazı sorular sordu:

- "Ebubekir için ne dersin?"

İblis buna şu cevabı verdi:

- "O bana, cahiliyet devrinde bile itaat etmedi... İslâm'a girdikten sonra nasıl bana itaat eder?"

- "Peki, Ömer b. Hattab için ne dersin?" İblis'in buna cevabı:

- "Allah'a yemin ederim ki, her gördüğüm yerde ondan kaçtım.

- "Peki, Osman b. Affan için nedersin?"

- "Ondan Utanırım. Hem de çok. Nasıl ki, Rahman'ın melekleri de ondan utanırlar.

- "Peki, Ali b. Ebûtalib için ne dersin."

İblis onun için de şöyle dedi:

- "Ah, onun elinden bir kurtulsam. O, kendi başına kalsa; ben de kendi başıma kalsam.

O, beni bıraksa. Ben de onu bıraksam. Ben onu bırakırım; ama o beni bırakmaz.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, soruları sorduktan ve şeytanın verdiği cevaplar da kısmen bittikten sonra, şöyle buyurdu:

- "Ümmetime saadet ihsan eden; seni de taa, belli bir vakte kadar şaki kılan Allah'a hamd olsun."

Resûlullah (s.a.v.) Efendimizin o cümlesini duyan lâin İblis şöyle dedi:

- "Heyhat, heyhat. Ümmetin saadeti nerede? Ben, o belli vakte kadar diri kaldıkça, sen ümmetin için nasıl ferah duyarsın?"

Ben, onların kan mecralarına girerim. Etlerine karışırım. Ama onlar, benim bu halimi göremez ve bilemezler.

Beni yaratan ve baas gününe kadar bana mühlet veren Allah'a yemin ederim ki: Onların tümünü azdırırım.

Cahillerini ve âlimlerini, Ümmilerini ve okumuşlarını. Facirlerini ve âbidlerini. Hâsılı, bunların hiçbirini elimden kurtulamaz.

Fakat Allah'ın hâlis kullarını. Evet, bunları azdıramam.

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz sordu:

- "Sana göre ihlâs sahibi olan muhlis kullar kimdir?"

Bu suale İblis aleyhîlâne:

"-Bilmez misin? Yâ Muhammed, bir kimse ki, dirhemini ve dinarını sever. O, Allah için bir ihlâsa sahip değildir. Bir kimseyi görürsem ki; dirhemini ve dinarını sevmez; övülmekten, methedilmekten hoşlanmaz. Bilirim ki o: İhlâs sahibidir. Hemen onu bırakır kaçırım. "

" Bir kul, malı ve övülmeyi sevdiği süre, kalbi ve dünya arzularına bağlı kaldığı müddet, o size vasfını yaptığım kimseler arasında bana en çok itaat edendir. Bilmez misin ki; mal sevgisi, büyük günahların en büyüğüdür. Bilmez misin ki; yâ Muhammed, baş olma sevgisi yine büyük günahların en büyükleri arasındadır."

-Yâ Muhammed, bilmez misin? Benim yetmişbin tane çocuğum var. Bunların her birini bir başka yere tayin etmişimdir. Sonra. O her çocuğumla birlikte yine yetmişbin tane şeytan vardır.

Onların bir kısmını ulemaya gönderdim. Bir kısmını gençlere yolladım. Bir kısmını da, meşayihe saldı. Bir kısmını da, ihtiyar kadınlara musallat ettim. Gençlere gelince; aramızda hiçbir anlaşmazlık yoktur. Onlarla gayet iyi geçiniriz.

Çocuklara gelince. Onlarla da, bizimkiler istedikleri gibi birlikte oynarlar. Bizimkilerin bir kısmını da, âbidlerin başına dert ettim. Bir tepeden öbürüne. Hep dolaştırıp dururlar. Öyle bir hal alırlar ki; başlarlar, sebeplerden herhangi birine sövmeye. İşte. Böylece, onlardan ihlâsı alırım... Onlar, bu haller ile yaptıkları ibadeti, ihlâssız yaparlar gayrı. Ama bu hallerinin farkında olmazlar.

İblis, bundan sonra aldattığı bir rahibin hikâyesini anlatır: "Bilmez misin, yâ Muhammed, Rahip Borsisa; tam yetmiş yıl ihlâs ile Allah'a ibadet etti. Bu ibadetleri sonunda, ona öyle bir hal ihsan edilmişti ki: Her dua ettiği hasta, duası bereketi ile şifa buluyordu. Onun peşine takıldım; hiç bırakmadım. Zina etti. Katil oldu. Sonunda da küfre girdi. Bu o kimsedir ki; Allah-ü Teâlâ aziz kitabında, onu şöyle anlatır:

-"Şeytanın hali gibidir ki; o insana:

- Kâfir ol. Dedi. Vaktaki o kâfir oldu; bu defa ona şöyle dedi:

-Ben, senden uzağım. Ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım."(*Haşr Suresi,16*).

Bilmez misin ya Muhammed, yalan bendedir ve ilk yalan söyleyen de benim. Her kim yalan söylerse... O benim dostumdur. Her kim yalan yere yemin ederse... O benim sevgilimdir.

Bilmez misin yâ Muhammed, ben Âdem'e ve Havva'ya yalan yere Allah adına and içtim.

-"Muhakkak, ben size nasihat ediyorum." (*A'raf Suresi,21*). Dedim.

Bunu yaparım; çünkü yalan yere yemin gönlümün eğlencesidir.

Gıybet ve koğuculuğa gelince. Onlar da, benim meyvelerim ve şenliğimdir.

Her kim, talâk üzerine yemin ederse. Günahkâr olacağından endişe edilir. İsterse bir defa olsun. İsterse doğru bir şey üzerine olsun.

Her kim, talâkı ağzına alırsa. taa, hakikat belli oluncaya kadar karısı ona haram olur. Onlar bu halleri ile kıyamete kadar meydana getirecekleri çocuklar, hep zina çocuğu olur. Ağza alınan o talâk kelimesi yüzünden, hepsi cehenneme girer.

-Yâ Muhammed, namazı an bean tehir edene gelince. Onu da anlatayım. O, her ne zaman ki, namaza kalkmak ister; tutarım. Ona vesvese veririm. Derim ki:

-Henüz vakit var. Sen de meşgulsün. Hele şimdilik işine bak. Sonra kılarısın.

Böylece o: Vaktinin dışında namazını kılar. Ve bu sebepten onun kıldığı namaz yüzüne atılır.

Şayet o kimse, beni mağlup ederse. Bu sefer onun hesabını namazında görmeye bakarım. O namazın içinde iken:

-Sağa bak. Sola bak. Derim. O da, bakar. O ki böyle yaptı. Yüzünü okşar alnından öperim. Bundan sonra ona:

-Sen, ebedi yaramaz bir iş yaptın. Derim ve böylece onun huzurunu bozarım. Sen de bilirsin ki yâ Muhammed, her kim

namazda sağa ve sola çokça bakarsa, Allah onun namazını kabul etmez.

Bundan da ona mağlup olursam. Yalnız başına namaz kıldığı zaman yanına giderim. Ve ona: Çabuk namaz kılmasını emrederim. O da, başlar; namazını çabuk çabuk kılmaya. Tıpkı horozun, gagası ile yerden bir şeyler topladığı gibi...

Bu işi, ona yaptırmakta da, başarı kazanamazsam; bu sefer cemaatle namaz kılarken onun yanına varırım.

Orada onun başına bir gem takarım. Başını imamdan evvel secdeden ve rükûdan kaldırıyorum...

İmamdan evvel de, secde ve rükû yaptırırım. İşte. O böyle yaptığı için, kıyamet günü Allah onun başını eşekbaşına çevirir.

O kimse, bunda da beni yenerse. Bu defa, ona namazda parmaklarını çıtlatmasını emrederim. Böylece o; Beni tesbih edenlerden olur. Ama bu işi ona namaz içinde yaptırmaya muvaffak olursam.

Bunda da, ona mağlup olursam. Bu sefer ona tekrar giderim. Namaz içinde iken burnuna üflerim.

Ben üfleyince, o esnemeye başlar. Şayet o, bu esneme esnasında elini ağzına kapamazsa. Onun içine küçük bir şeytan girer, dünya hırsını ve dünyevi bağlarını çoğaltır.

İşte. Bundan sonra o kimse: Hep bize itaat eder, Sözümüzü dinler. Dediklerimizi yapar.

Şeytan bundan sonra, konuşmasına şöyle devam etti: “Sen, ümmetin hangi saadetinden ferah duyarsın ki?”

Ben onlara, ne tuzaklar kurarım. Ne tuzaklar. Miskinlerine, çaresizlerine ve zavallılarına giderim. Namazı bırakmalarını emrederim. Ve onlara derim ki:

“-Namaz size göre değil. O, Allah'ın âfiyet ihsan ettiği ve bolluk verdiği kimseler içindir. Sonra da hastalara giderim:

-Namaz kılmayı bırak. Derim... Çünkü Allah-ü Teâlâ: - "Hastalara zorluk yok." (**Nur Suresi,61**) Buyurdu... İyi olduğun zaman çokça kılarırsın. Ve böylece o, namazını bırakır. Hatta küfre de gidebilir.

Şayet o, hastalığında namazını terk ederek ölüp giderse. Allah'ın huzuruna çıkarken, Allah-ü Teâlâ'yı öfkeli bulur.

Sonra şöyle dedi:

-Yâ Muhammed, eğer bu sözlerime yalan kattımsa, beni akrep soksun. Sonra eğer yalan varsa. Allah'tan dile; beni kül eylesin.

İblis bundan sonra, konuşmalarına devam etti ve şöyle dedi:

-Yâ Muhammed, sen ümmetin için ferah mı duyuyorsun? Hâlbuki ben onların altıda birini dininden çıkardım.

Bundan sonra. Resülullah (s.a.v.) Efendimiz ona, yani İblis'e kısa kısa bazı sorular sordu:

O da bunlara cevap verdi:

- "Ya lâin, senin oturma arkadaşın kimdir?"

-Faiz yiyen.

- "Dostun kim?"

-Zina eden.

- "Yatak arkadaşın kim?"

-Sarhoş.

- "Misafirin kim?"

-Hırsız.

- "Elçin kim?"

-Sihirbazlar.

- "Gözün nuru nedir?"

-Kadın boşamak.

- "Sevgilin kim?"

-Cuma namazını bırakanlar.

Resülullah (s.a.v.) Efendimiz bu defa başka bir mevzua geçti ve şöyle sordu:

- "Ya lâin, senin kalbini ne kırar?"

-Allah yolunda cihada koşan atların kişnemesi.

- "Peki, senin cismini ne eritir?"

-Tövbe edenlerin tövbesi.

- "Peki, ciğerini ne parçalar, ne çürütür?"

-Gece ve gündüz, Allah'a yapılan bol bol istiğfar.

- "Peki, yüzünü ne buruşturur?"

Gizli sadaka.

- "Peki, gözlerini kör eden nedir?"

- Gece namazı.

- "Peki, başını eğdiren nedir?"

- Çokça kılınan cemaatle namaz.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz tekrar bir başka mevzua geçti ve şöyle sordu:

- "Sana göre insanların en saadetlisi kimdir?"

- Namazlarını bilerek kasten bırakanlar.

- "Peki, sana göre insanların en şâkisi kim?"

- Cimriler.

- "Peki, seni işinden ne alıkoyar?"

- Ulema meclisleri.

- "Peki, yemeğini nasıl yersin?"

- Sol elimle parmaklarımın ucu ile.

- "Peki, sam yeli estiği zaman ve ortalığı sıcaklık bastığı zaman çocuklarını nerede gölgelendirirsin?"

- İnsanların tırnakları arasında.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz bundan sonra, bir başka mevzuu sordu.

İblis de cevap verdi.

- "Rabbından neler talep ettin?"

- On şey talep ettim.

- "Nedir onlar, ya lâin?"

1- Allah'tan diledim ki, beni âdemoğullarının malına ve evlâdına ortak ede. Bu, ortaklık talebimi yerine getirdi. Ki bu:- "Onlara ortak ol. Mallarına ve çocuklarına. Onlara vaad et. Hâlbuki şeytan onlara en çok gurur vaad eder" (**İsra Suresi,64**) Ayet-i Celilesi ile sabittir.

Her besmelesiz kesilen hayvan etinden, faiz ve haram karışan yemekten de yerim. Şeytandan Allah'a sığınılmayan malın da ortağıyım.

Cinsi münasebet anında; Allah'a şeytandan sığınmayan kimse ile birlikte hanımı ile birleşirim.

Ve o birleşmeden hâsıl olan çocuk, bize itaat eder. Sözümlü dinler.

Her kim hayvana binerken, helâl yola gitmeyi değil de, aksini isteyerek binerse, ben de onunla beraber binerim. Yol arkadaşı ve binek arkadaşı olurum.

Bu da Ayet-i Kerime ile sabittir. Allah-ü Teâlâ bana şu emri verdi:

- "Onlar üzerine süvarilerinde, piyadelerinde yaygara çıkart.." *(İsra Suresi,64)*

2- Allah-ü Teâlâ'dan diledim ki: Bana bir ev vere. Bu dilediğim üzerine hamamları bana ev olarak verdi.

3- Diledim ki; bana bir mescid vere. Pazar yerlerini bana birer mescid yaptı.

4- Benim için bir okuma kitabı vermesini istedim. Şiirleri bana okuma kitabı yaptı.

5- İstedim ki; benim için bir ezan vere. Mezmurları verdi.

6- Diledim ki; bana bir yatak arkadaşı vere... Sarhoşu verdi.

7- Diledim ki; bana yardımcılar vere. Bunun için de kaderiye mensuplarını verdi.

8- İstedim ki; bana kardeşler vere. Mallarını boş yere israf edenleri verdi. Bir de masiyet yoluna para harcayanları.

Bunlar da şu Ayet-i kerime ile sabittir:

- "O kimseler ki; mallarını boş yere harcarlar. Onlar şeytanın kardeşleri olmuşlardır." *(İsra Suresi,27)*

Bir ara Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurdu:

- "Eğer söylediklerini, Allah'ın kitabındaki âyetlerle ispat etmeseydin. Seni tasdik etmezdim."

Bundan sonra iblis şöyle devam etti:

9- Yâ Muhammed, Allah'tan diledim ki, âdemoğullarını ben göreyim; ama onlar beni görmeyeler. Bu dileğimi de yerine getirdi.

10- Diledim ki; âdemoğullarının kan mecralarını bana yol yap. Bu da oldu. Böylece ben, onlar arasında akıp giderim. Gezerim. Hem nasıl istersem. Bütün bu isteklerimi verdi.

- "Hepsi bana verildi." Buyurdu... Ve ben bu hallerimle iftihar ederim. Sonra... Şunu da ekleyeyim ki; benimle beraber olanlar, seninle beraber olanlardan daha çoktur.

-İşte.Böylece kıyamete kadar. Âdemoğullarının ekserisi benimle beraber olurlar.

Bundan sonra İblis şöyle anlattı:

-Benim bir oğlum vardır.

Adı: ATEME'dir. Bir kul, yatsı namazını kılmadan uyursa.Gider; onun kulağına bevleder.

Eğer böyle olmasaydı; imkân yok, insanlar, namazlarını eda etmeden uyuyamazlardı.

Benim bir oğlum daha vardır ki; onun adı da; MÜTEKAZİ'dir. Bunun vazifesi de; yapılan gizli amelleri yaymaya çalışmaktır. Meselâ: Bir kul, gizli bir taat işlerse. Ve bu yaptığını da gizlemeye çalışırsa... MÜTEKAZİ onu dürter. En sonunda o gizli amelin yayılmasına ve açığa çıkarmaya muvaffak olur.

Böylece: Allah-ü Teâlâ o amel sahibinin yüz sevabının doksan dokuzunu imha eder. Biri kalır.

Çünkü bir kulun yaptığı gizli bir amel için tam yüz sevap verilir.

Sonra... Benim bir oğlum daha vardır ki; onun adı da KÜHAYL'dir.

Bunu işi de insanların gözlerini sürmelemektir. Bilhassa, ulema meclisinde ve hatip hutbe okurken.

Bu sürme onların gözüne çekildi mi uyuklamaya başlarlar. Ulemanın sözlerini işitemezler. Böylece hiç sevap alamazlar.

Bundan sonra İblis şöyle anlattı:

Hangi kadın olursa olsun. Onun kalktığı yere şeytan oturur. Sonra her kadının kucağında mutlaka bir şeytan durur. Ve onu, bakanlara güzel gösterir. Sonra o kadına bazı emirler verir.

Meselâ:

Elini kolunu dışarı çıkar; göster. Der. O da, bu emri tutar. Elini, kolunu açar, gösterir.

Bundan sonra, o kadının hayâ perdesini tırnakları ile yırtar.

İblis, bundan sonra; Resûlullah (s.a.v.) Efendimize kendi durumunu anlatmaya başladı:

-Yâ Muhammed, bir kimseyi delâlete sürüklemek içim elimde bir imkân yoktur.

Ben, ancak vesvese veririm ve bir şeyi güzel gösteririm. O kadar.

Eğer dalâlete sürüklemek elimde olsaydı; yeryüzünde:

“- Allah’tan başka ilâh yoktur ve Muhammed Allah’ın Resülüdür. Diyen herkesi, oruç tutanı ve namaz kılanı hiç bırakmazdım. Hepsini delâlete düşürdüm.

Nasıl ki; senin elinde de, hidayet nevinden bir şey yoktur. Sen ancak Allah’ın tebliğ eden resulüsün.

Şayet hidayet elinde olsaydı; yeryüzünde tek kâfir bırakmazdın. Sen, Allah’ın halkı üzerine bir hüccetsin... Ben de, kendisi için ezelde şekavet yazılan kimselere bir sebezim. Said olan kimse, taa, ana karnında iken saiddir. Şaki olan da, yine ana karnında iken şakidir. Saadet ehli kılan da Allah. Şekavet ehli kılan da Allah.”

Bundan sonra, Resülullah (s.a.v.) Efendimiz şu Ayet-i Kerimeyi okudu:

“-Bunlar, taa, sonuna kadar böyle değişik şekilde devam edecek. Ancak Rabbin esirgedikleri hariç.” (*Hud Suresi,119*)

“-Allah’ın emri behemehâl yerini bulan bir kaderdir.” (*Ahzab Suresi,38*)

Bundan sonra, Resülullah (s.a.v.) Efendimiz, İblis’e şöyle sordu?:

“-Ya Ebamürre, acaba senin bir tövbe etmen ve Allah’a dönmen mümkün değil mi? Cennete girmene kefil olurum... Söz veririm.”

Bunun üzerine İblis şöyle dedi:

“-Yâ Resülullah, iş verilen hükme göre oldu. Kararı yazan kalem de kurudu. Kıyamete kadar olacak işler olacaktır.

Seni Peygamberlerin efendisi kılan, cennet ehlinin hatibi eyleyen ve seni halkı içinden seçen ve halkı arasında bir gözde yapan, beni de şakilerin efendisi kılan ve cehennem ehlinin hatibi eyleyen Allah’tır. Ve O: Bütün noksan sıfatlardan münezzehtir.”

Ve İblis, cümlelerini şöyle tamamladı:

-İşte. Bu söylediklerim, sana son sözümdür. Ve bütün söylediklerimi de doğru söyledim.”(*İbn. Arabî, Şeceretül Kevn*)

Evvel, Âhir, Zahir, Batın, âlemlerin Rabbı olan Allah'a hamd olsun. Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.v) ya onun ehline ashabına ona tabi olanlara salât ve selam olsun. Âmin!

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hz.Ömer (r.a) e: "Ey Hattâboğlu Ömer, şeytan aslâ seninle karşılaşmaz. Sen bir yoldan giderken, o muhakkak senin yolundan başka bir yola yönelir gider." (*Buhârî, Fedâilü'l-ashâb, 6; Müslim, Fedâilü's-sahabe, 2; Ahmed b. Hanbel, I, 171, 182*).

Şeytana uyanların durumu ve ahirette hesaplaşma: Hz. Âdem'in yaratılışı ile meydana gelen bu imtihanda, şeytanın, nefsânî hislerine tâbi olarak melekler arasındaki makâmdan şekâvetin en aşağı mertebesine düşmesi ne kadar acıklı ise, hiç şüphe yok ki, meleklerin secde ettiği varlık olmak şerefine mazhar olan insanın, apaçık düşmanı olan şeytanın izine ve huyuna uyarak o ulvî makâmdan düşüşü ve onun âkıbetine iştirak edişi ondan daha acıklı olacaktır.

Allah Kıyamet günü, insanları doğru yoldan uzaklaştıran kötü guruba hitaben şöyle der: "Ey cin topluluğu! İnsanların çoğunu yoldan çıkardınız. İnsanlardan onlara uymuş olanlar, "Rabbimiz! Bir kısmımız bir kısmımızdan faydalandık ve bize tayin ettiğin sürenin sonuna ulaştık " derler. Allah, "Cehennem, Allah 'ın dilemesine bağlı olarak, temelli kalacağınız durağınızdır" der. (En'âm Suresi,128). İnsanlara hitâben de: "Ey insanoğulları! Ben size, şeytana tapmayın, o sizin için apaçık bir düşmandır, Bana kulluk edin, bu doğru yoldur, diye bildirmedim mi? And olsun ki, o sizden nice nesilleri saptırmıştı, akletmez miydiniz? İşte bu, size söz verilen cehennemdir. Bugün, inkârcılığınıza karşılık oraya girin" (Yâsin Suresi,60-64) buyurmuştur.

Diğer bir kıyamet sahnesinde de şeytan, kendisine uyanları kınayacak ve şöyle diyecektir: "İş olup bitince şeytan: "Doğrusu Allah size gerçeği söz vermişti. Ben de size söz verdim ama sonra caydım; esasen sizi zorlayacak bir nüfûzum yoktu; sadece çağırdım, siz de geldiniz. O halde, beni değil kendinizi kınayın.

Artık ben sizi kurtaramam, siz de beni kurtaramazsınız. Beni Allah'a ortak koşmanızı daha önce kabul etmemiştim; doğrusu zâlimlere can yakan bir azâb vardır” der.” (İbrâhîm Suresi,22)

ŞEYTANIN YARATILIŞ HİKMETİ

Âlimler, şeytanın yaratılmasında bir takım hikmetlerin bulunduğunu söylemişlerdir.

1- Allah, eşyayı zıdlarıyla birlikte yaratmıştır ki, biri diğerinden ayırdelebilsin ve aralarındaki fark insanlar tarafından anlaşılabilsin. Şeytan da yaratıkların en temiz ve en şerefliyelerinden biri olan, hak ve hayrı tavsiye eden meleklerin varlığına mukabil yaratılmıştır.

2- Şeytanın yaratılmasındaki bir başka hikmet de, Allah'ın üstünlük ifade eden, Kahr, Müntekim, Adl, Dâl, Şeddü'l-ikâb, Serîul-hisâb, Hâfid, Rafi', Muizz, Müzill gibi isimlerinin tecelli edecekleri bir varlığın gerekli olmasıdır. Zira bu isimler taalluk edecekleri bir varlığı gerektiren kemâl sıfatlarıdır. Şayet ins ve cin melek tabiatında olsaydı, bu isimlerin eseri ve neticesi ortaya çıkamazdı.

3- Eğer şeytan yaratılmamış olsaydı, Allah'ın hıfz, afv, mağrifet, rahmet, günahları örtme ve bağışlama gibi hususları ihtiva eden kemal sıfatlarının ve isimlerinin tecelli etmesi mümkün olmazdı. Peygamberimiz bunu veciz bir şekilde şöyle dile getirmektedir: "Eğer sizler günah işlemeseydiniz, Allah muhakkak ki sizleri giderirdi de, fertleri günah isleyip, mağfîret dileyecek ve Allah'ın kendilerine mağfîret edeceği bir kavim getirirdi." (Müslim, Tevbe, 2; Tirmiz, Cennet, 2; Daavât, 98; Ahmed b. Hanbel, I, 289, II, 309)

4- Şeytan yaratılmamış olsaydı, Allah'a ibâdet ve itâattan söz etmek mümkün olmazdı. Zira belli fiillerin ibadet, tâat, hayır ve hasen oluşu ancak zıdlarının varlığı ile bilinebilir ki, insanlara şer ve çirkin fiillerde yol gösteren şeytandır. (Seyyid Sâbık, a.g.e., s. 155-156; A. Saim Kılavuz, Anahatlarıyla İslâm Akâidi ve Kelâm'a Giriş, İstanbul 1987, s. 196)

ŞEYTANIN ÖZELLİKLERİ

Şeytan her insanın hayatı boyunca binlerce defa karşılaştacağı en büyük düşmanıdır. Düşmandır çünkü insan yüzünden Allah katındaki makamını kaybetmiştir. Yeryüzünde bulunmasının tek nedeni de insanları saptırmak için Allah'tan aldığı izindir. Kıyamete kadar, bu izin doğrultusunda olabildiği kadar çok insanı cehennem ateşine sürükleyecek, bunu başarmak için her türlü yolu deneyecektir. Bu amaçla şeytan, insanları her an gözler (Araf Suresi, 27), insana zarar verecek planlar ve oyunlar hazırlar.

Çoğu insan şeytanın ne kadar büyük bir tehlike olduğunun farkında bile değildir. Şeytan bu insanların mantığına göre, uzak, hatta hayali bir varlıktır. Onlara göre yalnızca çok büyük kötülükleri yapan, vahşi, cani kimseler şeytana uyarlar. Kendilerini ve kendileri gibi normal insanları zaten temiz kalpli görürler. Ancak arada yapılan ufak tefek hatalar için "şeytana uydum" denir.

Oysa bu gaflet, insanın hayatı boyunca yapabileceği en büyük hatalardan biridir. Çünkü şeytan, iman eden küçük bir grup dışında insanların tamamına yakını kendi kontrolü altına almıştır. Bu insanlar farkında olmadan en büyük düşmanları olan şeytanın istediği hayatı yaşar ve onun peşinden cehenneme giderler. Oysa insanların yapması gereken, şeytanı çok iyi tanımak ve onu düşman edinmektir. Allah bunu insanlara Fatır Suresi'nde emretmiştir:

(إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حَزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ) (6)

“Gerçek şu ki, şeytan sizin düşmanınızdır, öyleyse siz de onu düşman edinin..”. (Fatır Suresi, 6)

Şeytan nasıl olurda bir kısım insanlara görünür, bir kısmına görünmez? Acaba her hangi bir surette görüldüğü zaman o,şeytanın hakiki suretidir? Yoksa bir misal midir? Ki şeytan onunla temessül ediyor*Eğer şeytan hakiki suretinde ise, başka surette nasıl görünebilir? Ve aynı anda iki yerde, iki başka surette

nasıl görünebilir? Öyleki iki ayrı şahıs onu iki ayrı surette görebiliyorlar?

Melek ile Şeytanın iki sureti vardır. O da hakiki suretleridir. Onların suretlerinin hakikatı müşahade ile görünmez. Ancak nübüvvet nurlarıyla görünebilir. Bu bakımdan Peygamber Efendimiz (s.a.v), Cebrail (a.s), asıl suretinde ancak iki defa görmüştür. Bu görüşmede gerçek suretini görmeyi istemiş, Hıra'da Cebrail (a.s)in gerçek suretini görmüş, şarktan garba kadar gökleri doldurmuş, diğer gördüğündede, Mirac gecesinde Sidre-i Müntehanın yanında olmuştur. Çoğu zaman onu Âdemoğlu suretinde görürdü. Bazen Ashabdan Dihyet'ül Kelbi suretinde görünürdü.

Melekler genellikle mükâşefe ehlinde erbabı kulube suretinin misaliyle görünür.

Şeytan, uyanıklık halinde mükâşefe ehline temessül eder ve mükâşefe ehli onu gözüyle görür, kulağıyla konuşmasını dinler. Buda onun hakiki suretinin yerine geçer. Nitekim uyku halinde Salihlerin çoğuna görüldüğü gibi.

Uyanık iken keşfe mazhar olan zat o kimsedir ki, dünya ile duyularının meşguliyeti uyku âleminde olan keşiften onu menetmeyecek bir dereceye varmıştır. Bu bakımdan başkasının ancak uyku âleminde gördüğünü o uyanıklık halinde görür.

Şeytanın farkına varmak, onu bir düşman olarak kavramak insanı kurtuluşa götüren adımlardan biridir. Bunun için öncelikle şeytanın özelliklerini, daha sonra da kullandığı taktikleri bilmek gerekir. Birçok Kur'an ayetinde ayrıntılı olarak tarif edilen bu özellikler aşağıda ana başlıklar altında sıralanmıştır.

1-Şeytan, Sinsi ve Yalancıdır

Şeytan, insanları doğru yoldan alıkoyabilmek için öncelikle gerçekleri örter. Bunun en geçerli yolu ise sinsice yalan söyleyerek insanları kandırmaktır. Yalan yoluyla, sahte ve boş vaatler vererek insanları kendi tarafına çekmeye çalışır. Daha iyi bir sosyal statü, daha çok para, daha çok cinsellik, daha rahat bir hayat, hatta ahirette daha üstün bir konum bile vaat eder. Ancak yalan

söylediğini ve boş vaadlerde bulunduğunu ahirette kendisi itiraf edecektir:

İş hükme bağlanıp-bitince, şeytan der ki: "Doğrusu, Allah, size gerçek olan vaadi vaadetti, ben de size vaadde bulundum, fakat size yalan söyledim."*(İbrahim Suresi, 22)*

Fakat bu itiraf ancak dünya hayatı sona erdikten sonra, şeytan ve dostları kıyamet günü haşredildikleri zaman gerçekleşir. Elbette bu gerçeği öğrenmek şeytanın dostlarına hiçbir fayda sağlamaz. Hepsi tarih boyu şeytana tabi olan diğer insanlarla beraber cehenneme girerler.

2-Şeytan, İtaatten çıkmış, saygısız ve nankördür.

Şeytan kendisini yoktan var eden ve sahip olduğu bütün özellikleri veren Allah'a karşı büyük bir nankörlük içindedir. *(İsra Suresi, 27)* Bu nankörlük ve kendini bilmezlik içinde kendi yaratıcısına başkaldırmış ve itaatten çıkmıştır.

3-Şeytan, Azgın ve Kaypaktır.

Şeytanın dikkat çekilen bir başka özelliği de hem azgın, hem de kaypak *(Hac Suresi, 3)* oluşudur.

4-Şeytanın hileli düzeni zayıftır.

Şeytanın iman edenlere karşı kurduğu tuzaklar ve hileli düzenler dıştan bakıldığında güçlü gibi gözükse de bu aslında bir aldanıştır. Çünkü gerçekte şeytanın hileli düzeni zayıftır ve yıkılmaya mahkûmdur:

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar; inkâr edenler ise tağut yolunda savaşırlar, öyleyse şeytanın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytanın hileli-düzeni pek zayıftır." *(Nisa Suresi, 76)*

5-Gücü Yalnızca Çağırmaya Yeter

Şeytanın insan üzerinde zorlayıcı bir gücü yoktur. O yalnızca insanları davet eder. Bu davete uyan insanın kendisidir. Yani insan bir vicdansızlık yaptığında, bunun sorumluluğunu şeytana yükleyip bırakamaz. Asıl kınaması gereken şeytana uyan nefsidir. Şeytan bu gerçeği ahirette kendisini suçlayan inkârcılara karşı şöyle bildirecektir:

”Benim size karşı zorlayıcı bir gücüm yoktu, yalnızca sizi çağırdım, siz de bana icabet ettiniz. Öyleyse beni kınamayın, siz kendinizi kınayın. (*İbrahim Suresi, 22*)

6-İnsanların Düşmanıdır.

Şeytan'ın insanın baş düşmanı olduğu birçok ayette belirtilmiştir. (*En'am Suresi, 142. Kehf Suresi, 50. Yasin Suresi, 60*) Çünkü şeytanın insana vermek istediği zarar, yeryüzünde hiç kimsenin veremeyeceği kadar büyüktür. Şeytan insanın cehennemde sonsuza kadar yanmasını ister. Bu sebeple de insanın en büyük düşmanıdır. Bu gerçek ayetlerde bildirilmektedir:

“Ey insanlar, yeryüzünde olan şeyleri helal ve temiz olarak yiyin ve şeytanın adımlarını izlemeyin. Gerçekte o, sizin için apaçık bir düşmandır.” (*Bakara Suresi, 168*)

“Çünkü şeytan, insan için apaçık bir düşmandır.” (*Yusuf Suresi, 5*)

7-İyilikten ve Hayırdan Yana Hiçbir Yönü Yoktur.

Varlığını insana zarar ve sıkıntı vermeye adanmış olan şeytan, insanlar için hiçbir hayır ve iyilik sahibi değildir. Şeytanın bu özelliği ayetlerde de "her türlü hayırla ilişkisi kesilmiş" (*Nisa Suresi, 117*) olarak bildirilmiştir.

8-İnsanlar Üzerinde Bir Pisliktir.

Şeytanın insan üzerindeki etkisi, Kuran'da "pislik" olarak tanımlanır:

”Sizi kendisiyle tertemiz kılmak, sizden şeytanın pisliklerini gidermek, kalplerinizin üstünde (güven ve kararlılık duygusunu) pekiştirmek ve bununla ayaklarınızı (arz üzerinde) sağlamlaştırmak için size gökten su indiriyordu.” (*Enfal Suresi, 11*)

9-Allah Katından Kovulmuştur.

Şeytan itaatsizliği ve nankörlüğü yüzünden Allah katından aşağılanarak ve horlanarak kovulmuştur. Zaten "şeytan" kelimesi de bizzat bu kovulmuşluk anlamını içermektedir. (*Al-i İmran Suresi 36, Tekvir Suresi 25 ve Hicr Suresi 17.*)

Hz.Aişe (r.anha) Validemizin rivayetinde,Peygamber Efendimiz (s.a.v):”Şeytan herhangi birinize gelerek derki:”Seni kim yarattı?Beni Allah’u Zülcelal yarattı.O halde Allah’ı kim yarattı? Bu bakımdan, sizden bir kimse böyle bir vesveseyi

hissettiği zaman şöyle desin: Ben Allah'a ve Resulüne iman ettim."Zira böyle demek ve inanmak, o vesveseyi kişinin kalbinden söküp atar."(Buhari, Müslim, İ.Ahmed, Bezzar, Ebu Ya'la)

ŞEYTANIN TAKTİKLERİ

Kıyamete kadar sürecek mücadele sonucunda şeytan, milyarlarca insanı kendisiyle birlikte cehennem ateşinin içine sürükler. Ancak, bir grup vardır ki şeytan onlara karşı asla zafer kazanamayacaktır; müminler. Çünkü müminler Allah'ın yeryüzündeki halifeleridir ve O'nun koruması altındadırlar. Şeytanın oyunları onlara karşı etkisiz kalır. Şeytan tarafından da itiraf edilen bu gerçek Kuran'da şöyle geçer:

Dedi ki: **"Rabbim, beni kışkırttığın şeye karşılık, andolsun, ben de yeryüzünde onlara, (sana başkaldırmayı ve dünya tutkularını) süsleyip-çekici göstereceğim ve onların tümünü mutlaka kışkırtıp-saptıracağım. Ancak onlardan muhlis olan kulların müstesna."** (Hicr Suresi, 39-40)

Ayetten de anlaşıldığı gibi şeytanın gücü gerçek müminleri saptırmaya yetmez. Ancak hiç kimse de kendisini kesin olarak "cennetlik" göremez. Mümin bir kimse **"şüphesiz Rablerinin azabından emin olunamaz"** (Mearic Suresi, 28) ayeti gereğince imanını korumak için, her zaman **"Allah'ın ipine sımsıkı sarılmak"** (Al-i İmran Suresi, 103) zorundadır. **Şeytan, insanların "dosdoğru yollarına oturacağı"** (Araf Suresi, 16), onların **"ayaklarını kaydırmak"** (Al-i İmran Suresi, 155) isteyeceği için, mümin onun hile ve oyunlarına karşı uyanık olmalıdır. Aksi takdirde hiç farkında bile olmadan bu tuzaklara düşer ve hatta bir süre sonra dinden dahi çıkabilir. **Şimdi şeytanın insanları cehenneme sürüklemek için kullandığı taktikleri ayrı ayrı inceleyelim.**

1-Vesvese Verir.

Müminlerin en büyük düşmanlarına karşı mücadeleleri ömür boyu sürer. Bu savaş sırasında şeytan çok kurnaz yöntemler kullanır. İnsana hiçbir zaman gerçek yüzünü göstermez, karşısına

çıkıp **"ben şeytanım ve senin cehennemde yanmanı istiyorum"** demez. Onun yerine, **"sinsice göğüslere ve kalplere vesvese vererek"** (Nas Suresi, 4-5) kendi varlığını ustaca gizler. Şeytanın farkında olmayan bir insan, onun telkinlerini kendi kafasından geçen düşünceler zanneder. Dahası şeytan bu fikirlerin doğruluğuna onları inandırır. Bu sayede birçok insanı kendileri şuurunda değilken tamamen kontrolü altına alır.

Ancak müminler, göğüslere ve kalplere kadar girip fısıldayabilme yeteneğine sahip bu düşmanı, Kuran sayesinde saf dışı edebilirler. Mümin öncelikle, kalbinden gelen bu sesin, şeytana mı yoksa kendi vicdanına mı ait olduğunu teşhis edecek bir nur ve feraset sahibidir. Şeytanın oyununun farkına vardıktan sonra, Kuran'da emredilen hareketi yapar, Allah'a sığınır. Çünkü Allah'ı anan bir mümin karşısında şeytanın vesvesesinin hiçbir etkisi kalmaz. Allah bu önemli sırrı Kuran'da şöyle bildirir:

"Eğer sana şeytandan yana bir kışkırtma (vesvese veya iğva) gelirse, hemen Allah'a sığın. Çünkü O, işitendir, bilendir.

(Allah'tan) Sakınanlara şeytandan bir vesvese eriştiğinde (önce) iyice düşünürler (Allah'ı zikredip-anarlar), sonra hemen bakarsın ki görüp bilmişlerdir. "(A'raf Suresi, 200-201)

Dünya hayatının bir imtihan yeri olması nedeniyle gün içinde insanın karşısına birçok farklı durum ve değişik ortam çıkabilir. Şartlar ve ortam ne olursa olsun, şeytan hep pusuda bekler. Bunlardan herhangi birinde müminin gösterebileceği en küçük zayıflık, şeytan için büyük bir fırsattır. Ve şeytan bu fırsatların hepsinde şansını dener. Ancak kendi varlığını hiçbir şekilde farketmemeye çalışır.

Eğer mümin, içinde bulunduğu ruh halinde veya ortamda bir şeylerin ters gittiğini, sıkıntı verdiğini veya vicdanını rahatsız ettiğini hissediyorsa ki bu sıkıntı genelde vicdan yoluyla yapılan rahmani bir uyarıdır, hemen durup düşünmesi gerekir. Bunun için en kolay yol, insanın kendisine dışarıdan tarafsız bir yabancı gözüyle bakmasıdır. Böylece karşısındaki insanı, yani kendisini şu sorular yardımıyla inceleyebilir:

1-O an için kafasından geçen düşünceler Kuran'a uygun mu?

- 2-Allah'ı anmada gevşeklik mi gösteriyor?
 - 3-Kur'an'ın sınırlarını korumada, hükümlerini gözetmede gevşek mi davranıyor?
 - 4-Planları Allah'ın rızası ve ahireti dışında bir amaca mı yönelik?
 - 5-O an için kendi çıkarı diğer müminlerden daha mı ön planda?
 - 6-Kendisine veya bir başka mümine yönelik kuşkusu, zannı mı var?
 - 7-Müminler içinde kendisinin özel bir konumu olduğunu, yerinin doldurulamayacağını mı düşünüyor?
 - 8-Olaylar karşısında tevekkülsüz davranıp haksızlığa uğradığını mı düşünüyor?
 - 9-Yaptığı fedakârlığın diğer insanlar tarafından bilinmesini, bunun konuşulmasını mı istiyor?
 - 10-Sevdiği bir maldan fedakârlık etmesi gerekiyor da, bunu bir bahane bulup yapmamaya mı çalışıyor?
 - 11-Herhangi bir dünya malına karşı hırsı mı var?
 - 12-Gelecek korkusu mu taşıyor?
 - 13-Kendisine Kur'an doğrultusunda yapılan bir uyarıya karşı tahammülsüz mü?
 - 14-Allah'a ve dine düşman bir kimseye karşı içinde bir sevgi, bağlılık mı oluştu?
 - 15-Kur'an okumayı, dua etmeyi veya salih amellerde bulunmayı geçersiz mazeretlerle erteledi mi?
- Eğer içindeki sıkıntı burada sayılanlar veya bunlara benzer bir durumdan kaynaklanıyorsa, bu insana şeytan o an için musallat olmuş demektir. Kendinizin zannetiğiniz bu düşüncelerin hepsi de, şeytanın kalbinize fısıldadığı sözleridir.
- Şeytan farklı insanlar için farklı taktikler kullanır. Örneğin dinden uzak, Kur'an'dan gafil yaşayan bir kimseyi, bu hayat tarzına devam ettirecek taktikler izler. Onları tamamen dünya hayatına yöneltir, dünyanın gelip geçici süsüne iyice daldırır, böylece ömür boyu hak dinden uzak tutar.

Dine yeni yeni ilgi duymaya başlayan kimseyi, çevresi tarafından dışlanacağı, dinin hayatını kısıtlayacağı, eğer dini uygulamaya başlarsa bunu devam ettiremeyeceği gibi boş ve yersiz endişelere düşürerek dinden uzaklaştırmaya çalışır.

Şeytan müminlere karşı da faaliyetini sürdürür. Örneğin bir müminin her hangi bir mümine karşı sinirlenmesi veya Kur'an okumayı aklından geçirdiğinde önemsiz bir bahane bulup bundan vazgeçmesi bu fısıltıların etkisindendir. Ancak şeytan mümine doğrudan "Kur'an okuma", "Allah'ı anma" diye fısıldamaz. Çünkü bunun etkisiz olacağını bilir. Onun yerine insanın kafasını boş ve uzun emellerle oyalamaya çalışır. Eğer insan bu fısıltıların etkisinde kalır, ahreti unutup dünya hayatına dalarsa, bu gafletin etkisiyle doğal olarak Kur'an'ın emrettiği yaşam biçiminden uzaklaşır. Bu tuzağa düşmemenin tek yolu şeytanın fısıltılarını zamanında teşhis edip Allah'a sığınmaktır.

Sağlıklı bir teşhis ise şeytanın özellikleri, taktikleri ve insan üzerinde oynadığı oyunlar bilindiği takdirde yapılabilir. Bunun için de tek yol gösterici Kur'an'dır. İlerleyen sayfalarda Kur'an ayetlerine göre şeytanın taktikleri, insanları Allah yolundan sapırtmak için kurduğu tuzaklar ve müminlerin hareketlerine hata olarak yansıyan hileleri incelenecektir.

2-Şirke düşürür.

Şirk, Kur'an'da, Allah'a ortak koşarak O'ndan başkasını ilah edinmek anlamında kullanılan bir kelimedir. Ancak içinde bulundukları şirk yüzünden cehenneme gidecek milyarlarca insan, gerçekte şirk kelimesinin anlamını bile bilmezler. "Şirk koşmak, Allah'tan başkasını ilah edinmek" ifadesiyle, yaratıcı olarak Allah'tan başka bir yaratıcı kabul etmek, putlara tapmak gibi yüzyıllar öncesinin çok tanrılı dinlerinin kastedildiğini zannederler. Bu mantıktan yola çıkan cahiliye toplumu fertleri, "ben Allah'a inanıyorum, kimseye zararım yok, insanlara faydalıyım, cehenneme gideceğimi zannetmiyorum" gibi tamamen Kur'an dışı, sapkın mantıklara sahip olurlar.

Oysa Allah'tan başka bir varlığı koruyucu güç olarak kabul etmek, Allah'tan başkasından korkmak, Allah'tan başkasına karşı

müstakil bir sevgi duymak, Allah'a eş ve ortak koşmak anlamına gelir.

Allah'tan başka yol göstericiler edinmek de en yaygın şirk çeşitlerindendir. Günümüz cahiliye toplumu da, Allah'tan başka yol göstericiler kabul ederek ve bu yol göstericileri izleyerek, yüzyıllar öncesinin puta tapıcılığını yaşatırlar. Çok tanrılı dinlerin yerini insanlar tarafından ortaya atılan din-dışı ideolojiler, önünde bel bükülen putların yerini bu ideolojilerin kurucuları ya da kurucularının heykelleri almıştır. Ülkeler ve milliyetler ne olursa olsun, bu yolla milyarlarca insan Allah'ın dinini yaşamaktan alıkonulmuştur.

Elbette bu sapkınlığı en çok tahrik eden de şeytandır. Çünkü insanın Allah'tan uzaklaştığı her nokta şeytanın insana karşı başarı kazandığı bir cephedir. Bu yüzden şeytan, şirk sayesinde cahiliye insanların beyinlerini uyuşturur. Bütün yaşamlarını çepeçevre saran şirk, bu insanların sağlıklı düşüncelerini engeller. Yaşamlarını Allah'ın istediği şekilde, Kur'an çerçevesinde değil, şeytanın telkinleri altında geçirirler.

Şirk içinde geçen bir yaşam, şeytan tarafından hazırlanmış öyle sinsi bir tuzaktır ki, bu tuzağın içindekiler kendi durumlarının farkına bile varmazlar. Bu insanların çoğu kendilerini doğru yolda, hatta herkesten daha çok cennetlik görürler. Şirk koştuklarının bilincinde olmayan ve kendilerini kandıran bu insanların, ahiret günü aslında birer müşrik olduklarını öğrendiklerinde uğradıkları yıkım ayette şöyle anlatılmıştır:

“Onların tümünü toplayacağımız gün; sonra şirk koşanlara diyeceğiz ki: "Nerede (o bir şey) sanıp da ortak koştuklarınız?" (Bundan) Sonra onların: "Rabbimiz olan Allah'a and olsun ki, biz müşriklerden değildik" demelerinden başka bir fitneleri olmadı (kalmadı.) Bak, kendilerine karşı nasıl yalan söylediler ve düzmekte oldukları da kendilerinden kaybolup-uzaklaştı. “(*En'am Suresi, 22-24*)

Şirki doğuran unsurlardan birisi de insana yaratılıştan verilen sevgi duygusunun yanlış yönlendirilmesidir. İslam'da insanın Allah'a yaklaşmasına vesile olan bu duygu, cahiliyede Allah'tan uzaklaştıran şeytani bir tutku olmuştur. Müminler fitratlarındaki

sevgiyi asıl olarak Allah'a yöneltirler. Bu sevgi bütün sevgilerin üzerindedir. Diğer insanları ve varlıkları ise, Allah'a olan sevgilerinin bir tecellisi olarak severler. Bir insana bağımsız bir sevgi duymaları, örneğin Allah'a isyankâr olan bir inkârcıya sevgi beslemeleri, Kur'an'a göre mümkün değildir. Müminler Allah'ın hoşnutluğu için, Allah'ın sevdiğini sever, sevmediğini sevmezler. Müminlerin insan sevgisi Allah'a yöneltilen sevginin bir sonucu olduğundan, müşriklerin insan sevgisinden çok daha köklü ve kalıcıdır.

Müşrikler için sevgi, sahip oldukları sayısız ilaha karşı beslenir. Bu kimseler Allah'ı da sevdiklerini iddia ederler. Ancak bu sevgi sözde kalır. Bütün yaşamlarını gerçek sevgilerini yönelttikleri putları için harcarlar. Örneğin, babalarını, oğullarını, eşlerini, parayı, makam ve mevkiyi Allah'tan daha çok severler. İnkâr edenlerin bu sevgileri bir ayette şöyle geçer:

“İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını "eş ve ortak" tutanlar vardır ki, onlar (bunları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah'a olan sevgileri daha güçlüdür.” (Bakara Suresi, 165)

Cahiliyede en yaygın olan şirk unsurlarından biri kadınlara duyulan tutku dolu sevgidir. Eğer herhangi bir kadına duyulan sevgi, Allah'a karşı duyulan sevgiden öte bir sevgiyse, söz konusu durum şirki doğurur. Oysa bir insana yöneltilen sevgi, ancak o kişideki güzelliklerin sahibinin Allah olduğu kalbe tam olarak yerleştirilmişse bir anlam kazanır. Allah'a karşı beslenecek sevgide bir sınır olmadığından, Allah için seven bir insanın karşısındakine yönelttiği sevgi de çok güçlü ve kalıcı olur.

Allah, kadınlara duyulan bu tutkunun, şeytanın bir oyunu olduğunu şöyle bildirmiştir: “Onlar, O'nu bırakıp da (birtakım) dişilere taparlar. Onlar o her türlü hayırla ilişkisi kesilmiş şeytandan başkasına tapmazlar.” (Nisa Suresi, 117)

Şirk Allah'a karşı işlenmiş büyük bir günah ve nankörlüktür. Bu yüzden Allah bütün günahları affedebileceğini, ancak şirki kesinlikle affetmeyeceğini bildirmiştir:

(إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا) (48)

“Gerçekten, Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında kalanı ise, dilediğini bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa, doğrusu büyük bir günahla iftira etmiş olur. “(Nisa Suresi, 48)

Şirk o kadar büyük bir tehlikedir ki, bütün bir ömrünü Allah'a ibadet etmekle geçiren kimseleri bile tehdit eder. Çünkü yapılan bütün salih ameller, şirk olduğu takdirde boşa gider. Bu yüzden şeytan, hayatlarını Allah'a adanmış müminlere şirk koşturmak için türlü tuzaklar hazırlar, uygun fırsatlar bekler. Kimi zaman kadınları, kimi zaman parayı kimi zaman da başka yolları kullanmayı dener. Örneğin kazanılan bir zaferin ardından yapılan "bunu sen başardın" telkini de şeytanın bu amaçla hazırladığı bir tuzaktır. Böylece kişiyi, Allah'ın kontrolü dışında şahsi bir gücü olduğuna inandırmaya çalışır.

Müminler amellerinin olduğuna göre bu amellerinin boşa gitmesine neden olacak her türlü tehlikeye karşı son derece dikkatli olmalıdırlar. Bunun için Kur'an'da müminlere yapılmış çok açık bir uyarı vardır:

(وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ (65) بَلِ اللَّهَ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ (66))

“Andolsun, sana ve senden öncekilere vahyolundu (ki): "Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın. "Hayır, artık (yalnızca) Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol." (Zümer Suresi, 65-66)

3-İnsanların Şükretmelerini Engeller

Şeytan Allah'ın huzurundan kovulmadan önce, kendi kendine önemli bir söz vermiştir. Bu söz, şeytanın insanlara karşı kullanacağı çok önemli taktiklerden birini gösterir:

"Sonra muhakkak önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Onların çoğunu şükredici bulmayacaksın." (Araf Suresi, 17)

Şeytan insanların şükretmelerini engellemek ister. Çünkü şükür Allah'ın Kuran'da en çok üzerinde durduğu konulardan biridir. Yaklaşık 60 ayette şükürden ve şükretmenin öneminden bahsedilir. Allah'ın bu kadar önemle hatırlattığı bir konuyu

insanlara göz ardı ettirmek, şeytanın elbette başlıca amaçlarından biri olacaktır.

Şükredebilmek için öncelikle şükürün önemini kavrayabilecek şuura sahip olmak gerekir. Şükreden bir insan, sahip olduğu nimetin tek sahibinin ve onu kendisine verenin Allah olduğunu ve Allah karşısındaki acizliğini bilir. Allah'ın büyüklüğünü, azametini gözardı eden, bunu kalbine sindiremeyen bir insanın şükürü de aynı derecede yüzeysel olur.

Şeytan tarafından yönlendirilen cahiliye toplumu zaten şükürden uzaktır. Şükretmek gibi temel bir ibadeti ancak başlarına gelen bir bela geçtikten sonra veya istenmeyen bir durum ortadan kalktığına oldukça kısa bir süre hatırlar, sonra tekrar küfür içindeki yaşamlarına geri dönerler. Kur'an'da bu yapıya örnek olarak felakete uğradığı zaman dua eden, üzerlerinden sıkıntı kalktığı zaman şirk koşan insanların durumları verilmiştir:

De ki: "Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kim kurtarmaktadır ki, siz (açıktan ve) gizliden gizliye ona yalvararak dua etmektesiniz: Andolsun, bizi bundan kurtarırsan, gerçekten şükredenlerden oluruz."

De ki: "Ondan ve her türlü sıkıntıdan sizi Allah kurtarmaktadır. Sonra siz yine şirk koştaktasınız." (En'am Suresi, 63-64)

Oysa şükretmek insanın en önemli sorumluluklarından biridir. Çünkü her insanın hayatı şükredeceği sayısız nimetlerle doludur. Öyle ki bu nimetlerin bir genelleme yapılarak bile bitirilemeyeceği **Nahl Suresi'nin 18.** ayetinde belirtilmiştir. Kur'an'da şükür için belirli bir sınır koyulmadığından, insan elindeki bütün nimetleri bir şükür vesilesi olarak kullanılabilir. Örneğin Hz. İbrahim (a.s) gibi, kendisini yediren ve içirenin Allah olduğunun bilincinde olan bir kişi (*Şuara Suresi, 79*), her yemek yediğinde veya bir şey içtiğinde, bunları kendisine lütfeden Allah'a şükretmelidir.

Ancak şükretmek yalnızca yeme içme ile sınırlı kalmamalıdır. İnsanın gün boyu istifade ettiği halde çoğu zaman aklına getirmedeği, tefekkür etmediği ancak kaybettiği zaman değerinin farkına vardığı sayısız nimet vardır. Kur'an'da sık sık

bahsi geçen ve şükür vesilesi olarak bildirilen "görme" ve "işitme" nimetleri de bunlara örnektir.

Görme ve işitme tesadüfen ortaya çıkmış özellikler değildir. Allah'ın insanlara gözler, kulaklar vermesi, kendisine şükretmeleri, gerektiği gibi kulluk etmeleri amacıyla dır:

“Allah, sizi annelerinizin karnından hiçbir şey bilmezken çıkardı ve umulur ki şükredersiniz diye işitme, görme (duyularını) ve gönüller verdi”. (Nahl Suresi, 78)

Aynı şekilde insanlar için ulaşım ve taşıma aracı olan gemilerin, dünyanın dörtte üçünü oluşturan denizlerin ve rüzgârların bile varlığı insanların şükretmelerine vesile olmalıdır. Allah bunu şöyle bildirir:

“Denizi de sizin emrinize veren O'dur, ondan taze et yemektesiniz ve giyiminizde ondan süs eşyaları çıkarmaktasınız. Gemilerin onda (suları) yara yara akıp gittiğini görüyorsun. (Bütün bunlar) O'nun fazlından aramanız ve şükretmeniz içindir. “(Nahl Suresi, 14)

“Size kendi rahmetinden tattırması, emriyle gemileri yürütmesi ve O'nun fazlından (rızkınızı) aramanız ile umulur ki şükretmeniz için, rüzgârları müjde vericiler olarak göndermesi, O'nun ayetlerindendir”. (Rum Suresi, 46)

“Allah; kendi emriyle gemiler akıp gitsin ve O'nun fazlından ararsınız diye, sizin için denize boyun eğdirdi. Umulur ki şükredersiniz”. (Casiye Suresi, 12)

Müminin kendisine verilen nimete şükretmesi, bu nimete ehil olduğunu gösteren bir delildir. Böylece hem nimetin hakkını vermiş olur, hem de daha üstün bir nimet için önünde yol açılır. Allah şükreden kullarına nimetlerini artıracığını bildirirken, şükretmeyen nankörleri azabıyla tehdit eder:

Rabbimiz şöyle buyurmuştu: ***"Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, benim azabım pek şiddetlidir". (İbrahim Suresi, 7)***

Kendisine peygamberlik makamı verilmiş Hz. Süleyman (a.s)'ın Allah'tan kendisine şükretmeyi ilham etmesini istemesi (Neml Suresi, 19) tüm müminlere örnek olmalıdır. Çünkü şeytan, insanlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından

yaklaşarak; unutturmak, nimetlere karşı ülfet duygusu vermek, önemsetmemek gibi hilelerle onları şükretmekten alıkoymaya çalışmaktadır.

4-Korku Vermesi.

Müminlerin Allah'a olan yakınlıkları şeytana karşı manevi bir kalkan oluşturur. Allah'a teslim olmak, O'nu zikretmek, yeryüzündeki her olayın O'nun kontrolünde olduğunu bilmek ve katıksızca O'na yönelmek, müminlere önemli bir manevi güç sağlar. Şeytan her fırsatta müminlerin bu manevi güçlerini zayıflatacak yollar dener. Bu yollardan biri de insana Allah korkusu dışında başka "korku"lar vermektir.

Şeytanın bu silahı kullanmasının önemli bir nedeni vardır. Korku, şuurun kapanmasına, Allah ile bağlantının kopmasına ve tevekkülün ortadan kalkmasına sebep olur. İhlâsını koruyan bir mümin için böyle bir durum söz konusu olmaz. Şeytan ancak gaflet içinde olan, şuuru geçici olarak veya tümüyle kapanmış kimseleri etkiler. Bir Kur'an ayetinde asıl korkulması gereken gücün Allah olduğu şöyle hatırlatılmaktadır:

“İşte bu şeytan, ancak kendi dostlarını korkutur. Siz onlardan korkmayın, eğer mü'minlerseniz, Ben'den korkun”. (Al-i İmran Suresi, 175)

Müminler için dünya, bir kadere bağlı olarak yaşadıkları geçici bir mekândır. Korkacakları tek varlık da bu dünyanın ve kaderin yegâne hâkimi Allah'tır.

Mümin olmayanlar ise dünyayı, birbirinden bağımsız olay ve insanların yer aldığı kontrolsüz bir mekân zannederler. Şeytan herhangi bir vesile ile bu insanların kalplerine kolaylıkla korku sokar. Artık karşılarına çıkan her olay onlara göre sonu belli olmayan bir bilinmeyendir. Ölüm korkusuyla, fakirlik korkusuyla, gelecek korkusuyla Allah'a değil, sayısız putlarına sıkıca sarılırlar.

Şeytanın "korku" telkini mümin topluluğu içinde bulunan, ancak kalplerinde hastalık bulunan kimseler üzerinde de etkili olur. Allah yolunda bir güçlükle karşılaştıklarında kendilerini teslim alan bu korku, içinde bulundukları gafletin ortaya çıkmasını sağlar. Örneğin sıcak savaş ortamında korkularına yenik düşen bir grup insanın durumu Kur'an'da şöyle bildirilmiştir:

“İman edenler, derler ki: "(Savaş izni için) Bir sure indirilmeli değil miydi?" Fakat içinde savaş (kıtal) zikri geçen muhkem bir sure indirildiği zaman, kalplerinde hastalık olanların, üzerine ölüm baygınlığı çökmüş olanların bakışı gibi sana baktıklarını gördün..". (Muhammed Suresi, 20)

Tevekküllü kimse kendisini tam olarak Allah'a ve kadere teslim eder. Korkudan tamamen arınır ve Allah'a tam teslimiyetin verdiği cesaretle Allah dışında hiçbir güçten korkmaz.

Yalnız burada unutulmaması gereken, müminlerin cesaretinin, şuursuz ve akılsız inkârcıların kendini bilmezliklerinden çok farklı bir özellik olduğudur. Bu duygu kadere tam olarak iman etmenin, Allah'a teslimiyetin verdiği kendine güven duygusudur. Samimi olarak iman etmeyenler tarafından asla taklit edilemez. Müminlerin bu cesaretinin Kur'an'da birçok örneği vardır.

Örneğin Hz. Musa (a.s) ve beraberindekiler, deniz ile Firavun'un ordusu arasında sıkıştıklarında, aralarındaki imanı zayıf olan kimseler yakalandıkları zannıyla korkuya kapılırlar. Oysa Hz. Musa (a.s), **"Hayır, Rabbim benimledir"** (Şuara Suresi, 62) diyerek Allah'a teslimiyetini ve güvenini ifade eder. Allah'a iman ettikleri için, Firavun tarafından kolları ve bacakları kesilmekle tehdit edilen büyücüler de aynı korkusuzluğu göstermişlerdir. Ateşe atılan **Hz. İbrahim (a.s) de aynı şekilde hiçbir korku duymamıştır.** Kur'an'ın Ahzab Suresi'nde bahsi geçen müminlerin, düşman birlikleriyle karşılaştıkları zaman **"imanları ve teslimiyetleri"** artmıştır. Çünkü şeytanın korku telkini tevekkül eden kimse üzerinde etkisizdir. Allah'ın ayetinde de bildirdiği gibi, şeytanın **"iman edenler ve Rablerine tevekkül edenler üzerinde hiçbir zorlayıcı gücü yoktur"**. (Nahl Suresi, 99)

5-Müminlerin Arasını Bozmaya Çalışır.

Kur'an müminlerin birlik içinde, birbirlerine destek ve yardımcı olmalarını, birbirlerini gözleyip kollamalarını emreder. Bağın ne derece güçlü olması gerektiği aşağıdaki ayetle bildirilmiştir:

“Şüphesiz Allah, kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever”. (Saf Suresi, 4)

İşte şeytan bu önemli hükmü göz ardı ettirmeye ve müminlerin aralarındaki birliği yıpratmaya çalışır. Bu amaç doğrultusunda en büyük çabayı müminler arasındaki konuşmaları etki altında bırakmak için harcar. Kötü söz söyleme, imalı konuşma, laf dokundurma gibi cahiliye insanlarına ait çirkinlikleri yapmaya teşvik ederek müminlerin aralarını açmaya çalışır. İman eden bir kimse, şeytana karşı boş bulunduğu her an böyle bir tehlikeyle karşı karşıya kalabilir. Bu yüzden Kur'an'da, müminler bu tehlikeye karşı uyarılır, birbirlerine karşı güzel söz söylemelerini emreder ve şeytanın müminlerin düşmanı olduğunu hatırlatır:

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا (53)

“Kullarıma, sözün en güzel olanını söylemelerini söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın açıkça bir düşmanıdır”. (İsra Suresi, 53)

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ (91)

“Gerçekten şeytan, içki ve kumarla aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi? “(Maide Suresi, 91)

6-Öğüt Verdiği İnsanları İnandırır.

Şeytan, başdüşmanı olan insanı sonsuz yıkıma uğratmak istediği halde, hiçbir şekilde bu niyetini ona sezdirmez. Tam aksine insana, öğüt vermek isteyen bir yardımcı kimliği altında yaklaşır. İnsanı, onun iyiliğini istediğine inandırdıktan sonra, kontrolü altına alır. Kişinin zaafılarını kullanarak, ona bu yönde telkinler yapar.

Hız. Âdem(a.s)'in, cennetten çıkarılmasına neden olan hatayı yapmasının sebebi de, bu sinsi tuzaktır. Şeytan Hız. Âdem (a.s)'e ve eşine bir dost gibi yaklaşmış ve onlara kendilerine öğüt verdiğine dair yemin etmiştir.

Şeytan, kendilerinden "örtülüp gizlenen çirkin yerlerini" açığa çıkarmak için onlara vesvese verdi ve dedi ki: "Rabbinizin

size bu ağacı yasaklaması, yalnızca, sizin iki melek olmamanız veya ebedi yaşayanlardan kılınmamanız içindir."

Ve: "Gerçekten ben size öğüt verenlerdenim" diye yemin de etti. (*Araf Suresi, 20-21*)

Şeytan Hz. Âdem(a.s)'i ve eşini aldatarak cennetten kovulmalarını sağlamıştır. Hz. Âdem (a.s) ancak tevbe ettikten ve Allah'tan bağışlanma diledikten sonra tekrar doğru yolu bulabilmiştir.

Şeytanın düşmanı olduğu uyarısını bizzat Allah'tan duyan Hz. Âdem (a.s)'in, bu uyarıdan sonra bile şeytan tarafından kandırılması, insanın ömrü boyunca karşı karşıya olduğu gizli düşmanın ne kadar usta ve sinsi bir yalancı olduğunun bir delilidir.

Hz. Âdem (a.s)'e tüm şeytanların en büyüğü olan İblis tarafından verilen "ben size öğüt verenlerdenim" telkini, diğer insanlara da sinsi şeytanlar tarafından yapılır. Kendi kavmini Allah'ın yolundan alıkoyarken onlara, "ben, size yalnızca gördüğümü (kendi görüşümü) gösteriyorum ve ben sizi doğru yoldan da başkasına yöneltmiyorum" (*Mümin Suresi, 29*) diyen Firavun bunun bir örneğidir.

Benzer telkinlere bugünkü cahiliye toplumunda da sıkça rastlamak mümkündür. Dini yaşamak isteyen bir gence karşı yapılan "sen daha çok gençsin, hayatını yaşa, yaşlanınca zaten ibadet edersin" telkini buna bir örnektir. Telkini yapan kişi bunu kendisinin iyiliğini istediği için yaptığını öne sürer. Oysa çağırıldığı yol cehennem yoludur.

Şeytan "öğüt verme" taktiğini uygulamak için öncelikle kişinin yakın çevresinde bulunan ve daha önceden kontrolü altına aldığı kimseleri kullanacaktır. Örneğin Kur'an'da, iman ettikten sonra şeytan tarafından ayartılan, bu aşamadan sonra arkadaşlarının telkinleriyle sapan kişilerden bahsedilir. Bu "arkadaş"ların sözleri, şeytanın taktiğini çok net gözler önüne serer: "Doğru yola, bize gel..." Şeytanın bu taktiğinin bildirildiği ayetin tamamı şöyledir:

"De ki: "Bize yararı ve zararı olmayan Allah'tan başka şeylere mi tapalım? Allah bizi hidayete erdirdikten sonra,

şeytanların ayartarak yerde şaşkınca bıraktıkları, arkadaşlarının da: "Doğru yola, bize gel" diye kendisini çağırdığı kimse gibi topuklarımız üzerinde gerisin geri mi döndürülelim?" De ki: "Hiç şüphesiz Allah'ın yolu, asıl yoldur. Ve biz âlemlerin Rabbine (kendimizi) teslim etmekle emrolunduk." (*En'am Suresi, 71*)

İnsan bu düşmana karşı son derece dikkatli olmak zorundadır. Ancak Allah'a tam olarak teslim olmuş ve O'nun zikrine sıkı sıkıya sarılmış bir kimse bunu başaracak şuura sahip olur. Şeytanın telkinlerinin kaynağını hemen teşhis eder ve zihninden söküp atar. Aksi takdirde kişi bunları kendi düşüncesi zanneder ve iradesini ona teslim eder.

7-Allah Adını Kullanarak Saptırması.

Şeytanın en sinsi ve aldatıcı hilelerinden biri de insanlara Allah'ın ismini kullanarak yaklaşmasıdır. Bu yöntemle, Allah'ın razı olmadığı hareketlerin din ve Allah adına yapıldığını telkin eder. Söz konusu hareketleri hizmet, ibadet kisvesi altında yaptırır. Bu oyuna gelen bir insan, İslam'ın kendisine Allah yolunda mücadele etmesi için sağladığı imkânları ve tanıdığı özgürlükleri, tamamen kendi nefsinin tatmin için kullanmaya başlar.

Örneğin böyle bir kişi, dine hizmet amacıyla küfrün yoğun olarak bulunduğu, aldatıcı dünya süsleriyle dolu bir ortama girdiğinde, sadece kendi nefsinin düşünerek hareket eder. Başlangıçta meşru olan nimetlerden zevk almasında hiçbir sakınca yokken bir süre sonra durum değişir. İslamın hayrı için başlayan bir hareket amacından sapar, nimetler amaç haline gelir.

Belki görünüşte Allah'ın sınırları içinde hareket ediliyordur, ama kalpte Allah'ın rızası değil, nefsin doyurulması hırslı vardır. Yaptığı hareketten hiçbir ecir alamayacağı gibi imanı gittikçe zedelenmeye başlar. Şeytan bir kez daha dünya hayatının aldatıcı süsünü kullanarak ahireti terk ettirmiş, bahane olarak da "Allah'ın rızası"nı kullanmıştır:

"Ey insanlar, hiç şüphesiz Allah'ın va'di haktır; öyleyse dünya hayatı sizi aldatmasın ve aldatıcı(lar) da, sizi Allah ile (Allah'ın adını kullanarak) aldatmasın. Gerçek şu ki, şeytan sizin düşmanınızdır, öyleyse siz de onu düşman edinin. O, kendi

gurubunu, ancak çılgınca yanan ateşin halkından olmaya çağırır.”
(*Fatır Suresi, 5-6*)

Küçük hesapların ve geçici dünya hayatının peşine düşerek imanları zayıflayan, üstelik çıkarlarını korumak için Allah rızasını siper edinen bu insanlar bir süre sonra münafık konumuna girerler:

(Münafıklar) Onlara seslenirler: "Biz sizlerle birlikte değil miydik?" Derler ki: "Evet, ancak siz kendinizi fitneye düşürdünüz, (Müslümanları acıların ve yıkımların sarmasını) gözetip-beklediniz, (Allah'a ve İslam'a karşı) kuşkulara kapıldınız. Sizleri kuruntular yanıltıp aldattı. Sonunda Allah'ın emri (olan ölüm) geliverdi ve o aldaticı da sizi Allah ile (Allah'ın adını kullanarak, hatta masumca sizden görünerek) aldatmış oldu." (*Hadid Suresi, 14*)

Bu hile oldukça kafa karıştırıcı ve aldaticıdır. Çünkü şeytan bu sefer insanın dosdoğru yolunun üzerine oturarak (*Araf Suresi, 16*) bir tuzak hazırlamıştır. Ancak Allah'tan gerektiği gibi korkup sakınan kimseler şeytanın bu oyununa gelmezler. Çünkü Allah kendisinden korkup sakınana, onu doğru yola ulaştıracak, doğruyu yanlıştan ayırmasını sağlayacak bir anlayış verir:

“Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakınırsanız, size doğruyu yanlıştan ayıran bir nur ve anlayış (furkan) verir, kötülüklerinizi örter ve sizi bağışlar. Allah büyük fazl sahibidir.”
(*Enfal Suresi, 29*)

Şeytanın insanı Allah'ın adıyla aldatmasının bir başka yolu da, Allah'ın affediciliğini öne sürerek insanı günah işlemeye teşvik etmesidir. Allah elbetteki büyük bir merhamet sahibidir ve tevbe edip kendisinden bağışlanma dileyen her kulunun günahlarını affedebilir. Ama bir insan, "nasıl olsa Allah affeder" diyerek bile bile günah işlemeye başlarsa, çok tehlikeli bir yola girmiş olur. Zamanla kalbi katılaşıp, duyarsızlaşır ve Allah korkusunu tümüyle yitirir. Kur'an, "yakında bağışlanacağız" diyerek bile bile günah işleyen insanlardan (*Araf Suresi, 169*) söz ederken, Şeytan'ın insanı Allah adıyla aldatışının bir örneğini gösterir.

8-Müminin Zamanla Yıpranmasını İster.

Şeytan zamanın mümini yıpratmasını ister, açık vermesini sabırla bekler. Kişinin maneviyatından zaman içinde kopardığı küçük tavizler, bir süre sonra kalbinin üzerinin kabuk bağlamasına

ve aklının örtülerek şeytanın daha büyük telkin ve vesveselerine kapılabilmesine sebep olur. Bir Kur'an ayeti, zaman içinde kazandıkları yüzünden, şeytan tarafından ayakları kaydırılmak istenen bir gurup müminin haberini şöyle vermiştir:

“İki topluluğun karşı karşıya geldikleri gün, sizden geri dönenleri, kazandıkları bazı şeyler dolayısıyla şeytan onların ayağını kaydırmak istemişti.” (Al-i İmran,155)

9-Vaadlerde Bulunur.

Şeytan insanları kandırmak için her sahtekârın ortak taktığıne başvurur. Karşısındakine boş vaadlerde bulunur. Münafıklar ve müşrikler de bu vaadlere inanırlar. Oysa bu basit bir aldanma değıldir. İnsan sonsuz ahiretini, bu boş vaadler sonucunda kaybeder.

Bu vaadlerin ortak özellikleri gelip geçici dünya hayatına yönelik olmalarıdır. Şeytan kimi zaman eğlence, cinsellik, ticaret, para, mülk, kimi zaman da daha güzel ve uzun bir hayat, sosyal statü, mevki, saygınlık vaad eder. "Yaldızlı sözler" fısıldar (*En'am Suresi, 112*). Ancak sebep her ne olursa olsun şeytana kananlar için sonuç hep aynıdır; sonsuz azap ve cehennem. Bu gerçek Kur'an'da şöyle bildirilir:

“(Şeytan) Onlara vaadler ediyor, onları en olmadık kuruntulara düşürüyor. Oysa şeytan, onlara bir aldaniştan başka bir şey va'detmez.” (*Nisa Suresi, 120*)

İş hükme bağlanıp-bitince, şeytan der ki: "Doğrusu, Allah, size gerçek olan va'di va'detti, ben de size vaadde bulundum, fakat size yalan söyledim... (*İbrahim Suresi, 22*)

Allah'ın hoşnutluğunu, sevgisini, rahmetini ve cennetini kazanmayı hedefleyen bir mümin, geçici dünya hayatına ait bir vaadi elbette ciddiye almaz. Çünkü yeryüzünde ulaşacağı herhangi bir makam, kazanacağı herhangi bir mülk veya sahip olacağı herhangi bir nimetin gerçekte önemi yoktur. Bunlar ancak çok kısa bir süre varlığını koruyacak, ölümle beraber yok olup gidecektir.

10-Kuruntulara ve Kuşkulara Düşürür.

Şeytanın kullandığı bir başka yöntem ise kuşku ve kuruntu vermektir. Gerçekte hiç var olmayan olayları insanların kafalarında

sanki varmış gibi gösterir. Kalplerinde hastalık bulunan, zayıf karakterli kişiler bir süre sonra tamamen bu kuruntuların etkisi altına girerler. Her olayı kendi aleyhlerine planlanmış bir hareket olarak görürler (*Münafikun Suresi, 4*). Hatta elçi tarafından aldatıldıkları zannına kapılırlar. Sürekli tedirgin, korku içinde, ne yapacaklarını bilemeyen bir karakter sergilerler. Şuurlu bir insanın aklına bile getirmeyeceği olmadık kuruntulara düşerler.

“Onları, ne olursa olsun, şaşırtıp saptıracağım, en olmadık kuruntulara düşüreceğim. Kim Allah'ı bırakıp da şeytanı dost (veli) edinirse, kuşkusuz o, apaçık bir hüsrana uğramıştır. (Şeytan) Onlara vaadler ediyor, onları en olmadık kuruntulara düşürüyor. Oysa şeytan, onlara bir aldanıştan başka bir şey va'detmez. “(*Nisa Suresi, 119-120*)

Mümin şeytanın en büyük düşmanı olduğu için, kendisini böyle bir tehlikeden müstağni göremez. Zira göstereceği en küçük bir gevşeklik, şeytanın kuruntu vermek, şüpheye sevk etmek gibi taktiklerle üzerine saldırmasına imkân tanır. Ancak kesin bir bilgiyle ahirete inanan, her an katıksızca Allah'a yönelen bir mümine karşı bu kuruntular kesinlikle etkisiz kalır.

11-Sapkın Amelleri Süslü ve Çekici Gösterir.

Şeytan etkisi altına giren kimselere, yapmakta oldukları sapkın işleri süslü ve çekici gösterir. Bu yüzden içinde bulundukları sapıklığa tutkuyla bağlanırlar.

“Şeytan onlara yaptıklarını süslemiştir, böylece onları (doğru) yoldan alıkoymuştur; bundan dolayı onlar hidayet bulmuyorlar.” (*Neml Suresi, 24*)

“Onların kalpleri katılaştı ve şeytan onlara yapmakta olduklarını çekici (süslü) gösterdi.” (*En'am Suresi, 43*)

Kalpleri katılaştıran kimseler iyi ve kötüyü ayırdedecek duyarlılığı kaybettiklerinden, şeytan işledikleri kötülükleri onlara süslü gösterir. Bu katılaşıma yüzünden de şeytanın etkisi altındaki kimseler, kendilerine çekici gösterilen sapıklıklarında büyük kararlılık gösterirler. Bu kararlılık kimi zaman geleneklerle bozulan ve Kur'an'da "ataların dini" olarak adlandırılan sapkın dinin temsilcilerinde, kimi zaman da Allah'ın elçisine isyan eden, ona karşı mücadele eden münafıklarda görülür. Kimi zaman da

inkârcıların müminlerin aleyhine yürüttükleri faaliyetlerde ortaya çıkar. İster müşrik olsun ister kâfir, tümünün ortak özelliği şeytan tarafından kandırılmış ve oyuna getirilmiş olmalarıdır. Bir Kur'an ayetinde bu insanlar üzerindeki şeytani etki şöyle bildirilir:

"O zaman şeytan onlara amellerini çekici göstermiş ve onlara: "Bugün sizi insanlardan bozguna uğratacak kimse yoktur ve ben de sizin yardımcınızım" demişti... (Enfal Suresi, 48)

12-Fakirlik Korkusu Verir.

Şeytan ahirete karşılık insana dünya hayatını sunar. Bu yüzden şeytanın etkisi altındaki insanlar sanki sonsuza dek ölmeyeceklermiş gibi dünya için çalışır, ahiret için hiçbir çaba harcamazlar. Şeytan binlerce yıldır insanlara bu tuzakı kurar. Bugüne kadar milyarlarca insan yaşamları boyunca çalışmış, çabalamış, para, mal mülk kazanmış, sonra bunların hepsini arkalarında bırakarak ölmüşlerdir. Şu an yaşayanlar ise, kendilerinden önce ölen bu insanların durumlarından hiçbir ders almaz, sanki kendileri hiç ölmeyeceklermiş gibi mal mülk biriktirirler.

Şeytan dünya hayatını değerli ve kalıcı göstererek müminlere de zarar vermeye çalışır. İmanı zayıf olanlara ve münafıklara fakirlik korkusu verir. Bu sayede onları, dünya hayatı için daha çok çaba harcamaya, cimrilik yapmaya iter. Bir Kur'an ayetinde şeytanın çabası şöyle bildirilmiştir:

"Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin-hayâsızlığı emrediyor. Allah ise, size kendisinden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vaadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir."
(Bakara Suresi, 268)

Mal-mülk hırsı vererek tuzak kurmak şeytanın çok eski bir yöntemidir. Hatta Hz. Âdem'i kandırduğında da *"sana sonsuzluk ağacını ve yok olmayacak bir mülkü haber vereyim mi?" (Taha Suresi,120)* yalanını söylemiş, mülk vaadinde bulunmuştur. Bu yüzden Allah, müminlere mal sevgisine karşı birçok uyarıda bulunur. Bir Kur'an ayetinde şöyle bildirilir:

"İşte sizler böylesiniz; Allah yolunda infak etmeye çağrılıyorsunuz; buna rağmen bazılarınız cimrilik ediyor. Kim

cimrilik ederse, artık o, ancak kendi nefesine cimrilik eder. Allah ise, Ğaniy (hiçbir şeye ihtiyacı olmayan)dır; fakir olan sizlersiniz. Eğer siz yüz çevirecek olursanız, sizden başka bir kavmi getirip-değıştirir. Sonra onlar, sizin benzeriniz de olmazlar.” (Muhammed Suresi, 38)

Her kim olursa olsun, dünya çapında ünlü ve zengin bir işadaminin veya bir dilencinin, Allah rızasına uygun olarak harcamadığı her kuruşta, farkında olmadığı güçlü bir ortağı vardır. Allah inkâr edenlerin mallarına şeytanı ortak kılmıştır. Bu ortaklık emri ayette şöyle geçer:

"Onlardan güç yetirdiklerini sesinle sarsıntıya uğrat, atlıların ve yayalarınla onların üstüne yaygarayı kopar, mallarda ve çocuklarda onlara ortak ol ve onlara çeşitli vaadlerde bulun." Şeytan, onlara aldatmadan başka bir şey vaatmez.” (İsra Suresi, 64)

13-Kibir Verir.

Kibir şeytanın en önemli özelliklerinden biridir. Allah'ın huzurundan da kibiri ve itaatsizliği yüzünden kovulmuştur:

“Yalnız İblis hariç. O büyüklük tasladı ve kâfirlerden oldu. (Allah) Dedi ki: "Ey İblis, iki elimle yarattığımı seni secde etmekten alıkoyan neydi? Büyüklendin mi, yoksa yüksekte olanlardan mı oldun?" (Sad Suresi, 74-75)

Şeytanın bu önemli hastalığı insanlar için de büyük bir tehlikedir. Çünkü şeytan bir insanı kendisine yakın kılmak için öncelikle kendi hastalığını o insana bulaştırmaya çalışır. Bu hastalığa yakalanan bir kimsenin aklı örtülür, şuuru kapanır. Bu tehlike nedeniyle Kur'an'da müminler alçak gönüllü olmaları için uyarılmıştır:

وَلَا تَمْشُ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا (37)

“Yeryüzünde böbürlenerek yürüme; çünkü sen ne yeri yarabilirsin, ne dağlara boyca ulaşabilirsin.” (İsra Suresi, 37)

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَجَيْنَ تُظْهِرُونَ (18) يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ (19)

“(Lokman dedi ki) İnsanlara yavaş yavaş çevirip ve böbürlenmiş olarak yeryüzünde yürüme. Çünkü Allah, büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez. Yürüyüşünde orta bir yol tut,

sesinden de (yüksek perdeleri) eksilt. Çünkü seslerin en çirkin olanı gerçekten eşeklerin sesidir.” (Lokman Suresi, 18-19)

Mümin, şeytanın vasfı olan kibirden mümkün olduğunca sakınmalı ve bunun için büyük bir dikkat sarf etmelidir. Aksi takdirde ecir kaybına uğrar, imanı büyük bir tehlike içine girer.

Şeytanın etkisi farklı şekillerde ortaya çıkabilir. Örneğin bir insan İslam'a büyük hizmetlerde bulunmuş olabilir. Ama bu hizmet, yalnızca kendisine Allah tarafından lütfedilmiş bir ecir kazanma imkânıdır. Kişi Allah'ın kontrolü dışında, kendi başına bir hareket yapamayacağı için, herhangi bir başarısıyla övünmesi söz konusu olamaz. Bunun tersini yapanlara Kur'an'da çok büyük bir tehdit vardır:

“Getirdikleriyle sevinen ve yapmadıkları şeyler nedeniyle övülmekten hoşlananları (kazançlı) sayma; onları azaptan kurtulmuş olarak sayma. Onlar için acı bir azap vardır.” (Al-i İmran Suresi, 188)

“Nitekim sahip olduğu zenginliği kendi kişisel özelliklerinin bir sonucu sayan ve "bu, bende olan bir bilgi dolayısıyla bana verilmiştir" (Kasas Suresi, 78) diyen Karun, Allah tarafından şiddetli bir cezaya çarptırılmıştır.

Şeytan kibir telkini vererek aynı zamanda müminler arasındaki huzuru bozmaya çalışır. Çünkü kibir yalnızca Allah katında değil müminler arasında da hoşla gitmeyen bir ahlak zayıflığıdır ve bu tür bir tavra sahip bir insan onları son derece rahatsız eder.

Şeytanın kendisini fark ettirmeden, insana çok sinsice yaklaşacağı unutulmamalıdır. Şeytanın acelesi de yoktur. Kendini üstün görme telkinini, uzun vadede, birçok farklı olay için yavaş yavaş yapar. Eğer kişi bu yöntemle karşı çok uyanık olmazsa, bu telkinlerin etkisi zamanla katlanarak büyür. Örneğin kazanılan küçük bir başarının ardından şeytan mutlaka telkin yapmak isteyecektir. Eğer kişi, başarının tek sahibinin Allah olduğunu kalben hissetmezse, şeytanın fısıltısını da kendi teşhisi zanneder ve başarı sahibinin kendisi olduğuna zamanla yürekten inanır.

Şeytan başka taktikler de izler. Örneğin bir mümin hata yapabilir. Böyle bir durumda diğer müminlere düşen, hatayı yapan

mümine şefkatle yaklaşmak ve o müminin de kendileri gibi aslında aciz bir kul olduğunu unutmamaktır. Çünkü şeytan, hata sahibine karşı öfke duymayı veya onu küçük görmeyi telkin eder. Bir mümini yaptığı hatadan veya başka bir sebepten dolayı içten içe küçük gören kişi, kendini üstün görme fısıltısının etkisi altında kalmaya başlamıştır.

Bu ruh hali devam ederse kibir insanın kişiliğine yerleşir ve diğer müminlere karşı şefkat ve merhamet duygusu azalır. Artık yalnızca kendi bildiğini okuyan, kendi başına buyruk, aklını diğer müminlerin akıllarından üstün gören bir insan ortaya çıkar. Kişinin içindeki kendini üstün görme fısıltısı sesini yükseltir ve o, bunun kendi üstün teşhislerinden biri daha olduğunu zanneder. Bu psikolojiye giren kimsenin imanında zamanla çok ciddi yaralar oluşur. Bir süre sonra kalbi, Kur'an'da bildirildiği gibi, Allah'ın ayetlerine karşı duyarsızlaşır:

“Bizim ayetlerimize, ancak kendilerine hatırlatıldığı zaman, hemen secdeye kapananlar, Rablerini hamd ile tesbih edenler ve büyüklük taslamayan (müstekbir olmayan)lar iman eder”. (Secde Suresi, 15)

Ayetten anlaşıldığı üzere, ancak büyüklük taslamayan kimseler, Allah'ın ayetlerine iman edebilirler. Kendisini üstün görüp kibirlenen bir kimsenin ayetleri gerektiği gibi anlaması ise imkânsızdır.

14-Gösteriş İçin İbadet Etmeye Zorlar.

Dünya hayatının en aldatıcı tuzaklarından biri, insanların birbirlerine gösteriş yapma ve sahip olduklarıyla övünme tutkusudur.

Gösteriş yapmanın şekli insanın içinde bulunduğu ortama göre değişir. Paranın ön planda olduğu bir ortamda zenginlik, saygınlığın geçerli olduğu bir toplulukta makam övünme konusudur. Şeytan bu tutkuyu dindarlığın ön planda olduğu topluluklarda da kullanır. Kalbinde iman olmayan kimseler için ibadet etmek, Allah'ın rızasını kazanmak için değil, dindar toplulukta itibar elde etmek için yapılan bir harekettir. Kur'an bu tür kimselerden şöyle bahseder:

***“İşte (şu) namaz kılanların vay haline,
Ki onlar, namazlarında yanıldadırlar,
Onlar gösteriş yapmaktadırlar.” (Maun Suresi, 4-6)***

Şeytanın gerçek amacından saptırıp bir gösteriş aracı haline getirebileceği önemli ibadetlerden biri "infak"tır, yani insanın malını Allah yolunda harcaması. Bu ibadeti yaparken Allah'ın rızasını aramak yerine, insanların hoşnutluğunu gözeten kimseler aslında şeytana arkadaş olmuşlardır:

“Ve onlar, mallarını insanlara gösteriş olsun diye infak ederler, Allah'a ve ahiret gününe de inanmazlar. Şeytan, kime arkadaş olursa, artık ne kötü bir arkadaşdır o.” (Nisa Suresi, 38)

İnfak, mümine arınması ve ahiretini kazanması için tanınmış en önemli fırsatlardan biridir. Böylesine önemli bir ibadete, şeytanın pislği (gösteriş yapma)karışır, müminin ihtiyacı olan arınma gerçekleşmez, ahiret için çok önemli olan bir fırsat kaçırılmış olur. Bu yüzden mümin olan bir kimse, infak ederken, şeytana karşı çok uyanık olmalı, her ibadetini olduğu gibi bunu da yalnızca Allah'ın rızası için halis bir niyetle yapmalıdır. Kur'an müminleri bu konuda şöyle uyarır:

“Ey iman edenler, Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp, insanlara karşı gösteriş olsun diye malını infak eden gibi minnet ve eziyet ederek sadakalarınızı geçersiz kılmayın.” (Bakara Suresi, 264)

15-Ayetlerden Uzaklaştırmaya Çalışır.

Allah'ın kitabına tabi olmak büyük bir sorumluluktur. Böylesine önemli bir sorumluluğu ihmal etmenin cezası da aynı derecede şiddetli olur. İnsanın böyle bir cezaya çarptırılması ise bilindiği gibi şeytanın en büyük amacıdır.

Şeytanın etkisiyle Kur'an'dan uzaklaşan bir kimse, gerçekte Allah'tan uzaklaşmış olur. Çünkü Kur'an, Allah'ın sözüdür. Hem müminlerin hidayete ermelerini sağlayan, hem de onlara ömür boyu yol gösterici olan bir 'nur'dur.

Kur'an'dan uzaklaşmak, Kur'an'a tabi olmuş kimseleri, müminleri, tehdit eden bir tehlikedir. Çünkü müşrikler ve kâfirler zaten Kur'an'dan tamamen gaflet içindedirler. Ayetlere karşı perdelenmiş oldukları için, Kur'an'dan daha fazla uzaklaşmalarına

imkân yoktur. Fakat ayetler vesilesiyle iman eden ve ayetlerin bildirdiği şekilde yaşayan müminler, Kur'an'dan uzaklaşırlarsa, çok büyük bir tehlikeyle, şeytanla yüz yüze kalırlar. Dahası bunun farkına varmadan, kendilerini hala doğru yolda zannederek, şeytan tarafından kontrol altına alınırlar. Kur'an'da bu durum, şeytanın insanın üzerine kabuk gibi bağlanması olarak ifade edilmiştir:

“Kim Rahman (olan Allah)ın zikrini görmezlikten gelirse, biz bir şeytana onun "üzerini kabukla bağlattırırız"; artık bu, onun bir yakın dostudur.

Gerçekten bunlar (bu şeytanlar), onları yoldan alıkoyarlar; onlar ise, kendilerinin gerçekten hidayette olduklarını sanırlar. “(Zuhuf Suresi, 36-37)

Böyle bir gaflete de ancak, ahireti terkedip dünyevi çıkarlara yönelen, nefsinin istekleri doğrultusunda hareket eden biri dalabilir. Aslında Allah'ı değil, nefsini tatmin etmeye yönelip şeytanın peşine takılan bu kimse, insandan çok hayvana benzer. Çünkü hayvanın da, insanın da temel fiziksel ihtiyaçları (yemek, içmek, cinsellik) ortaktır. İnsanı üstün yapan kendisini Yaratan'a bilinçli bir biçimde kulluk etmesidir. İşte bu nedenle Kur'an'da nefsinin hevasına uyan ve bir zamanlar tabi olduğu ayetlerden uzaklaşan kimse, köpeğe benzetilir.

“Onlara kendisine ayetlerimizi verdiğimiz kişinin haberini anlat. O, bundan sıyrılıp-uzaklaşmış, şeytan onu peşine takmıştı. O da sonunda azgınlardan olmuştu.

Eğer biz dileseydik, onu bununla yükseltirdik. Ama o yere meyletti (veya yere saplandı), hevasına uydu. Onun durumu, üstüne varsan dilini sarkıtıp soluyan, kendi başına bıraksan dilini sarkıtıp soluyan köpeğin durumu gibidir. İşte ayetlerimizi yalanlayan topluluğun durumu böyledir. Artık gerçek haberi onlara aktar. Ki düşünsünler.” (Araf Suresi, 175-176)

Bir mümin yıllar boyunca, birçok defa Kur'an'ı okumuş olabilir. Ama bu onu şeytanın oyunlarından müstağni kılmaz. Şeytan birçok oyunla karşısına çıkar. Müminin Kur'an'ı inkâr etmeyeceğini bildiğinden, çeşitli hilelerle, müminleri günlük hayatlarında Kur'an'ın emrettiği yaşam tarzından uzaklaştırmaya çalışır.

Örneğin Kur'an'da, yaşanan ve yaşanacak her anın Allah tarafından bir kader çerçevesinde önceden yaratıldığı bildirilmiştir. Bu bilgiye rağmen başına gelen olaylar karşısında sıkıntılı, tevekkülsüz bir ruh hali sergilemek, Allah'ın ayetlerini gözardı ederek hareket etmek anlamına gelir. Uzun süre bu ruh halinde kalan bir kimsenin kalbi, Kur'an'ın temiz ve berrak ruhunu yitirir ve giderek kararmaya başlar. Sonunda bu kimse Kur'an'dan etkilenmeyen, duyarsız bir hale gelir.

Kur'an'ın emrettiği gibi bir hayat sürme gayretindeki herkes bu tehlikeyle karşı karşıyadır. Her kim olursa olsun, kendisine kitap verildikten sonra bu yükümlülüğü hakkıyla yerine getiremezse, kalbi katılaştır. Kur'an'da, daha önce kendilerine kitap verilen ancak bu sorumluluğu taşıyamayan kimselerin durumu hatırlatılmaktadır:

(اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيْرٌ مِنْهُمْ فٰسِقُوْنَ (16)

“İman edenlerin, Allah'ın ve haktan inmiş olanın zikri için kalplerinin "saygı ve korku ile yumuşaması" zamanı gelmedi mi? Onlar, bundan önce kendilerine kitap verilmiş, sonra üzerlerinden uzun bir süre geçmiş, böylece kalpleri de katılaştı bulunanlar gibi olmasınlar. Onlardan çoğu fasık olanlardı.”
(Hadid Suresi, 16)

Allah müminlere, şeytanın bu oyununa düşmemeleri için Kur'an'a sınıksız sarılmalarını emreder. Çünkü Kur'an hayatının her anında mümine yol gösterici olacak bir kılavuzdur. Dahası müminler ayetleri yalnızca düzenli olarak okumakla değil, gün boyu akılda tutmakla, üzerlerinde düşünmekle ve her olayda Kur'an'la hükmetmekle yükümlüdürler:

(وَادْكُرْنَ مَا يُتْلٰى فِيْ بُيُوْتِكُنَّ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا (34)

“Evlerinizde okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve hikmeti hatırlayın. Şüphesiz Allah, latiftir, haberdar olandır.” (Ahzab Suresi, 34)

(اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ يَتْلُوْهُ حَقَّ تِلَاوٰتِهٖۤ اَوَّلٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖۤ وَمَنْ يَّكْفُرْ بِهٖۤ فَاُوْلٰٓئِكَ (121) هُمُ الْخٰسِرُوْنَ “Kendilerine verdiğimiz Kitabı gereği gibi okuyanlar, işte ona iman edenler bunlardır...”

(Bakara Suresi, 121)

16-Unutkanlık ve Dalgınlık.

Unutkanlık vermek şeytanın çok sık kullandığı fakat insanlar tarafından fazla fark edilmeyen bir yöntemdir. Şeytan bu telkini farklı konumlardaki insanlar için, farklı taktiklerle kullanır.

Örneğin yaşamlarını dinden uzak geçiren kimselere verdiği unutkanlık ve dalgınlık, klasik anlamdaki unutkanlık veya bir anlık göz dalması değildir. Şeytanın gerçek anlamda unutkanlık verdiği bu kimseler, 60-70 yıllık bir ömrü Allah'ı ve ahireti unutarak boş ve yararsız uğraşlar içinde geçirirler. Allah'ın ahireti hatırlatmak için yeryüzünde yarattığı hikmet ve ibretleri kavrayamazlar. Neden ve nasıl yaratıldıkları sorusunun hiçbir önemi yoktur. Şeytan onlara, iyiliği, hayrı, en önemlisi kendilerini yaratanı, O'nu anmayı ve herşeyin kontrolünün O'nda olduğunu unutturur. Ölüm, kader ve ahireti hiç düşündürtmez.

Aynı şekilde münafıklar da şeytan tarafından çepeçevre kuşatıldıklarından, Allah'ın varlığını ve O'nun zikrini unuturlar. Kur'an'da münafıkların içinde bulundukları durum şöyle haber verilir:

إِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۗ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ (19)

“Şeytan onları sarıp-kuşatmıştır; böylelikle onlara Allah'ın zikrini unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın fırkasıdır. Dikkat edin; şüphesiz şeytanın fırkası, hüsrana uğrayanların ta kendileridir.” (Mücadele Suresi, 19)

Şeytanın unutkanlık vermeye çalıştığı bir diğer grup müminlerdir. Ancak bu unutkanlık müşriklere ve münafıklara verdiği unutkanlıktan daha farklıdır. Şeytan büyük-küçük ayırdetmeden müminlerin sorumlu oldukları her konuda unutkanlık vermek ister. Çünkü her insan dünya hayatının her anında, Kur'an'ın emrettiği hayatı yaşama konusunda denenmektedir. Bu yüzden insanın her an şuurlu ve uyanık olması ve yaşadığı her an, Allah'ın rızasını araması gerekir.

Kur'an'da şeytanın müminlere vermeye çalıştığı bazı unutkanlıklardan örnekler verilmiştir. Bunlardan biri, ayetler hakkında "alaylı tartışmalara" dalanlarla aynı ortamda bulunmaktır.

Allah müminleri böyle bir ortamdan sakındırır ve şeytanın unutturucu etkisine karşı uyarır:

“Ayetlerimiz konusunda "alaylı tartışmalara dalanlar:" onlar bir başka söze geçinceye kadar, onlardan yüz çevir. Şeytan sana unutturacak olursa, bu durumda hatırlamadan sonra, artık zulmeden toplulukla beraber oturma.” (En'am Suresi, 68)

Bir başka hüküm ise bir şeyi yaparken, onun ancak Allah'ın dilemesiyle mümkün olacağını anmaktır:

(وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ اِنِّي فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًا (23) اِلَّا اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ وَادْكُرْ رَبَّكَ اِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى اَنْ يَّهْدِيَنِّي رَبِّيْ لِاَقْرَبَ مِنْ هٰذَا رَشَدًا (24)

“Hiçbir şey hakkında: "Ben bunu yarın mutlaka yapacağım" deme.

Ancak: "Allah dilerse" (inşallah yapacağım de). Unuttuğun zaman Rabbini zikret ve de ki: "Umulur ki, Rabbim beni bundan daha yakın bir başarıya yöneltip-iletir." (Kehf Suresi, 23-24)

Bu konuya bir başka örnek Hz. Musa (a.s) kıssasında verilmiştir. Ayette, Hz. Musa (a.s) ile beraber yolculuk eden genç yardımcısı, yanlarına aldıkları balığı unuttuğunu fark edince, bunun sorumlusunun şeytan olduğunu belirtir:

(Genç-yardımcısı) Dedi ki: "Gördün mü, kayaya sığındığımızda, ben balığı unuttum. Onu hatırlamamı şeytandan başkası bana unutturmadı; o da şaşılacak tarzda denizde kendi yolunu tuttu." (Kehf Suresi, 63)

Mümin unutkanlığa ve buna yol açan faktörlere karşı çok dikkatli olmalıdır. Müminin yaşamında dalgınlıklara, aklı örten hayali senaryolara ve boş hayallere dalıp gitmeye yer yoktur. Çünkü bu karakterde bir insan Allah yolunda ciddi bir çaba harcayamaz. Kendisini dünyanın aldaticılığına kaptırap, gerçek görevini, varlığının tek nedenini, Allah'a kul olmayı unuttur:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍّ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (18) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ (19)

“Ey iman edenler, Allah'tan korkun. Herkes yarın için neyi takdim ettiğine baksın. Allah'tan korkun. Hiç şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.

Kendileri Allah'ı unutmuş, böylece O da onlara kendi nefislerini unutturmuş olanlar gibi olmayın. İşte onlar, fasık olanların ta kendileridir". (Haşr Suresi, 18-19)

Unutkan ve dalgın bir yapıya önlem olarak, müminler Allah'ı, Allah korkusunu ve Allah rızasını, cenneti, cehennemi, dünya hayatının geçiciliğini daima düşünerek unutmamalıdırlar. Çünkü insan bu gerçekleri aklında tutmadıkça, şeytana karşı korumasız kalır.

17-Duygusallık Telkini.

Duygusallık, insanın duygularının Kur'an'ın belirttiği doğrultunun dışına taşarak Kur'an'ın sınırları içinde yönlendirilmemesi, bunların kişinin karar ve davranışlarını kontrol altına alması ve kişiyi aklın yerine duyguların yönetmesi demektir.

Duygusal davranan bir kimsenin hareketlerinde akıl yoktur. Herşey o anki ruh haline göre gelişir. Kişinin sabrı, adaleti, davranışları, aldığı kararlar, verdiği tepkilerin tamamı duygular tarafından yönlendirilir. Ani ve birbirini tutmayan kararlar şeytanın küçük müdahaleleriyle kolayca verilir. Çoğu zaman bu kararları pişmanlık izler. Duygusal insanların ömürleri sonradan pişman olunan birçok kararla doludur.

Hâlbuki müminin sahip olduğu akılda, denge ve açık bir şuur vardır. Hareketlerin tamamı Allah'ın kuralları ve kanunları çerçevesinde yapılır. Akılcı hareket eden insan, seçimini, ahiret gününde Allah'ın karşısında vereceği hesabı düşünerek yapar. Şartlar ne olursa olsun Kur'an doğrultusunda, taviz vermeden hareket eder.

Şeytan, kimi zaman müminlere de duygusallık telkini yaparak yaklaşmayı dener. İnkâr edenlere karşı beslenebilecek bir sevgi, değişen şartlardan ruhen etkilenmek gibi Kur'an'a ters düşen her hareket, bilinçaltına yerleşen duygusallık telkinin bir işaretidir. Böyle bir telkin, Kur'an hükümlerini uygulamada ve Allah'ın rızasına yönelmede gösterilecek tam bir kararlılıkla etkisiz bırakılır.

Müminlerin hayatlarında duygusallığa yer olmadığı birçok Kur'an ayetinde bildirilmiştir. Örneğin bir mümin, her kim olursa olsun, inkâr eden bir kimseye karşı sevgi besleyemez:

“Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir kavim (topluluk) bulamazsın ki, Allah'a ve elçisine başkaldıran kimselerle bir sevgi (ve dostluk) bağı kurmuş olsunlar; bunlar, ister babaları, ister çocukları, ister kardeşleri, isterse kendi aşiretleri (soyları) olsun...” (Mücadele Suresi, 22)

Bir başka ayette Allah'ın sevgisini kazanmak için yola çıkan bir müminin, Allah'ın düşmanı bir kimseye karşı sevgi besleyemeyeceği, eğer beslerse doğru yoldan şaşırıp sapacağı bildirilmiştir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا خَرَجْتُمْ جِهَادًا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (1)

“Ey iman edenler, benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları veliler, dostlar edinmeyin. Siz onlara karşı sevgi yöneltiyorsunuz; oysa onlar haktan size geleni inkâr etmişler, Rabbiniz olan Allah'a inanmanızdan dolayı elçiyi de, sizi de (yurtlarınızdan) sürüp-çıkarmışlardır. Eğer siz, Benim yolumda cihad etmek ve Benim rızamı aramak amacıyla çıkmışsanız (nasıl) onlara karşı hala sevgi gizliyorsunuz? Ben, sizin gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı bilirim. Kim sizden bunu yaparsa, artık o, elbette yolun ortasından şaşırıp-sapmış olur. “(Mümtehhine Suresi, 1)

Ayetlerden açıkça anlaşıldığı gibi mümin bir kimse için sevgideki yegâne kıtas imandır. Bunun dışında ne aile bağlarının ne de sosyal çevrenin önemi vardır. Bir inkârcı, iman etmediği sürece müminin dostu ve yakını olamaz. Bu uzaklık Hz. İbrahim'(a.s) in ağzından Kur'an'da şöyle ifade edilir:

“İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır. Hani kendi kavimlerine demişlerdi ki: "Biz, sizlerden ve Allah'ın dışında taptıklarınızdan gerçekten uzağız. Sizi (artık) tanımayıp-inkâr ettik. Sizinle aramızda, siz Allah'a bir olarak

iman edinceye kadar ebedi bir düşmanlık ve bir kin baş göstermiştir."... (Mümteherine Suresi, 4)

Bu konu Kur'an'da peygamber kıssalarında da geçer. Örneğin Hz. İbrahim (a.s.)'in babasının Allah'ın düşmanı olduğunu öğrenince ondan uzaklaşmış olması, müminler için örnek bir harekettir. (Tevbe Suresi, 114) Bir başka örnek ise Nuh (a.s) kıssasında yer alır. Allah Hz. Nuh' (a.s) a, inkârcı olan oğlu için "Ey Nuh, kesinlikle o senin aileden değildir" (Hud Suresi, 46) diye seslenir. Çünkü bir müminin ailesi, yalnızca müminlerdir. Bunların dışında bir dost arayanlar, eninde sonunda kendilerine yegâne dost olarak şeytanı bulurlar.

18-Detaylara Daldırır.

Mümin Allah rızasını kazanmak için en sağlıklı ve doğru yolları seçmelidir. Boş işlerle hiç vakit kaybetmez. **"Şu halde boş kaldığın zaman, durmaksızın (dua ve ibadetle) yorulmaya-devam et"** (İnşirah Suresi, 7) ayetine uyararak, üzerine aldığı her salih ameli bir an önce bitirip bir yenisine geçer.

Fakat insan yaptığı işi Allah rızasını gözetmeden yapıyorsa, şeytanın pek fark edilmeyen bir oyununa karşı korumasız düşer. Bu oyun insanları gereksiz detaylara daldırmaktır. Bu tuzağa düşen kişi, kafası karmakarışık, binbir türlü detaya takılmış, esas amaçtan tamamen uzaklaşmış, hatta ne yapması gerektiğini bile hatırlayamayan bir hale gelir.

Allah Kur'an'da buna örnek olarak Hz. Musa (a.s)'yla ilgili bir kıssadan bahsetmiştir. Hz. Musa (a.s) kendi kavmine, yani İsrailoğullarına, Allah'ın onlardan bir sığır kesmelerini istediğini haber verir. Buna karşın kavmi sığır hakkında gereksiz birçok ayrıntı sorup, ibadeti bir türlü yerine getirmez. Ancak istedikleri bütün ayrıntıları öğrendiklerinde "Şimdi gerçeği getirdin." derler. Fakat bu ibadetin amacından nasıl uzaklaştığı ve kavmin neredeyse Allah'ın emrini yerine getirmeyeceği daha sonraki ayette belirtilir: "Böylece ineği kestiler; ama neredeyse (bunu) yapmayacaklardı." (Bakara Suresi, 71)

Bu arada İsrailoğullarının kendilerine sığır kesme emrini getiren Hz. Musa (a.s)'ya söyledikleri "bizi alaya mı alıyorsun?"

(*Bakara Suresi, 67*) şeklindeki küstahça söz de, o anda imandan çok inkâra, yani şeytana yakın olduklarını göstermektedir.

Bu mantığın altında şeytanın yukarıda bahsedilen hilesi yatmaktadır. Sığır kesmek gibi basit bir olayı detaylara boğup zorlaştıran şeytan, neredeyse ibadetin yapılmasını engellemeyi başaracak hale gelir. Günümüzde büyük bir kitlenin din anlayışı, şeytanın bu etkisiyle şekillenmiştir. Birçok insan Allah'ın dini adı altında detaylara boğulmuş, Kur'an'dan uzak bir din yaşamaktadır.

19-İsrafa Teşvik Eder.

İsraf etmek cahiliye toplumunun önemli bir özelliğidir. Sınır tanımaz bir şekilde para harcayıp sonra bununla övünmek küfür için bir itibar kaynağıdır:

“O: “Yığınla mal tüketip-yok ettim” diyor.

Kendisini hiç kimsenin görmediğini mi sanıyor?” (Beled Suresi, 6-7)

Oysa israf Allah tarafından kesin olarak yasaklanmış, çirkin bir davranıştır. Hatta israf edenler için ayette "şeytanın kardeşi" ifadesi kullanılmaktadır. O halde şeytanın en büyük düşmanı olan müminlerin bu konu üzerinde özel bir titizlik göstermeleri gerekir. Allah bir ayetinde şöyle bildirir:

(وَأَتَا الْقُرْآنُ حَقَّهُ وَالْمُسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ نَبْذِيرًا (26) إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا (27))

“İsraf ederek saçıp-savurma. Çünkü saçıp-savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabbine karşı nankördür.” (İsra Suresi, 26-27)

Bu tehlikeden korunması için müminin dikkat etmesi gereken bir nokta vardır. (إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ)

“Mümin canını ve malını cennet karşılığında sattığını (Tevbe Suresi, 111) hiçbir zaman unutmamalıdır. Böyle bir ticareti kabul ettikten sonra malının bir kısmını Allah yolu dışında bir amaç için harcamaz. Çünkü israf öncelikle, ahiret dışında bir başka amaç için harcama yapmakla olur.

Mümin sahip olduğu herşeyle ahirete yönelmek zorundadır. Sahip olduğu her mal daha çok ecir kazanması için bir fırsattır. Bu fırsatı geri tepmek, ahiret yerine dünya hayatına razı olmak

demektir. Allah müminleri meşru ve helal nimetlerden faydalanmaya teşvik ederken, israf etmemeleri için uyarılarda bulunmuştur:

“İsraf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez.” (En'am Suresi,141)

“Ey Âdemoğulları, her mescid yanında ziynetlerinizi takının. Yiyin, için ve israf etmeyin. Çünkü O, israf edenleri sevmez.” (Araf Suresi, 31)

Kur'an'da şeytanın özel olarak kullandığı bazı kötü alışkanlıklar olduğundan bahsedilir ve müminler bunlara karşı uyarılırlar. İçki, kumar ve fallı uğraşmak şeytanın insanları saptırmak için kullandığı malzemelerdir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رَجَسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (90) إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ (91)
“Ey iman edenler, içki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak şeytanın işlerinden olan pisliklerdir. Öyleyse bun(lar)dan kaçının; umulur ki kurtuluşa erersiniz.” (Maide Suresi, 90)

Ancak burada önemli olan şeytanın bu araçları hangi sonuca ulaşmak için kullandığıdır. Çünkü ayetlerde esas dikkat çekilen şeytanın amacıdır. Bu amaç bir sonraki ayette bildirilir; müminler arasına düşmanlık sokmak, onları Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak.

“Gerçekten şeytan, içki ve kumarla aranızda düşmanlık ve kin düşürmek, sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?” (Maide Suresi, 91)

EVLIYA-UŞ ŞEYTAN

Cenab-ı Hakk'ın velileri karşısında birde şeytanın evliyaları vardır. Kur'an-ı Kerimde:

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (257)

“Küfredenlerin evliyaları (dostları) şeytandır. O da (Şeytanda) kendilerini nurdan (imandan, Kur'an'dan, İslam'dan) ayırıp karanlıklara (küfür yollarına) çağırır. Onlar orada ebedi kalıcıdırlar.”(Bakara Suresi,257)

وَأِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ

.(121)

“Elbette Şeytanlar, sizinle mücadele etmeleri için kendi evliyalarına (dostlarına) mutlaka telkinlerde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz, şüphesiz ki Allah’a ortak koşmuş olursunuz.”(Enam Suresi,121)

Şeytanın dostları daima batılı ve yalanı telkin ederler.

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا
أَوْلِيََاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا (76)

“İman edenler Allah yolunda savaşır, inanmayanlar ise tagut (batıl davalar ve şeytan)yolunda savaşır. O halde şeytanın dostlarına karşı savaşın. Şüphe yokki şeytanın kurduğu düzen zayıftır.”(NisaSuresi,76)

SATANİZM (ŞEYTANA TAPMAK, ŞEYTANI MEMNUN ETMEK)

Mü'min bir insanın en büyük amacı Allah'ı memnun etmektir. Materyalist bir insanın amacı nefsi memnun etmek, satanist bir bireyin amacı ise şeytanı memnun etmektir.

Yezidîler; Şeytana ‘Melek-i Taus’, Hz. Ali (r.a) da insan bedenine bürünmüş Tanrı olduğuna inanan, antik satanizmin bizim topraklarımızdaki temsilcileridir. Bugün daha çok, Kuzey Irak, Suriye ve Lübnanda bulunurlar.

Mardin-Midyat'ta çok az sayıları kalan Yezidîler “Şeytan ile Tanrı eşitti. Tanrı şeytanı kıskandı ve kutsal özelliklerini elinden aldı” diyorlar ve şeytanı tutuyorlar. İnsanların her türlü kötülüğü şeytana mal ettiklerini, asıl kötünün insan olduğunu savunuyorlar.

Modern satanizm için ise, 1966 yılında Rosemary'nin Bebeği isimli kitap ve film başlangıç noktası oldu. Şeytan tarafından gebe bırakılan ve Deccal'i doğuran kadını anlatan filmin yapımcısı bir yıl sonra öldürülecekti. Bu filmde ‘karabüyü danışmanı’ rolündeki Kafkas kökenli Anton La Vey (1930) ise, sonradan Şeytan Kilisesini kurdu ve başrahip oldu.

Şeytanın kutsal kitabında La Vey şunları söylüyor: “Şeytanın çağıdır bu; şeytan dünyayı yönetiyor.”

Gurubun amacı, ‘bireyselliğin bütünleştirilmiş enerjisini toplayıp doğanın karanlık güçlerine ulaşmak. Bu amaca ulaşmak için ilhamını büyü ve metafizik güçlerden almak.’ 666 rakamını uğurlu sayarlar.

Geçen yıllarda İstanbul Ataköy’de beraber ondürdüncü kattan kendilerini bırakan Alp ve Aslı, yazdıkları mesajda “Biz buraya ait değiliz” diyorlardı. Biri ondört, diğeri onyediyi yaşındaki derslerinde başarılı bu iki gencin ekonomik sorunları yoktu. Bir ritüel gereği kedi yerine arkadaşını öldürenler ile satanizm bir kez daha ülke gündemine taşınmıştı. Bütün bu gençlerin ortak özellikleri, satanizm inancına bağlı olmaları. Öte yandan, Kaliforniya’da “Yüce Kaynak Tarikatı”na mensup 39 satanist, toplu intiharlarında, “Biz buraya ait değiliz” diye not bırakmışlardı.

Satanistler internetteki sitelerinde Türkiye’de sayılarının ellibin olduğunu söylüyorlar. Eğer bu rakam doğru ise, PKK’da bile böyle bir genç ordusu olmadığına göre, Türkiye’yi yönetenler kafalarını ellerinin arasına alıp iyice düşünsünler ve kendilerini sorgulasınlar.

Nedir bu satanizm?

“İnsan bencil, çirkin, habis ve korkulması gereken bir varlıktır. Kötü olan şeytan değil aksine insanın kendisidir. Amacımız şeytanı memnun etmektir.” Bu sözler ABD’de Şeytan Kilisesinin kurucusu La Vey’e aittir.

Antik satanizmde doğaüstü güçlerle ilişki kurma, büyüyü kullanma özelliği ön plandadır. Gizli güçlerle bağlantılarının olduğuna inanırlar.

Modern satanizmde ise uyuşturucu, seks ve sert müzikle dinlerdeki günah anlayışına başkaldırı ön plana çıkıyor.

Günümüzdeki satanistler ister ABD, ister Mısır, ister Türkiye’de olsun; ortak bazı ritüeller gösteriyorlar. Giyim kuşam, saç şekli, ibadet biçimleri, intihara yürürken geride bıraktıkları aynı mesaj, satanizmin serseri hareketi değil, ideolojik temelleri olduğunu gösteriyor. Organize bir şekilde çalışıyorlar. İnternet sitelerinde çok hareketliler. Web sayfalarını yoğun bir şekilde kullanıyorlar.

Her bir satanist genç ki bunlar 14-22 yaşlarında birer satanizm uzmanıdır. Kitaplar önerirler, fikir tartışmaları yaparlar. Kendilerini bir sosyal hareket, alt-kültür faaliyeti olarak algılıyorlar.

Satanistler ölümsüzlük, kıyamet, hayatın cehennem olduğu, ölümün gerçek boyuta geçiş olduğuna inanırlar. Şeytana tapar gözükmekle birlikte, asıl amaçları şeytanı yok edip dünyayı ele geçirmektir. Dinî kitapların üstüne aykırı eylemler yaparlar. “Eminim şeytan bizi seyredirken kısıkanıyordur” derler. Kendilerini üst düzey bir klan gibi hissederler. Kendileri dışındaki insanları aptal birer mahlûk olarak görürler.

Şeytanın yaptırım gücü var mı?

Şeytan bizim kültürümüzde gurur, kibir, bencillik gibi saplantıların esiri olmuş durumlar için kullanılan bir kavramdır. Kelime olarak şeytan ‘şatane’ fiilinden türemiştir. ‘Uzak olmak’ anlamına gelir. İnsanı Allah yolundan uzaklaştıran herşey şeytanlık olarak tanımlanabilir.

Kur’ân-ı Kerîm’e göre, şeytan vesvese vererek insanı kötülük yapmaya sevkeden güçtür. İnsan ruhunda çoraklaşma varsa, şeytan bunu işletir. Hedeflediği insanı o insanın gücü ile vurur. Çirkin şeyleri güzel gösterir. Tuzak ve hilelerle hareket eder. Şehvet, nefret, intikam, hırs, sevgi, korku, öfke, şiddet gibi duyguları değerlendirmede yanılgıya düşürtür. “Şeytanın hilesi cidden zayıftır” (*Nisâ Suresi, 76*) âyeti insan aklının değerini ortaya koymaktadır.

İnsan nefsi sürekli kötü şeyleri emreder ve insanı onlara meylettirir. Kişinin vicdanında neyin iyi neyin kötü olduğunu söyleyecek bekçi yoksa ve kişi kötü şeyler ile iyi şeylerin arka plânını görecektir duygusal zekâyâ sahip değilse, içi isteklerine meyleder. İslâm inancına göre bu meyil içerisindeki insana şeytan kötülükleri süslü ve güzel gösterir. Hırsızlığa, yalana, şiddete kılıf uydurur, sevimli gösterir. Şeytan insan iradesine hükmedemez.

“Ateist olma, satanist ol!”

Satanistlere göre materyalizm yanlıştır. Ateizm aklen mümkün değildir. Bu kadar mükemmel, san’atlı ve kusursuz evreni

var eden bir dış güç olması mantığın gereğidir. Satanistlere göre öldükten sonra insan yok olmaz. Dünya hayatının cehennem olduğuna, ölümün gerçek boyuta geçiş olduğuna inanırlar. Bu nedenle kolayca intihar ediyorlar veya sevdiklerini kurban ediyorlar.

Kedi-köpek katletmek, ibadetlerle dalga geçmek, kutsal nesneleri aşağılamak, kurban seçilen insanlara işkence ve tecavüz, grup seksi, uyuşturucu kullanımı, karabüyü ve büyü ayinleri yaparlar. Vazgeçemedikleri şeyler siyah, karanlık ve sert müziktir.

Black Metal, Heavy Metal gibi müzik, bu müzikte cıvı cıvı çığneyerek dans etmek (Ozzy Osborne), satanistlerin orgazma benzer ritüelleridir.

Aslında sert müzik satanistlerin iç sıkıntısının çığlığıdır. Orgazm, devam ettirememenin öfkesi ve şiddeti ve umutsuzluğudur.

Satanizm neden yaygınlaşıyor?

“İnançta büyü vardır” diye bir söz vardır. İnanç insana çok aykırı şeyler yaptırabilir. Eğer inanç sisteminde ahlâkî normlar yoksa veya yanlış ahlâkî normlar taşıyorsa, o doğrultuda hareket edecektir. Yaptığının doğru olduğuna inanan genç başkalarını da buna inandıracaktır.

Pasteur “Tabiat boşluktan nefret eder” demektedir. Bir toplumda inanç boşluğu varsa, bu, aykırı inançlarla doldurulacaktır.

İşte satanizmde de semavî dinlerin amentüsü, satanizmin amentüsü ile yer değiştirmiştir.

Satanizm küreselleşmenin nimetlerinden yoğun bir şekilde faydalanan hayat standardı yüksek çevrelerde yaygınlaşmaktadır. Özellikle çocuklarını kendi hallerine bırakan ailelerde, sevgi ve disiplini beraber vermeyen ailelerde satanist meyveler alınmaktadır. Parçalanmış aileler ile alkol ve uyuşturucu madde kullanımının onaylandığı topluluklarda daha çoktur. Gencin azarlandığı, aşağılandığı ailelerde, topluma ve aileye karşı öfke olarak satanizm gelişmektedir.

Eğer bir ailede gençlere değer verilmezse; onunla zaman geçirilmezse; ana baba çocuğunun omzuna elini atamıyorsa; sevgi dolu bakışla, tebessümle, güzel sözlerle iletişim kuramıyorsa. Çocuğu satanist olursa şaşmayın.

Kübün dışına sızanlar; Şu an toplumda manevî çoraklaşma, ahlâkî yozlaşma ileri boyutta vardır. Çirkin ahlâkın kötü neticelerinden biri de satanizmdir.

Burada dindar bilinen insanların da büyük hatası var. Din adına hareket eden kimselerin dünyalık peşinde koşmaları, ticarî hayatta çıkar ilişkisinde acımasız bir kapitalist gibi davranmaları, Allah'ı değil nefisini memnun edenler gibi yaşamaları gençlere kötü örnek oluşturmaktadır.

Toplumda çarpıcı bir sosyal çatlama, toplumsal kriz ve kırılma döneminden geçiyoruz.

Gençlere emretmeyen örnek olan, dostça, akıllı, hoşgörülü davranan, zaman ayıran bireyler olmalıyız. Eğitim hatalarımızı düzeltmeliyiz. *(Prof.Dr. Nevzat Tarhan, Zafer Dergisi)*

SİHİR YAPMAK

Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:" Süleyman'ın saltanatı aleyhine, şeytanların telkinlerine (sihre) uydular. Süleyman sihir yapıp kâfir olmadı. Fakat şeytanlar kâfir oldular. Onlar, insanlara sihir öğretiyorlar. Bâbil'de Hârût ile Mârût adlı iki meleğe indirilen şeyleri öğretiyorlardı. Hâlbuki o iki melek: Biz Allah tarafından denenmek için indirildik. Sakın sihir yapıp kâfir olmayın, demeden kimseye bir şey öğretmezlerdi. İşte insanlar, karı ile kocanın arasını açacak şeyleri onlardan öğreniyorlardı. Öğrenenler ise, Allah'ın izni olmaksızın kimseye zarar veremezlerdi. Ancak kendileri ne zararı olacak, faydasız şeyler öğreniyorlardı. Şüphesiz bu bilgiyi edinene âhirette bir nasip yoktur. Bir de canlarına karşılık elde ettikleri o şeyin ne kötü bir şey olduğunu bir bilselerdi!" *(BakaraSuresi,102.)*

Bu ayet, sihir yapmanın haram oluşuna ve ondan kaçınmanın gereğine işaret etmektedir. Sihir, sihirbazların düğümler, Üfleme, İlaç ve benzeri şeylerle bir takım duyguları cinlerden ve şeytanlardan algılamaları ve onları hastalık, Ölüm, Karı-koca

arasını ayırmak ve benzerleri gibi kötü amellerine alet etmeleridir. Kişiyi sevdiğinden ayırmak, Yine kişiye, sevmediği şeyi şeytanî yollarla sevdirmek de sihir kavramı içine girmektedir. Sihir çeşitleri çoktur. Ancak, bunlar aslında iki kısma ayrılırlar:

1-Düğümlemlerle, üflemeyle ve zararlı ilaçlarla yapılan sihirdir. Yahudi sihirbaz Lebîd b. el-A'sam'ın Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'e yaptığı sihir gibi. İmam Vâkıdî'nin rivayetinde göre, hicretin yedinci yılı Muharrem ayında Yahudilerin ileri gelenleri toplanarak Lebîd b. el-A'sam isimli sihir yapan bir mel'unu gittiler. Ona para verdiler. Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'e sihir yaptırdılar. Bir ipe düğüm yaparak yumak şekline soktular. Medine'de Zarvan kuyusuna attılar. Bu sihir, Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'e tesir etti. İbn-i Hacer el-Askâlânî'nin anlattığına göre, Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz birkaç kişi ile beraber o kuyuya gitti. Kuyuda onbir düğümlü bir yumak buldular. Dışarı çıkardılar. O anda Cebrail (a.s) geldi. Felâk ve Nâs surelerini getirdi. Her ayeti okudukça bir düğüm çözdüler. Allah (c.c.)'ın izni ile Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şifa buldu.

Kur'an'ın “muavvizeteyn (iki koruyucu)” adını alan bu son iki sûresinin inme sebebi çoğunluk bilginlere göre, Medine'de Yahudi Lebîd İbn Âsım'ın Hz. Peygamber'e yaptığı büyü kıssasıdır. Olay şöyledir: Allah'ın Elçisi bir kaç gün rahatsız olunca, iki melek gelerek büyüü haber vermişti. Hz. Peygamber birkaç sahabe ile birlikte Zervan kuyusuna gitmiş, kuyunun kapak taşının altından erkek hurma çiçeği, Hz. Peygamber'in tarağı ve başının tarantısı çıkmıştı. Bir de mumdan bir sûrete batırılmış iğneler ve on bir tane düğümü olan ipler bulunmuştu. Bu sırada Cebrail (a.s) Muavvizeteyn sûrelerini getirmiş ve her âyet okudukça bir düğümün çözülmesini bildirmişti. Düğümler çözülüp, iğneler çıkarılırken acı duyan Nebî (s.a.v), sonunda kendi ifadesiyle “diz bağından çözülmüş gibi kalkmıştı.”(*Buhârî, Tıb, 39, Fazâilu'l-Kur'ân, 14; Ebû Dâvûd, Edeb, 98; Tirmizî, Deavât, 21*)

Sonuç olarak büyüden etkilendiğini düşünen kimse önce Allah'a sığınmalı, ibadet ve dua etmeli, yoksullara bağış yapmalıdır. Bu arada İslâm'ı iyi bilen ve bildiği ile amel eden güvenilir bilim adamlarından bu konuda bilgi alabilir.

2-Karıştırma, bozma ve hayal gösterme şeklinde yapılan sihirdir. Firavunun sihirbazlarının yaptıkları sihir gibi. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerimde:"(Sihirbazlar),Ey Musa sen mi (önce) atacaksın, yoksa atanlar biz mi olalım? Dediler."Siz atın"dedi. Onlar atınca, insanların gözlerini büyülediler, onları korkuttular ve büyük bir sihir gösterdiler. Biz de Musa'ya,"Asanı at!"diye vahyettik. Birde baktılarki bu, onların uydurduklarını yutuyor. Böylece gerçek ortaya çıktı ve onların yapmakta oldukları yok olup gitti. "(Araf Suresi,115.116.117.118)

Hz. Âişe (r.a.)'dan rivayete göre, yine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'e sihir yapılmıştır.Yapmadığı şeyleri yapmış gibi kendisine tahayyül olunurdu. Başka bir rivayete göre, kendisi hanımlarının yanına gelip beraber olduğunu zannediyordu. Oysaki onların yanına gitmemişti. Ona yapılan sihir, Cenab-ı Hakk'ın bir hikmeti ve lütfü olarak peygamberlik görevinin tebliğine tesir etmiyordu. Çünkü Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'de "ismet" sıfatı vardır. Yine bu husustaki diğer bir hikmet de şudur ki; insanlar, Peygamberimiz'in de kendileri gibi bir insan olduğunu ve onların başına gelen şeylerin onun da başına gelebileceği gerçeğini anlasınlar ve onun çaresini bilsinler. Çünkü Allah (c.c.) hiçbir dert vermemiştir ki, dermanını da vermemiş olsun. Her derdin ve hastalığın mutlaka bir çaresi vardır.

Şüphesiz ki, sihiri öğrenmek ve onu başkasına öğretmek, büyük günahlardandır. Sihirle meşgul olmak, insanı küfre götürür. Allah (c.c.) muhafaza buyursun. Sihir yapmak, dinimizde şiddetle yasaklanmıştır. İmam Nevevî diyor ki: "Sihir yapmak büyük günahlardandır. Eğer içinde küfrü gerektiren sözler bulunursa, onu yapan kimse kâfir olur. Eğer içinde küfre götüren bir söz ve fiil olmazsa, o zaman kâfir olmaz. Fakat harama girmiş ve günah-ı kebâir işlemiş olur." Cinlerden ve şeytanlardan yardım istemekle ve onlara boyun eğmekle kişi dinden çıkar ve kâfir olur. Bu sebepten dolayı sihir, diğer bütün peygamberlerin şeriatlarında da haram kılınmıştır. Sihir yapanlar daima zarara uğrarlar ve hiçbir zaman kurtuluşa eremezler. Allah'ı Zülcelâl (c.c.) şöyle buyurmaktadır:"Büyücü nerede olsa felah bulmaz."(Tâhâ Suresi,69.)

Cenab-ı Hak, sihir ile uğraşan kimsenin akıbetini, âhirette onun hiçbir nasibi olmadığını ve büyük bir hüsrana uğrayacağını Kur'an-ı Kerim'de haber vermiştir: "Onun için âhirette hiçbir nasip yoktur." (*Bakara Suresi, 102.*)

"Eğer onlar iman etselerdi ve (kötülüklerden) sakınsalardı, Allah'ın sevabı onlar için daha hayırlı olurdu. Şayet (bunu) bir bilselerdi!" (*Bakara Suresi, 103.*)

Bu ayetler delâlet etmektedir ki; sihir yapmak, iman ve takva'nın zıddı olan bir şeydir. İşte bu sebepten dolayı Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, sihir yaptıktan, Sihir yaptırmaktan, Sihir yapılmasına razı olmaktan bizleri şiddetle sakındırmıştır. Şöyle buyurmuştur: "**Yedi helak edici şeyden sakınınız!** Dediler ki: Nedir onlar? Buyurdu ki: **Şirk koşturmak, Livata yapmak, Gıybet etmek, Namuslu insanlara kadınlara iftira etmek, Yalan söylemek, Sihir yapmak, Adam öldürmektir.**" (*Buharî ve Müslim, Ebu Hüreyre (r.a.)'dan.*)

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, helak edici şeyleri sayarken en başta "Şirk'i saymıştır. Çünkü o, günahların en büyüğüdür ve çok büyük bir zulümdür. Hz. Lokman (a.s) da oğluna öğüt verirken Allah (c.c.)'a şirk koşturmasını söylemiş ve Şirk' in, büyük bir zulüm olduğunu ifade etmiştir. Yüce Allah (c.c.) Hz. Lokman'ın, oğluna öğütlerini bize haber vermiş ve şöyle buyurmuştur: "Bir vakit Lokman, oğluna öğüt vererek şöyle demişti: Oğulcağızım! Allah'a şirk koşturma. Çünkü Allah'a şirk koşturmak elbette büyük bir zulümdür." (*Lokman Suresi, 13.*)

Şirk'ten sonra ikinci büyük günah ise, "sihir" yapmaktır. Sihir de netice olarak sahibini şirke ve küfre sevkeder. Sihir, kişinin dünya ve âhiret saadetini yıkar. Onu hayvan seviyesine indirir. Hatta daha da aşağı derecelere düşürür. Hz. Cündeb (r.a.) diyor ki: "Sihir yapanın cezası, kılıçla boynunun vurulmasıdır."

Hafız İbn-i Kesir'in anlattığına göre, Velid b. Ukbe'nin yanında bir sihirbaz vardı. Sihirbaz, onun huzurunda her türlü numaraları yapardı. Hatta öyle şeyler yapardı ki, meselâ adamın kafasını vurur, sonra da yine onu eski haline getirirdi. Onu görenler de: "Sühbânellâh! Ölüyü diriltiyor!" derlerdi. Birgün muhacirlerden sâlih bir zât, o sihirbazın numarasını görmüştü.

Ertesi gün kılıcını yanına alarak yine o sihirbazın çeşitli numaralar la gösteri yaptığı yere geldi. Kalabalık toplanmıştı. Dikkatle sihirbaza bakıyorlardı. Sihirbaz, tam numarasını gösterip bir adamın kafasını keseceği sırada o zât, kılıcını çekip bir anda öne fırladı. Sihirbazın boynunu vurdu. Herkesin şaşkın bakışları arasında şöyle dedi: "Bu sahtekâr adam, öldürdüğü kişiyi diriltiyormuş! Eğer bu adamın, ölüyü dirilttiği iddiası doğru ise, o halde şimdi kendisini diriltsin!" Daha sonra da şu ayeti okudu: "*Onların kalpleri hep oyun ve eğlencede. O zâlimler aralarında gizli fısıltı ile şöyle konuştular: Bu sizin gibi bir insandan başka bir şey mi ki! Artık göz göre göre sihire mi kapılıyorsunuz?" (EnbiyaSuresi,23.)*

Bu olayı el-Beyhakî de sahih bir senedle rivayet etmiştir. Buhari ve Müslim'in rivayetlerine göre, Bicale b. Abde (r.a.) şöyle demiştir: "Hz. Ömer (r.a.) ölümünden bir yıl önce kadın ve erkek bütün sihir yapanların öldürülmeleri için yazı göndermişti. Bunun üzerine biz de sihir yapan üç kişiyi öldürdük."

Beyhakî'nin rivayetine göre, mü'minlerin annesi Hz. Hafsa (r.a.) da kendisine sihir yapan bir cariye'nin öldürülmesini emretmişti de o kadın öldürülmüştü. Bazı âlimlere göre, sihir yapan kimsenin tevbe etmesi, onun öldürülmesine mâni değildir. Onun tevbesi, kendisi ile Allah (c.c.) arasındadır. Ancak, halk arasında sihir yaptığı kesinleşirse, verdiği zararın çok büyük boyutlarda olması sebebiyle toplumu onun şerrinden korumak için katli gerekir. Büyücünün sözlerine inanmak, Onları dinlemek, Anlattıkları şeyleri tasdik etmek, dine aykırı bir davranıştır. Peygamberimiz (s.a.v)'e nazil olan Kur'an'ı inkâr etmek gibi addolunur. Sihir yapan kimseyi tasdik eden bir kişi peygamberi yalanlamış olur.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz bu hususu dile getirmiş ve şöyle buyurmuştur: "Kime bir münecim yahut bir kâhin gelirse ve o da onun söylediklerini tasdik ederse, şüphesiz ki o kimse, Hz. Muhammed (s.a.v.) üzerine indirilenleri inkâr etmiş olur." (*Müslim, Selâm. 135; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 2/429,4/68,5/38.*)

İnsan bazan bir hastalığa yakalanır ve şifa bulmak umudu ile her türlü tedavi çarelerine başvurur. Tıbbî çarelere başvurduğu gibi

başka şeylerden de medet umar ve böylece sahtekârların eline düşebilir! Onların itikadlarının bozuk olup olmadığına, Gerçek ilim sahibi olup olmadığına ve bid'at ehli olup olmadığına dikkat etmezse, kendi imanını da tehlikeye sokar. Sihir ile meşgul olan kimseler, kendilerine müracaat edenlerden bazan çok acıab şeyler isterler. Mesela; Kur'an-ı Kerim'i necasetin (pisliğin) içine koymasını, Ya da kurban kesmesini fakat onu keserken besmele çekmemesini isterler. Bazan kendilerine müracaat eden kimselerden çamaşır isterler. Bazan hastaların, insanlardan uzaklaşmalarını öğütlerler. Bazılarının karanlıkta oturmalarını tenbih ederler. Bazılarının suya el sürmemelerini isterler. Bazan da onlara anlamsız şeyler verirler. Meselâ; kare içinde yazılı harfler, Rakamlar, Ne olduğu belli olmayan birtakım tılsımlar verirler. Bazıları, karı ile koca arasında bir sevgi oluşturabileceklerini, Ya da onların aralarını ayırabileceklerini iddia ederler. Bazan da anlaşılmasız şeyler mırıldanarak çeşitli düğümler yaparlar.

Bir müslümanın böyle kişilere gitmesi, Onlardan medet umması, Onların sözlerini tasdik etmesi, Ya da onların verdikleri ilaçları kullanması asla caiz değildir. Sihire maruz kalan bir kimsenin, o sihiri bozmak maksadıyla başka bir büyücüye gitmesi de yine haram olan bir iştir. Sihirden korunmak maksadıyla bile olsa, sihir öğrenmek de yine bütün peygamberlerin şeriatlarında yasaklanmıştır.

Tefsir kitaplarında açıklandığı üzere insanlara akıl, ilim, irade ve sorumluluk verilmiştir. Meleklerle irade verilmediği için sorumluluk da verilmemiştir. İnsanların, Cenab-ı Hakk'a karşı suç işleyip günaha girmeleri, meleklerin çok tuhafına gidiyordu: "İnsan nasıl olur da Allah (c.c.)'ın emrine karşı gelebilir!" diyorlardı. Taraf-ı ilâhî'den onlara denildi ki: "İnsanlarda nefis ve irade olduğu için iyi veya kötü bir şeyi seçebilirler. Sizde nefis ve irade olmadığı için iyi ve kötü arasında seçim yapma durumunuz yoktur. Siz sadece verilen görevleri yaparsınız, isyan etmesiniz ."Melekler dediler ki: "Eğer bize de nefis ve irade verilmiş olsaydı, biz yine de Allah (c.c.)'ın emirlerine karşı gelip günaha girmezdik ."Bunun üzerine Allah (c.c.) onlar arasında Hârût ve Mârût isimli iki meleğe

imtihan için nefis ve irade verdi. Onları Bâbil'e indirdi. Hârût ve Mârût, insanları büyücülerin şerlerinden korumak için onlara sihir öğretmeye başladılar. Fakat maksadları ve niyetleri iyi olsa bile sihir öğretmek yasak olduğu için bu yaptıklarından dolayı suç işleyip günaha girdiler ve cezalandırılmayı hak ettiler. Hâlbuki o iki melek: “Biz ancak (Allah tarafından) denenmek (için gönderildik). Sakın (sihir yapıp) kâfir olma(yın), demeden kimseye bir şey öğretmezlerdi.”(*Bakara Suresi,102.*)

Allah (c.c.) onları dünya azabı ile âhîret azabı arasında muhayyer bıraktı. Onlar da âhîret azabının şiddetini bildikleri için dünya azabını tercih ettiler. Onların dünya cezaları, Bâbil kuyusunda kıyamete kadar saçlarından asılma cezası oldu.

Müslümana gereken şey, şeriata uygun olan dualarla ve zikirlerle kendisini sihirden korumaktır. Yunus Suresi,76-81'nde,A'raf Suresi, 109-126'nde,Tâhâ Suresi, 57-73'nde vârid olan sihir ile ilgili ayetler bir suya okunur ve sihir yapılan kimsenin başına serpilir.

ŞEYTAN NASIL BİR MÜSLÜMAN TİPİ İSTER?

İnanan kimseler şeytanın düşmanı, inanmayan kimselerde şeytanın dostudurlar. O, dostlarını heran istediği şekle sokar. Onun için şeytan, bütün vaktini, inanan insanlara ayırır. Tuzakları, hileleri, hep inanan insanları kandırmak içindir. İnkârcı, asi, günahkâr olanlarında yakasını bırakmaz ki, ne olur ne olmaz, gidip Müslüman olurlar, hidayet yoluna girerler, tövbe ederler diye. Şeytan, özü-sözü doğru, samimi bir müslümana asla tahammül etmez. Onun istediği müslüman tipi şöyledir.

1-“İnandım” diyecek, inandığı gibi yaşamayacak, yaşadığı gibi inanacak.

2-“Müslümanım” diyecek Allah'ın kitabına, Peygamberin sünnetine uymayacak.

3-“Amentü billahi'yi okuyacak, şüpheleri olacak.

4-İslamın şartı beştir diyecek. Namaz kılmadan oruç tutmadan, zekât vermeden hacca usulen gidip gelecek Kelime-i Şehadet getirmekle yetinecek.

5-İşleri islamca olmayacak
6-Müslüman, müslümana karşı olacak.
7-Müslümanın bütün kaygısı dünya olacak, menfaat olacak.
8-Haramı kılıf bulup, helal saysın ister. Dini kendine göre uydursun ister.

9-Şeytanın arzusu, telkinlerine uyulsun ister.

10-Dostu düşmanı birbirine karıştırsın,

11-Dünyada kendini kurtaramayan iman sahibi olsun ister.

Ümmetin, islamî hareket ve hizmetlerin, bazı cemaatlerin, hizip ve fırkaların, radikal İslamcılarının içine gayr-i Müslim casuslar, ajanlar, Kriptolar sızmış mıdır? Bu soruya hayır sızmamış demek mümkün değildir. İslam tarihine bakarsanız, Hülefâ-i Râşidînin üçüncüsü Hz. Osman (r.a) devrinde, zâhirde dönmüşMüslüman görünen, bâtında ise dönmemiş olan Yemenli haham Abdullah ibn Sebe' büyük fitnelere, fâcialara, felaketlere sebep olmuştu. Her coğrafyada, her zamanda böyle sızmalar olmuştur. Son bir asırda bu gibi sızmalar dolayısıyla Ümmet-i Muhammed büyük kayıplar vermiş, izzetini yitirmiş, zillet uçurumlarının dibine yuvarlanmış, hürriyetini kaybetmiş, param parça olmuş, esir statüsüne düşmüştür.

Türkiye'nin yakın tarihine bakınız. İslama, Kur'ana, Sünnete, hukuka, vicdana aykırı bunca zulmü, çok günahkâr olsalar da Müslüman kökenliler yapmış olamaz.

Şu anda İslam âleminin içinde: MOSSAD, CIA ajanları, Papalığa hizmet eden, Evangelistlere hizmet eden, Siyonizme hizmet eden ajanlar vardır. Kripto Yahudiler, Kripto Hıristiyanlar, Zahiren Müslüman görünen gizlenmiş Kürt Yahudileri vardır. Tat Yahudileri (Dağ çufutları) ,Kırım Yahudileri, Aslında ihtida etmemiş birtakım sözde mühtediler vardır. Bunların hapsi yeşile boyanmış Müslüman postlarına bürünmüşlerdir.

Türkiye'deki Müslümanlık bir Ehl-i Sünnet vel Cemaat Müslümanlığı olduğu için ajanların, casusların, provokatörlerin, tahripçilerin yüzde sekseni Ehl-i Sünneti yıkmaya çalışmaktadır. Geri kalan yüzde yirmisi Ehl-i Sünnet gibi görünerek Ehl-i Sünneti bozmaya çalışmaktadır.

Şifahî kültürlülerin, rehbersiz ve mürşitsiz kalmış olanların, dinin esaslarını çok iyi bilmeyenlerin bilgilendirilmesi, uyarılması, aydınlatılması çok zordur. Müslümanların çok büyük bir kısmı, din kültürü, akaid, ilmihal, hikmet-i islamiye konusunda kasıtlı olarak cahil bırakılmıştır.

Müslüman beş vakit namaz kılıyor, Ramazan'da oruç tutuyor ama "Allah'ın on dört sıfatını sayınız" sorusuna cevap veremiyor. Yüzlerce politikacıyı, şarkıcıyı türkücüyü, mankeni, futbolcuyu, gazeteciyi biliyor, tanıyor ama Yaratanı, Rezzakı, Rabbi olan Allah'ü Tealanın sıfatlarını bilmiyor. Bu duruma düşmüş Müslümanlara bazı gerçekleri anlatmak, onları uyandırmak ve aydınlatmak deveye hendek atlatmaktan zordur. Ama mecburuz, islamı anlatmaya, öğretmeye, yaşamaya.

Osmanlı Devleti parçalandıktan sonra imamesi kopmuş tesbih gibi İslam âlemi paylaşılmış, Müslümanların birleşmemesi için, dini ve milli değerlerine sahip çıkmaması için İslama savaş açılmıştır. Müslümanların içine sızmış, Müslüman görünen ajanlar indirilmiş (münzel) İslam'ı kaldırıp, onun yerine uydurulmuş yapay bir İslam türetmek istiyor. Bunlar Laik, Batı medeniyetinin normlarını kabul etmiş yabancılaşmış, Fıkıhsız ve Şeriatsız, Hilafetsiz, Feminist bir İslam türetmek istiyorlar. Siyonistlerin, Haçlıların. Masonların, ABD'nin, AB'nin, İsrail'in, Vatikan'ın istediği suya sabuna dokunmaz light ve ılımlı seküler bir İslam. Maalesef Müslüman halkın bir kısmını kandırmış ve kötü yollara sokmuşlardır. Bugün dünyada ençok ezilen. Kanı dökülen. Canı yanan, toprakları, madenleri sömürülen, kardeşler arasına fitne sokulan İslam âlemidir. Bu topraklar Osmanlı İslam topraklarıdır.

Ümmet-i Muhammed'in muhterem imamlarını, müctehidlerini, ulema ve fukahasını, kâmil mürşidlerini, sâlihlerini devre dışı bırakıp Müslümanları sarıklı Farmasonların yoluna çekmeye çalışıyorlar. İçimizdeki casusların, ajanların, kriptoların ettikleri fitne ve fesat tohumları yeşermiş ve Ümmet bin parçaya ayrılmıştır. Birbirinden kopuk bin parçaya ayrılan bir Ümmet ne olur? Ümmet olmaktan çıkar, sürüye döner.

Ehl-i Sünnet Müslümanlarının âcilen yapmaları gerekenler şunlardır: "İslamı, Kur'an'ı, Sünneti, Ümmeti, Ehl-i Sünnet vel Cemaati Koruma, Savunma; bu maksatla Müslümanları Bilgilendirme, Uyarma ve Aydınlatma" hareketini başlatmak. Bunun için: Ehl-i Sünnete bağlı bütün cemaatlerin, tarikatların, hizip ve fırkaların, grupların, parçaların (en az bu konuda) birleşmesi gerekir. Bizde bunu yapacak niyet, irade, şuur, vicdan inşallah vardır. Rabbimiz bize kurtuluşumuzu, Peygamber (s.a.v) Efendimiz bize dostumuzu, düşmanımızı, dünyevi ve uhrevi saadetimizi bildirmiştir. Bize düşen şeytanların, kâfirlerin oyununa gelip dünyamızı ve ahretimizi mahvetmemek, Kurtuluşun Allah'a ve Resulü Hz.Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) iteatte olduğunu unutmamaktır.

Bunun İçin Müslümanlara düşen En önemli Görev:

1-İmanımız tehlikededir. Herkes önce kendi imanını kurtarmak için gerekli tedbirlere ve sebeplere tevessül edecek.

2-Herkes çocuklarının, eşinin, yakınlarının ve halkın imanını kurtarmak için, ilmi ve iktidarı yeterliyse bizzat, yeterli değilse bu hizmeti yapanlara destek vererek imanı koruma ve kurtarma çalışmalarına katılacak.

3-Din, iman, Şeriat elden gidiyor. Bu devir keyif sürme, zevk u sefa, yan gelip yatmak devri değildir.

4-Çok çetin ve korkulu bir imtihan geçiriyoruz. Sınavı başarmak için elimizden gelen bütün gayretleri gösterip, "derslerimize" iyi çalışmak zorundayız.

5-İmanımızı kurtarmanın birinci şartı muteber ve güvenilir ilmihal ve İslamî ahlak kitaplarında yazılı olanları hayata geçirmek; farzları yapmak, haramlardan sakınmaktır.

6-İmanımızı tehlikeye atan nifak alametlerinden ateşten kaçır gibi kaçmalıyız: Yalan, emanete hıyanet, vaadini yerine getirmemek gibi.

7-Her 'âkil, bâliğ, mükellef Müslüman beş vakit namazı dosdoğru kılmalıdır.

8-Zekât vermesi gerekenler zekâtlarını Kur'an'a, Sünnete, Şeriata, fıkha uygun şekilde vermelidir.

9- Küfre düşüren, dinden çıkartan sözlerden ve fiillerden kaçınmalıyız.

10-Herkes nefs-i emmâresi ile büyük cihad yapmalı, onu dizginleyip, en az nefs-i levvâme derecesine yükselmelidir. Nefs-i emmâre derekesinde imanı korumak mümkün olmaz.

11-Kur'anın ve Şeriatın kesinlikle haram dediği günahlara, kötülüklerde helaldir diyenler kâfir olur, ebedî azaba çarpılır. Bu hususta çok dikkatli ve hassas olmamız lazım.

12-İsraftan, lüksten, gurur ve kibirden, aşırı tüketimden, aşırı konfordan, her türlü şehvetlerden ve azgınlıklardan uzak durulmalıdır.

13-İslam ırkçılığı, menfi kavmiyetçiliği, hizip ve fırka taassup ve holiganlığını yasaklamıştır; bunlardan uzak durmalıyız ve şeytanın tuzaklarına düşmemeliyiz.

14-Dünya sevgisi, para ve mal sevgisi, riyaset ve şöhret hırsı bütün kötülüklerin anasıdır. Bu sevgi ve hırslara kapılarak, imanımızı ve ebedî saadetimizi tehlikeye atmamalıyız.

15-Allah'ın rızasına ve rahmetine nâil olabilmek için, O'nun bize lütf ve ihsan ettiği nimetlerin bir kısmını muhtaç kardeşlerimizle paylaşmalı, ihtiyaç sahiplerini, onlar bizi aramasalar bile, biz araştırma yaparak bulmalı ve kendilerinin yardımına koşmalıyız.

16-Elimizden geldiği, gücümüzün yettiği kadar, sosyal ve kültürel seviyemiz nasıl gerektiriyorsa (el ile fiilen, lisan ve yazı ile kalben) emr-i mâruf ve nehy-i münker yapan Müslümanlar olmalıyız.

17-Allah'ın sevmediği, yapılmasını istemediği rüşvet, riba, zina, halkı aldatmak, gayr-i meşru şekilde zengin olmak, toplum içinde fitne ve fesat çıkartmak, insanların azmasına sebebiyet vermek, gulül, devlet ve belediye bütçelerini hortumlamak, saçı bitmedik yetimlerin ve fakir halkın haklarını yemek, ihalelere fesat karıştırmak, adalete aykırı işler etmek gibi kötülüklerden uzak durmalıyız.

Velhasılı kelim; Hak'kı Hak bilip Hak üzere olmak, Batılı batıl bilip ondan kaçınarak, dünyanın bir imtihan yeri, misafir hane olduğunu unutmamak, Ölümlü bir dünyada yaşadığımızı, dönüşün âlemlerin Rabbi Allah'a olduğunu, herkesin Ona hesap vereceğini, zerre miktarıda olsa kimseye haksızlık yapılmayacağını, kurtuluşun, saadetin, Allah'a ve Resulüne iteatte olduğunu, ona göre hazırlıklı olmak gerektiğini, şeytanın en büyük düşman olduğunu ve Müminlerin Allah'ın rahmetindende ümit kesmemeyi bilmek gerekir.

CİN VE ŞEYTANDAN KORUNMA YOLLARI

Şüphesiz İslâm dini, şeytanî saldırılarla iblisî talimatlara karşı koyması için insana yardım etmek gayesiyle ona birçok çare göstermiştir. Bu çareler, şeytanla yapacağı savaşta insanın sebat göstermesine yardımcı olacak ve en büyük düşmanının yenilmesini kolaylaştıracaktır. İslâm büyüklerinden **Gavs'ul A'zam Abdulkadir Geylani (k.s) Hazretleri çareleri şöyle özetlemiştir:**“Şeytanın hangi kapılardan insana geleceği hakkında düşündüm ve tefekkür ettim. Onun şu on kapıdan geleceğini tesbit ettim:

- 1. Açgözlülük ve kötü düşünme kapısı:** Allah'a güvenmek ve rızıkına kanaat etmekle ona karşı koydum.
- 2. Yaşamayı sevmek ve tükenmez arzu kapısı:** Ansızın gelen ölümden korkmakla ona karşı koydum.

3. İstirahat ve nimetin peşine koşma kapısı: Nimetin son bulması ve hesabın zorluğuyla ona karşı koydum.

4. Kendini beğenme kapısı: Başa kakmak ve sonucundan korkmakla ona karşı koydum.

5. İnsanları hafife almak ve onlara az saygılı olmak kapısı: İnsanların hakkını tanımak ve onlara saygı göstermek suretiyle ona karşı koydum.

6. Kıskanma kapısı: Kanaat etmek ve yüce Allah'ın mahlûkatına yaptığı rızık taksimatına razı olmakla ona karşı koydum.

7. Gösteriş yapmak ve insanların övgüsünü elde etmek kapısı: Samimiyet ve ihlâs ile ona karşı koydum.

8. Cimrilik kapısı: İnsanların elinde bulunan şeylerin yok olacağına ve yalnız Allah (c.c) katından olan şeylerin kalacağına inanarak ona karşı koydum.

9. Kibir kapısı: Alçak gönüllü olmakla ona karşı koydum.

10. Tamah kapısı: Allah'ın (c.c) hazinesinde bulunan rahmetine güvenmek ve insanların elinde bulunan şeylere göz dikmemek suretiyle ona karşı koydum.

Dikkatsizliğimiz yüzünden şeytandan zarar görürüz : “Gözü kör olsun” demekle şeytan kör olmaz. “Kahrolsun” demekle de kahrolmaz. Atalarımız : “sövmekle şeytanın sayısı artar” demişlerdir.

Allah'u Zülcelâl insanı şeytanın önüne atıvermemiştir. Allah şeytana istediği mühleti vermiş, “aldat aldatabilirsen” demiş, insanada korunma ve kurtulma yollarını göstermiştir.

Bunlardan en önemlisi, doğru bilgi ve kuvvetli bir imandır. İnsan inanır, inancını yaşarsa, şeytana değil Allah'a kul olursa, şeytan ona zarar veremez. İnsan yalnız yaşamamalıdır. İyi insanlarla, iyi ortamlarda yaşamalıdır. Kur'an'da Allah : “doğrularla beraber ol” (*Tevbe Suresi:119*) diyor.

Peygamber Efendimiz (s.a.v): “Koyunun kurdu gibi şeytan da insanın kurdudur. O da yalnız kalanı kollar...” buyurur. Şeytan daha çok yalnız kimselere musallat olur. **Abdestli bulunmak:** Abdest mü'minin silahıdır. Abdestli olanlar için melekler dua eder,

melekler korur. Şeytan abdestlinin peşine düşmez, düşsede tuzağına kolay kolay düşüremez. Çünkü abdestli insan kolay kolay kötülük yapamaz. Bu halde şeytanın ümit kesmesine neden olur.

Besmeleli bir hayat yaşamak: Şeytanın kaçtığı şeylerden biri de besmeledir. Besmele çekene, besmele çekilen işe şeytan müdahale edemez. Çünkü besmele çeken insan, kovulmuş şeytanın şerrinden yaratana sığınmış, Allah'ın adı ile başlamıştır.

Bildirildiğine göre; besmele ile oturuşan sofraya şeytan oturamaz. Besmele ile kapatılan kapıyı şeytan açamaz. Peygamber (s.a.v) : “Şeytan sizin elbisenizden istifade eder. Sizden biri elbisesini çıkarınca, dürüp kaldırsın. Besmele ile dürülmüş elbiseyi şeytan kullanamaz” buyurmuştur. (Ramuz el-Ehadis: 216/13).

Namaz kılmak: Şeytan namazdan, ezandan, namaz kılandan, namaz kılınan yerden hoşlanmaz, oralarda da eğleşmez. Namaz kılan için “ah bir terkettirebilsem” der. Namaz kılana da : “belimi kırdın” der. Vesvese gücünü daha çok namaz kılan için kullanır. Oyalar, namazı geciktirir, daha gençsin der kıldırılmaz. Kılana namazın oldumu, bakalım Allah kabul edecek mi, Allah'ın senin namazına ihtiyacı mı var, senin kalbin temiz, namaz kılmasan da olur” şeklinde telkinlerde bulunur. Şeytan namaza devam edene yaklaşamaz. Çünkü rükû ve secde hali, Cenab-ı Allah'a en yakın olunan zamandır.

Kur'an'da şöyle buyrulur :“Şeytan içki, kumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçtiniz değil mi? “ (Mâida Sûresi: 91).

-“Sana indirilen kitabı oku. Namaz kıl. Namaz kötülüklerden alıkor, hayâsızlıktan alıkor. (Ankebut Sûresi: 45).

Buradan anlıyoruz ki, şeytan, tuzağına düşürebilmek için çeşitli yollarla namazdan alıkoymak ister. Bir de namaz, şeytan işi pisliklerden alıkor. Peygamber Efendimiz (s.a.v) : “Namaz, şeytanın yüzünü karartır, sadaka belini kırar. Allah için birini sevmek, şeytanın kökünü kazır. Bunları yaparsanız şeytan sizden şark ve garp kadar uzaklaşır.” Der. (Ramuz el-Ehadis: 218/8).

Dua etmek: Peygamberimizin bildirdiğine göre; “Dua, müminin silahıdır.” Dua, Allah'a ilticadır, teslimiyettir. Dua,

yardım istemektir. Duayı terk eden, yalnız kalır ve Allah'ın korumasından çıkar.

Kur'an okumak: Şeytan, Kur'an'dan ve Kur'an sesinden, bir de Kur'an okuyandan kaçır. Kur'anla meşgul olanı şeytan, başka bir şeyle meşgul edemez. Onun için Allah, Kur'an okumamızı istemiştir. "Kur'an okuduğun zaman o kovulmuş şeytandan Allah'a sığın" diye emretmiştir. (*Nahl Sûresi: 98*).

Sadaka vermek: Sadaka veren, şeytanın telkininden uzaklaşmış olur. Çünkü sadaka, şeytanın belini kırır. Sadaka ve Allah'ın kullarına yardım, insanı Allah'a yaklaştırır, Allah'ı hoşnut eder ve rızasını kazandırır.

İnançsız olmamak: Şeytanın en çok istediği şey, inanmayanın küfrünün devam etmesi, inananın da inançsız hale gelemesidir. Bunun için insanı şirke düşürmeye çalışır. İman edip Rablerine teslim olanlara şeytanın gücü yetmez. (*Nahl Sûresi: 99*). Cenab-ı Allah : "Şüphesiz ki biz şeytanları, inanmayanların dostları kıldık" buyurmuştur. (*A'raf Sûresi: 27*).

Allah'a sığınmak: Tek güvenilir, dayanılacak, sığınılıp yardım istenecek tek varlık, Cenab-ı Allah'tır. Emaneti en güzel koruyan da yine Allah'tır. Ayrıca Kur'an'da kendisine sığınmamızı emretmiştir.

Kul: "Eûzu billahiminneşşeytanırracim, lâ havle velâ kuvvete illâ billahil alıyyil Azım" derse Allah'a sığınmış olur.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) : "İçinden şerre davet eden bir ses duyan kimse, şeytanın şerrinden Allah'a sığınsın" demiştir. (*Tirmizi: Tefsir: 2*). Şeytandan emin olmanın yolu, Allah'a sığınmaktır. Bir hadiste şöyle buyrulur : "**Şeytan, lânetlendiğinde : "Ben zaten lânetliyim, mel'un olarak lânetlenmişim" der. Hâlbuki ondan Allah'a sığınıldığı zaman, işte şimdi belimi kırdın" der.** (Ramuz el-Ehadis: 62/5).

Bu konuda Cenab-ı Allah'ın bize talimatı şöyledir :-"Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah'a sığın..." (*Fussilat Sûresi: 36*).-"Deki: Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından sana sığınırım" Onların yanımda bulunmalarından da sana sığınırım, Rabbim!" (*Mü'minun Suresi: 97*-

98).-“Eğer şeytanın fitlemesi seni dürterse hemen Allah’a sığın...”
(*A’raf Sûresi: 200*).

“Deki: insanların kalplerine vesvese sokan, insan andığında pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabbına, insanların sahibine ve insanların ilâhına sığınırım!” (*Nas Sûresi: 1-6*).

Bu ayetlere göre insan, şeytanın zarar vermesinden âlemlerin Rabbi olan Allah’a sığınacak, O’da onu koruyacaktır. Böylece şeytanın zarar vermesinden korunmuş olacaktır. Bu konuda, Ebû Hüreyre (r.a)’den şu hadis rivayet edilmiştir: **“Mü’min ve kâfirin şeytanları karşılaşırlar. Bir de ne görsünler; kâfirin şeytanı yağlı, Şişman ve kuvvetli idi. Mü’minin şeytanı ise pek zayıftı, saçlı keçeleşmiş, tozlanmış ve çıplak idi. Kâfirin şeytanı, mü’minin şeytanına- Sana ne olmuş, bu kadar zayıflamışsın, dedi. O, şu cevabr verdi.- Ben öyle bir adamın yanında bulunuyorum ki, yemek yediğinde Allah’ın ismini anar. Böylece ben aç kalırım. Su içtiğinde yine Allah’ın ismini anar. Ben susuz kalırım. Elbise giydiğinde Allah’ın ismini anar. Ben yine çıplak kalırım. Saçına yağ sürdüğünde Allah’ın ismini anar. Böylece benim saçım keçelenir. Sonra kâfirin şeytanı şöyle dedi:- Fakat ben öyle bir adamla beraber yaşıyorum ki, bunlardan hiçbirini yapmaz. Ben, yemesinde, içmesinde ve elbiselerinde onlara ortak oluyorum.”**

Şeytandan korunma vesilelerinden birisi de, halis, helal mal olsa bile doyasıya ve tıka basa yemekten sakınmaktır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur“Yiyiniz içiniz, fakat israf etmeyiniz.” (*A’raf Suresi, 31*)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Doğrusu şeytan insanoğlunun damarında kan gibi dolaşır, Öyle ise siz aç kalmak suretiyle onu damarlarınıza. Sıkıştırınız” (*Buhârî: Ahlak, 21; Müslim, Selâm 23, 25. Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 156*

Şeytandan korunma çarelerinden birisi de **Kur’ân’ı okumak, Allah’ı (c.c) zikretmek ve tevbe etmektir.** Çünkü Hz. Peygamber (s.a v) bu hususta şöyle buyurmuştur:“Şeytan, hortumunu âdemoğlunun kalbinin üstüne koyar. Eğer o, Allah’ı anarsa hortumu geri çeker. Şayet insanoğlu Allah’ı unutursa onun kalbine girer.” (*İbn Ebi Dünyâ*)

Bu çarelerden birisi de **işlerinde acele etmemek ve sabretmektir**. Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:”Acele, şeytandır. Sabretmek Allah’tandır.” (Tirmizi: *Birr*, 66)

Rasulullah Efendimiz (s.a.v), her insanın yanında hayır ilham eden melekler bulunduğu gibi, insana musallat olup vesvese veren şeytanların da bulunduğunu belirtmiştir. (Müslim, *Kıyâme*, 69-70; *ibnu Mübarek*, *K. Züh*d, No: 948)

Kur'an ve sünnet, şeytanlardan korunma yollarını da öğretmiştir. Bunların başında Allahu Teâlâ'yı **zikir** gelmektedir. Zikrin fayda vermesi için kalbin uyanık ve samimi olması gerekir. Gaflet ve dil ucuyla yapılan zikirler, boş kalple yapılan duaya benzer. Ne istediğini bilmeyen ve isteğinde samimi olmayan kimsenin duası bir fayda vermez. **Zikir ve duaların kabulü** için bir diğer şart da, **helal lokma** yemektir. Ağzını ve midesini haramdan korumayan kimsenin zikri ve duası taklitte kalır. Devamlı haramlara bulaşan, kalbi kibir ve hasetle yanan kimselerin dua ve zikirleri de şeytanı kaçırmaz.

Şeytanın şerrinden korunmak için taharet ve temizliğe çok dikkat etmelidir. Vücudu, elbisesi, yatağı ve çalıştığı mekânlar pis olan kimseleri melekler değil, daha çok cinler ziyaret eder. Çünkü cinler pislik yer, pis yerlerde geceler, pis olanların gözlerinden öper. Cinlerin, zararından korunmak için devamlı abdestli bulunmak, beş vakit namaza devam etmek, **akşam-sabah Ayete'l-Kürisi'yi, İhlâs, Felak ve Nas surelerini okumak**, Kelime-i tevhidi ve Peygamber Efendimize (s.a.v) bolca salatü selam getirmek, fakirlere sadaka vermek, tavsiye edilmiştir.

“Ey iman edenler Şeytanın adımlarına uymayın! Her kim şeytanın adımlarına uyarsa, şüphe yok ki o(şeytan)çirkin ve merdud şeyler emreder.” (Nur suresi,21)

“Haberiniz olsunki şeytan size düşmandır, siz de onu düşman tutun; çünkü o etrafına toplanan hizbini ancak ashab-ı sairiden(çılgin ateşin ehlinden)olsunlar diye davet eder.”(FâtırSuresi,6)

Cin ve şeytanların sultasından korunmanın tek çaresi, manevî donanım ve iç-dış bütünlüğüne ermektir. Böyle bir donanımı gerçekleştiremeyen ve böyle bir bütünlüğe eremeyenlerin

bir yanları mutlaka şeytanların hâkimiyeti altındadır ve o insan eksiktir. Dış ve iç bütünlüğünün manası bir anlamda kalb ve davranış birliği ile çok ciddi alakalıdır. İnsan, inandığını tam yaşadığı zaman bu vahdete kavuşmuş olur. Zaten Vâhid ve Ehad olan Allah'a (c.c) kulluk da, böyle bir vahdeti gerektirmektedir. Evet, Tevhid-i kible ve teveccüh-ü tam ile O'na yönelenler, cin ve şeytanların sultasına karşı kesinlikle muhafaza altına alınmış sayılırlar. Dual yaşayan ikiyüzlüler ise, böyle bir garantiden mahrumdurlar.

Cin ve şeytanların sultasından korunmak için dilden dua eksik edilmemelidir. Kalb, Rabb'in zikriyle itminana ulaştırılırken, kafa da, hep İlâhî cilve ve tecellileri düşünmeli. Girdaba düşmekten kaçınmalı. Ve insanın tek emeli, 'başkalarını kurtarmak' olmalı. Olmalı ve hep taze gül kokulu bir iklim ve bir atmosfer meydana getirmelidir. 'Gül, gül içinde biter' felsefesiyle hareket edip, ferdî manada da daima 'istiaze' merdiveniyle, Yüceler Yücesi'nin sığınağına ulaşma gayreti içinde bulunmalıdır. Çünkü şeytan ve habis cinler oraya giremez ve o kutsi otağa ulaşamazlar. 'Eûzü', Allah'a karşı bir yönelme ve bir sığınmadır. Evet, o, her şeyi, yine onun seviyesine göre terbiye eden Âlemlerin Rabbi'ne bir iltica ve bir sığınma demektir, zira O, Rabb'dir, her şeyin hakkından geldiği gibi, şerir cin ve şeytanların hakkından da gelir.

Şeytanlar, sığınılması gereken her şeyden **“Eûzü bikelimâtillâhittâmmeti min şerri mâ halak; Mahlukâtının şerrinden Allah'ın tastamam kelimelerine sığınırım.”** (Buhari, Enbiya: 10; Müslim, Zikir: 54-55; Dârimî, İsti'zân: 48)diyerek Rabb'e sığınan insana ulaşamaz ve ona zarar veremezler. Bu, Allah Rasulü'nün bir duasıdır ve o kendisini koruyan ve muhafaza eden Rabbine böyle yalvarmıştır. Bu mevzuda diğer bir düstur da Ayet'el-Kürsî'yi (**Bakara Suresi,255**) okumayı ahlak edinmektir. O da İlâhî bir kalkandır ve insanı cinlerin, şeytanların şerrine karşı korur ve muhafaza eder.

Aslında, bu ayette anlatılan vasıflarla muttasıf o Rabb'i Rahime yönelme, insanın his ve duygularını tatmin eder ve teminat altına alır. Alır da, artık onun gözlerine yabancı hayaller

giremeyeceği gibi kalbini ve gönlünü de şeytan işgal edemez. Yeter ki o, iradesinin hakkını versin ve elinden geldiğince istikamet içinde yaşamaya gayret etsin. Ne var ki insan, her zaman bu gerilimini muhafaza edemez. Bazen geçici de olsa ufkunu gaflet bulutları sarabilir. Bu gibi durumlarda onu uyku basar ve adeta iradesi devreden çıkar. İşte o zaman insan da, uyumayan ve asla uyuklamayan Allah'a yönelir, ona sığınır. Sığınır da, artık şeytan, onun ruhuna yol bulup giremez. Zira Âyet'el-Kürsî, koruyucu bir atmosfer gibi onun ruhunu sarmıştır ki, böyle bir mahfuz yere cin, şeytan giremez.

Ne dediğini duyarak ve sürekli içine doğru derinleşerek, derinleşip bütün beşerî hislerini aşarak Âyet'el-Kürsî'yi vird ediniş Allah'a iltica etmek, bir bakıma, 'Ey Rabbim! Ben kendimi Sana emanet ediyorum.' demektir ki, böyle bir iltica, dua ve yalvarış arş-ı Rahmet'e ulaşınca gök ehli o kişinin etrafını sarıp adeta onun çevresinde pervane kesilir. Hangi şeytan ve şerir cinnin haddine ki, böyle bir nur halesini aşabilsin ve ışık hüzmeleriyle sarılı bulunan nezih ruhlara dokunup onları soldurabilsin? Hayır, bu mümkün değildir. Zira onu, artık emri her şeye galip olan Rabb'i himaye etmektedir ve o, Âyet'el-Kürsî'nin okunduğu eve cin ve şeytanın girmesine müsaade etmeyecektir.

Cin ve şeytanların sultasından korunma için, iç ve dış bütünlüğüne kavuşulması; dilden duanın eksik olmaması ve Âyet'el-Kürsî'nin okunmasının âdet, ahlak edinilmesi şarttır. İbn-i Ebi'd-Dünya, Urve b. Muğîre'den (Urve b. Muğîre (r.a), tabîînin büyüklerinden, şanlı Sahabi ve büyük siyasi dâhi Muğîre b. Şu'be'nin oğludur.) naklediyor: Urve (r.a) diyor ki: 'Bahçemde oturuyordum. Derken çardağın etrafını bazı karartıların sardığını gördüm. Çardağın üstünden bir ses yükseliyordu. Bu Ses: 'Urve'nin hakkından gelecek kimse yok mu?' diyordu. İçlerinden biri ileri atıldı ve 'Ben varım, ben onun hakkından gelirim' dedi. Biraz sonra mahzun, mükedder, boynu bükük geri döndü. Ona niçin bir şey yapamadığını sordular. Cevap verdi: 'Sabah-akşam okuduğu dua ona yaklaşmama mani oldu.'

Urve b. Muğîre (r.a), sabah-akşam şu duayı okuyordu: *“Âmentü billâhi vahdehû ve kefertü bi'l-cibtî ve't-tâğûti ve'stemsektü bi'l-urveti'l-vüskâ.”* *“Vâhid ve Ehad olan Allah'a inandım. Ne kadar sanem ve put varsa hepsini inkâr ettim. Ve ben, kopmayan ipe (Kur'an'a) sarıldım.*“İşte sabah-akşam bu şekilde ahd u peymanını yenileyen ve okuduklarını yaşayan insanlara, kötü niyetli cin ve şeytanların yaklaşımları ve onlara herhangi bir zarar vermeleri mümkün değildir. Zira bu dua onların korunmaları için bir vesile teşkil etmektedir.

Bütün insî ve cinnî şeytanların deryalar dolusu şerleri olsa dahi, bu şerlerin kendilerine ulaşamayacağı nice yüce ve yüksek kâmetler vardır! Zaten bizi teselli eden ve en kötü durumlarda, gönüllerimizde itmi'nan vesilesi olan da budur.

Ebu Musâ el-Eş'arî (r.a) anlatıyor: 'Hz. Ömer(r.a) devrinde Basra'da vali olarak bulunuyordum. Aylar geçip gitmiş olmasına rağmen halifeden en küçük bir haber alamamıştım. Onun durumunu merak ediyordum. Cin işleriyle uğraşan birisine gittim. Cinleri vasıtasıyla bana halifeden bir haber getirmesini istedim. (Bu gaybı bilmek değildir. Cinler gayet süratli varlıklar oldukları için, çok uzak mesafelere çok kısa zamanda gidip gelebilirler ve gittikleri yerlere ait bazı haberleri normal olarak getirebilirler. Bu açıdan da buna dense dense cinleri haber toplamada kullanma denebilir.) Cinin Yemen'de olduğunu ve biraz sonra geleceğini söyledi. Derken cin geldi. Ona Ömer (r.a) hakkında malumat istediğimi tekrar ettim. Acaba şimdi nerededir ve ne yapıyordur? Dedim. Cin, biraz düşündükten sonra şu cevabı verdi: 'Vallahi biz, Ömer'in yanına sokulamaz, ondan bir haber alamayız. Çünkü o, nasiyesinde Ruhul-Kudüs'ten bir nur taşıyor. Onu gören şeytan dahi olsa emrine râm olur ve Ömer'e itaat eder hale gelir.' (Evet, Ömer, İslam'a girdikten sonra hiçbir şeytan ona yaklaşamamıştır.) Cin bunları söyledi ve Ömer'den herhangi bir haber getirmesinin mümkün olmadığını gayet açık bir dille itiraf etti.'

Evet, biz, yeniden bir Hz. Ömer (r.a) neslini, mescid, mektep ve ev üçlüsünde İslam ruhunu örgüleyen aydınlık çehre, yavru güneşler intizar ediyoruz. Gözlerimiz, ufukta, eteklerine yirminci

asrın tozu, toprağı ve eracifi bulaşmamış, melek yapılı, melek Cibril karakterli insanların geleceğı günü bekliyoruz. İnşaaallah şeytan, onların yanına da sokulamayacak ve temizler de temiz ruhlarını kirletip bulandıramayacaktır. Ve işte bu nesil, bütün dünyaya ümit ve güven kaynağı olacaktır. Onlar, 14 asır önceki saadet dolu günleri yeniden günümüze çekip getirecektir ki, insanlık, şayet yeni bir dirilişe erecekse işte bunlarla erecektir. Yeter ki bizler, temsil keyfiyetimizle bu işe mani olmayalım; olmayalım ve arkadan gelecek nesl-i cedit'in önünü tıkamayalım.

Aşere-i mübeşşere' den olan, Hz. Ömer (r.a) 'in, vefat edeceği anda yanında bulunanlara ' Keşke Ebu Ubeyde (r.a) hayatta olsaydı da yerime onu bırakıp Rabbimin huzuruna öyle gitseydim' dediğı, Amvas'ta vebaya yakalanarak orada şehid düşen şanlı Sahabi Ebu Ubeyde b. Cerrah (r.a) ile karıştırdıkları Ebu Ubeyd'dir (r.a). Ebu Ubeyd (r.a), tabiünden olup genç yaşta İslam ordusunun başına kumandan olarak tayin edilmiş cesur bir askerdir.

Hz. Ömer (r.a), Sasanilere karşı bir ordu göndermek istiyordu ancak, ordunun başına kumandan tayininde zorlanıyordu. Çünkü askerlerin büyük çoğunluğu Hz. Hâlid (r.a)'le birlikte savaşmak istiyorlardı. Hâlbuki Hâlid (r.a), o sıralarda Bizans'a karşı savaşıyordu. İşte bu kritik anda Ebu Ubeyd, ileriye atıldı ve bu kumandanlığı kabul edebileceğini söyledi. Onun bu davranışı Hz. Ömer (r.a)'i çok sevindirmişti. İçinde pek çok Sahabenin de bulunduğu orduya bu 20-21 yaşlarındaki delikanlı kumanda edecekti. Ebu Ubeyd (r.a), ordusuyla Sasanilerin üzerine yürüdü ve çok zorlu bir savaş oldu. Bir ara Kumandan atından düştü ve fillerin ayakları altında kaldı. Filler, onu çiğneyip geçerken o bütün gücüyle ric'at içindeki askerlerine şöyle sesleniyordu: 'Askerlerim, gitmeyin, ben buradayım, ben buradayım.' ve onları belli ölçüde de olsa geri çevirmeye muvaffak oluyordu. Ebu Ubeyd, orada şehit düşmüştü. Diğer taraftan Halife, Medine'de Ebu Ubeyd'den haber bekliyordu. Nihayet Tâif tarafından birisi geldi ve halifeye şu haberi getirdi. 'Bir vadiden geçiyordum. Kadın-erkek, genç-ihtiyar toplanmış feryad içinde ağlıyorlar ve şöyle diyorlardı:

'Kahramanca savaştılar. Cansiperane kavga verdiler. Allah için öldüler ve niyetlerine göre de Cenab-ı Hakk'ın huzuruna ulaştılar' sözlerinin sonunda da, hep bir ağızdan söyledikleri 'Vah Ebu Ubeyd, vah Ebu Ubeyd!' çığlıkları yükseliyordu.'

Hız. Ömer (r.a), işi anlamıştı. Vadiyi dolduran ve feryad ile ağlayan Müslüman cinlerdi. İslam ordusu için gözyaşı döküyor ve şanlı kumandan için ağıt yakıyorlardı. Nitekim bir kaç gün sonra bir ulak geldi. Ve olanları bir bir halifeye nakletti. Ebu Ubeyd, fillerin ayakları altında can vererek şehit olmuştu. (*İbni Kesir, el-Bidaye, 7/28*) Evet, cin ve şeytanların şerrinden korunmak için Ebu Ubeyd şuuruna sahip olmak gerekir. Bu da, her halde cihad ruhuyla bütünleşme, dava uğruna candan cânandan geçme şuurudur ki, öyle olanlar bu amellerinin mükâfatını, cin ve şeytan iğvasına karşı korunmuş olmakla görürler. Zira cihad aşkıyla yanıp tutuşan bir insanı, ne insî ne de cinnî şeytanlar asla kandıramaz.

Cinler ve şeytanlar, insanların günahlarıyla açtıkları menfezlerden girer. Girer ve insanı çepeçevre kuşatırlar. Bu menfezler kapanmalıdır ki, onlar içeri giremesinler ve insan da, onların şerrinden korunmuş olsun.

Ehl-i keşfin müşahedesiyle cin ve şeytanların mü'minlere musallat olmaları, daha ziyade onların bazı manevi yönlerden açık ve zayıf olmalarından kaynaklanmaktadır. Bu da; cünüplük, hayız, nifas halleri, abdestsizlik, su-i edep içinde gafilâne davranışlar sergileme gibi durumlardır ki, ruh bozuklukları ve fizyolojik olmayan cinnetler, ekseriyetle böyle boşlukların ardından insana ârız olurlar. Eğer bunlarda cin ve şeytanın parmağı varsa -ki vardır- onlar, mü'minin içine mutlaka, onun bir günahından yol bulup girmişlerdir.

Evet, eğer sen bir kale gibi isen, bu kalenin kapıları açık olursa ezeli düşmanın elbette o kapılardan girecek ve senin vücud kaleni teslim almaya çalışacaktır. Eğer böyle bir akibete düşmek, ma'ruz kalmak istemiyorsan, mutlaka günahlardan kaçınmalı, dikkatli bir hayat yaşamalı ve kalenin içten fethedileceğini de asla unutmamalısın. Habis cinler ve şeytanlar, her çeşit günahı alet olarak kullanırlar. İçki, kumar ve fuhuş, onların sıkça kullandıkları

aletlerdir. Bu günahları irtikab edenler, şeytan tuzağına düşmüş sayılırlar.

Abdullah İbn-i Abbas'ın (r.a) talebelerinden Katade b. Diâme (r.a) anlatıyor: 'Şeytan, Allah tarafından tardedilip huzurdan kovulunca sordu: Şimdi ben ne yapacağım? Cenab-ı Hakk, hikmet diliyle cevap verdi:- Sihir yapacaksın! (İnsanları büyüleyecek, bakışlarını bulandıracak, kalb ve kafalarını dumura uğratacaksın. Böylece onların muvazene ve dengeleri bozulacak. Akılları hükmünü tam icra edemeyecek. Ve kalblerinin Allah'la olan alakası kesilecek ve te'sirsiz kalacak.)

- Ben ne okuyacağım?- Şiir. (Yani dil dökerek, edebiyatı bu işte kullanarak, fuhşa ait kitap ve dergi neşretmeyi insanların kafasına sokarak onları büyülemeye çalışacaksın.

- Ne yiyeceğim ben? - Bütün murdar şeyleri. (Hem yiyecek hem de sana tabi olanlara yedireceksin. Besmelesiz etler, murdar tavuklar, doğrudan doğruya eti haram kılınmış hayvanlar, helal-haram demeden çeşitli spekülasyonlarla kazanılan ticari gelirler, faizler, rüşvetler.)

- Ben ne içeceğim? - Sekir (sarhoşluk) veren her şeyi. (Şarap içeceksin veya şarabın adını değiştirecek, ona başka bir isim bulacak ve onu içeceksin. 'Alkolsüz bira' diyecek ve su yerine onu içeceksin. Diğer taraftan yeni yeni uyuşturucular icad edecek ve onları kullanacaksın. Afyon, morfin, kokain, kafein v.b... İşte sen bunları içeceksin.)

- Benim yurduum neresi? - Hamamlar. (Çırılçıplak, hayâ ve edebten mahrum yıkanılan yerler, saunalar, plajlar.)

- Benim meclisim neresi? - Çarşılar, pazarlar, sokaklar.

- Benim münadim kimdir? - Davullar, zurnalar ve rûhî heyecan uyarmayan her şey.

- Benim silahım nedir? Fuhşiyât.

Evet, şeytan huzurdan kovulunca bunları soruyor ve ona Cenab-ı Hakk'tan bu cevaplar geliyor.

Madde madde bu hususları izaha gerek var mı bilemiyorum? Dünyanın haline ve hâssaten İslam âleminin yürekler acısı vaziyetine bakıldığında Katade b. Diame (r.a)'nin naklettiği bu

sözlerin haklılık derecesi daha iyi anlaşılacaktır. Bunun için isterseniz gözünüzün önünden filim şeridi gibi Müslümanların utandırıcı hallerini geçirebilirsiniz. geçirin, ve düşünün, cin ve şeytanların günah menfezlerinden tâ nerelere kadar girdiğini anlamaya çalışın! Sonra bir de yüzünüzü Batı dünyasına çevirin. İnsanların ekseriyetinin ruhen dengesiz olduklarına bakın. İntihar olaylarının her geçen gün nasıl korkunç buudlara ulaştığını görün. Görün ve ürperin.

Bugün İnsanlar, sırf düşünmemek için ne çarelere başvurmaktalar batı hayatında. Öyleki, hiç adı sanı duyulmadık kumar çeşitlerinin sergilendiği kumar masalarında ömrünü bitirip tüketen insanlar var. Batı hayatında bunların pek çoğu kendilerinden kaçmak için bu gibi illetlere sığınmaktalar. Ve bu yerlerde başka değil ancak şeytan saltanatı hükümferma. Bu ülkelerde insanlar, bütünüyle mefistoya yenik düşmüşlerdir. Şeytan önce onların dengelerini bozmuş, sonra da yanlış çarelerle onları iyice sersemleştirmiştir. Bu da şeytanın en klasik oyunu ve en eski hilesidir. Zira Feodalizm, Kapitalizm ve Komünizmin hepsinin altında, şeytanın bu hilesi ve oyunları vardır. Evvela o, insanları tatmin olamayacakları noktalara sürüklemiş ardından da çeşitli isimler altında (işçi hareketi, proletarya diktatörlüğü vs. gibi) hortlattığı insanlara, yanlış çareler takdim etmiş ve onları büsbütün şirâzeden çıkarmıştır. Gerek Marks'ın ve gerekse Engels'in eliyle insanlığa takdim edilen çareler, hep şeytana ait birer hile ve oyundan ibarettir. Nitekim bu oyunun sona erişini bizimle beraber şimdi bütün dünya da seyretmektedir.

Cin ve şeytanın bu tür iğva ve oyununa düşmemek için inanan bir dünyanın kurulması şarttır. Çünkü İslama iman, Kur'an'a iman. Hz.Muhammed Mustafa'ya (s.a.v) iman insanlığı kurtaracak tek çaredir.

Kötülüklerden,cin ve şeytanlardan korunmak için ne gerekir?:

1-İhlâs,

- 2-Peygamber Efendimiz (s.a.v) in sünnetleri doğrultusunda Allâh a(c.c) kulluk etmek,
- 3-İslâm cemaatine sarılmak,
- 4-Devamlı Cemaatle namaz kılmak,
- 5-Kitap ve Sünnete sarılmak,
- 6-Şeytana karşı Allâh ın yardımını istemek,
- 7-İtaatleri çoğaltmak,
- 8-Euzu-Besmele çekerek Allâh a sığınmak,
- 9-Şeytana karşı ehlini, evladını ve malını korumak,
- 10-Bakara suresini okumak,
- 11-Ayetel-Kursiyi okumak,
- 12-Bakara Suresinin 1-4.ayetlerini ve 284-286.ayetini okumak,
- 13-Bakaranın son iki ayeti olan Amenerresulüyü okumak,
- 14-İhlâs, Felak ve Nâs surelerini okumak,
- 15-Günlük okunması sünnet olan duaları okumak,
- 16-Gözü bakılması haram olana bakmaktan korumak,
- 17-Dili haram olan konuşmalardan korumak,
- 18-Karnı haram yememekle korumak
- 19-Namusu korumak,
- 20-Eli korumak(hırsızlık, zulüm, haksızlık gibi haram olan şeyleri yapmamakla
- 21-Evi korumak (melekleri rahatsız eden resimleri eve asmamak, eve besmele ve selamla girmek gibi),
- 22-Evden çıkar ken (Bismillahi Tevekkeltü Alallah Lâ Havle Ve Lâ Kuvvete İllâ Billâh Allahın adıyla! Allaha dayandım ve O na güvendim. Allah'tan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur) duasını okumak,
- 23-Mescide girerken duasını okumak(Allâhüm Meftah Aleyye Ebvabe rahmetike.”Ey Allahım! Rahmet kapılarını, üzerime aç!”),
- 24-Bir yere varıldığında (Eûzü Bi Kelimâtillahit-Tâmmeti Min Şerri MâHalaka,(noksanı olmayan tam kelimelerle yarattıklarının şerrinden Allaha sığınırım.)

25-Sabah ve akşam üç defa(Bismillahl Lezi Lâ Yedurru Mea İsmihi Şeyun Fil Ardı Ve Lâ Fissemaî Ve Hüves Semiul Alîm “.(O nun ismiyle beraber ne yerde ne de gökte olan hiçbir şey zarar veremez. O her şeyi işiten ve her şeyi bilendir.) duasını okumak,

26-Yolculukta ve gece olduğunda(Ya Ardu Rabbî Ve Rabbükellahu Eûzü Billahî Min Şerrike Ve Şerri Mâ Fiyke Ve Şerri Mâ Huliga Fiyke.” (Ey yeryüzü! Benimde seninde Rabbin Allah dır.Senin şerrinden,sende olanın şerrinden ve sende yaratmış olduğu şeylerin şerrinden Allah a sığınırım.)duasını okumak,

27-Çeşitli duaları okumak,

28-Besmele çekmek,

29-Esnemeyi mümkün olduğunca geri çevirmek,

30-Okunan ezanlar da şeytanı kovar,

31-Devamlı abdestli olmak,

32-Acziyete düşmeden ve aşırıya kaçmaksızın kaza ve kaderde olana rıza göstermek,

33-Geceleri ihya etmek(teheccüt namazı kılmak, geceleyin Kuran okumak gibi) ,

34-Şeytanın hoşlandığı işleri yapmamak,

35-Töhmets ve şüphe uyandıran yerlerde bulunmamak,

36-Rabbimizi çokca zikretmek.

Kuran-i Kerim’e ve Sünneti Resule göre gereken tedbirleri aldığımızda:

1) Allah’a gönülden inanır ve ona güveniriz.

2) Kötü düşünceler beynimizi sardığında, euzu-besmele çekeriz.

3) İbadetlerimizi düzenli yerine getirdikçe, şeytanın kötülüklerine karşı direnme gücümüz artar.

4) Allah’a dua eder, şeytana uymama konusunda Allah’tan yardım dileriz.

5) Bir günah işlediğimizde hemen tövbe eder, bir daha yapmamaya söz veririz.

6) Şeytanın en çok etkilediği kıskançlık, öfke, kin gibi duygularımızı kontrol altına almaya çalışırız.

7) İçki kumar ve zararlı alışkanlıklara özenmeyiz. Çünkü bunlara özenen, şeytanın tuzağına düşer ve bu alışkanlıklar nedeniyle diğer kötülükleri de yapar. Yüce Allah kendisine içtenlikle inanıp ibadet eden insana şeytanın hiçbir zarar veremeyeceğini bildirmiştir. Şeytanın kötülüğünden korunmak konusunda Kur'an-ı Kerim'de şu şekilde öğütler vardır: "Ey insanlar! Allah'ın affına sığın ki şeytan sizi ayartmasın, Şeytan şüphesiz sizin düşmanınızdır. Sizde onu düşman tutun".

Şeytanın kötülüklerinden korunabilmek için Allah'a sığınmak gerekir. Kur'an, Allah(c.c)'ın buyruklarına sıkı sıkıya sarılmamızı ve her zaman iyiliklere yönelmemizi öğütler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) de: "Şu üç gurup insan, şeytanın ve onun ordusunun kötülüklerinden korunmuşlardır:

1. Allah'ı çok ananlar mübarek isimleri anmaya devam edenlere şeytan zarar veremez. Bu isimleri sık sık okuyanlara Allah'ın izniyle büyü ve benzeri sihirler tesir etmezler. Bu isimleri dilinden düşürmeyen kimsenin malında, evinde bereket, vücudunda sıhhat olur. Bu isimleri devamlı okuyanlar kendilerini Allah'a sigortalatmış olurlar.

Her işe besmeleyle başlayan, evine besmeleyle giren, yatağına besmeleyle yatan, yatağından besmeleyle kalkan, dükkânının kapısını besmeleyle açıp besmeleyle kapatanlarada şeytan asla zarar veremez.

2.Allah korkusundan ağlayanlar: Şeytan böyle kimselere yaklaşamaz.

3.Seher vakitlerinde, istiğfara devam edenlere şeytanın, ordusunun ve şeytan tiynetli ve şeytan ahlaklı insanların kötülüklerinden korunmuşlardır.

Şeytanın aldatmalarına karşılık Allah'a tevbe etmek: Tevbe, günahı dönmektir. "Beşer şaşar" denilir. Yani insan, şaşan ve aldanmış bir varlıktır. Peygamberler dışında masum kimse yoktur. Hatta peygamberler için bile "zelle" tabir edilen "hakka tam isabet edememek, ıctihadında yanılmak" gibi durumlar söz konusu olabilmektedir. Ama masum olduklarından bu konuda kendilerine

vahiy gelir, o yanlış düzeltilir. Peygamber olmadığımıza göre muhakkak kusurlarımız ve günahlarımız da olacaktır. Ama Gafur ve Rahim olan bir Rabbin kullarıyız.

Allah, tevbeleri kabul eden, merhamet edendir. O, o kadar merhametli bir Allah'tır ki, kulunu bir kere terk edivermekle ilelebet terk edivermez. Kulu dönüp tevbe ettikçe, İblis gibi ısrar etmedikçe yine bakar, yine bakar, sonsuz olarak bakar, bir oldu, iki oldu, nihayet üç oldu, "yetişir artık" demez, sayısız olarak döner bakar, çünkü Rahimdir, çok merhametlidir.

Pişman olmak da tevbedir. Ama sadece pişmanlıkta kalmayıp samimi bir tevbe ile o günahın lekelerinden temizlenmek lazımdır. Günahlarını hatırlayan birinin tam bir pişmanlık içinde gözyaşı dökmesi, iç dünyasında ciddi bir temizlik ameliyesi gerçekleştirecektir. Takva ile yaşayan bir Hak dostu şöyle der: "Harama bakmakla cünup olan gözlerine, gözyaşı ile gusül yaptır." Tevbede ciddi olmak, Allah'a verdiği sözün ardında durmak esastır. Yoksa "yüz bin kere tevbe eder, yine şarap içeriz" şeklindeki yaklaşımlar maneviyattan nasipsizliğin alametidir. Günahlar kire, tevbe ise bunları yıkayan deterjana benzer. Günahına samimi tevbe eden kimse, günahı olmayan kimse gibidir. İnsanın günahları dağlar gibi de olsa, Allah'ın rahmet denizinde bir kum tanesi kadar bile yer işgal edemez. Bunu bilen kimse, günahları çok da olsa Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez.

Şeytanın çekim alanından uzak kalmak:

Mıknatıs, iğne gibi maddeleri kendine çeker. Bu çekim, mesafeyle de alakalıdır, mıknatısa yaklaştıkça çekim artar, uzaklaştıkça çekim azalır. Benzeri bir durum günahların çekiminde görülür. İnsan günahlara yakın oldukça kendini onlara kaptırır, uzak kaldıkça korunması daha kolay olur. Yüzmek için plaja giden biriyle, تنها bir yerde yüzen kimse, günahlar yönünden elbette aynı şartlarda değildir.

Günümüzde bir kısım gazeteler ve televizyonlar, bar ve meyhane gibi gayr-i meşru eğlence yerleri, bir kısım internet siteleri adeta şeytanın yayın organları ve yayın merkezleri gibi

çalışmaktadırlar. Bunlar devamlı günahlara sevk etmekte, insanları yaratılış gayesine zıd mecralara yönlendirmektedirler.

Ömür boyu şeytan taşlamak:

İbadetler, nice sembolik manaları da içlerinde taşırlar. Özellikle hac ibadeti pekçok sembollerle doludur. Mesela, Kâbe'ye “Beytullah” yani “Allah'ın evi” denilir. Bir büyük zatın evine misafir olan kimse onun nice ikramlarına mazhar olduğu gibi, hac ve umre için Kâbe'ye gelenler âlemlerin Rabbi'nin nice ikramlarına mazhar olurlar. Kâbe'ye yönelmek aslında Allah'a yönelmektir. Kâbe, bedenın kiblesidir. Ruhun kiblesi ise, Allah'tır. Arafat'ta vakfe, mahşerin bir misalidir. Hac'da şeytan taşlamak “**adüvv-i mübin**” olan o apaçık düşmanı hatırlamaya yöneliktir. Yoksa şeytan maddi cesediyle orada değildir.

Anlatılır ki, ariflerden biri rüyasında şeytanı gördü, elindeki asa ile ona vurmak istedi. Şeytan ona: “Ben asadan korkmam. Ben ancak arifin kalp semasından doğan marifet güneşinin şuasından korkarım.” Şeytan, Mina'da atılan taşlardan da korkmaz. Ama vesveselerine kulak verilmemesi onu rahatsız eder. Öyle anlaşıyor ki, şeytana muhalefet eden biri aslında onu taşlamaktadır. Bu zaviyeden baktığımızda, şeytan taşlamanın ömür boyu devam ettiğini söyleyebiliriz.

Yalnız kalmamak:

İnsan, günaha meyilli bir varlıktır. Özellikle tek başına kaldığında şeytan bu fırsatı değerlendirir, vesveseleriyle ona “arkadaşlık” eder. Mesela, evde tek başına kalan delikanlı, ailesiyle beraberken bakmadığı müstehcen yayınlara kolaylıkla ulaşabilir veya aslında girmemesi gereken yerlere internetten girebilir. Hâlbuki başkalarıyla beraber olsa bunu yapmayacak veya yapamayacaktır. Demek ki, yalnız kalmak insanı manen tehlikelere maruz bırakıyor, cemaat halinde olmak ise otokontrol sağlıyor, insanlar birbirlerini korumada yardımcı oluyorlar. **Peygamber Efendimiz (s.a.v)** bu konuda bize şunu bildirir: “**Dikkat edin! Cemaat halinde olun. Ayrılıktan sakının. Zira şeytan, tek kalanla birlikte olur. İki kişiden ise uzak durur.**” (Tirmizi, Fiten, 7)

Ancak kötü tabiatlı kimse veya kimselerle beraber olmak “cemaat halinde olmak” sayılmaz. Böyleleriyle beraber olmak, masum ve saf insanların da onlara benzer hale gelmelerini netice verir. Bu açıdan kişi kimlerle beraber olduğuna dikkat etmesi gerekir. **Peygamber Efendimizin (s.a.v)** ifadesiyle, **“Kişi arkadaşının dini üzeredir. O halde sizden birisi kiminle arkadaşlık yaptığına dikkat etsin.”**(Tirmizi, Zühd, 45)

Göze dikkat:

Kur'an-ı Kerim, iman sahibi erkek ve kadınları gözlerini haramdan sakınmaya ve iffetli bir hayat yaşamaya davet eder: **“Ey Peygamber! Mümin erkeklere söyle, gözlerini haramdan çevirsinler, ırzlarını korusunlar. Böyle yapmaları kendileri için daha temiz bir davranıştır. Şüphesiz Allah, onların yapmakta olduklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini haramdan çevirsinler, ırzlarını korusunlar. Zorunlu görünen kısımlar dışında ziynetlerini göstermesinler. Başörtülerini, yakalarının üzerine kadar örtsünler.”** (Nur Suresi,30-31)

”Harama bakıştan ne çıkar?” dememelidir. Çünkü bu tarz bakış maneviyata büyük zarar verir, zinaya kapıyı aralar. Gözüne sahip çıkmayan “beline” de sahip çıkamayabilir. Bekâr nice kimsenin, hatta evli olanların harama nazardan sakınmama sonucu gayr-i meşru ilişkiler içine girdikleri, günümüz şartlarında gözleri korumanın çok daha önem kazandığı ortadadır. Çünkü tarihin hiçbir devrinde görülmemiş şekliyle açık saçıklık yaygınlaşmış; dergi, gazete, televizyon, internet aracılığıyla her yeri istila etmiştir. Böyle bir ortamda gözünü haramdan sakınmayan birinin iffetli kalabilmesi çok çok zordur. Ayet-i kerime önce erkeklere bunu bildirmiştir. Çünkü bu konuda büyük imtihanı kadın değil, erkek vermektedir.

Bir hadis-i kutside şöyle bildirilir: **“Yabancı kadına şehvetle bakmak, şeytanın zehirli oklarından bir oktur. Kim onu Benim korkumdan dolayı terk ederse, onun kalbine zevkini gönlünün ta derinliklerinde duyacağı bir iman neşesi ve tatlılığı veririm**

.”Peygamber Efendimiz, erkekler için en büyük fitnenin kadınlar olduğunu bildirir. (*Buhârî, Nikâh, 17*)

Günümüzde, araba tekerleği reklâmının bile yarı çıplak kadınlarla yapıldığı nazara alınırsa, durumun ciddiyeti ve vahameti anlaşılır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hz. Ali (r.a)’ye şöyle der: “**Ey Ali! İlk gördüğünün ardından tekrar bakma. İlk bakış sana ait mubah, sonraki ise caiz değildir.**” (*Ebu Davud, Nikâh, 43*) İnsan yolda giderken ister istemez yabancı kadınları görür, bunda bir problem yoktur. Ama ardından nazarını tekrar tekrar onlara çevirmesi uygun olmaz, haramdır.

Başka bir hadiste şöyle buyrulur:“**Bir Müslüman erkeğin gözü bir kadının güzelliklerine takılır da, sonra Allah’tan korkarak gözünü ondan sakınırsa, Allahu Teâlâ ona ibadet sevabı verir. Ve o kimse kalbinde ibadetin tadını bulur.**” (*Ahmed b. Hanbel, V, 24*)

Hitap iman edenleredir. İmandan nasibi olmayanlar genelde iffet konularında da hassas değillerdir. İman ise kalpte bir yasakçı bırakır, “Harama bakamazsın” diye hatırlatır. Ayet-i kerime “Gözlerini haramdan çevirsinler, ırzlarını korusunlar.” derken önce gözden başladı. Çünkü iffetli kalabilmenin yolu, göze sahip çıkmaktan geçer. Gözüne dikkat etmeyen, günün birinde gayr-i meşru beraberliğe düşmekten kendini alamaz. Zira harama bakmak, zinanın habercisidir. Harama bakmak, hadiste “göz zinası” şeklinde ifade edilir. Şöyle ki:“**Allah her uzva zinadan payını yazmıştır. Gözün zinası bakmaktır. Kulağın zinası duymaktır. Elin zinası tutmaktır. Nefis ister ve arzular. Azalar ise, ya bunu uygular veya terk eder.**” (*Müslim, Kader, 20*)

Kadınlara iffetlerini korumaları emredildikten sonra, “Zorunlu görünen kısımlar dışında ziynetlerini göstermesinler. Başörtülerini, yakalarının üzerine kadar örtünler” denilmesi, onların bazı sorumluluklarını hatırlatmaktadır. Erkek, yabancı kadınlara bakmayacak, ama kadınlar da kendilerini cazip bir şekilde göstermeye çalışmayacaklar. Bunun için de el ve yüz gibi zorunlu görünen kısımlar dışında diğer yerlerini güzelce örtecekler.

Mesela sadece başını hafiften örtmekle yetinmeyip, başörtülerini boyunlarını ve göğüslerini kapatacak şekilde takacaklardır

Namahrem olanlarla başbaşa kalmamak:

İslam dini, yabancı kadına bakmayı yasakladığı gibi, onunla başbaşa kalmayı da yasaklamıştır. Peygamber Efendimiz (s.a.v) şöyle buyurur: **“Sizden kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa, yanında mahremi olmayan bir kadınla başbaşa kalmasın. Çünkü bunu yaparsa üçüncüleri şeytan olur.”** (Buharî, Nikâh, 111, 112)Günümüzde bu tarz başbaşa kalmaların arttığı acı bir gerçektir. Bunun sonucu olarak en büyük günahlardan biri olan zina fiili de yaygın bir afet halini almaktadır. İslâm Hukukunda **seddüz-zerai**’, vardır. Bu, günahlara yol açan vesilelerin yasaklanması anlamına gelir. Söz gelimi, zina yasak olduğu gibi, zinaya götüren şeyler de yasaktır. İçki haram olduğu gibi, onun üretimi, alım-satımı da haramdır.

Daha iffetli ve daha temiz bir toplum için hepimize düşen görevler vardır. Mesela: Karma eğitim yerine kız okulları ve erkek okulları esas alınmalı, en azından isteyen ailelere bu tercih hakkı tanınmalıdır. Daha yakın zamana kadar ülkemizde böyle okullar vardı, fakat yanlış bir tercihle bu okullar da karma hale getirildi. Dünyanın hemen her yerinde bu tür okullar vardır ve başarılıdırlar. Bizde bunların kapatılması yanlış bir uygulamadır ve bu yanlışın artık dönülmelidir. Okullarda ve aile ortamlarında iffet meselesinin önemi anlatılmalıdır.

İşyerlerinde başbaşa kalma ortamı meydana gelmemesi için tedbir alınmalıdır. Mesela, patronların bir kısmı bayan sekreteriyle başbaşa kalabilecek bir ortamdadır. Bu beraberlik, hanımını boşayıp sekreteriyle evlenmeyi sonuç verebilmektedir.

Nişanlı olanlar evli sayılmazlar, birbirlerine yabancıdırlar. Bu dönemde başbaşa kalmaları zinaya yol açabilmektedir. Bu mahzuru ortadan kaldırmak için dini nikâh yaptırmaları meseleyi tam halletmez. Çünkü nikâhta esas olan bunun ilan edilmesidir. Diyanet İşleri Başkanlığı, dini nikâhın resmi nikâhtan sonra yapılmasını esas almaktadır. Buna dikkat edilmezse, başkalarının

nişanlı olarak gördüğü gençler kendi aralarında aile hayatı yaşarlar, düğün salonuna kucaklarında bir bebekle gelebilirler. Veya erkek tarafının vazgeçmesiyle kız tarafı çok mağdur duruma düşebilir.

Mideye dikkat:

Haram ile beslenen bir insan, haramî olur. Anlatılır ki, İmam Azam (k.s)’ın babası, gençliğinde bir dere den abdest alırken, dere suyuyla gelen bir elmayı ısırır. Birden bu elmanın kendisine helal olmadığını düşünür. Dere boyunca gider, dalları dereye doğru sarkan bir elma bahçesine rastlayınca, bahçe sahibine durumu anlatır, helallik diler. Bahçe sahibi “Bir yıl benim yanımda çalış, duruma bir bakalım” der. Bir yılın sonunda “benim kör, topal, sağır ve dilsiz bir kızım var. Seni onunla evlendirmek istiyorum, o zaman helalleşiriz” teklifinde bulunur. İmam Azam (k.s)’ın babası kabul eder. Fakat kızı görünce şaşırır, karşısında sapasağlam bir dünya güzeli vardır!

Bahçe sahibi durumu şöyle açıklar: “Kızım kördür, zira harama hiç bakmamıştır. Topaldır, kötü yerlere hiç gitmemiştir. Sağırdır, hiç uygunsuz sözler duymamıştır. Dilsizdir, hiç boş şeyler konuşmamıştır. Haydi, Allah mübarek eylesin.” İşte böyle bir evlilikten İmam Azam(k.s) gibi bir zat dünyaya gelir. Manevi hayatın kıvam bulmasında helal gıdanın çok önemli bir yeri vardır. Haramla beslenen ailelerde manevi hayat ya hiç olmaz veya çok cılız olur. Gerçi çocuk masumdur, haram gıdanın sorumluluğu ailesine aittir, fakat şöyle veya böyle, çocuk bu haram ortamdan etkilenir. Bu yüzden anne-baba, hem kendileri, hem de çocukları için helal gıdaya azami özen göstermeleri gerekir.

İstiaze:

İstiaze, herhangi bir işe başlarken ve herhangi bir münasebetle “Euzü billahi mine’ş-şeytani’r-racîm”, yani; “Kovulmuş olan şeytanın şerrinden Allah’a sığınırım” cümlesini söylemeye verilen isimdir. İstiazede “Allah’a firar edin!” emrine itaat etmek vardır. (*Zariyat Suresi, 50*) Allah’ın kemal ve merhametine, kulun da kusur ve ihtiyacına bir sınır yoktur. Böyle

olunca, Allah’a iltica ve dua, en önemli kulluk görevlerinden olmaktadır. Bir başka ayette şu emir verilir: **“Eğer şeytandan sana bir vesvese gelirse, hemen Allah’a sığın. Muhakkak ki, Allah Semi’dir-Âlimdir.”** (A’raf Suresi,200) **“Şayet sana şeytandan bir kışkırtma gelecek olursa, hemen Allah’a sığın”**(Fussilet Suresi,36)

Burada Allah’u Teâlâ’nın, hakkıyla işiten, kemaliyle bilen” olarak ifade edilmesi son derece önemlidir. Zira kendisine sığındığımız zat, sesimizi duymazsa ve halimizi bilmezse bize yardım edemez. **“Ve kul Rabbi euzü bike min hemezeti’ş-Şeyatin ve euzü bike Rabbi en yahdurun ”**Yani ; **“Rabbim, şeytanın kışkırtmasından sana sığınırım ve onların benim yanımda bulunmalarından da sana sığınırım.”**(Müminun Suresi,97-98)

Allah bize şah damarımızdan daha yakındır. Kalbimizden geçenler O’na gizli değildir. Bir başka ayette Cenab-ı Hak: **“Kur’an okuduğunda kovulmuş şeytandan Allah’a sığın.”** (Nahl Suresi, 98)

Çünkü Kur’an okumak isteyen kimse en güzel amellerden birini yapacaktır. Kur’an, dinin aslı ve esasıdır. İnsanın dili ve kalbi gıybet gibi hatalarla kirlenir. Bunun için dilini temizlemesi uygun düşer. Şeytan, ise böyle müspet işlerden hoşlanmadığından Kur’an okuyan kişiyi, Kur’an’ı anlamaktan ve onunla amel etmekten vazgeçirmek için var gücüyle uğraşacak, vesvese vererek Kur’an üzerinde düşünmekten onu alıkoymaya çalışacaktır.

“Büreyde(r.a)’den nakledilen bir hadisi şerifte Peygamber (s.a.v) şu duayı tavsiye buyurmuştur:”Ey yedi kat semânın ve onların gölgelediklerinin Rabbi, ey arzların ve onların taşıdıklarının Rabbi, ey şeytanların ve onların azdırdıklarının Rabbi! Bütün bu mahlukâtının şerrine karşı, beni himâye et! Et ki, hiç birisi, üzerime âniden saldırmasın. Senin koruduğun aziz olur. Senin övgün yücedir, senden başka ilah da yoktur; ilah olarak sâdece sen varsın. “(Tirmizi, Daavât, 96, 3518)

Hadis kitaplarını incelediğimizde, Peygamber Efendimiz (s.a.v)’in, insana sıkıntı ve üzüntü verecek, onu zarara sokacak, dünya ve ahirette zillate düşürecek birçok konularda Allah’a sığındığını görmekteyiz. O’nun cehennemden; kabir fitnesinden;

her şeyin ve her canlının şerrinden, nefsin şerrinden; yoksulluk ve borcun galebe çalmasından; tembellikten, küfürden, kötü ahlâk, kötü iş ve heveslerden; kederden ve çok yaşlılıktan; yangın ve sel felâketinden Allah’a sığınması bunlar arasında sayılabilir.

Sıralamada istiaze besmeleden önce gelir. Bizler “Euzü billahi mine’ş-şeytani’r-racîm” der, sonra besmele çekeriz. Çünkü zararın def’i, faydalı olanı celbetmekten öncedir. “Euzü billahi mine’ş-şeytani’r-racîm” derken Allah’a sığındığımız şeyler şu üç gruptan birine girer.

1-İtikadi meseleler.

2-Ameli meseleler.

3-Bedenimize zarar veren hastalık, musibet gibi şeyler.

Yanlış inançlar taşımaktan, imanımıza zarar verebilecek hallerden; yaptığımız işlerde günaha ve harama girmekten; görülür görülmez bela ve musibetlerden Allah’a sığınırız. “Euzü billahi mine’ş-şeytani’r-racîm” ile şeytandan Allah’a sığınırken hangi cihetten sığındığımızın belirtilmemesi, genellik ifade eder. Yani şeytandan gelebilecek her türlü hallerden Allah’a sığınırız. “Euzü billahi mine’ş-şeytani’r-racîm” derken, bunun sırf dilde kalmayıp kalben de söylenmesi esastır. Arif olanlar, Allah’tan başkasını görmek ve kesret âleminin kendilerine perde olmasından istiaze ederler.

PEYGAMBER EFENDİMİZE (S.A.V) ÖĞRETİLEN DUA

Şeytan, daima insana kötülüğü telkin eder. Fakat insan üzerinde zorla yaptırım gücüne sahip değildir. Sadece vesvese ve desiselerle onun ayağını kaydırmaya, hak yoldan saptırmaya çalışır. Kişiye böyle bir vesvese geldiğinde “Euzü billahi mine’ş-şeytanir racîm” derse, şeytan hiçbir zarar veremez. Ve o kişi şeytanı dinlemediğinden dolayı büyük sevaplar kazanır.

Meleklerle şeytan musallat olamaz. Onun için makamları sabittir. İnsan ise, şeytana uymakla nihayetsiz alçalabileceği gibi,

dinlememekle de nihayetsiz yükselebilir. Şeytanın işi vesvese vermek, insanın görevi o vesveseye kapılmayıp Allah'a sığınmaktır. Bir ayetti celilede:” **Eğer şeytandan sana bir vesvese gelirse, hemen Allah’a sığın. Muhakkak ki, Allah Semi’dir, Âlimdir.”** (A’raf Suresi, 200)

Birisi, bir maneviyat büyüğüne “Efendim, şeytan bana çok vesvese veriyor, ne yapayım?” diye sorar. O zat, “Sen bir evin önünden geçerken evin köpekleri sana havlasalar ne yaparsın?” der. Adam “Yerden taş alır, üzerlerine atarım” deyince o maneviyat büyüğü şu manidar sözü söyler: “Ben olsam öyle yapmam. Hemen evin sahibine seslenirim. O, köpeklerle seslenince hepsi köşelerine çekilir, seslerini keserler. İşte bunun gibi sana vesvese geldiğinde sen de Allah’a sığın. O zaman şeytan sana bir zarar veremeyecektir.”

Cenab-ı Hak, bu konuda Resulüne şu duayı ders verir:“**De ki: Ya Rabbi, şeytanların dürtmelerinden Sana sığınırım. Yanımda bulunmalarından da Ya Rabbi yine Sana sığınırım.**” (Mü’minun, 97-98)Mealde “dürtmeler” şeklinde ifade ettiğimiz kelime, ayette “hemezât” şeklindedir. “Atı mahmuzlamak” deyimini de buradan gelmektedir. Atın mahmuzlanması onu daha süratli koşturduğu gibi, şeytanların “hemezâtı” insanı günah vadilerinde çılginca koşturtur. Şeytanların bir çeşit değil, çeşit çeşit vesveseleri olmasına işaret olarak “hemezât” kelimesi çoğul olarak gelmiştir. İşte, o dürtüler insana geldiğinde hemen Allah’a sığınmak ise, atı dizginlemek ve istediği yerde durdurabilmek gibidir. Şeytanların insanın yanında bulunmaları ise, namaz kılarken, Kur’an okurken, yerken, içerken vb. durumlarda onun amellerine karışmak istemeleridir. Sözgelimi, besmelesiz olarak yiyen-içen kişiye şeytan arkadaşlık eder, onun rızkına ortak olur, bereketi kaçıır. Ve özellikle can boğaza geldiği anda şeytandan uzak kalabilmek çok önemlidir. Çünkü o sekerat hali koca bir ömrün en önemli anlarıdır. Şeytan orada son bir hamle ile iman cevherini almak ister. Üstteki duaya devam eden kişi, bütün bu hallerde şeytanın arkadaşlığından ve dürtülerinden kurtulur.

Şeytan, davasında samimidir. İnsan yüzünden ilahi rahmetten kovulduğundan onun ezeli-ebedi düşmanıdır. Her türlü vesveseyi kullanarak onu saptırmaya çalışır. Mesela, kötülükleri ona süsler, güzel gösterir. Kişi bunu aştığında, bu defa iyilik yaptırmamaya çalışır. Eğer bunu da aşsa “Bari az yapsın” der, azaltmak ister. Bunu da geçse bu defa “gurur-kibir-riya” gibi şeyler önüne sürer “Bak, sen başkasın, senin gibisi yok” tarzında şeyleri telkin eder. Kişi salimen bunlardan kurtulsa yine ümidini kesmez, “Bu defa kazandın. Fakat bir gün tuzaklarımdan birine elbet seni düşürürüm” der, pusuda bekler.

PEYGAMBERİMİZİN (s.a.v.) RUKYELERİ

Buharî'nin rivayetine göre, birgün Abdülaziz (r.a.), Hz. Sabit (r.a.) ile beraber Enes b. Mâlik (r.a.)'ın ziyaretine gitmişlerdi. Hz. Sabit (r.a.): "Ya Ebâ Hamza! Biraz rahatsızım" dedi. Hz. Enes b. Mâlik (r.a.): "Senin üzerine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'in rukyesini okuyayım mı?" diye sordu. Hz. Sabit (r.a.): "Oku" dedi. Hz. Enes b. Mâlik şu rukyeyi okudu: ***"Ey insanların Rabbi! Zarar ve fitneyi gider. Şifa ihsan et. Şifa verici sensin. Senden başka şifa verecek olan hiçbir kimse yoktur. Öyle bir şifa ver ki, hastalıktan eser kalmasın."*** (Buharî, Abdülaziz (r.a.)'dan.)

Yine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz hasta olan bazı ashabını eliyle sıgayıp şöyle dua yapardı: ***"Allah'ım! Ey insanların Rabbi! Zarar ve fitneyi gider. Ona şifa ver. Şifa verici sensin. Senin şifandan başka şifa yoktur. Öyle bir şifa ver ki, hastalıktan eser kalmasın."*** (Buharî, Hz. Âişe (r.a.)'dan.) Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz yine şöyle buyurmuştur: ***"Ey insanların Rabbi! Zarar ve fitneyi silip gider. Şifa, senin (kudret) elindedir. Senden başka ona (yol) açıcı yoktur."*** (Buharî, Hz. Âişe (r.a.)'dan.)

NAZARDAN KORUNMA YOLLARI

Kur'an'ı Kerim'de Hz.Yusuf (a.s) kıssası anlatılırken Hz.Yakup (a.s) oğullarını Mısır'a gönderdiğinde:"Yakup

(a.s),Oğullarım! Şehre hepiniz bir kapıdan girmeyin. Ayı ayrı kapılardan girin.(ki size nazar değmesin)Yinede Allah'ın takdir ettiği bir şeyi ben sizden gideremem. Hüküm ancak Allah'ındır. Ben Ona güvenip dayandım. Tevekkül edenlerde Ona güvenip dayanmalıdır.”(Yusuf Suresi,6-7)

Hz. Yakup (a.s), insanların, çocuklarına "nazar" etmelerin den korkuyordu. Zira onlar, çok güzel fizikî yapıya sahip idiler. Cenab-ı Hak (c.c.), kulu ve Resulü Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimize hitaben şöyle buyurmaktadır:

(وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ (51) وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ (52))

*"Doğrusu inkâr edenler, Kur'an'ı duydukları vakit (sana olan düşmanlıklarından dolayı) neredeyse gözleri ile seni yere sereceklerdi! Hâlâ da (senin için): Mutlaka o,delidir! Diyorlar. Hâlbuki Kur'an, bütün âlemler için bir öğütten başka bir şey değildir."(KalemSuresi,51-52)*Bir kısım müfessirlerin beyanına göre, müşrikler, Peygamber Efendimiz (s.a.v) e olan kin ve hasedlerinden dolayı onu gözleri ile öldürmek istiyorlardı. Yani, gözleri ile ona nazar ediyorlar ve onu kıskanıyorlardı. Eğer Allah (c.c.)'ın koruması olmasaydı, ona fenalık yapacaklardı. Allah'ı Zülcelâl (c. c.),hasedcinin şerrinden kendisine sığınmamızı emretmektedir:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (1) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (2) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (3) وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (4) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (5)

“De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karankığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım.” (Felak Suresi, 1-5)

Bu surenin son ayetinde, hased eden kimsenin hasedinden Allah (c.c.)'a sığınılması açık bir şekilde emrolunmaktadır, Hasedci, Cenab-ı Hakk'ın, kuluna verdiği nimeti çekemez ve o nimetin yok olmasını ister. Bu, genel bir tutumdur. Hasedcinin

nazar etmesini ve daha başka musibetleri içine alır. Yukarıda zikrolunan ayetler, gözdeğmesinin hak ve gerçek olduğuna bir delildir. Eğer gözdeğmesi (nazar) diye bir olay olmasaydı, onun şerrinden Cenab-ı Hakk'asığınmayada gerek olmazdı. Yine onun hak ve gerçek olduğunadair sünnetten de deliller vardır. İnsanlardan pekçoğu gözdeğmesi ile ilgili olaylara daima şahit olmuşlardır ve şahit olmaya devam etmektedirler. Bazan bu gözdeğmesinin farkına varırlar ve onu bilirler. Bazan da onu bilip anlayamazlar. İnsanların başlarına gelen tecrübeler, zikredilenlerden çok daha fazladır. Nice ölen kimseler vardır ki, onların ölüm sebepleri bilinmez. Nice sağlam, kişiler de vardır ki, hasta olup yatağa düşerler fakat hastalıklarının gerçek sebebini bilmezler. Nazar(gözdeğmesi),toplumda vâki olan bir hususdur.

Bazı kimselerin gözlerinde bir hâl vardır ki, yoğunlaştırılmış olarak baktığı kişiye çeşitli zararlar verir. Bir kısım âlimlere göre, insanların gözbebeklerinden ve parmak uçlarından görünmeyen ışınlar saçılmaktadır. Gözdeğmesi gerçek olmakla beraber asıl sebebini ne olduğu bilinmemektedir. Onu ancak Allah'ı Azimüşşan (c.c.)bilir. Nasılki; mıknaţıs, demiri kendine çeker. Fakat asıl çekme sebebini, onu yaratan Rabbimiz bilir. Nazarda öyledir. İmam Kastalanî diyor ki: "Bir çanak içinde süt olsa ve hayız gören bir kadın, elini o sütün içine soksa, o süt özelliğini kaybeder ve bozulur. Eğer temiz bir kadın, elini o sütün içine soksa, süte birşey olmaz."Sebebini bilmediğimiz diğer şeyler de buna kıyas olunmalıdır. Gözü değen bazı kimselerin anlattıklarına göre, bir şeye gıpta ile bakıp imrendikleri zaman onların gözlerinden bir hararet çıkmaktadır. Gözdeğmesi ile ilgili olarak pek çok hadis-i şerifler de vardır.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz nazar olayının, yaşanan bir gerçek olduğunu dile getirmiş ve şöyle buyurmuştur: "**Gözdeğmesi hak ve gerçektir.**" (Müslim.Abdullahb.Abbas(r.a.)'dan.)

Hafız İbn-i Hacer diyor ki: "Yani, kem göz ile nazar edip gözdeğdirmek, toplumda var ve sabit olan bir şeydir." İmam el-Kurtubî de gözdeğmesinin sabit olduğunu zikrederek şöyle

demıştır: "Bu durum, ulemanın ittifak ettiği bir hususdur. Ancak bid'at ehli olan bir taife bunu inkâr etmişlerdir.

Yine bu olayları müşahede eden pekçok kimseler mevcuttur. Nice yiğitler vardır ki, gözdeğmesi, onları mezara koymuştur. Nice güçlü develer vardır ki, nazar, onları da tencereye koymuştur. Bütün bunların hepsi Cenab-ı Hakk'ın dilemesi ile olmaktadır. Cenab-ı Hak(c.c.) şöyle buyurmaktadır: "**Onlar ise, Allah'ın izni olmaksızın kimseye bir zarar veremezler.**" (Bakara Suresi,102.)Allâme İbn-i Kayyım diyor ki: "Vahiyden (dinden) ve akıldan nasibi olmayan bir taife, gözdeğmesi işini geçersiz saymışlardır. Onlara göre, bu nazar değme işi ancak bir evhamdan ibarettir. Onun aslı yoktur! Bunlar akıl ve nakil bakımından insanların en cahilidirler. Hicap (utanma) bakımından da insanların en kabasındırlar. Sıfatlarıyla, Fiilleriyle ve tesirleriyle onlar, ruh ve nefisleri bilmekten uzaktırlar. Akıllı olan kimseler, her ne kadar göz-değmesinin sebebi ve tesiri hakkında ihtilâf etseler de nazar meselesini inkâr etmezler."Hafız el-Hattâbî de gözdeğmesi gerçeğine değinmiş ve şöyle demiştir: "Kem gözle nazar eden kimsenin hain bakışı, karşısındaki şahsa zarar verir."

NAZARDAN KORUNMA TEDBİRLERİ

Gözdeğmesi (nazar) illetine yakalanmadan önce korunmak için şu tedbirler alınmalıdır:

1) BİRİNCİ TEDBİR: Sabah ve akşam koruyucu dua, evrad ve zikirlerle devam edilmelidir. Onları okuyan kimseyi Allah (c.c.) nazardan muhafaza buyurur. Okunacak sure ve dualar çoktur. Bazıları şunlardır: Fatiha Suresi, Ayet'el-Kürsî, FelâkSuresi, NâsSuresi, Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'in okuduğu muhtelif dualar.

"Yarattığı şeylerin şerrinden Allah (c.c.)' ın tam olan kelimelerine sığınırım." (Ebu Davûd, Tıp, 19; Dârimî, İsti'zan, 48; Muvatta, İsti'zan, 34; Ahmed b. Hanbel, 4/430)Bütün şeytanlardan, zararlı hayvanlar dan,Kem gözlerden Allah (c.c.)'ın tam olan kelimelerine sığınırım.Hiçbir iyinin ve kötünün yapamadığı ve Allah (c. c.) 'ın

yaratıp vücuda getirdiği bütün şerlerin şerrinden, Gökten inenlerin ve göğe çıkanların şerrinden, Yerde bitenlerin ve yerden çıkanların şerrinden, Gecenin ve gündüzün fitnelerinin şerrinden, İyilik için kapı çalan hariç, gece ve gündüz her kapı çalanın şerrinden Allah (c. c.) 'ın tam olan kelimeler ine sığınırım. Ey Rahman (olan Allah'ım)"

(*Buharî,*

Kitabü'l-

Enbiya, 10; Müslim, Kitabü'z Zikr, 54, 55; Ebu Davud, Kitabü't Tıb, 19; Kitabü'l Edeb, 98; Tirmizî, Kitabü't Tıb', 18; Kitabü'd Deavât, 40; Ahmed b. Hahbel, 2/181, 290, 375, 448, 4/57.)

Yine şu ayeti okumalıdır: "Doğrusu inkâr edenler, Kur'an'ı duydukları vakit (sana olan düşmanlıklarından dolayı) neredeyse gözleri ile seni yere sereceklerdi! Hâlâ da (senin için) mutlaka o, delidir! Diyorlar. Hâlbuki Kur'an, bütün âlemler için bir öğütten başka bir şey değildir." (*Kalem Suresi, 51, 52.*) İnsanların ahvâline bakan kimse, nazar konusunda onlarda bir umursamazlık olduğunu görür. Oysaki bilhassa bebeklerin ve küçük çocukların şeriata uygun dualarla nazardan korunmaları gerekir.

Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, Hz. Hasan (r.a.) ve Hz. Hüseyin (r.a.)'ı şu dua ile koruyordu: "**Sizi, bütün şeytanlardan, Zararlı hayvanlar dan, Kem gözlerden, Allah (c.c.)'ın tam olan kelimelerine sığdırırım.**" (*Buharî, Abdullah b. Abbas(r.a.)'dan.*) Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, torunları olan Hz. Hasan (r.a.) ve Hz. Hüseyin (r.a.)'a hitaben yine şöyle derdi: "Şüphesiz ki, sizin atanız İbrahim (a.s) İsmail'i ve İshak'ı onlarla koruyordu ." (*Buharî, İbn-i Abbas (r.a.)'dan*)

2) İKİNCİ TEDBİR: Nazar değmesinden korunma yollarından biri de, korktuğu ve şüphelendiği kişilerin yanında güzelliklerini teşhir etmemelidir. Hafız el-Bağavî "Şerhü's-Sünne" eserinde anlattığına göre, Hz. Osman b. Affan (r.a.) çok güzel bir çocuk görmüştü. Bunun üzerine, onu nazardan korumak için çocuğun velisine şöyle dedi: "Bu çocuğun çenesine siyah boya sürerek onun güzelliğini gizlenmiş ediniz."

3) ÜÇÜNCÜ TEDBİR: Gözdeğmesinden korunma yollarından biri de, görüp beğendiği bir şey hakkında, gören kişinin bereketle dua etmesidir. Bir kimse, kendi gözünün başkasına zarar vermesinden korkarsa, ona baktığı zaman şöyle demelidir: "Allah

(c.c.) onu sana mübarek etsin." (*Benzer ifade ile Bkz. Ebu Davud. Nikâh, 36; Tirmizî, Nikâh, 7; İbn-i Mâce, Ezan, 2; Ahmed b. Hanbel, Müsned, 3/281.*) Veya şöyle demelidir: "Ya Rabbi! Ona mübarek eyle." (*Benzer ifade ile Bkz. Müslim, Zühd, 74; Ebu Davud, Vitir, 31; Nesaî, Zekât, 12; İbn-i Mâce, Zühd, 8; Ahmed b. Hanbel, müsned, 3/108, 188, 5/77.*) Yahut şöyle demelidir: "Mâşâallah (Allah ne güzel yapmış) Allah'tan başka kuvvet (sahibi) yoktur." (*Ebu Davud, Edeb, 101.*)

Ya da buna benzer dualar etmelidir. O zaman Allah (c.c.)'ın izni ile zarar defolur gider. Ebu Ümâme (r.a.)'dan rivayete göre, Âmir b. Rebîa, Sehl b. Huneyf e uğramıştı. O sırada Sehl b. Huneyf banyo yapıyordu. Âmir b. Rebîa dedi ki: "Bugünkü gibi parlak bir cild görmedim." Bunun üzerine Sehl b. Huneyf in durumu değişti. Çok geçmeden sar'a nöbetine tutuldu. Bayılıp yere düştü. Gelip Peygamber (s.a.v.) Efendimiz'e haber verdiler. Ona şöyle dediler: "Yâ Resûlallâh! Sehl' in imdadına yetiş. Onu sar'a iletti tuttu ve yere düştü." Peygamber (s.a.v.) Efendimiz: "Kimin nazar etmesinden şüphe ediyorsunuz?" Diye sordu. Dediler ki: "Âmir b. Rebîa'dan şüphe ediyoruz." Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurdu: "Sizden biriniz kardeşinden hoşuna giden bir şey gördüğü zaman onun mübarek olması için dua etsin." (Ebu Ümâme rivayet etmiştir.) Daha sonra bir kap suya okudu ve Âmir'in o su ile abdest almasını emretti. Âmir de o su ile abdest aldı. Ayrıca yüzünü yıkamasını, Kollarını dirseklere kadar yıkamasını, Dizlerini yıkamasını, Eteğinin iç kısmını yıkamasını Ve yine üzerine su dökmesini emretti. Zührî diyor ki: "Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz ayrıca ona, kabı ters çevirmesini emretti." Hadis-i şerifte gözdeğmesinin ilacı beyan olunmuştur. Buna göre, nazar eden kimsenin abdest azalarını yıkadığı ve bilhassa cildine temas eden iç çamaşırlarını yıkadığı su alınır ve nazar olunan kimsenin arkasından dökülür. Bir hadis-i şerifte Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmuştur: "Sizden yıkamanız istenirse, yıkayınız." (Müslim rivayet etmiştir.) Yani, bir şahıs gelip de sizden birinizin abdest ve gusül suyundan elbisenin bir kısmına sürmek isterse, bunu yapsın. Bundan dolayı ona kızmasın, demektir.

Kendi nefsinden, başkasına nazar değmiş olmasından şüphelenen ve endişe duyan kimsenin yapması gereken şey, Allah

(c.c.)'dan korkması ve gözdeğmesine sebep olabilecek şeylerden sakınmasıdır. Bunun için Allah (c.c.)'ı çokça zikretmeye devam etmelidir. İnsanlardan hoşla giden bir şey gördüğü zaman Allah (c.c.)'dan, onu mübarek kılmasını dilemelidir. Yüce Allah (c.c.)'ın, insanlara vermiş olduğı nimetlere kesin olarak hased etmemelidir. Çünkü eğer onlara hased ederse, sanki Rabbine karşı itirazda bulunmuş gibi olur. İşte buda apaçık bir hüsrandır.

GÖZ DEĞMESİNİN SEBEPLERİ

Gözdeğmesi(nazar)iki sebepten dolayı olur: Biri, şiddetli düşmanlıktır. Diğeri de, bir şeyi beğenip onu güzel bulmasıdır. Resulüllah (s.a.v.)Efendimiz şöyle buyurmaktadır:"Gözdeğmesi hak ve gerçektir. Eğer kaderin önüne geçen bir şey olsaydı, nazar, onun önüne geçerdi." (*Müslim,Abdullahb.Abbas(r.a.)'dan*)

"Allah (c.c.)'ın kaza ve kaderinden sonra benim ümmetimden ölenlerin çoğı gözdeğmesindendir."(El-Bezzâr.Câbirb.Abdullah(r.a.)'dan.) Nice kimse vardır ki, Allah (c.c.) ona bolca mal ve nimet vermiştir de bir hasedcinin nefsi o nimetlere takılmıştır. Böylece o adamın malı bir felâkete ve zarara uğramıştır. Yahut bütün malı ve mülkü yokolup gitmiştir. Yine nice insanlar ve özellikle de bazı kadınlar vardır ki, Allah (c.c.) onlara son derece fizikî güzellik vermiştir de bir hasedcinin nefsi o güzelliklere takılmıştır. Böylece o güzele bir felâket. Yahut bir hastalık, Ya da benzeri bir musibet gelmiştir de uzman doktorlar onun tedavisinden âciz kalmışlardır.

NAZAR DEĞMESİNDEN SONRA

Nazar değdikten sonra da şeriata uygun çareler vardır. Kur'an-ı Kerim'de ve hadis-i şeriflerde bu hususa işaret eden deliller bulunmaktadır.

Yine şu sure ve ayetler dua maksadıyla okunmalıdır. Fatiha Suresi, Ayet'el-Kürsî, Felâk Suresi, Nâs Suresi, Ayrıca Cebrail (a.s)ın, Resûlüllah (s.a.v.) Efendimiz'e okuduğı ve öğrettiğı şu dua okunmalıdır: "Allah (c. c.) 'in ismi ile sana rukye ederim (okuyup üflerim). Sana eziyet veren her şeyin şerrinden, Her nefsin yahut hased edenin kem gözünün şerrinden Allah (c.c.) sana şifa versin.

Allah (c.c.)'in ismi ile sana rukye ederim" (*Buharî, Kitabu't-Tıb, 38; Müslim, Kitabu's-Selam, 40; Ebu Davud, Kitabu't-Tıb. 19; Tirmizî, Kitabu'l-Cenâiz, 4; İbn-i Mâce. Kitabu't-Tıb, 36. 37; Ahmed b. Hanbel, Müsned. 6/332.*)Yine Resûlullah (s. a.v.) Efendimiz' in bir hastalığı olduğu zaman Cebrail (a.s) gelir ve şu duayı okurdu:"Allah (c.c.) 'in ismi ile sana rukye ederim (okuyup üflerim). Allah (c.c.) bütün hastalıklardan sana şifa versin. Hased ettiği zaman hased edenin şerrinden ve bütün kem gözlülerin şerrinden (seni korusun)."
(*Müslim, Hz. Âişe (r.a.)'dan.*)

Bazı İslâm büyüklerinden nakledilmiştir ki; gözden sakınmanın şartı, iyilikleri, güzellikleri, zînetleri gizlemektir. Bir kimsenin kendisini, ailesini veya çocuğunu süsleyip el âleme teşhir etmesi uygun değildir. Allâme İbnu'l-Kayyım diyor ki: "Kim bu duaları okuyup tecrübe ederse, faydasının derecesini ve ona ne kadar çok ihtiyaç bulunduğunu anlar. Bu dualar, nazar edenin tesirine mâni olur. Onu okuyan kimsenin imanının kuvvet derecesine göre nazarın etkisini giderir. Çünkü bu dualar silahtır. Silah ise, kullana göre etkili olur."Kimi, tam merkezden vurur. Kimi de, ıskalar!

Abdullah es-Sâcî (r.a.)'ın anlattığına göre, kendisinin çok güzel bir devesi vardı. Birgün devesine binerek yol arkadaşları ile beraber sefere çıktı. Yolculard an biri vardı ki, gözü değerci. Bu durumu bilenler Abdullah'ı uyardılar. Devesini o adamın gözünden sakınmasını söylediler. Abdullah o adamın, devesine bir zarar veremeyeceğini söyleyip pek aldırmadı. Abdullah'ın sözlerini ve davranışını da o adama anlattılar. Adam, kendisini ispat etmek için Abdullah'ı kollamaya başladı. Bir mola sırasında Abdullah oradan ayrılınca, adam hemen gelerek deveye nazar etti. Biraz sonra deve hastalanıp yere düştü. O sırada Abdullah da çıkageldi. Deveyi o vaziyette görünce neler olduğunu sordu. Dediler ki: "Sen gidince hemen o adam gelip deveye nazar etti. Hayvana bakınca o da bu hâle geldi."Bunun üzerine Abdullah: "O adamı bana gösterin" dedi. Onlar da gösterdiler. Abdullah, adamın yanına varıp karşısında durdu. Sonra şu duayı okudu:"Allah (c.c.)'ın ismiyle hapsedenin hapsinden, Kuru taşın (şerrinden),Yakıcı kıvılcımın (şerrinden Allah 'c.c.)'a sığınırım).Nazar edenin gözdeğmesi, kendi aleyhine

dönsün ve en sevdiği kişinin üzerine dönsün. Gözünü çevirip de (sema' ya) bak! Bir bozukluk görüyor musun? Sonra gözünü iki kez çevir de yine bak. Göz hor, Hakir, Bitkin ve ümidini kesmiş olarak tekrar sana döner."*(Bu duanın son kısmı, Mülk Suresi,3-4.)*Abdullah es-Sâcî bu duayı okuyunca gözdeğmesi kalktı. Allah (c.c.)'ın izni ile devesi iyileşti.

Dikkat Edilmesi Gerekenler:

Gözdeğmesi (nazar) bazan insanlardan olur. Bazan da cinlerden olur.Mü'minlerin annesi Ümmü Seleme (r.a.)' dan rivayete göre, Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz, evinde bir kız görmüştü.Kızın yüzünde bir değişme farketti ve şöyle buyurdu:"Ona rukye yapınız (okuyup üfleyiniz). Çünkü onda gözdeğmesi (nazar) vardır." *(Buharî ve Müslim, Ümmü Seleme (r.a.)'dan.)*

Hafız el-Bağavî diyor ki: "Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz nazar değmesine işaret ederken cinlerden nazar değmiş olacağını kasdetmiştir." Deniliyor ki: "Cinlerin nazar etmesi, mızrak ucundan daha tesirlidir."Şüphe yok ki, insan kirli elbiselerini değiştirmek için çıkardığı vakit Yahut tuvalet ihtiyacını gidermek için, Ya da bir başka sebeple avret yerini açtığı vakit cinlerin nazarından korunmak için dua etmelidir. Bu da Cenab-ı Hakk'ın ismini zikretmekle olur. Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurmuştur:"Onlardan (insanlardan) biri helâyâya girdiği zaman, başka bir rivayette, elbisesini çıkarıp bir yere koyduğu zaman bismillah demesi, cinlerin gözleri ile Âdemoğlunun avret mahallinin arasında bir perdedir." *(Tirmizî. Sünen'inde ve Ahmed b. Hanbel de Müsned'inde.)* Cenab-ı Hakk'ın ihsan ettiği sağlığı, Güzelliği, Nâil olduğu nimetler ve sair sebeplerle gözdeğmesine hazır olan kimse, daima tedbirli olmalı ve kendisini teşhir etmemelidir. Özellikle kadınlar kendi güzelliklerini ve bilhassa kız çocuklarının güzelliklerini aşırı derecede teşhir etmemelidirler. Çünkü bunun sonucunda birçok üzücü olaylara şahit olunmaktadır.

Bu konuda şâir diyor ki: Kemâl sahibi sevilir, Olgunluk başta bir taçdır. Fakat yeri gelince onu Nazardan koruyan ayba muhtaçtır. Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz Esmâ binti Umeys (r.a.)'a

hitaben şöyle buyurmuştur: "Bana ne oluyor ki, kardeşoğullarının cisimlerini zayıf görüyorum! Yardıma muhtaç duruma gelmişler." (*Müslim, Câbir b. Abdullah (r.a.)'dan.*) Bunlar Hz. Cafer b. Ebu Tâlib'in çocukları idiler. Esmâ dedi ki: "Onların bir hastalıkları yok. Fakat onlara nazar değdi." Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurdu: "(O halde) sen onlara rukye yap. (okuyup üfle.)" (*Ahmed b. Hanbel. Müsned, 3/333.*)

İnsanlardan bazıları rukye tedavisi (okuyup üfleme) talep ettikleri zaman okuyan kişinin inancının sağlam olup olmadığını, Maksadını, İlmini araştırmıyorlar. Bu sebeple de sahtekârlara, Büyücülere ve kötü maksadlı olanlara yöneliyorlar. O bozguncular, yapıcı olmaktan çok yıkıcıdırlar. Hatta onların içinde niceleri vardır ki, haram olan şeyleri Yahut bid'atları, Ya da şirk olan şeyleri insanlara emrederler. Böyle kimselerin şerlerinden muhafaza etmesini Yüce Allah (c.c.)'dan dileriz. Rukye (okuyup üfleme) talep eden kimseye gereken şey, dikkatli olması ve işini sağlam yapmasıdır. Yani, ya kendisi okumalı Yahut da buna ehil olan imanlı ve ihlâslı kimseleri bulmalıdırlar. Şunu da iyi bilmelidir ki; Eğer şeriatın uygun gördüğü şartlar uygun olmazsa, rukye yapmak caiz olmaz. İslâm şeriatına uygun olan şartlar şunlardır:

a) Okunan şeyler, Kur'an-ı Kerim ayetleri ya da Resûlullah (s.a.v.) Efendimiz'in okuyup tavsiye buyurduğu dualar olmalıdır.

b) Ayet ve hadisler orijinal metni ile ve mânâsı bilinerek okunmalıdır.

c) Okuyanın şunu da çok iyi bilmesi gerekir ki, rukye'nin kendisi hiçbir tesir icra etmez. Her şey Allah (c.c.)'ın takdiri ile olur. Şifayı verecek olan da bizzat Allah (c.c.)'ın kendisidir. O, bir şeyi sebep kılmıştır.

d) Aslı esası olmayan vehimlerden ve vesveselerden kaçınarak, Vesile olacak fiili işleyerek sonucu Allah (c.c.)'a bırakmalı ve samimiyet le Cenab-ı Hakk'a tevekkül etmelidir. Hz. Yusuf (a.s.)'in kıssasını anlatan şu ayetin mânâsını derin derin düşünmeliyiz: "Ayrı ayrı kapılardan (şehre) girin (ki size nazar değmesin.) Yine de Allah'ın takdir ettiği bir şeyi ben sizden gideremem. Hüküm ancak Allah'ındır. Ben ona güvenip dayandım.

Tevekkül edenler de yalnız ona güvenip dayanmalıdırlar." (Yusuf Suresi,67.)

e)Bilmelidir ki, gözdeğmesinden (nazardan) korunmak ve onu tedavi etmek, ancak Allah (c.c.)'dan ve onun Resûlü'nden gelen şeylerin doğruluğuna inanmakla mümkün olur.Eğer bu konuda şüphe ve tereddütleri olursa, ilacın tesiri de azalır.

Peygamber Efendimiz (s.a.v), hayvanının terkisine bindirdiği Abdullah b. Abbâs (r.a)'a hitaben: “Ey çocuk! Sana, Allah’ın seni faydalandıracağı kelimeler öğreteyim mi?” İbn Abbâs(r.a)da: “Evet,eyAllah’ınResulü..”deyinc,Efendimiz(s.a.v):“Allah’ın emir ve nehiylerini (onlara riayet etmek suretiyle) muhafaza et ki Allah da seni muhafaza etsin. Allah’ın emir ve nehiylerini muhafaza et ki, O’nu(yardıını) her zaman önünde bulasın. Genişlik zamanında O’nu an ki, darlık zamanında da O seni ansın (ve sana yardım etsin).İstediğinde Allah’tan iste; sığındığında Allah’a sığın. Olacak şeyler konusunda kalem kurumuş, hüküm kesinleşmiştir. Şayet mahlûkatın tamamı sana bir menfaat sağlamak için bir araya toplansalar ve fakat Allah onu senin hakkında yazmamış ise, onu yapmaya muktedir olamazlar. Ve şayet sana bir zarar vermek için toplansalar, ancak Allah onu senin hakkında takdir etmemişse, onu yapmaya da güç yetiremezler. Bil ki, zorlandığın şeye sabretmende çok hayır vardır. Zafer sabırla, ferahlık da sıkıntıyla birliktedir. Güçlkle beraber kolaylık vardır.” (Ahmedb. Hanbel,1/307)

ŞEYTANDAN KORUNMA DUALARI

Şeytanı bize tanıtan Allah, ne gibi dualarla ondan korunacağımızı da bize öğretir:

1-FATIHA SURESİ

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: “*Fatiha ve Ayetel kürsi okayana, o gün cin ve şeytan zarar veremez, nazar değmez.*” (Deylemi)

“En faziletli sure Fatiha’dır.” (Hâkim) “Hayrı en çok olan sure fatihadır, her derde şifadır.” (Beyhaki)

“Bir sahabi, Fatiha suresini okuduğunu söyleyince, Efendimiz (s.a.v); Yemin ederim ki, Cenâb-ı Hak, ne Tevrat’ta, ne İncil’de, ne Zebur’da ne de Furkan’da, o surenin benzerini indirmemiştir. O namazlarda tekrar edilen yedi ayet olup, bana verilen Kur’an-ı azimdendir.” (Tirmizi)

“Efendimiz (s.a.v) Cebrail (a.s.)’la birlikte bulunurken, bir melek gelip: “Senden önce hiçbir peygambere verilmeyen, sadece sana verilen iki nurla seni müjdeliyorum. Bunlar Fatiha suresiyle, Bakara suresinin son ayetleri (Amenerrasülü)’dir. Bu ikisini okursan, istediğin mutlaka verilir.” (Müslim)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) diyor ki: “Cenâb-ı Hak, buyurdu ki, Ben namaz suresi olan Fatiha’yı kendimle kulum arasında yarı yarıya paylaştırdım. Yarısı benim, yarısı da kuluma aittir. Bu vesile ile kulum bütün istediklerine kavuşacaktır. Kul, “Elhamdü lillahi rabbil alemiyn (Hamd âlemlerin rabbi olan Allah’a aittir.)” dediği zaman, Allah’u Zülcelâl, “Kulum bana hamdetti” buyurur.

Kul “Errahmanir Rahim (O Rahmandır, Rahimdir), dediği zaman Allah’u Teâlâ “Kulum Beni methetti” buyurur. Kul, “Maliki yevmiddin (Din gününün, kıyametin sahibi’dir) dediği zaman, Allah “Kulum beni tazim etti, işlerini Bana havale etti.” Buyurur. Kul, “İyyake na’büdüve iyyake nestain (Yalnız sana kulluk eder, yalnız senden yardım isteriz” dediği zaman, Allah, “İşte bu kulumla, Benim aramdadır. Onun için ne isterse vardır.” Der. Kul, “İhdinassıratıl müstekim. sıratalleziyne enamte aleyhim. Gayril mağdubi aleyhim veledallin.” dediğinde, Cenâb-ı Hak: “*Bu kulum içindir. Ona istediği vardır.*” der. (Bizi doğru yola sevk, kendilerine nimet verdiği kimselerin yoluna (peygamberler, sıdıklar, velilerin yoluna). O gadaba uğrayanların ve dalalet düşenlerin kâfir, münafık, müşrik, zalimlerin yoluna değil.) Âmin. (K.sitte 8/2531)

Hamd etmek, yani Elhamdulillah demek, namazda vacip, her duadan önce yiyip içtikten sonra söylemek sünnet. Her hatırladıkça söylemek mübah, pis yerlerde söylemek mekruh, haram yeyip içtikten sonra söylemek haramdır ve küfre sebep olur. (Reddül muhtar, 1/6)

Hamd, bütün nimetleri Cenâb-ı Hakk’ın yarattığına ve gönderdiğine inanmak ve söylemek demektir. Şükür ise, bütün nimetleri islama uygun kullanmak demektir. Hamd devamlıdır. Nimet zamanında da sıkıntılı zamanda da hamd edilir. Şükür ise nimet zamanlarında olur. Nimet kalmayınca ihsan bitince şükür de kalmaz. Hamdetmek şükretmekten daha kıymetlidir. Çünkü şükretmekte nimetleri göz önündedir. (İmamı Rabbani, c. 2, m. 33)

“İnsanlara teşekkür etmeyen kimse Allah’a şükretmez. Aza şükretmeyen de, çoğa şükretmez. Allah’ın nimetini söylemek şükürdür. Hiç bahsetmemek ise nankörlüktür.” (Beyhaki)

“Şükür imanın yarısıdır.” (Süyuh, 1/107) Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyururlar ki: “Cennetin bedeli Lailahe illallah, nimetin bedeli Elhamdü lillah” tır. (Deylemi)

“Müminin her işi hayırdır. Nimete şükreder, hayra kavuşur. Belaya uğrayınca da, sabreder, yine hayra kavuşur.” (Müslim)

“Efendimiz (s.a.v) bir kimseye nasılsın? Dedi. O da iyiyim dedi. Efendimiz (s.a.v) üçüncü defa sorunca o kimse, “Elhamdülillah iyiyim” dedi. Efendimiz (s.a.v) işte senden bu cevabı bekliyordum. Bunun için soruyu tekrarladım.” (Taberani)

Cenâb-ı Hak Kur'an'ında: “Şükrederseniz, nimetlerimi artırırım. Nankörlük ederseniz, azabım çok şiddetlidir.” (İbrahim suresi, 7) buyurur.

2-AYET'EL KÜRSİ

Bismillahi'r-rahmâni'r-rahim.

Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm. Lâ te' huzühü sinetün ve lâ nevm. Lehü mâ fis-semâvâti vemâ fil erd. Menzellezî yeşfeu indehü illâ biiznihi. ya'lemü mâ beyne eydihim vemâ halfehüm velâ yühîtüne bişey'in min ilmihi illâ bimâ şâe vesia kürsiyyühüssemâvâti vel ard. Velâ yeûdühü hıfzühümâ ve hüvel alıyyül azîm.

Mânâsı: *Rahmân ve Rahîm olan Allahın ismi ile. Allah. O'ndan başka İlah yoktur. Diridir, Kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun Katında şefaatte bulunacak kimdir? O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir. Onlar ise, O'nun dilediği kadarından başka ilminden hiç bir şey*

kavrayamazlar. O'nun kürsisi, bütün gökleri ve yeri kucaklamıştır. Onların her ikisini de görüp gözetmek O'na bir ağırlık vermez. O çok yücedir, çok büyüktür. (Bakara suresi 255.ayet Elmalılı hamdi yazır meali)

AYETEL KÛRSİ OKUMANIN FAZİLETİ

Kur'ân-ı Kerim'in Seyyidi ve en büyüğüdür. Tevhid ilmiyle alakalı en büyük Ayet-i kerimedir. Geceleyin inmiş olan bu Ayet-i Kerimeyi, Efendimiz (s.a.v), Vahiy kâtibi Hz.Zeyd'i (r.a) çağırarak yazdırmıştır. Ayet-el Kûrsi indiğinde, dünyadaki bütün putlar ve krallar yere düşmüş ve başlarındaki taçları yuvarlanmıştır. Şeytanlar birbirleriyle çarpışarak kaçıp, iblis'in yanına toplanmışlar ve ona bu karışıklığı haber vermişlerdir.

Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in Ayet'el Kûrsi'de bulunan ***“Yâ Hayyu Yâ Kayyumu”, “Hayy ve Kayyum olan Allah'ım Senin Rahmetinle yardım istiyorum”*** buyurarak (üzüntü ve keder anında) ***ettiği duadır. İsm-i Azâm olduğu da rivayet edilmekle beraber, Ariflerin Sultanı Beyazıd-ı Bistami (r.a) “Bu ismin belli bir tarifi yoktur, lâkin sen kalbini herşeyden boşaltıp, onu Allah'ın (c.c) Vahdaniyyetine teslim ederek istediğin İsimle zikret”*** buyurmaktadır.

Ayet-el Kûrsi'de bulunan Esmâ-i İlahiye hiçbir Ayet-i Kerimede yoktur. Çünkü bu Ayet-i Kerime'de, bazıları açık, bazıları gizli olmak üzere onyediyerde Allah'ı Teâlâ'nın İsmi geçmektedir. Yatmadan okuyana Allah'ı Teâlâ tarafından bir koruma verilir, sabaha kadar hiçbir şeytan yaklaşamaz.

Yâ Rasulallah (s.a.v) Kur'ân-ı Kerimin hangi Sûresi(derece bakımından) daha büyüktür? Diye soran Sahabe'ye(r.a), “İhlâs Sûresi” buyurdu. O Sahabe(r.a) “Kur'ân-ı Kerimde hangi Ayet(Fazilet bakımından) daha üstündür.” diye sorunca da, Peygamber Efendimiz (s.a.v) “Ayet'el Kûrsi'dir” buyurdu. ***(Darimi)***

Ayet'el Kûrsi'yi okuyan kimse yedi kalenin içine girmiş gibi muhafaza edilir. Ayet'el Kûrsi, Kur'ân-ı Kerimin dörtte biridir. Efendimiz (s.a.v) buyurdu ki; ***“İlim sana olsun ey Eba Münzir,***

Canım Kabza-i Kudretinde olan Allah'a(c.c) yemin ederim ki, muhakkak Ayet'el Kûrsi'nin bir dili ve ikide dudağı vardır ki, Arş'ın direğinin yanında Melik-i (Müteâl olan Allah'u Teâlâ Hazretlerini) takdis eder(O'na Tazimde bulunur.)” (Ebû Dâvud, Ahmed İbni Hambel)

“Her kim, her farz namazın arkasından Ayetel Kûrsi’yi okursa, Cennete girmekten onu ancak ölüm men eder. Her kim onu yatacağı zaman okursa, Allah’u Teâlâ ona kendi evi, komşusunun evi ve etraftaki evler hakkında güvence verir.” (Beyhâki)

“Bakara Sûresinde bir Ayet vardır ki Kur’ân Ayetlerinin Efendisidir. Şeytan olan herhangi bir evde okunursa (şeytan) o evden çıkar. (O Ayet) Ayet’el Kûrsi’dir.” (Beyhâki) Her kim farz namazın arkasında Ayet-el Kûrsi’yi okursa, diğer namaza kadar Allah’ın (c.c) zimmetinde olur.” (Heysemi)

“Her kim Ayet-el Kûrsi’yi ve Bakara Sûresinin sonunu sıkıntılı(kederli) anında okursa Allah (c.c) ona yardım eder” (Suyuti, Dürrül Mensûr) “Sen Ayet-el Kûrsi’den neredesin? O herhangi bir yemek veya katık üzerine okunursa mutlaka Allah (c.c) o yemek ve katığın bereketini çoğaltır.” (Suyuti)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) Sûre-i Bakaranın sonunu(Amener Rasûlü) ve Ayet’el Kûrsi’yi okuduğu zaman gülerdi ve “Onlar Arş’ın altındaki, Rahman’ın hazinesindendir.” buyururdu. (Suyuti)

Seleme İbni Kays(r.a) “Allah’u Teâlâ, ne Tevratta, ne İncil’de, nede Zebur’da Ayet’el Kûrsi’den daha büyük bir Ayet indirmedir.” (Suyuti) Ayet-el Kûrsi, cinlere karşı kendisinden yardım alınacak duaların en büyüğüdür. Ayet-el Kûrsi’nin insandan şeytanları kovmakta çok tesirli olduğu, ayrıca sâralı kişiye, şeytanın kendisine yardım ettiği sahir(büyücü), kâhin, falcı, nefis ve şehvet ehli, zulüm ve gazab erbabı üzerine sadakatle okunulduğunda onların şeytanlarını etkisiz hale getirir.

Herhangi bir muradın hâsıl olması için Ayet’el Kûrsi 313 kere okunduğunda, dünya ve Ahiret hakkındaki o istek Allah’ın (c.c) izniyle hâsıl olur. Cin musallat olan çocuğa 18 kere Ayet’el Kûrsi okunursa biiznillah şifa bulur. Yemeğe okunursa yemek

bereketlenir. Devamlı okunursa unutkanlığı giderdiğini Hz. Ali (r.a) buyurmuştur. Evden çıkarken okuyan her işinde muvaffak olur ve hayırlı işleri başarır. Evine gelince okursan iki Ayet’el Kürsi arasındaki işlerin hayırlı olur ve fakirliğin önlenir. Bir kimse evinden çıkarken **Ayet’el Kürsi**’yi okursa, Hakk Teâlâ yetmiş Meleğe emreder, o kimse evine gelinceye kadar ona dua ile istiğfar ederler.

Ubey, babası Kab bin Malik; ın (r.a) kendisine şöyle haber verdiğini nakletmiştir: "İçerisinde hurma bulunan bir harmanımız vardı. Ona bakıp noksanlaştığını hissediyordum. Bir gece onu bekledim, derken birden yeni bülüğa ermiş gence benzer biri ile karşılaştım. Selam verdi, selamına karşılık verip: "Sen nesen, cin misin, yoksa insan mısın?" dedim. "Cinim." dedi. "Elini bana ver." dedim. Verdi. Bir de baktım ki, eli köpek ayağına ve tüyü köpek tüyüne benziyor. Bunun üzerine: "İşte bu cin yaratılışı." dedim. O da: "Cinler içlerinde benden daha kuvvetlisinin olduğunu bilirler." deyince: "Yaptığın şeye seni sevkeden nedir?" dedim. "Senin sadaka vermeyi sevdiğini işittim. Bu nedenle hurmandan bir miktarını almayı arzu ettim." dedi. Ben: "Bizi sizden koruyacak şey nedir dedim." "Şu ayet -yani Ayetel Kürsi-" dedi. Ben de onu serbest bıraktım. Ubey der ki: Babam, Resulullah (s.a.v) ın yanına gitti, bunu kendisine haber verdiğinde şöyle buyurdu: "Pis yaratık sana doğru söyledi." (*İbn Hibban*)

Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: "Her farz namazı müteakip Ayetel-Kürsiyi okuyan kimse, ikinci bir namaza kadar korunmuş olur. Ayetel-Kürsiye ancak bir peygamber veya bir sıddık ya da bir şehid devam eder." (*Beyhaki*)

Ahmed bin Hanbel ve diğerleri merfuan şu hadisi naklederler: "Ayetel -Kürsi Kur'an'ın efendisidir (tacıdır), şeytanın bulunacağı herhangi bir evde okunacak olursa, şeytan oradan çıkmış olur." (*Ahmed binHanbel*)

"Kim mümin suresinin baştan üç ayetini ve bir de Ayetel-Kürsiyi sabahladığında okursa akşama kadar bu iki ayetle korunmuş olur. Akşamleyin okuyan kimse de sabahlayıncaya kadar korunmuş olur." (*Tirmizi, Darimi*) Hz. Peygamber (s.a.v)

başka bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur: "Kim Ayetel-Kürsiyi yatağına girerken okursa Allah onu da, komşusunu da, komuşusunun komşusunu da koruyup güven içine alır." (*Beyhaki*)

Ebu Hureyre (r.a) şöyle anlatmıştır: "Hz. Peygamber (s.a.v) Ramazan ayında toplanan zekâtı korumakla beni görevlendirdi. Bir ara birisi gelip zekât olarak getirilen yiyecek maddelerini çalıp avuçladı. Yakalayıp Hz. Peygamber (s.a.v)e götürmek istedim. Yalvardı, muhtaç olduğunu, buna çok ihtiyacı olduğunu söyledi. Bunun üzerine salıverdim. Sabahleyin Hz. Peygamber (s.a.v) le karşılaştığımda bana: "Ey Eba Hureyre! Dün akşam yakaladığın esiri ne yaptın?" diye sorunca dedim ki: "Çok ihtiyacı olduğunu, söyledi. Bende merhamet edip salıverdim." Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v) buyurdu ki: "Ama o sana yalan söylemiştir. İleri de yine dönüp gelecek ve zekâttan almaya çalışacaktır." Anladım ki o kimse yine dönüp gelecek ve zekâttan almaya çalışacaktır. Bunun üzerine pusuya girip bekledim. Yine gelip zekât olarak toplanan gıda maddelerini avuçladı. Yakaladım ve: "Seni bu defa herhalde Hz. Peygamber (s.a.v) in huzuruna çıkaracağım." dedim. Bunun üzerine yalvararak dedi ki: "Aman ne olursun beni bırak, çünkü çok muhtaç durumdayım, bir daha dönmeyeceğim." Bunun üzerine acıdım ve salıverdim. Sabah olunca, Hz. Peygamber (s.a.v): "Ey Eba Hureyre! Esirin ne yaptı?" diye sorunca dedim ki: "Ya Resulallah! Çok ihtiyacı olduğunu, çoluk çocuk sahibi olduğunu söyledi. Bunun üzerine acıdım ve salıverdim." Hz. Peygamber (s.a.v) yine: "O sana yalan söylemiştir. İleride yine gelecek ve avuçlayacaktır." buyurdu. Bunun üzerine yine onu gözetlemeye koyuldum. Tam gelip oradaki gıda maddelerini avuçlarken yakaladım ve dedim ki: "Artık seni üçüncü defadır yakalıyorum. Seni mutlaka Hz. Peygamber (s.a.v)in huzuruna çıkaracağım. Bir daha dönüp gelmeyeceğini söylediğin halde tekrar dönüp geldin." Bunun üzerine o bana şöyle dedi: "Beni bırak da sana öyle bir söz öğreteyim ki Allah o söz ile sana menfaat verir." "Söyleyeceğin söz nedir?" dediğimde şu cevabı verdi: "Yatağına girdiğinde Ayetel-Kürsiyi oku! O takdirde Allah tarafındna bir koruyucu seni devamlı korur. Sabahlayıncaya kadar şeytan sana yaklaşamaz

olur."Bu sözü üzerine onu salıverdim. Sabah olunca Hz. Peygamber (s.a.v): "Akşamki esirin ne yaptı?" diye sorunca, dedim ki: "Ya Resulallah! Allah'ın bana menfaat vereceği birkaç söz öğreteceğini söyledi. Bunun üzerine onu salıverdim." Hz. Peygamber (s.a.v): "O sözler ne idi?" diye sordu. Ben de: "Bana yatağıma uzanacağım zaman Ayet'el-Kürsiyi oku, sonuna kadar tamamla ve böylece sabahlayıncaya kadar Allah tarafından bir koruyucu seni korur ve şeytan da sana yaklaşmaz, dedi." deyince, Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu:"O çok yalancı olduğu halde yine de sana doğruyu söylemiştir. Bu üç gecedir sana hitap eden o kimsenin kim olduğunu biliyor musun?" Ben: "Hayır bilmiyorum." deyince, Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu: "O şeytandır." (Buhari, Nesai)

Cin ve şeytanın kişiden uzaklaşması için Peygamber Efendimiz (s.a.v)in buyurduğu gibi Ayet'el-Kürsiyi bilhusus geceleri okumadan yatmamalıdır. Böyle hareket etmek kişinin hem dünyası hem de ahireti için menfaatlidir.

Rivayete göre tüccarlardan birisi, mısırdan yüklü bir mal aldıktan sonra başka bir beldeye gitmek üzere yola çıktı. Hırsızlarda onu takibe koyuldu. Tüccarın yolunu kesip malını ve parasını ele geçirmek istiyorlardı. Tüccar yolda iken bir ovada konakladı yedi defa Ayet'el-Kürsiyi okuyup etrafına üfledikten sonra kendini manevi bir kale içerisine almış oldu ve öyle uzanıp uyumaya başladı. Hırsızlar geceleyin tüccarın konakladığı yere geldiler. Fakat tüccarın etrafında aşılması güç olan bir hisar vardı. Bunun üzerine bir yol bulamayınca onu terk edip ayrıldılar. Tüccar sabah olunca kalkıp yoluna devam etti ve akşam olunca yine bir yere inip konakladı. Hırsızlar onu takip ediyordu. Gece olunca yine ona doğru yaklaştıklarında yine muhkem bir kale içinde olduğunu, içeri girmenin mümkün olmadığını gördüler. Böylece konaklanan birkaç yerde aynı durum olunca hırsızlar anladılar ki bu gördükleri harikulade bir olaydır ve bunda bir takım hikmetler vardır. Sonra dayanamadılar. Tüccarın yanına gelip gördüklerini ve ne yapmak istediklerini söylediler. Bunda ne gibi bir esrarın bulunduğunu öğrenmek istediler. Tüccar onlara, bu tür felaket ve musibetlerden korunmak için yedi defa Ayet'el-Kürsiyi okuyup altı cihetine

üflediğini, yedinciyi ise okuyup nefesini içine çektiğini ve böylece Allah tarafından bir hisarla korunduğunu söyledi. Görüldüğü gibi, Ayet'el-Kürsinin okunmasında birçok faydalar vardır. Muhammed b. İsâ'dan nakledildiğine göre İbnü'l-Aska' şöyle der: **"Adamin biri Hz. Peygamber (s.a.v)'e gelip Kur'an'ın en faziletli ayeti hangisidir?" diye sordu. Resulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: Âllah'u Lâilâhe illâ huve'l-Hayyu'l-Kayyûm... "** (Müslim, Müsafirîn, 258; Ebû Dâvûd, el-Huruf ve'l-Kiraa, 35; İbn Hanbel, V, 142).

Başka bir hadiste de: "Kur'an'ın en faziletli ayeti Bakara suresindeki Ayet'el-Kürsi'dir. Bu ayet bir evde okunduğu zaman Şeytan oradan uzaklaşır." (Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an,2)

Resulullah (s.a.v) bir defa Ka'b oğlu Ubey'e, ezberinde olan ayetlerden hangisinin daha yüce olduğunu sormuş, "Allah ve Resulu daha iyi bilir" cevabını alınca, soruyu tekrar etmiş, bunun üzerine Ubey, bildiği en yüce ayetin "Allahu lâ ilâhe illâhüve'l-Hayyu'l-Kayyûm" olduğunu söylemiştir. Resulullah (s.a.v) aldığı cevaptan memnun olarak Ubey'in göğsüne vurarak Ey Ebû Münzir! İlim sana kutlu olsun. " buyurmuştur. (Ebû Dâvûd, Vitr,17) Ayrıca Hz. Peygamber (s.a.v) "Âyet'el-Kürsî ,Kur'ân âyetlerinin şahıdır"buyurmuştur.(Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an,2) Bu ayet-i kerîmede Cenâb-ı Allah'ın yüceliği, sıfatları, kâinatta meydana gelen büyük olayların tamamen onun iradesi doğrultusunda vukû bulduğu, onun isteği ve izni olmadan hiç bir kimsenin başkasına şefaet edemeyeceği, O'nun kürsüsü, göklerde ve yerdekilerin ona ait olduğu hakkında bilgi verilmektedir.

Cibril (a.s) bana geldi. Cinden bir ifrit sana tuzak kurmak istiyor. Yatağına girdiğin zaman Ayet'el Kürsi'yi oku. Yani yatmadan evvel Ayet'el Kürsi'yi oku." dedi.""Kim farz olan her namazın ardından Ayet'ül Kürsi okursa ondan sonraki namaza kadar mahfuz kalır." Bu hadis sebebiyle her farz namazdan sonra ayet'el kürsi okunur."Kim sabah çıkınca Ayet'el Kürsi ile Ha-mim tenzilül kitabı minellahlil azizil âlim suresinin evvelindeki iki ayeti okursa o gün akşama kadar (bela ve kazalardan) mahfuz kalır. Kim de akşama dâhil olunca onları okursa o gece sabahlayıncaya kadar

mahfuz olur.""Uyurken ayet'el kürsi okuyana şeytan yaklaşmaz."
(Kütüb-i Sitte TercümeveŞerhi, Prof.Dr. İbrahimCanan)

3-ÂMENERRASÛLU

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللّٰهِ
وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ ۚ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۚ غُفْرٰنَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا ۭ إِلاَّ
وُسْعَهَا ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا أُكْتَسِبَتْ ۚ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ
أَخْطَاْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا ۖ إِصْرًا ۚ كَمَا حَمَلْتَهُ ۚ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا
رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۚ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا ۚ أَنْتَ
مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

Bismillahirrahmanirrahim.

Amenerrasulü bima ünzile ileyhi mirrabbihi vel mü'minun, küllün amene billahi vemelaiketihi ve kütübihi ve rusülih, la nüferriku beyne ehadin min rusülih ve kalu semi'na ve ata'na gufraneke rabbena ve ileykelmesir. La yükellifullahü nefsenilla vüs'aha, leha ma kesebet ve aleyha, mektesebet, rabbena latüahızna innesiyna ev ahta'na, rabbena vela tahmil aleyna ısran kema hameltehü alelleziyne min gablina, rabbena vela tühammilna,

mala takatelena bih, va'fü anna, vağfirlena, verhamna, ente mevlana fensurna alel gavmil kafiriyn.

Manası: ” Peygamber, kendisine Rabbinden indirilen Kur’ân’ı tasdik edip ona îman etti. Mü’minler de onunla beraber îman ettiler. Onların hepsi Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine îman etti. Onlar, “Biz Allah’ın peygamberlerinden hiçbirini ayırmayız; birine inandığımız gibi hepsine de inanırız” diyerek îman getirdiler. Ve dediler ki: “İşittik ve emrine uyduk. Affını ve mağfiretini dileriz, ey Rabbimiz! Varılacak yer Senin huzûrundur.” Allah kimseyi gücünün yettiğinden fazlasıyla mükellef tutmaz. Herkesin kazandığı hayır kendi lehine, işlediği günah da kendi aleyhinedir. Ey Rabbimiz! Unutulur veya hatâya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesâba çekme. Ey Rabbimiz! Bizden evvelkilere yüklediğin gibi bize de ağır vazîfeler ve musîbetler verme. Ey Rabbimiz! Bize güç yetiremeyeceğimiz şeyi de yükleme. Günahlarımızı affet. Bizi bağışla. Bize merhamet et. Bizim dostumuz ve yardımcımız Sensin. Kâfirler gürûhuna karşı Sen bize yardım et.”

Aklı başında hiçbir adam görmedik ki Bakara Suresi’nin son iki ayetini okumadan uyusun." Bu söz Hz. Omer(r.a) ile Hz. Ali’ye (r.a) aittir. Bakara Suresi’nin son iki ayetinin ne kadar önemli olduğunu Kainatin iftihar tablosu’ndan bizzat işitmişler ve bu iki ayeti hayatları boyunca uyumadan önce okumuşlar. Peygamber Efendimiz (s.a.v) "Amenerrasulu" diye başlayan Bakara Suresi’nin son iki ayeti hakkında şöyle buyuruyorlar: "Her kim geceleyin Bakara Suresi’nden bu iki ayeti okursa ona yeter.(Buhari, Müslim, EbuDavud, Tirmizi, İ.Mâce)

Cenab-ı Hak Bakara Suresi’ni iki ayetle sona erdirdi ki, bunları bana, Arş’ın altındaki bir hazineden verdi. Bunları öğreniniz, kadınlarınıza, çocuklarınıza belletiniz, öğretiniz. Çünkü bunlar salâttır (namazdır), hem duadır, hem Kur’an’dır .”(Ahmed b.Hanbel. Hâkim) “Bakara Süresinin sonunda iki ayet vardır. Kim bunları okursa (dünya ve âhîret maksatları için veya o gecede okuyacağı Kur’ân için) ona yeterlidir.” (Buharî, Fedâîlul-Kur’ân 10)

Peygamber Efendimiz'e (s.a.v) miraçta üç hediye verilmiştir: Beş vakit namaz, Bakara Sûresi'nin son iki ayeti, ümmetinden Allah'a şirk koşmadan ölenlerin büyük günahlarının bağışlanacağı müjdesi. (Müslim, İman,279)

“Cenab-ı Hak yeri ve göğü yaratmazdan bin sene önce bir kitap yazdı. O kitaptan iki âyet indirdi. O âyetlerle Bakara Sûresine nihayet verdi. O âyetler bir evde üç gece okunursa o eve şeytan yaklaşmaz.” (Tirmizî, Sevâbu'l-Kur'ân4)

Bu hadis, “âmenerresûlü”nün faziletini ifâde eden en veciz ve geniş hadistir. Cenab-ı Hakk'ın yeri ve göğü yaratmazdan bin sene önce yazmış olduğu kitaptan maksad, bütün peygamberlere gönderdiği kitabın kendisidir. Âyetler Cenab-ı Hakkın kelâmı olduğu için onların Peygamberimizin zamanında nâzil olması daha önceden ilm-i İlâhîde bulunmalarına engel değildir. Çünkü Cenab-ı Hakkın kelâmı ezeli olduğundan, bunun için zaman mefhumu söz konusu olmaz. Kur'ân-ı Kerim ve içindeki âyet ve sûreler de buna dâhildir. İşte her yatsı namazından sonra bu iki âyeti kerimeyi okuyanlar bu faziletten nasibini almaktadır.

“Vefat eden Müslümanı fazla bekletmeyin, kabrine götürmekte acele edin. Kabrinde onun başucunda Fatiha, ayakucunda ise Bakâra suresinin sonunu okuyun.” (Taberani)
“Âmenerresûlü'yü okumak geceyi ihyâ ve kötülüklerden korunmaya kâfidir.”(İmâm-ı Nevevî) ***“Cenazeyi defnettikten sonra, etrafında oturup veya çömelip, sessizce Bakara sûresinin başını ve sonunu okumak ölü için duâ ve istiğfâr etmek müstehabdır”.*(İbni Âbidîn)**

“Âmenerresûlü'yü okumak, gece ibadet, vird ve zikir yerine geçer. Sevab ve fazilet olarak yeter. O gece, gelebilecek âfetlerden, şeytanın, insanların ve cinlerin şerrinden korur.”
“(Bedreddin Aynî)

4-HAŞR SURESİ

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (21) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ

وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (22) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ
 الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ (23) هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ
 الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ (24)

Bismillahirrahmanirrahim

“ Lev enzelnâ hâzel kur'âne alâ cebelin lereeytehu hâşian mütesaddian min haşyetillâh ve tilkel'emsâlû nadribuha linnâsi leallahüm yetefekkerûn! Huvallahulleziy lâ ilâhe illâ hu alimul ğaybi veşşehadeh hüver rahmanür rahim. Hüvallahülleziy lâ ilâhe illâ hu elmelikül kuddûsüs selâmül mü'minül müheyminül aziyzül cebbarul mütekebbir sübhanallahi ammâ yüşrikûn. Hüvallahul hâlikul bâriy-ül müsavvir lehül'esmâül husna yüsebbihu lehu ma fissemâvâtî vel'ard ve hüvel aziyzül hakiym “

Manası:”Biz bu Kur'ân'ı bir dağa indirseydik, Allah'ın korkusundan onu baş eğmiş, parça, parça olmuş görürdün. Bu misalleri düşünsünler diye insanlara veriyoruz. O, öyle Allah'tır ki O'ndan başka tanrı yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O, esirgeyen bağışlayandır.

O, öyle bir Allah'tır ki, kendisinden başka hiçbir tanrı yoktur. O, mâlik ve sahiptir, münezzehdir, selâmet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini zorla yaptıran, büyüklükte eşi olmayandır. Allah puta tapanların ortak koştukları şeylerden münezzehdir.O, yaratan, var eden, varlıklara şekil veren Allah'tır. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nun şânını yüceltmektedirler. O, gâlib olan, her şeyi hikmeti uyarınca yapandır.(Haşr Suresi,21.22.23.24)

Malik b.Yesâr'dan rivayet edildiğine göre Rasûlüllah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: Kim sabah kalktığında üç defa:"Euzubillahis-Semî'il-Alîmi mineş-şeytanirracım"der, sonra Haşr suresi'nin son üç ayetini okursa, Allah'u Zülcelâl kendisine 70000 melek görevlendirir, bunlar akşama kadar o kişiye dua ve istigfar ederler. Eğer o gün vefat ederse şehid olarak ölür. Bunu

akşamleyin okuyanda aynı derecededir."(Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 22; Müsned, V/26; Ayrıca Darimî, Beyhakî ve Taberani'de rivayet etmişlerdir. Bk. Ibn Kesîr, IV/537; Tuhfetü'l-Ahvezi, VNI/240; Fethu'l-Beyân, IX/363).

Rivayetlerin çoğunda son üç ayetten bahsedilmekle beraber, "Levenzelnâ'dan aşağısı" diyen rivayetler de vardır. (*Kurtubî, XVNI/1*). Bazı rivayetlerde de sadece "Haşr sûresinin sonu" denir ve ayet sayısı bildirilmez. (*Kurtubî, XVNI/1*). "İsm-i A'zam" Haşr Sûresinin son altı ayetindedir," rivayeti de vardır. (*Kurtubî, XVNI/49; Fethu'l-Beyân, IX/368 (Ibn Adıy, Ibn Merdüye, Hatip Bağdâdî, Beyhakî(Su'abu'l-İman)rivayetetmişlerdir*). Bunun sabah ve akşam namazlarının bitiminden sonraya alınması, âlimlerimizce belli bir yer tesbitiyle düzenli okunmalarını sağlamak için olmalıdır.

Bu Sure Kur'ân-ı Kerîm'in 59.sûresi. Medine döneminin dördüncü yılı Rebiülevvel ayında nâzil oldu. Sûre, 24 âyet, 445 kelime, 1530 harften meydana gelir. Adını ikinci âyetinde geçen, Benû Nadir yahudilerinin sürgününü ifade eden "haşr"kelimesinden almaktadır. Nadiroğullarından bahsettiği için bu sûreye "Nadir sûresi" de denir. Sûrenin iniş nedeni, Nadiroğulları yahudilerinin sözleşmelerinden dönerek müslümanlar aleyhinde Medine'ye saldıran müşrik ordusuna yardım etmeleri ve bununla da kalmayıp Hz. Peygamber'e (s.a.v) suikast düzenlemeleri yüzünden müslümanlarla yaptıkları savaştır. Sure bu savaşı ve neticesini konu edinir ve ardından Müslümanları ahlâkî yönden eğiten ayetten gelir. Son bölümdeki âyetler de Allah'ın sıfatlarını anlatır. Sûrenin inmesine neden olan olayı kısaca özetlemek gerekir ki daha iyi anlaşılsın. Tarihte birçok sürgünlerden sonra Medine'yi kendilerine yurt edinen üç Yahudi kabilesinden biri olan Benû Nadir, Medine'de ekonomik bakımdan Arap kabileleri Evs ve Hazrec'ten daha güçlüydü. Araplara karşı ittifak kuran Benû Kaynuka, Benû Kureyza ve Benû Nadir ekonomik güçlerini de kullanarak Araplara üstünlük sağlamışlardı. Ancak Arap kabilelerinin birbiri arasında düşmanlıklar ve bölünmeler bu durumlarının asıl nedeniydi. Arap kabilelerinin parça parça ve düşman halde yaşaması. Yahudilerin gücünü arttırıyor ve bunun devamı içinde düşmanlıkları körükliyorlardı. Bu ortamda düşman olan iki kabile Evs ve Hazrec'in İslâm'ı seçip

kardeş olmaları ve ardından Mekkeli Müslümanlara kucak açıp peygamber'in öncülüğünde Medine'de güçlü bir İslâm toplumu oluşturmaları Yahudilerin gücünü kırmış ve istemeye istemeye Müslümanlarla barış antlaşması yapmışlardı. Ancak fırsatını bulduklarında da tek tek bu anlaşmayı ihlal ettiler. Antlaşmanın kendilerine yüklediği"dış düşmana karşı Medine'yi birlikte savunma"görevini hiçbir zaman yapmadıkları gibi düşmanla işbirliği yaptılar. Önce Benû Kâynuka bozdu antlaşmayı; Medine'den sürgün edildiler. Ardından Benû Nadir aynı şeyi yaptı, üstelik Peygamber (s.a.v)'i öldürmeye teşebbüs etti. Ancak Cebrâil (a.s)'in haber vermesi üzerine suikastı atlatan Peygamber Efendimiz (s.a.v) kendilerine şu ultiyatı gönderdi: "Yapmak istediklerinizi öğrendim. On gün içinde Medineyi terkedin.

Bundan sonra sizden kim ele geçirilirse öldürülecektir"Münâfıkların reisi Abdullah bin Übeyy kendilerine haber gönderdi:"Yerinizi terketmeyin. İki bin adamımla yanınızdayım. Ayrıca Benû Kureyzâ ve Gatafan oğulları da yardıma hazır." Bu güvenceyi alan Benû Nadir, Rasûlüllah (s.a.v)'a Medine'yi terk etmeyeceği haberini gönderdi.

Kendilerini kuşatan İslâm ordusuna karşı en çok on beş gün dayanabilen Benû Nadir teslim oldu; silahları dışında develerine yükleyebildikleri kadar varlıklarını alarak şehri terk etmelerine izin verildi. Geride bıraktıkları ganimetler (arazi, bağ-bahçe, dükkân vs.) müslümanlara kaldı. İşte sûre bu olay çerçevesinde, ganimet dağıtımı konusunda hırsla kapılan müslümanlara dönerek durumu aydınlığa kavuşturmak ve onlar bir öğüt almak için inmiştir.

Sûre beş ana bölümden meydana gelmektedir;1-4.cü âyetler Benû Nadir'in yurtlarından sürülmelerini konu edinir. Ne kendilerinin ne de mü'minlerin tahmin etmediği bir şekilde, Allah'ın (c.c) kalplerine saldırdığı korku nedeniyle kendi elleriyle evlerini söküp şehri terk etmelerinden basiret sahiplerinin ibret alması istenir. 5.ci âyetle ise Müslümanların savaş anında benimseyecekleri tavır ve taktik ele alınır."Hurma ağaçlarını kesmeniz yada kökleri üzerinde bırakmanız, Allah'ın izniyle idi.(Allah bu izni)fâsıklar rezil olsun diye vermişti" Yahudileri

kuşatan müslümanlar onları teslim olmaya zorlamak için bağ ve bahçelerindeki ağaçların bir kısmını kestiler. En büyük gelir kaynaklarından mahrum bırakılan Benû Nadir bu hâliyle Medine’de kalamazdı. Tek çare olarak teslim oldular. Allah onları müslümanlar karşısında zelil etti; hem de iki kez. Müslümanlar kendi ağaçlarını keserken engel olmak için hiçbir şey yapamadılar, kalelerinin ardından zelil bir şekilde seyrettiler. İkinci zelillikleri de sürgün anı ve olayıdır. Kesilmeyen ağaçlar ve araziler müslümanların eline geçince kahrılarından zelil oldular. 6ilâ 10.cu âyetler arasında Müslümanların eline geçen bu savaş ganimetleri konusu ele alınmakta; İslâm askerlerinin savaşarak ele geçirdikleri ganimetle savaş yapılmadan kazanılan ganimetler arasındaki fark beyan edilmektedir. (İslâm hukukunda bu ayrım "Fey" ve "Ganimet" olarak adlandırılır): Ganimetin beşte dördü askerler arasında paylaştırılırken savaşmadan kazanılan Fey ise "Allah, Rasûlü, O’na yakın akrabalar, yetimler, fakirler ve yolda kalmışlar içindir. (Bunun nedeni) o mal yalnızca zenginleriniz arasında elden ele dolaşan bir servet olmasın diyedir." Bu hükümden hoşnut olmayanlar için hemen ardından bir uyarı geliyor: "Rasûl size ne verdiyse onu alın, ne yasak ettiyse ondan uzak durun" Ve bu uyarıyı Allah korkusuyla, onun azâbıyla destekliyor. Ardından gelen âyetlerde bu Fey’den hak sahibi olan diğer kişiler belirtilir: Mekke’den tüm mallarını bırakıp Medine’ye göçen muhâcirler ve onları kendi kardeşleri yapıp bütün mülklerini paylaşan Medineli Ensâr da bu haktan yararlanacak kişiler arasındadır. (Bu konudaki âyet daha sonraki dönemlerde fethedilen toprakların ne şekilde değerlendirileceği konusunda bir delil kaynağı olmuş, ancak İslâm âlimleri arasında tam bir görüş birliğine varılamamıştır. Hanefîlere göre İslâm devlet başkanı bu konuda yetki sahibidir; dilerse beşte birini askerlere dağıtır, kalanını devlet bütçesine aktarır, dilerse tamamını bütçeye aktarır. Mâlikîlere göre tamamı vakıf malı olur ve devlet kontrolüne girer. Hanbelîler bu konuda Hanefîler gibi düşünür. Şâfiîlere göre ise gayr-i menkuller devlete, menkullerde savaşan askerlere âittir). 11.ci ilâ 17.ci âyetlerde, Müslümanların Benû Nadir’le yapacakları

muhtemel bir savaş karşısında münâfıkların yaptığı tercih ve bunun nedenleri açıklanır. Onların Allah'tan daha çok Müslümanlardan korktukları, buna rağmen gizli gizli aleyhte çalıştıkları haber verilir. Ama hiçbir zaman saflarını kesin çizgilerle belirlemezler. Kim güçlüyse onun yanında yeralırlar. "Eğer onlar çıkarılsa, bunlar (münâfıklar) onlarla beraber çıkmazlar. Onlara savaş açılmış olsa, bunlar onlara yardım etmezler". Hâlbuki ikibin kişiyle yardıma gideceğine söz verenler bunlardı. O münafıklar **"İnsana, 'inkâr et' diyen ve insan inkâr edince de " ben senden uzağım, ben âlemlerin Rabbi Allah'tan korkarım' diyen şeytan gibidirler"** Sûrenin son bölümünü oluşturan 18.ci ve 24.ci âyetler müslümanlara ve nefesine uyan Müslüman görünümlü münâfıklara dönerek onları, her şeyi bilen, kalplerde gizlenen herşeyden haberdar olan Allah'tan korkmaya çağırıyor. Sûrenin 21.ci âyetinden 24.cü âyetine kadar olan âyetlerde Allah'ın, Âlim, Rahman, Rahim, Melik, Kuddüs, Selâm, Mü'min, Müheymin, Aziz, Cebbar, Mütekebbir, Hâlik, Bâri', Musavvir sıfatları hatırlatılarak mü'minler uyarılıyor. Peygamber Efendimiz (s.a.v) bir hadis-i şeriflerinde bu âyetler hakkında şöyle buyururlar: **"Bir Müslüman sabah ve akşam namazlarından sonra üç kez "Eûzubillahis Semi'ül Âlîmi mineş Şeytanir Racim deyip Lev enzelnâ diye başlayan Haşr sûresinin son dört âyetini okursa o gün veya o gece öldüğünde şehid olur."** Efendimiz (s.a.v) bu âyetlerin faziletini şöyle anlatıyor: "Sûre-i Haşr'ın âhirini gecede veya gündüzde okuyan kimsenin, vâdesi tamam olup da ölecek olsa, gündüz ölürse, gündüz okunması sebebiyle, gece ölürse, gece okunması sebebiyle cennete dâhil olur" (ki bu âyetler: Hüvallahüllezîy lâ ilâhe illâhû. Kelâmıyla başlayan kısımdır).

"Kim sabah kalkarken üç defa "Eûzü billâhi's-Semi'ül-Alîmi mineş-Şeytânirracîm" "Allah'ın rahmetinden kovulmuş olan şeytandan, işiten ve bilen Allah'a sığınırım" der ve Haşr Sûresi'nin sonundan üç âyet okursa, Allah o kimseye akşama kadar duâ ve istiğfar etmek üzere yetmiş bin melek vazifelendirir. O günde ölürse şehid olarak ölür. Kim geceye girerken okursa o da aynı dereceye ulaşır." (Tirmizî, Fedâilü'l-

Kur`ân 22, Mevâkıt65;Müsned,5/26) "İsm-i A`zam, Haşr Sûresinin son altı ayetindedir." rivayeti de vardır. (Suyuti, *ed-Dürrül-Mensûr*,8/121; *Alûsî, ilgiliyetlerintefsiri*.)

5-İHLÂS SURESİ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (1) اللَّهُ الصَّمَدُ (2) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (3) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (4)

“Deki; O, Allah’tır, bir tektir. Allah Samed’tir. (Herşey ona muhtaçtır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir. O’ndan çocuk olmamıştır. Kimsenin babası değildir.) Kendisi de doğmamıştır. (Kimsenin çocuğu değildir.) Hiçbir şey O’na denk ve benzer değildir.” (İhlâs suresi, 1-4)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “İhlâs suresini okumak Kur’an-ı Kerimin üçte birine okumaya denktir.” (Buhari)

“İhlâs okuyan Müslümana Cennet vacip olur.” (Nesai)

“On kere ihlâs okuyana Cennette bir köşk verilir.” (İmamı Ahmed)

“Yatarken yüz kere ihlâs okuyan Cennete girer.” (Tirmizi)

“Sabah akşam üç kere ihlâs ve Muavezeteynni okuyan, bela ve sıkıntılardan korur.” (Tirmizi)

“Cuma namazından sonra, yedi kere ihlâs ve muavezeteyn okuyan, bir hafta kazadan, beladan ve kötü işlerden korunur.” (İbn Sünni)

“Yatarken Fatiha ve ihlâs okuyan kimse, ölümden Başka her şeyin zararından emin olur.” (İbn Abdilber)

“Efendimiz (s.a.v), bir yeri ağrıdığına Felak ve Nas suresini okur, üzerine üfler ve ağrıyan yeri mesh ederdi.” (Buhari)

“İhlâs suresinin namazda veya namaz dışında yüzkere okursa, Cenâb-ı Hak ona cehennemden kurtuluş berâtı yazar.” “Ashab-ı Kiramdan birisi; Ya Resulallah! Kur’an-ı kerimin en faziletli suresi hangisidir? Diye sorunca,

Efendimiz (s.a.v)’de “İhlâs suresi”dir. Buyurdu” “Kim hergün elli defa ihlâs suresini okursa, kıyamet gününde kabrinden şöyle çağrılır: “Kalk, ey Allah’ı öven kişi, cennete gir.” (Taberani, *Mücemüs Sagır*, 2/781)

“Ashab-ı Kiramdan Muaviye bin Muaviye el-Müzeni (r.a.) Medine de vefat eder. O sırada Tebük'te bulunan Resulullah (s.a.v)'e Cebrail (a.s.) bu vefatı haber verir. Cenaze namazını kılıp kılmayacağını sorar. Resulullah (s.a.v) cenaze namazını kılacağını söyler. Bunun üzerine Müzeni'nin (r.a.) cenazesi Resulullah (s.a.v)'in önüne getirildi. Peygamber Efendimiz (s.a.v), arkasında herbiri yetmiş bin melekten teşekkül eden iki safla birlikte cenaze namazını kıldı. Sonra Peygamber Efendimiz (s.a.v) Cebrail (a.s.)'e,merhumun bu mazhariyete nasıl ulaştığını sordu. Cebrail(a.s.) da: “İhlâs suresini sevmesi, otururken, yanları üzerine yataarken, yürürken, dururken, her halükarda onu okuması sayesinde” cevabını verdi.” (İbn Sad. Ruhul Beyan, c. 10. Sh. 540; Aliyyül kari, müşkatül mefatih, 2/355)

“Üç şey kendisinde bulunan, Cennette dilediği kapıdan girer. Kul hakkını ödeyen, her namazdan sonra onbir defa ihlâs suresini okuyan, katilini affederek ölen.”(Berika)

6-FELAK SURESİ:

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (1) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (2) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (3) وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (4) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (5)

“De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve kışkandığı vakit kışkanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım.” (Felak Suresi, 1-5)

Kur'an'ın son iki suresi olan Felak ve Nas Sureleri'ne “Muavvizeteyn” denilir. Yani, bunlarla Allah'a sığınılmakta ve bu iki sure insan için koruyucu zırh hükmüne geçmektedir.

Bazı rivayetlere göre, bir Yahudi tarafından Peygamber (s.a.v) Efendimize sihir yapılmış, Cenab-ı Hak, Peygamberimize ve ümmete şifa olarak bu iki sureyi göndermiştir.

Bu surede bazı noktalara dikkat çekilmiştir. Âlemde hayır ve güzellik asıl olmakla beraber, az miktarda şer de vardır. Bu şerrin bir hikmeti istiazeye, yani Allah'a sığınmaya bakar. Hayırlı şeyler insanı şükre sevk ettiği gibi, şerli şeyler dahi istiazeye sevk eder. Bu surede belirtilen şerli şeylerden “**sabahın Rabbine**” sığınmakta

şöyle bir incelik vardır: Gecenin karanlığını giderip nurlu sabahı getiren Zat, elbette kendine sığınanları şerlerin karanlığından hayırların aydınlığına çıkarmaya kadirdir. Gece vakti karanlık her tarafa çöktüğü sıralar, *nice fesat komiteleri karanlık işlerle meşguldür. Ruhu kararmış kişiler, karanlık işleri için özellikle karanlık geceleri seçerler. Onların bu karanlık işlerinden, fesat planlarından “sabahın Rabbine” sığınmak gerekir.*

Şeytanın ve yoldaşlarının en büyük silahı kadındır. Günümüzde kadın, tarihte emsali görülmedik bir tarzda müstehcen neşriyatla, gayr-ı meşru şarkılarla ve daha başka cihetlerle kullanılmakta, muhataplarının hassas noktalarını tahrik ile onları adeta büyülemekte, hipnotize etmektedir. “Düğümlere üfleyenler” ifadesi sihirbazlara baktığı gibi, bu şekilde kullanılan şerli kadınlara da işaret etmektedir.

Kadına yaraşır bir iffetle tertemiz yaşayan, geleceğin imanlı nesillerini yetiştiren bahtiyar kadınları bundan tenzih ederiz. Zira “Cennet anaların ayakları altındadır.” (Aclûnî, I, 335)

Hased, başkasında olan iyi bir hali çekememek, ondan bu halin gitmesini arzulayıp kendini ona ehil görmektir. Nice kötülükler, hep haset yüzünden meydana gelmiştir. **Gökte ve yerde ilk kötülükler haset sebebiyle yapılmıştır.** Gökte İblis, haset yüzünden Âdem’e secde etmemiş, yerde Kabil, haset yüzünden kardeşi Habil’i öldürmüştür. Ayette haset edenin şerrinden Allah’a sığınırken “haset ettiği zaman” kaydının getirilmesi işaret eder ki, hasit, hasedin gereğiyle amel etmediğinde zararı ancak kendinedir, kendini yer bitirir.

7-NAS SURESİ:

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (1) مَلِكِ النَّاسِ (2) إِلَهِ النَّاسِ (3) مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (4) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ (5) مِنَ الْغِنَةِ وَالنَّاسِ (6)

“De ki: İnsanların Allah’ı andığında kalplerine vesvese sokan, pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabbine, insanların Melikine mutlak sahip ve hâkimine, insanların İlahına sığınırım.” (Nas Suresi,1-6)

Bundan önceki surede “mahlûkatın şerri, gecenin şerri ve düğümlere nefes edenlerin şerrinden” “sabahın rabbi” unvanıyla Allah’a sığınırken, bu surede ise insî ve cinnî şeytanların şerrinden “insanların Rabbi, Meliki, İlahına” sığınmaktayız. Yani, önceki surede Allah’ın bir ismiyle üç şeyden istiaze var. Bu surede ise, Allah’ın üç ismiyle bir şeyden istiaze söz konusu. Bu ise, onların şerlerinin ne derece büyük olduğunu ve ne derece onlardan Allah’a sığınmak lazım geldiğini gösterir. Nitekim Peygamberimiz şöyle dua etmiştir: **“Allah’ım, göz açıp kapayıncaya kadar da olsa, beni nefsimle baş başa bırakma.”** (Ahmed b. Hanbel, V, 42) Çünkü nefis, daima şeytanın telkinlerine hassas bir alıcı konumdadır.

İnsanlardan habis ruhlı kimseler bir nevi şeytan görevi yaparlar. İnsanların hak yoldan sapması, günahlara dalması için telkinlerde bulunurlar. Aynı şeyi cinnî şeytanlar görünmeden üfleyerek yaparlar. Aralarındaki fark sadece ceset farkıdır, mahiyetleri adeta birdir. Allah’ın bahsettiği insanlık nimetinin kıymetini bilmeyenler, insanlıktan çıkar, şeytan bir hayvana dönüşür. Böyle birisi, sözelimi ilkokul öğretmeni olduğunda o safî zihinlere inkâr fikirlerini enjekte eder. “Allah varsa niye görülüyor? Cehennem varsa, niye oradan hiç kafası kırık gelen yok” gibi görünüşte tutarlı, gerçekte ise cerbezeli söz oyunları ile maneviyata savaş açar, kendi gibi şeytan fikirliler yetiştirmek ister.

Şeytan, pusudaki sinsî düşmandır, daima fırsat kollar, insanları günah çamuruna daldırır, ama o çamuru misk u anber sandırır. Dalalet bataklığına sürer “İyi yoldasın” der. Hadisin bildirdiği üzere, “Kanın damarlarda cereyanı gibi insanda dolaşır.” (Buhari, Bed’ül-Halk, 11) Yani, her damarda dolaşır, onu mağlup etmeye çalışır.

EUZÜ BESMELENİN FAZİLETİ

İstiaze kelimesi, sığınma, bağlanma, güvenme ve korunma istemek manalarına gelir. Şeytandan ve her türlü şerlerden Allah'ın korumasına ve yardımına sığınmaya istiaze denir.

Bir imtihan yeri olan dünya hayatında insanın en büyük düşmanı şeytan, o insanı aldatmaya, doğru yoldan saptırmaya çalışmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için gizli açık her yola başvurur. Bunun için Müslüman, şeytanın oyunlarına karşı daima uyanık olmalı, aklını kullanarak Kur'an'ın gösterdiği Allah'ın ve Resulünün yolundan gitmelidir. İnsana yaraşan da daima Rabbine sığınması, koruyucusunun O olduğunu bilmesidir.

Cenab-ı Hak Kur'an'ında: **فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ (٩٨)** *“Kur'an okuduğun zaman, o kovulmuş şeytandan Allah'a sığın. Seni Şeytanın vesvese, hile ve tuzaklarından korumasını Allah'tan iste. “Euzü billahi mineşşeytanir raciym, Bismillahirrahmanirrahim” de.*

Kur'an Allahu zülcelalin insanlara gönderdiği talimatıdır. Şeytan, Kur'an okuyan kişiyi, Kur'an-ı anlamaktan doğru yorumlamaktan ve onunla amel etmekten vazgeçirmek için var gücüyle uğraşır. Kalbine vesvese sokar, onu doğru düşünüp, güzel amel etmekten alıkoymaya çalışır, ondan Allah'a sığınarak kurtuluyoruz.

Namaz için abdest ne ise, Kur'an okumak için de istiaze odur. Caferi Sadık hazretleri der ki: “Kur'an okunmak istendiğinde ve diğer ibadetten önce istiaze'nin emredilmesinin sebebi, dilini gıybet, yalan ve dedikodu gibi kötü işlerle kirleten insanın istiaze ile onu temizlemesi, böylece her türlü noksanlıklardan uzak olan Rabbi'nin kelamını temiz bir lisanla okumasıdır.

Kötülüğün kaynağı ister bizzat Şeytan, isterse onun oyuncuğu haline gelen bir kısım insanlar olsun, bu kötülüğü defetmenin mümkün olduğu bilinmelidir. Şeytandan ve onun dostlarından kurtuluş, tüm yaratıkların yaratıcısı ve Rabbi olan Allah'a sığınmak, O'nun hayat nizamı olan İslam Dininin emir ve yasaklarına uymakla mümkündür.

İnsanoğlu, fitratı gereği bütün güzelliklerinin yanında nefsanî ve hayvani duygulara da sahiptir. Bu kötü duygu ve düşünceleri gizli açık tahrik eden, düzenler, tagutlar, insan ve cin şeytanları her zaman var olmuşlardır. Bunlardan korunmak ve kurtulmak için Allah’a sığınmak gerekir.

Cenab-ı Hak Kur’an’ında:

“Eğer şeytandan gelen kötü bir düşünce seni dürtecek olursa, hemen Allah’a sığın. Çünkü O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.” (Fussilet suresi, 36)

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ (٩٩) إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ (١٠٠) **“Gerçek şu ki; şeytanın, inanan ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde bir hakimiyeti yoktur. Şeytanın hâkimiyeti, sadece onu dost edinenler ve Allah’a ortak koşanlar üzerindedir.”** (Nahl suresi, 99-100)

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ (٩٧) وَأَعُوذُ بِكَ رَبَّ أَنْ يَحْضُرُونِ (٩٨) **“De ki; Ey Rabbim! Şeytanların kışkırtmalarından, vesveselerinden sana sığınırım. Ey Rabbim! Onların benim yanımda bulunmalarından da Sana sığınırım.”** (Mü’minun suresi, 97-98)

Şeytanın tahriklerinden birisi de, küçük günahları, mekruhları önemsiz göstermek, sünnetleri, vacipleri olmasa da olur dedirtmektir.

Nasıl ki sağlıklı bir bünyeye küçücük bir mikrop girer, eğer zamanında teşhis ve tedavi yapılmazsa ölümcül bir hale gelirse, küçük günahlar da kalpte siyah bir leke manevi bir leke meydana getirir. Eğer tevbe edilmez, ihmal edilirse o leke günah işlene işlene bütün kalbi kaplar, iman ışığından mahrum bırakır.

İnsanı, içten veya dıştan, tahrik ederek Allah’a isyana sevk eden her şey mümin için bir zarar unsurudur.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ

(٦) **“Şüphesiz şeytan sizin için bir düşmandır. Öyle ise sizde onu düşman tanıyın. O, kendi taraftarlarını ancak alevli ateşe girecek kimselerden olmaya çağırır.”** (Fâtır suresi, 6)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir duasında: “Allah’ım, ölüm anında şeytanın beni istila ederek yaptıklarını boşa çıkarmasından, senin doğru yolundan dininden yüz çevirmiş olarak ölmekten sana sığınırım” derdi.

Mümin’in görünen ve görünmeyen düşmanları vardır, bunlardan da Allah’a sığınarak kurtulunur. Peygamber (s.a.v) Efendimiz :“Allah’tan bağışlanma, nur, dünya ve ahirette afiyet, ayıplarını gizlemesini, korkulardan emin kılınmasını, şeytana karşı korumasını, fazlını, keremini, nusretini istiyor. Şeytan dan, küfürden kötü ahlak ve kötü heveslerden, cehennemden, kabir fitnesinden, her şeyin ve her canlının şerrinden, nefsinin şerrinden, acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, yoksulluk ve borca batmaktan, kederden çok yaşlılıktan, yangın ve sel felaketinden, güç yetmez bela ve musibetlerden Allah’a sığınıyor ve bu şekilde dualar yapmamızı öğütüyor.” (Buhari, Deavat, 35-46)

(٦٤) ... قَالَ اللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) **“Allah, en iyi koruyandır ve O merhametlilerin en merhametlisidir.”** (Yusuf suresi, 64)

(٤٠) وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَيْكُمْ نِعَمَ الْمَوْلَى وَنِعَمَ النَّصِيرُ) **“Eğer yüz çevirirlerse bilin ki Allah sizin dostunuzdur. O, ne güzel dosttur. O ne güzel yardımcıdır.”** (Enfal suresi, 40)

(١٧٣) وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعَمَ الْوَكِيلُ) **“Allah bize yeter, o ne güzel vekildir.”** (Âl-i İmrân suresi, 173)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

“Kovulmuş şeytandan Allah’a sığınırım” bu lafzın Cebraîl (a.s.) tarafından öğretildiğini bildirmiştir. (Kurtubi Tefsiri, c. 1/8; Abdullah Aydemir, Diyanet D. C. 10/42)

İSTİAZE ÇEŞİTLERİ

1. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ
 2. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ الْقَادِرِ مِنَ الشَّيْطَانِ الْغَادِرِ
 3. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ الْقَوِيّ، مِنَ الشَّيْطَانِ الْغَوِيّ
 4. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ
 5. اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ، اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيْمُ
- اَعُوْذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ، اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيْمُ

(İbnül cezeri, en Neşr, c. 1/244; el Furkan, ibnül Hatib, sf. 95; Diyanet Dergisi 480/43)

“Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kim sabahları üç defa:

Bir insan buraya kadar اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ kendi ihlâs ve gayreti ile çıkabilirse, buradan ileriye ancak “Mürşidi Kamil”in kılavuzluğu ile gidilebilir. Bu makamda kalanların bazıları yarı deli, yarı veli dir. Bunlara meczub denir.

dedikten sonra Haşr suresinin sonundaki üç ayeti okursa, Allah ona akşama kadar istiğfar eden melekleri görevlendirir ,akşama eriştiği zaman okursa yine böyle olur.” (H.B. Çantay, K. Kerim Meali, c. 3, sh. 1006) Cenâb-ı Hak, Kur’an-ı Kerim’de: Şeytanın şu sözünü hatırlatır.

ثُمَّ لَا تَنِيَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ

شَاكِرِينَ (١٧) **Şeytan, Allah'a dedi ki: "Sonra insanların önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından onlara sokulacağım ve onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın!" Dedi. (A'raf suresi, 17)**

Eüzü besmeleyi işin başında çekenler, şeytanın dört nüfuz yolunu kapatmış oluyorlar.

أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ يَحْضُرُونِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ **"İblisin köpeğin hortumu gibi bir hortumu vardır. Onu Âdemoğlunun kalbine sokar ve durmadan şehvetleri, lezzetleri hatırlatır ve Rabbi hakkında şüpheye düşürmek gayretiyle vesvese verir. Kul bu duayı okuyunca, şeytan kalbinden hortumunu çeker."** (Ramuzul ehadis)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِفْتَاحُ كُلِّ كِتَابٍ anahtarı **"Rahman ve Rahim olan Allah"** adı ile dir, yani besmeledir. (Ramuzul ehadis, 241)

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِسْمِ اللَّهِ فَهُوَ أَقْطَعُ **"Meşrû işlerin hangisi olursa olsun besmele-i şerife ile başlanmazsa hayrına ve tamamına nail olunamaz, bereketsiz kalır."** (Ebu Davud, edeb, 18)

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ **"Her günün sabahında ve her gecenin akşamında; Allah'ın adıyla ki, O'nun adı sayesinde ne semada, ne yer yüzünde, hiçbir şey zarar vermez. O her şeyi işiten, her şeyi hakkıyla bilendir"** diyen ve bunu üç defa tekrarlayan kimseye hiçbir şey zarar veremez." (Ebu Davud, edeb, 101; İbn Mace, Dua, 2; İbn. Hanbel, Müsned, 1/62, 66, 72)

Kur'an-ı Kerim'de iki türlü besmele vardır.

1-Sure başlarındaki besmele,

2-Neml suresi ayet 30'daki besmele إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"Mektup Süleyman'dandır. Rahman ve Rahim olan Allah'ın

adıyla başlamaktadır.” Bundan dolayı Kur’an ayetidir.

Kur’an-ı Kerim yazarken Tevbe suresi haricindeki surelerin başında besmele yazmak farz’dır. (*Elmalılı H. Yazır, C. 1, sh. 15-*)

Hayvan keserken, ava silah çekerken sadece “Bismillah” demek farzdır. Namazın haricinde, kıraatin başlangıcında ve sure başlarında “euzü-besmele” çekmek Cumhura göre sünnet, Atâ gibi bazı eimmeye göre vaciptir. (*Elmalılı H. Yazır, c. 1, sh. 15*)

Abdesten önce, Fatiha’dan önce, helal olan şeyleri yerken, içerken, giyerken vs.besmele çekmek Sünnet’tir.

Temizlenirken, yolculuk ederken, nikâhlısı ile cinsi münasebette bulunurken, besmele çekmek güzel ve menduptur.

Helâya girerken, haram olan şeyleri yiyip içerken, Besmele çekmek mekruh ve haramdır. Kat’i olarak haram olduğu bilinen bir şeye bile bile Besmele çekmek küfürdür.

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki: “Cebrail (a.s.) bana geldiğinde, gönlüme ilk ilga ettiği şey بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ oldu.” (*Dare kutni, İbni Ömer (r.a.) , Ribat Dergisi, c. 1, sh. 19, Konya-1982*)

Müslümanlar her türlü meşru işine besmele ile başlar. Bunu bilinçli yaparsa şu üç güzel sonuca ulaşır.

1-Besmele kişiyi birçok kötülükten uzak tutacaktır. Çünkü Allah ismi, onu kötü bir niyet ve davranıştan alıkoyarak bu konuda düşünmesini sağlayacaktır.

2-Kişi, meşru bir işe başlarken Allah’ın adını anarak başlaması, onun her hareketinin Allah’ın rızasına uygun olmasını sağlayacaktır.

3-Besmele çeken kişi, Allah’ın yardım ve nimetleriyle karşılaşacak, şeytanın vesvese ve tuzaklarından korunacaktır. Çünkü kim Allah’a yönelirse, Allah’ta ona yönelir. (*Mevdudi, Tefhimül Kur’an Ter. Komisyon İst. 1996, 1/40*)

Besmele de geçen “Allah”, gerçek ilahın özel ismidir. Kur’an bize bu en yüce ve en büyük zatı, eksiksiz sıfatları, güzel isimleriyle tanıtmakta, bizim ve bütün kâinatın O’na olan ilgi ve alakasını bildirmektedir. Kâinatı ve bütün varlıkları yaratan, devamlarını sağlayan, her şeyin gerçek sahibi Allah’tır.

“Allah yüce ismi, Onun yüce zatına delalet eden, Ona ait olan özel bir isimdir. Allah, hakkıyla tapılacak olan yüce zatın ismidir.” (Elmahlı H. Yazır Tef. 1/39-40)

Besmelede en önemli husus, Allah’ın ismini okumak ve onu, girilecek işten önce zikretmektir.

Bir Müslüman besmele ile şu işime başlıyorum derken, ben bu işi kendim için değil, Allah adına, Onun emri ile ancak Onun rızasını kazanmak için yapıyorum demiş olur. Besmele, Allah’ı anmanın, Ona itimat ve dayanmanın, Ona güvenmenin, Ondandır yardım istemenin, Ona teslim olmanın, Onun rahmetine sığınmanın bir ilanı ve ifadesidir.

Mümin yemesine, içmesine, okumasına, konuşmasına, oturmasına, kalkmasına, yatmasına hep besmele ile başlar. Besmele mümine lütfedilen ilahi bir anahtardır. Dünyevi ve uhrevi bütün işlerinin kapısını bu anahtarla açar. Müslüman camisine, evine, iş yerine, arabasına, dükkânına, fabrikasına, okuluna, kışlasına girerken, açarken, binerken, sözüne başlarken, bağında, bahçesinde işinde çalışırken Besmele çeker, onunla başlar. Besmele sayesinde iç dünyamızda sükûn, huzur ve rahatlama olur. Besmelenin verdiği hazla ordularımız cephede galip gelmekte, askerimiz şehadet mertebesine ve gazilik derecesine nail olmaktadır.

Besmele, müslümanın her işini süsleyen ve ona güç veren, kuvvet veren kutsal bir cümledir. Besmele de geçen Allah’ın Rahman ismi, iyi olsun, kötü olsun, mümin olsun, kâfir olsun, ayırım yapmadan dünyada herkese nimet veren Allah demektir. Rahim ise, ahirette nimetlerini sadece müminlere veren demektir. Cenab-ı Hak, dünyada herkese nimet verdiği halde, kendisine inananlara ahirette özel muamele yapacak, inkâr edenler bundan yararlanamayacak, onlar için cehennem azabı vardır. (Kur’an-ı Kerim Meali, Fatiha suresi, 1992 Medine, Ali Özek ve arkadaşları)

Şeytan Allah’ın anıldığı yerde duramaz. Müslüman gaflet uykusundan ancak besmelenin bereketi ile ilhamı ile uyanır.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ يَا كَرِيمُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا
يَا حَنَّانُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا مَنَّانُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا قَهَّارُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا سَتَّارُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا غَفَّارُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا

عَزِيزُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا أَوَّلُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا آخِرُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا رَحْمَنُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا رَحِيمُ، بِسْمِ اللَّهِ يَا
رَبُّ، بِسْمِ اللَّهِ يَا اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ، بِسْمِ اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ. (Ediyyetü'l-Ezkar, Abdulkadir Geylani, Ramuzul Ehadis, 458)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyurdular ki:

“Besmele ve La havle vela kuvvete illa billahil aliyil aziym” demeğe devam et. Zira Cenab-ı Hak bunların hürmetine bela ve musibetlerin nicelerini defeder.” (Ramuzul ehadis, 66)

“Sizden biriniz evine girmek istediği zaman şeytan onu takip eder. O kimse evine girdiği zaman besmele ile girerse şeytan derki: Bu evde bana girecek yer yok.” (Müslim, el ezkar, 26)

“Allah’ın adı anılmadan besmelesiz yenilen her yemek ancak hastalıktır. Onda bereket yoktur. Bunun kefareti eğer sofrta ortada ise Bismillah diyerek devam etmektir. Eğer sofrayı kaldırmış isen yine Bismillah deyip parmaklarını yalamandır.” (Nesei, el-ezkar, 205)

“Besmele ile başlanmayan her önemli iş noksan kalır.” (Beyhaki) Peygamber Efendimiz (s.a.v.) her hayırlı işe besmele ile başlar. Yabancı devlet başkanlarını ıslama davet eden mektuplarına başlarken de besmele ile başlamış, Hudeybiye anlaşmasını yazdırırken bile Hz. Ali (r.a.) ya Ali Besmele ile başla demişti.

İlk yazılan besmele’dir. Âdem (a.s.)’a ilk gelen besmeledir. Müminler, Besmele yardımı ile sıfattan geçer, cennet davetiyesinin imzası Besmeledir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) buyurur ki: “Hoca çocuğa Besmele okur, çocukta söyleyince, Cenâb-ı Hak, çocuğun anasının, babasının ve hocasının Cehennem girmemesi için senet yazdırır.” Abdullah b. Mesud (r.a.)’da Cehennemde azap yapan on dokuz zebaniden kurtulmak isteyen Besmele okusun, Besmele on dokuz harftir buyurdu.”

“Besmele ile yazı yazanın haceti kolaylaşır. Allah’u Teâlâ da razı olur.” (Deylami) Peygamber Efendimiz (s.a.v): Sizden biriniz yemek yerken Allah’ın ismini ansın. Bunu başlarken unutursa, hatırladığı yerde başında da sonunda da Bismillah desin.” buyurdu. (Ebu Davut, İbn Mace, Hz. Aişe R. Anh’den) “Yemeğe Besmele ile başlayıp, sonunda Elhamdülillah diyenin, daha sofrta kalkmadan

günahları af olunur.” (**Taberani**) “Besmele ile yenen yemek bereketli olur.” (**İbn Mace**)

Hz. Osman (r.a.) Peygamber (s.a.v) Efendimize Besmeleden sordu, Efendimiz de: “Bismillah, Allah’ın isimlerinden bir isimdir. Bununla Allah’ı en büyük ismi arasındaki yakınlık, gözün beyazıyla siyahı arasındaki yakınlık gibidir.” (**İbn Hakim, Beyhaki, İbn Ebi Hakim, Hanevi, Hatibi Bağdadi, İbni Abbas (r.a.)’dan**) Bir başka hadislerinde Efendimiz (s.a.v): “Bismillahirrahmanirrahiym indiği zaman gökteki melekler buna çok sevindiler. Arş titredi. Bismillah ile birlikte bin melek indi. Bu meleklerin imanını artırdı. Cinler yüzükoyun yere kapandılar. Felekler bundan dolayı harekete geçti. Melekler Besmelenin azametinden dolayı baş eğip küçüldüler.

Bismillahirrahmanirrahiym, indiği zaman dağlar tesbih getirdi. O kadar ki bu tesbihi Mekke ehli ve o bölgede bulunanlar işitti. Bunun üzerine dediler ki Muhammet dağları büyüledi. Cenâb-ı Hak bir duman gönderdi de Mekke ehli üzerine gölge oldu. Ravi devamla diyor ki: Resullah (s.a.v.) Efendimiz: “Kim Bismillahi gönülden inanarak okursa, onunla birlikte dağlarda tesbih getirir. Ancak ne var ki dağların bu tesbih sesi duyulmaz.” buyurdular. (**Ebu Nuaym, İbn Sülemi, Hz. Aişe (r.a.)’den**)

“İnsanların Allah kitabında ençok gaflet ettikleri ayet, Bismillahirrahmanirrahiym’dir. Bu ayet Süleyman bin Davut (a.s.) müstesna Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)’dan başka hiçbir kimseye inmemiştir.” (**Beyhaki, İbn Merdeveyh, İbn Abbas (r.a.)’den**)

“Şeytanın insanlardan çalmak istediği Kur’an’dan en büyük ayet Bismillahirrahmanirrahiym’dir.” (**Beyhaki, İbn Huzeyme, Said bin Cübeyr (r.a.)’den**)

İbn Abbas (r.a.) diyor ki: Resulullah (s.a.v.) Efendimiz, Bismillahirrahmanirrahiym ininceye kadar surelerin bölümlerini bilmiyordu. Bismillah inince Peygamberimiz surenin bununla bittiğini anladı. Böylece başka bir sureye başlayıp yöneldi. (**Ebu Davut, Hâkim, Beyhaki, Bezzar, İbn Abbas (r.a.)’den**)

Ebu Hureyre (r.a.) anlatıyor; Resulullah (s.a.v.) Efendimiz buyurdular ki: “El hamdüyü okuduğunuzda, Bismillahirrahmanirrahiymi de okuyunuz. Doğrusu Fatiha, Ümmül

Kur'an'ın anası ve Kitabın anasıdır ve o Seb'ul mesanidir. Bismillahirrahmanirrahiym ondan bir ayettir.” (*Dare kutni, Ebu Hureyre (r.a.)’den*)

“Öğretmen çocuğa Bismillahirrahmanirrahiym deyince hem öğretmen için, hem çocuk için, hem de onun anası ve babası için cehennemden kurtulma beratı yazılır.” (*Deylemi, İbn Abbas (r.a.)’den*)

“Kim Bismillahirrahmanirrahiymi okursa, ona her harf başına dört bin iyilik yazılır. Her harf başına dört bin kötülüğü silinir. Dört bin derece yükselir.” (*Deylemi, İbn Mesud (r.a.), Dürrül mensur*)

Bazı İstiaze Örnekleri:

Hız. Nuh (a.s) şöyle der:“Ya Rabbi, bilmediğim şeyi Sen'den istemekten Sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen, zarara düşenlerden olurum.” (*Hud Suresi,47*)

Hız. Nuh (a.s), büyük peygamberlerden biridir. İnsanlık tarihinde en uzun yaşayan peygamberdir. Bir rivayette 1350 sene diğer bir rivayette 950 sene yaşamıştır. Uzun zaman kavmini İslam'a, tevhide çağırmış, kavmi ona inanmamış, sonunda tufan ile cezalandırılmışlardır. Hız. Nuh(a.s)'un oğullarından biri de tufanda boğulanlar arasındadır. Sular yükselirken, Hız. Nuh (a.s) hem peygamberlik, hem de babalık şefkatiyle oğluna “Yavrum, gel bizimle beraber gemiye bin, kâfirlerden olma” der. Fakat oğlu “Beni sudan koruyacak bir dağa çıkar, kurtulurum” diyerek gemiye binmez. O sırada bir dalga gelir, Nuh (a.s)'un oğlu suların içinde kaybolur gider. Hız. Nuh (a.s), “Ya Rabbi, şüphesiz bu oğlum ehlimdendir. Senin vaadin ise elbette haktır. Sen Hâkimler hâkimisin” der. *Cenab-ı Hak'da: “Ey Nuh, o senin ehlinde değildir. Çünkü o, salih olmayan bir amel sahibidir. O halde, hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme. Seni, cahillerden olmandan menederim.”*Hız. Nuh (a.s) da: “Ya Rabbi, bilmediğim şeyi Sen'den istemekten Sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve bana merhamet etmezsen, zarara düşenlerden olurum.” (*Hud Suresi, 42-47*)

Hız. Musa (a.s) da şöyle der:“Cahillerden olmaktan Allah’a sığınırım.” (*Bakara Suresi, 67*) Gerçi ilim sahipleri de şeytanın aldatmalarına kanabilir, ama cahil insan bu konuda daha korumasız bir haldedir. Cehalet, karanlığa benzer, ilim ise nurdur. İnsanın görevi, her türlü karanlıklardan Allah’a sığınıp aydınlığa yönelmektir. **Hız. Yusuf (a.s)**, küçüklüğünde kardeşleri tarafından kıskanılıp kuyuya atılır. Oradan geçen bir kervan tarafından kurtarılıp, bir köle olarak Mısır’a satılır. Onu satın alan Mısır Azizi’nin hanımı Züleyha, önceleri kendisine evladı nazarıyla bakarken, Yusuf delikanlı olduğunda bakışı değişir. Evde kimsenin olmadığı bir gün tüm kapıları kapatır ve bütün cazibedarlığıyla Yusuf’u kendine çağırır. Hız. Yusuf (a.s)“Allaha sığınırım” der ve kaçmaya başlar. (*Yusuf Suresi, 23*)

Daha sonraki bir safhada, ya zindana atılmak veya Züleyha’nın dediğini yapmakla karşı karşıya kalınca Cenab-ı Hakk’a şöyle yalvarır:“**Ya Rabbi, zindan onların beni davet ettikleri şeyden bana daha sevimlidir. Eğer bu kadınların hilesini benden çevirmezsen onlara meyleder ve cahillerden olurum.**” (*Yusuf Suresi, 24*)Normal şartlar altında zindan arzu edilen bir yer değildir. Fakat mukabilinde Allah’a isyan varsa, zindan tercih edilir. Çünkü “**Allah’a isyan olan şeyde kula itaat edilmez.**” (*İbnu Mace, Cihad, 40*)

Tarih boyunca, Hız. Yusuf (a.s) misali zulmen ve iftira ile pek çok kimse hapse ve zindana girmiştir. Bu bahtiyar insanlar hizmetlerine orada da devam edip, orayı bir “**medrese-i Yusufiye**” haline getirmişlerdir.

Şeytanla mücadelede kudsi kelimelerin tekrarı:

İnsan maddi hayatı için gıdasına dikkat etmek zorundadır, yoksa güçten ve kuvvetten düşer, basit bir mikrop onu yere serebilir. Ama bünye kuvvetli olduğunda mikroplar ona bir şey yapamaz. Benzeri bir şekilde, bu insan manevi hayatı için de manevi gıdalar almalıdır, yoksa manen cılız kalır, şeytanın istekleri karşısında direnemez, küçük bir vesvese onu mağlup düşürebilir. Ama manevi gıdasına dikkat ederse, şeytanlar ve şüpheler ordusu

da gelse Allah'ın izniyle bir şey yapamazlar. Allah'ı anmak kalbin temel gıdasıdır. Kur'an-ı Kerim bunu şöyle bildirir: **“Dikkat edin kalpler ancak Allah'ın zikri ile mutmain olur.”** (Ra'd Suresi, 28)“Hâris el-Eş'ari r.a'den nakledilen bir hadisi şerifte Rasulullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir :”**Allah size, kendisini zikretmenizi emretti. Bunun misali, peşinden hızla düşmanın geldiği bir adamın misali gibidir. Bu adam nasıl ki muhkem bir kaleye sığınarak, düşmandan kendini korursa. Kul'da Şeytana karşı kendisini sadece Allah'ı zikretmekle koruyabilir.** *“(Tirmizi, Emsal, 3, 2867)*

Zikrin en şümüllü bazı kelimeleri, rivayetlerde şöyle bildirilmiştir: **“Sübhānallāhi vel-hamdülillāhi ve la ilāhe illallāhu vallāhu ekber ve la havle ve la kuvvete illa billāh.”** Bunların her biri, bir cihetten değerlendirildiğinde şeytana vurulmuş bir darbedir. Bunları sırasıyla kısaca değerlendirmede fayda görüyoruz:

Sübhānallah: Bu kelime hayret ve hayranlık bildirir. Şeytan, insanı tefekkürden alıkoymak ister. Ama bu kudsi kelimeyi tekrarlayan ve manasını düşünen kimseler âleme ve olaylara yüzeysel bakmazlar, varlıkları ve olayları bir kitap gibi mütalaa ederler, zihinsel tembellikten kurtulurlar.

Elhamdülillah: Bu kelime, Allah'ın sanatını methetmeyi ve nimetlerine şükretmeyi ifade eder. Şeytan, insanı ilahi sanatı takdirden ve nimetlerini hissedip derin derin şükretmekten engellemek ister. Bunu diline vird edenler kendilerini görmek ve beğenmek yerine ilahi sanatın mükemmelliğini görürler, o mükemmellik içinde gelen sayısız nimetleri fark edip, şükrederler.

La ilāhe illallah: Bu kelime, Allah'ın birliğini anlatır. Şeytan, insanı kesrette boğmak ister. Ama bu mübarek kelimeyi tekrarlayan ve tefekkür eden kimseler Allah'ı hatırlarlar, “Nerede olursanız olun O sizinledir” manasını kendi derunlarında hissederler. *(Hadid Suresi, 4)*

Allāhu ekber: Bu kelime Allah'ın büyüklüğünü bildirir. Gerçek büyük O'dur. O, her şeye kadirdir. Hiçbir şey O'na zor ve ağır gelmez. Dilediği olur, dilemediği olmaz. Bu kelimeyi okuyan

ve düşünen kimse, şeytanın “Acaba Allah insanları tekrar diriltebilir mi?” gibi vesveselerinden sıyrılır. Ayrıca, varlıkları büyük görüp onların karşısında ezilmekten, büzülmekten kurtulur.

La havle ve la kuvvete illa billâh: Bu kelime, Allah’ın insanın tek başına olumsuz şeylerden kurtulamayacağını, olumlu şeylere de güç yetiremeyeceğini anlatır. Şeytan ise insana bunun tersini söyler, “İstesen sen her şeyi yaparsın” der. İnsan bu kelimeyi tekrar ile kendini beğenmekten kurtulur, Allah’a tevekkülün hakikatine ulaşır.

“Rabbim, şeytanların vesveselerinden Sana sığınırım. Rabbim, onların huzurunda bulunmalarından Sana sığınırım.”(*Müminun Suresi,97-98*)Bu âyet-i celile ile yapılacak olan duâ çok müessirdir. Bilhassa şeytanlara karşı alınacak manevî çarelerin başında gelmektedir. Yüce Allah, Peygamberimize şeytanlardan sığınmasını bildirmiş ve dolayısıyla kullarının tümüne bunu bir örnek olarak açıklamıştır. Bunun en lüzumlu yeri, yatağa yatarkendir. Bu duâyı bir kaç defa okuyup yatmak şeytanların şerlerinden korunmak için bulunmaz bir ilaçtır. Çünkü şeytanların insan üzerindeki tesirleri âşikârdır. Çeşitli rüyaların görünmesi, korkulu yerlerde dolaştırılması hep şeytanların tesirleriyle. Abdestli yatmak ve bu duâyı okumak en faydalı sebeplerden birisidir.

Eve girerken ve yemek yerken onun şerrinden korunmak:

“Cabir (r.a)’den rivayet edilen başka bir hadis ise : “ Rasulullah (s.a.v) buyurdular ki : " Kişi evine döndüğü zaman içeri girerken ve yemek yerken Allah'ın adını zikrederse, şeytan avenelerine :“ **Size burada geceleme de yok, akşam yemeği de yok!** ” der. Ama kişi, eve girerken Allah'ı zikreder fakat akşam yemeğini yerken zikretmezse, şeytan avenelerine : " **Akşam yemeğine kavuştunuz ama burada geclemeniz mümkün değil!** ” der. Adam eve girerken ve yemeğe başlarken " **Bismillah!** " diyerek Allah'ı zikretmezse, şeytan avenelerine :“ **Yemeğe de yetiştiniz, yatmaya da!**”der.(*Müslim, Eşribe,103,2018;EbuDavud, Et'ime,16,3765*)

Evden çıkarken dua yaparak onun şerrinden korunmak:

“Enes (r.a)’den. Peygamber (s.a.v)’in şöyle buyurdu: Her kim evinden çıkacağı zaman : “ Allah’ın adıyla, Allah’a tevekkül ettim, güç kuvvet Allah’tandır ” derse kendisine : “ İşine bak, sana hidâyet verildi, kifâyet edildi ve korundun da ” denir, ondan şeytan yüz çevirir. ”(Tirmizi, Daavât, 34, 3422)

Eve şeytanın girmemesi için Kur’an okumak:

“Ebu Hüreyre (r.a)’den nakledilen bir hadisi şerifte, Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **Evlerinizi kabirlere çevirmeyin, içerisinde Bakara suresi okunan evden şeytan kaçır.**”(Müslim, Misâfirin, 212, 780)

Uyku’da korkutulanın yapacağı dua:

“Hâlid bin. Velid (r.a) Peygamber (s.a.v)e: Ben uykuda iken korkutuluyorum. Ne yapmamı tavsiye buyursunuz? diye sordu. Peygamber (s.a.v) ona şu duayı okuması tavsiyesinde bulundu: Allah’ın **eksiksiz, tam olan kelimeleri ile Onun gazabından, ikabından, kullarının şerrinden, şeytanların vesveselerinden ve beraberliklerinden Allah’a sığırim! de!** ”(Muvatta, Şiir, 9, 2, 950)

Helâya girerken yapılacak dua:

Bilindiği gibi tuvaletler, çöplükler, hamamlar, kabirler, harabe yerler cinlerin ve şeytanların meskenleri olup, en fazla uğradıkları ve konakladıkları yerlerdir. Bunun içindir ki İslam bu tür yerlere girildiği zaman şeytan ve avanelerinin şerlerinden korunmak için inananlara tavsiyelerde bulunmuştur.

Enes (r.a) şöyle demiştir: Resulullah (s.a.v) helâya gireceği vakit : “**Allahümme İnni Eüzu Bike Mine’l-Hubusi Ve’l Habais** derdi. Yani: “**Allah’ım pislikten ve şeytanların dışilerinden ve erkeklerinden sana sığınırım**” (İbnu Carud : 1.c.28.n - Buhari : 1.c.294.s - Edebu’l-Müfred : 692 - Müslim : 1.c.375.n - Ebu Avane :1/216 - Ebu Davud : 1.c.4.n - Nesei : 1.c.19.n - Tirmizi : 1.c.6.n - Darimi 1/171 İbni Mace : 1.c.298.n - İbni Hibban : 1407-el-İhsan - Beyhaki : 1/95 - Beğavi : 1 86-eş-Şerh - Ahmed : 3/99-101-282)

İlişki anında şeytanın şerrinden Allah’a sığınma:

İbni Abbas (r.a) Merfu olarak rivayet ettiği bir hadiste şöyle dedi: Nebi (s.a.v) şöyle buyurdu : “Her hangi biriniz eşine geldiği zaman : “ **Bismillah Allah’umme Cennibneşseytane Ve Cennibişseytane Ma Rezaktena** “ der de onların aralarında bir çocuk takdir olunursa, şeytan o çocuğa zarar veremez. “(Buhari 141- Ter : 294 Müslim 1434/116 Ebu Davud 2161 Nesei 144-İşretünnisa Darimi 2/145 İbni Mace 1919 İlmî Ebi Şeybe 3/401/1 İbni Sünni 608 Tayalisi 2705 Beyhaki 7/149 Abdurrezzak 10465 Ahmed 1/216 Albani 2012)

